

Bulányi György

Keressétek az Isten Országát!

Az Ország

Ötödik könyv

2013

Ötödik könyv

Az Ország

BEVEZETÉS

119.JÉZUS "BASZILEIA"-FOGALMA

a) Szociológiai többes számot jelentő szavak

A Belzebub-vádra felelve hangzik el Jézus ajkán e mondat: "Minden önmagában meghasonlott ország (βασίλεια = baszileia) elpusztul, és egyetlen meghasonlott város vagy ház sem állhat meg". (Mt 12,25; Mk 3,24; Lk 11,17) Jézus nyelvén nyilvánvalóan nem találjuk meg azt a kifejezésgazdagságot, amellyel korunk a szociológiai többes számot jelölni képes. A társadalom egyes rétegeit megjelölő jézusi kifejezéseket előző könyvünkben megismerhettük. Ezeknél átfogóbb jellegű megjelöléseket is találunk nyelvén, de az állam, társadalom, közösség, csoport, osztály stb. szavak mai kifejezéssorából **több minden hiányzik nála**. A fenti idézetben találkozunk három ilyen átfogó kifejezéssel; ország, város, ház. E kifejezésekben Jézus szervezeti egységeket alkotó egyedek, személyek összességére gondol, hiszen "meg hasonlítás" - csak ezekben a személyekben lehetséges. Az országot, várost, házat alkotó személyek országon-városon-házon belüli összekülönbözéséről van tehát szó. Kifejezetten: a fejedelem és az alattvalók meghasonlásáról - a Sátán Országán belül.

Az "országnál" nagyobb szervezési egységlehetőséget kínál bolygónk: a Föld. Jézusnak erre két szava is van. Az egyik: a "γη" (föld). Jelenti bolygónkat - részint szembeállítva azt a bolygónkon kívüli univerzummal ("menny"), részint pedig e szembeállítás nélkül: "Legyen meg az akaratod, miképpen a mennyben, azonképpen a földön is", ill. "A szelídek öröklék majd a földet". (Mt 6,10; 5,5) Jelenti továbbá - a tengerrel szembeállítva, avagy minden szembeállítás nélkül - a szárazföldet, a lábunk alatti talajt. E "gé" szó jelentése is elhajlik időnként az általa jelölt földrajzi egységet betöltő "emberek" felé. Jézus népének a Föld sójává kell lennie; értsd: az "emberiség" sójának. (Mt 5,13) A magvetőről szóló példabeszéd négy féle "földje" pedig az ígét meghalló emberiség négy típusát képviseli. (Mt 13,5.8.23; Mk 4,5.8.20; Lk 8,8.15)

Ugyanilyen jelentésbeli szélességű Jézus másik szava is: az "οικουμενη" (oikumené = földkerekség). Ennek egész területén hirdetődik majd az örömhír, (Mt 24,14) és erre szakad majd reá a félelem a második eljövétel előtti végzetes napokban. A planétára? Nyilvánvalóan nem, hanem az azon élő emberekre. (Lk 21,26) Míg az "oikumené" szükségképpen bolygónkat jelenti, a "gé" jelölheti bolygónk egy kisebb földrajzi egységét, pl. a "szodomaiaiak földjét" (Mt 10.15; 11,24) szemben az "egész földdel".

Míg a "gé" és az "oikumené" jelentheti az emberiség egészét, a "genea" csak abban az esetben jelenti ezt, ha Jézus a világ végére vonatkozóan mondja, hogy "el nem múlik ez a nemzedék (γενεα), amíg mindez meg nem történik". (Mt 24,34; Mk 13,30; Lk 21,32) Ha viszont Jeruzsálem pusztulására vonatkoznak Jézus fenti szavai, akkor Jézus zsidó kortársait jelöli csupán a "genea" kifejezés. Ez az utóbbi a valószínűbb, mert a kifejezés más 21 alkalommal Jézus zsidó kortársait jelöli.

Alapvetően egy mutatónévmás utal erre a szűkebb jelentésre: **ez** a nemzedék. Ezt a nemzedéket hasonlítja Jézus azokhoz, akiknek furulyázhatik a Keresztelő és Ő, de azok nem

táncolni, akiknek siratót énekelhetnek, de azok nem gyászolnak. (Mt 11,16; Lk 17,31) Szembeállítja ezt a maga zsidó kortársnemzedékét a niniveiekkel és Dél királynőjével, s elmarasztalja a magát metanoiát nem tartásban és a bölcsességre nem hallgatásban. (Mt 12,41-42; Lk 11,30-32) E nemzedék további jellemzői: bűnös, (Mk 8,38) gonosz, (Mt 12,39.45) házasságtörő, azaz Isten velük kötött szövetségét semmibe vevő, (Mt 12,39; Lk 11,29; Mk 8,38) Jézustól messiási égi jelet kívánó és illet Jézus feltámadásán túlmenően nem kapó, (Mt 12,39; 16,4; Lk 11,29; Mk 8,12) hitetlen, romlott és Jézustól nehezen elviselhető, (Mt 17,17; Mk 9,29; Lk 9,41) Jézust szégyenlő, (Mk 8,38) Őt meg nem becsülő, (Lk 17,25) prófétagyilkos, (Lk 11,50-51) ördögök hatalma alá kerülő, (Mt 12,45) a prófétákat megölés miatt számonkérés (Lk 11,50-51) és gyeheña-ítélet alá eső (Mt 23,36) - ez a nemzedék. Szavunk csak egy esetben jelenti az evilág fiainak, ill. a világosság fiainak az osztályát. (Lk 16,8) A Jézus zsidó kortárs-társadalmát jelentő "genea" felel meg a jézusi nyelvben leginkább a "társadalom" szó mai jelentéstartalmának.

Átugorva most a következő szervezeti nagyságrendet (az országot), a **"πολις"** (polisz = város) az országnál kisebb földrajzi egységet jelenti. A földrajzi jelentéstartalmon túlmenően két ízben jelzi hasonlatban a Messiás meghívását visszautasító Izrael közösségét, (Mt 22,7; Lk 14,21) egy ízben pedig magát az Isten Országát is: **"A hegyen épült város el nem rejthető"**. (Mt 5,14) A bevezetőül említett mondat pedig mutatja a város szó általános, a szociológiai többes szám értelmű jelentéstartalmát. (Mt 12,25) Szavunknak van egy továbbképzése, amely a "polisz"-t alkotó egyes embereket jelöli: **"πολιτης"** (politész = polgár) - két ízben is találkozunk vele Jézus ajkán. (Lk 15,15; 19,14) Ezek a "polgárok" utasítják vissza a Messiás meghívását; tehát "emberekből" (politész) álló a hegyen épülő város (polisz) jelentéshangsúlya.

Ugyanilyen irányú jelentéstani eltolódást találunk a **"ház"** (οικος, οικια) esetében. Nemcsak az építményt jelzi, hanem az ahhoz tartozó, abban lakó emberek összességét is. Hiszen **"házat"** nem lehet köszönteni, a **"ház"** nem lehet méltó övéinek békéjére, Jézus befogadására, a **"ház"** nem tisztelheti a prófétát, s a ház nem is hasonulhat meg három kettő és kettő három elleni osztásban. Mindezek a helyeken a **"ház"** csakis embereket jelölhet. (Mt 10,12-3; Lk 10,5; 19,9; Mt 13,57; Mk 6,4; Lk 12,52)

Jelölheti a "ház" Izraelt is, azaz az Izraelhez tartozó személyeket. Azokat, akiknek pusztán marad a házuk, mert elvételük tőlük az Isten Országáé is, a politikai hatalom is; (Mt 23,38; Lk 13,35) azokat, akiket mint juhokat egybegyűjteni jött el a Messiás, és akiknek egybegyűjtéséért keltek útra az Ő küldöttei is. (Mt 15,24; 10,6)

Jelenti ez a "ház" magát az Isten Országát; annak lakodalmas népét, amely megtölti a nagy lakoma házát; (Lk 14,23) sőt magát a Szentháromság időtlen világát is: **"Atyám házában sok lakóhely van"**. (Jn 14,2) Kiegészíti ezek sorát a bevezetőül említett absztrakció: a valaminő "közösséget" jelző ház. (Mt 12,25; Mk 3,25)

Ennek a szónak is van továbbképzése: az **"οικιακος"** (oikiakosz) jelenti a házhoz tartozó egyes személyeket; két ízben is találkozunk vele Jézus ajkán. (Mt 10,25.36)

Az "αυλη" (aülé = akol, ház) nemcsak Pilátus és Kaifás házát jelöli, hanem azt is, amit az erős fegyverű Sátán őriz, (Lk 11,21) azaz a házban lakó és a Sátánhoz tartozó embereket. Jelenti Jézus juhainak, különböző aklokban levő juhainak (Jn 10,1.16) nemcsak helyét, hanem összességét, közösségét is.

b) A "baszileia" Jézus ajkán

Ezek után lássuk az imént a maga helyéről kihagyott "ország" szót. A görög "βασιλεια" - a "βασιλευς" (baszileüs = király) továbbképzése, s így **alapjelentése: "királyság"**. Mivel Izrael kultúrkörén belül csak tekintélyuralmi államhatalom fordult elő, nem találunk Jézus nyelvében oly szót az evilági országra, amely homályba hagyná, hogy király-e a vezetője az evilági országnak (pl. "ország") vagy nyilvánvalóvá tenné, hogy nem király a vezetője (pl. köztársaság). Jézus az egyetlen "baszileia" (=királyság) szóval jelöli az evilági országok akkor lehetséges bármely állam-, ill. kormányformáját, az evilági országok bármely válfaját. A királyság, ország, köztársaság, tanácsköztársaság, stb. mai kifejezések egyetlen jézusi megfelelője tehát a baszileia, melyet konkrét jelentésben királyságnak, **absztrakt jelentésben evilági országnak** kell értelmeznünk.

"Baszileia" ...Jézus egyik leggyakrabban használt szavával állunk szemben. A bevezetőül idézett mondatban legáltalánosabb jelentésében használja ezt a szót. Utal erre a "minden" jelző s az ugyancsak absztrakt értelemben használt és mellérendelt "polisz" és "oikia" is. Az idézett mondat általános tételét dedukcióval az országok egy fajtájára akarja alkalmazni. Egyetlen ország sem állhat fenn, ha tagjai meghasonlanak egymás között, tehát meghasonlás esetén a Sátán Országá sem állhat fenn. (Mt 12,26)

A "minden" ország genus-fogalmának a Sátán Országá csak az egyik species-e. Az "ország" további species-ét alkotja mindenekelőtt **az immanens és az államhatalomtól irányított szociológiai többes szám, az evilági ország.** A nemes ember ily országot szerezni magának utazik messze tartományba; (Lk 19,12) ily országok támadnak majd egymás ellen a Jézus eljövételét megelőző időkben; (Mt 24,7; Mk 13,8; Lk 21,10) s ez az a katonákkal rendelkező innenvaló ország, amely nem azonos Jézuséval. (Jn 18,36)

Az összes előfordulások döntő többségében azonban a "baszileia" azt az országot jelenti, amelyet maga az Isten alkot; ill. azt, amelyet Isten alkot velünk, emberekkel. Ezen az "Isten Országá"-kategórián belül jelenti a "baszileia" mindenekelőtt **az Ószövetség országát, Izraelt:** sokan jönnek napkeletről és napnyugatról... az ország fiait pedig kivetik a külső sötétségre; (Mt 8,12) "kivetik, mert elvételük tőlük az Isten Országá." (Mt 21,43) Eme "Izrael országá" fogalommal szembenáll az összes többi országot, ill. azok népét jelölő "τα εθνη" (ta ethné = pogányok) kifejezés; e pogányok királyainak (Mt 11,8; 17,25) országai nem érdemlik ki Jézustól a "baszileia"-megjelölést.

Nem, mert Jézus számára az "ország" - a legszentebb jelentésű szó. Különböző jelzőkkel ellátva - Mennyei Országá (30 ízben), az Isten Országá (43 ízben), az Atya Országá (6 ízben), az Emberfia Országá (2 ízben), az én Országom (5 ízben), vagy jelzős megjelölés nélkül: az Ország (5 ízben) - **jelenti azt az "országot", amelynek hírének is, magát is - a Küldött hozzánk érkezve, elhozta nekünk.** Mintegy száz alkalommal (pontosan 91 ízben) használja ebben az értelemben szavunkat. Ezzel a szóval indul a galileai esztendő: "Elközelgett a Mennyei Országá". (Mt 4,17) Példabeszédeinek döntő többségét az "ország" mivoltának megmagyarázásáért mondja. Megkötözött kezekkel erről tart előadást Pilátusnak, s feltámadása után is ezt magyarázza 40 napon keresztül tanítványainak. (Jn 18,36; Csel 1,3)

Ha gyakoriságra nézünk, azt mondhatjuk, hogy **speciálisan jézusi kifejezéssel állunk szemben.** Az evangéliumokban nem Jézus ajkán jóval kevesebbszer fordul elő. Ugyanez a helyzet az Újszövetség többi 23 könyvére vonatkozóan is.

	Eredeti jelentés:	Átvitt jelentés:		Összesen:
	Evilági ország	Isten országa	Sátán országa	
Jézus ajkán	11	91	2	104
Evangélisták	3	15	-	18
Többi könyvek	2	35	-	37
Összesen:	16	141	2	159

Látható: az eredeti jelentés 16 ízben kerül elő, az átvitt jóval sűrűbben (143 ízben). Ez utóbbiak két harmada (93) Jézus ajkán található, jöllehet a Jézus ajkán szereplő anyag aligha több az Újszövetség egy ötödénél. Az evangélisták is (a nem Jézus ajkára adott szövegekben) csak azzal a sűrűséggel használják, amellyel a többi könyvek.

Elöljáróban csak annyit, hogy **az "Isten Országa" fentebb említett hat alakváltozata nem hordoz egymással szemben tartalmi különbséget.** Bár különböző jelentéstartalmakat hordoz ez az isteni "Ország", e különbözőségeket akármelyik alakváltozat hordozhatja. A konkolyról szóló példabeszéd pl. ebből a hatból négyet is felhasznál egy ugyanazon tárgyról szólva: "Hasonló a Mennyegek Országa...az Ország fiai...az Emberfia elküldi angyalait összeszedni...országából...az igazak majd fénylenek Atyjuk országában". (Mt 13,24.38.41.43) Az Emberfiáé is az Atya országa, hiszen az Atyától kapta. (Lk 22,29) A Mennyegek Országának mátéi alakja egy egész sereg helyen pontosan azonos tartalmu a márki-lukácsi Isten Országával. A hat megjelölés között nincs tehát tartalmi különbség.

c) Az Isten kétféle közössége

Ez az "ország" mindenekelőtt az Istené, az Atyáé, a Fiúé, amelyet a mátéi "Mennyegek Országa" nem az Ország feje, hanem topográfiaja szerint jelöl meg: a "mennyegekben" van. Egyébként túl a megnevezéseken - hol az Atya, hol a Fiú mutatkozik az "ország" fejének. Egyfelől az Atya akarata érvényesül a Mennyegekben, az Atyának háza az, ahová készül Jézus az utolsó vacsorán, (Mt 6,10; Lk 11,2; Jn 14,2) másfelől pedig a Fiú "király" a maga országában. (Jn 18,36; Mt 25,34) A mináról szóló példabeszéd a "βασιλευειν" (baszileuein = királykodni) igét is állítja a Fiút példázó előkelő emberről. (Lk 19,14.27)

Ez az Ország mindenekelőtt az Atyáé és a Fiúé; és természetesen Kettejük Lelkéé is. **Mindenek-előtt tehát a Szentháromság birtoka.** Mivel azonban a Szentháromság nem anyagi valóság, és birtokos és birtok benne egybe esik, ezért **mindenekelőtt maga a Szentháromság - ez az "ország";** tehát az Atya, a Fiú és a Lélek alkotta időtlen közösség.

De nemcsak a Szentháromságé és nemcsak a Szentháromság ez az ország. A választott népé is, amelytől istengyilkos magatartása következtében később el is vétetik ez az ország. (Mt 21,43) A zsidó nép "elsősége" nem is jelentette e születés alapján konstituálódó nép számára, azaz a nép egésze számára a tényleges országbirtoklást, hiszen sokan kitaszítódnak abból, míg egyesek, mint Ábrahám, Izsák, Jákob asztalnál ülnek benne. (Mt 8,11; Lk 13,28-9) **Izrael országa csak első meghívottja az Isten Országának,** s ha a golgotai istengyilkosság ezt a meghívottsági időbeli elsőséget nem is veheti el Izrael népétől, a nemzetek (gójim)

Országba jutási lehetősége immár azonos lesz a korábban kiváltságos helyzetben levő zsidósággal.

A Messiás az ország tényleges birtokosaiként jelöli meg a keletről-nyugatról, a négy égtáj felől jövőket is, (Mt 8,11; Lk 13,28-9;) a zsidóságot is, akik egyébként lehetnek esetleg vámosok és prostituáltak is, ha egyébként Istennek-tetszésbe fordul életük. (Mt 13,49; 25,37.46; 5,10.20) Birtokosai - az Ország fiai. (Mt 13,38) Ezek között kiemelten birtokos Péter, aki mennyre és földre kiható erővel megkapja ennek az országnak nyitó- és zárókulcsait. (Mt 16,19) Az a Szikla-Péter, akin "házat" épít (οικο-δομειν = oiko-domein) Jézus, és amely házépítés "gyülekezetet" (εκκλησιη = ekklesié) eredményez, hiszen a "ház" nyilvánvalóan itt is közösséget jelent. (Mt 16,18) E két egymást követő mátéi versben a "baszileia", "ekklésié" és "oiko-do-mein" szavak - teljesen azonos tartalmúaknak tetszenek, mert ugyanarról a közösségről beszélnek.

A "közösséget" jelentő szavak sorában - úgy tetszik - meg kell említenünk még a "szövetség" (διαθηκη) szót, melyet csak az utolsó vacsorai leírásokban találunk Jézus ajkán. (Mt 26,28; Mk 14,24; Lk 22,20; 1Kor 11,25) A szövetség elsődlegesen közösséget létrehozó magatartást jelöl ugyan, de másodlagosan a létrejött közösséget is jelenti: a szövetséget, amely fennáll a szerződő felek között, amely azokat egybeköti. Szavunk igéje (διατιθημι = diatithémi) éppen az országot "átadást", azaz a közösségbe emelést jelenti: "És én átadtam nektek, miként Atyám átadta nekem az országot". (Lk 22,29)

Birtokosai tehát ennek az országnak - az Istennek-tetszők, a Péterre építettek (132b num). Ezekből a birtokosokból áll az az ország, amelyet jelöl még a **"kisdéd nyáj"** is, amelynek az Atya odaadja az országot. (Lk 12,32) De mondja ezt az országot **"juhakolnak"** (aülé) is, amely egyfelől Jézusé, másfelől pedig már meglevő, valamint a más aklokból odavezetendő övéié. (Jn 10.1.16) Így a szóbanforgó "országot" jelöli a **"juhnyáj"** (ποιμνη, ποιμνιον = poimné, poimnion), amely megkapja az országot, amelynek Jézus a pásztora, és amely szétszalad a pásztorverés óráiban. (Lk 12,32; Jn 10,16; Mt 26,31) Jézusi példabeszéddel szólva **birtokosa ennek az országnak mindaz a vessző, amely rajtamarad a szőlőtőn.** (Jn 15,1.4.5) s amely szőlőtő a szőlőművessel és a szőlővesszővel együtt ugyancsak azonos ezzel a jézusi "országgal".

d) Az aiónbeli és azontúli közösség

Az "Isten közössége az emberekkel" jelentésű ország - többretegű fogalom. Mennyben és földön egyaránt érvényre juthat az Atya akarata, s ezért a földön is lehetséges az Isten Ország. E szó jézusi anyaga alapján **az "egyház" és az "Isten Ország" széjjeldifferenciálásának semmi alapja sincs.** Az egyházból ugyanis kirekesztendő az, aki nem tart metanoiát, (Mt 18,17) viszont a metanoiázó bűnös Isten Országába tartozónak minősül. (Lk 15,7) Az egyház nem jelent valami nem sikerülésből adódó Istenországapótlékot; s az Isten Ország pedig nem jelent a földön megvalósíthatatlan tökéletességet.

Amikor Jézus elkezdi nyilvános működését, akkor "elközelgett" az Isten Ország. (Mt 4,17; Mk 1,15) Ugyanígy akkor is, amikor a Tizenkettő apostoli próbaútra indul. (Mt 10,7; Lk 10,9.11) **Nemcsak elközelgett, de "el is érkezett" már hozzánk ez az ország,** ha egyszer a Messiás a maga Lelkével (ujjával) úzi az ördögöket. (Mt 12,18; Lk 11,20) Ezt az elközelgést és elérést készítették elő a Törvény és a próféták. (Lk 16,16) Az örömhír felhangzása pedig (éppen ez "ország" örömhíre lévén) el is hozta közénk ezt az országot. Ezért azután, a

törvénytudó, aki tudja, hogy a felebaráti szeretet többet ér, mint az áldozatbemutatók, nincs is már messze az Isten Országától. (Mk 12,34) A Messiás kortársaiból egyesek még haláluk előtt meglátják a hatalomban eljövő Isten Országát. (Mk 9,1; Lk 9,27) Földrajzilag meg nem határozhatóan, mérőeszközökkel ki nem mutathatóan ugyan, s mégis itt, az időben-térben is megtalálható, mert ez az Isten Országát megtalálható már Jézus kortársaiban is, hiszen az Isten Országát rajtuk fordul. (Lk 17,20-1) A felülről születés a feltétele ennek, s ezt a Messiás kétségtelenül az időben ajánlja Nikodémusnak. A "vízben" történő felülről születés egyértelműen ehhez az aiónhoz kapcsolódik. Ugyanúgy a Lélekben történő felülről születés is, hiszen a Lélek kiáradása is az időben történik. (Jn 3,3.5; Csel 1,5)

Ez az "Isten közössége az emberekkel" időben jön tehát létre, hiszen a Messiás közötté van a Nevében imádkozó kettő-háromnak. (Mt 18,20) Az időben áll fenn, hiszen az időben létező Jézus benne van övéiben, és övéi Jézusban (29 num). A növekedés példabeszédei képekben mutatják be ennek az Orzágnak az időben történő növekedését (135 num).

Másfelől azonban ez az "Isten közössége az emberekkel" - aiónontúli valóság. Ebbe való belekerülésünk időpontja ismeretlen; (Mt 25,1.13) az aratás alkalmával történik a tiszta búza csűrbe gyűjtése, tehát a világ végére datálódik az Istennek-tetszők ragyogása Atyjuk Országában. (Mt 13,39.43) Ebben az időpontban történik a háló partra vonása, a dikaiosok edénybe kerülése és fogcsikorgatásra nemjutása. (Mt 13,47-50) Az egek erőinek világvégi megrendülése jelzi, hogy "közel" van, de még nem valóság ez az aiónontúli Isten Országát számunkra. (Lk 21,31) A tőlünk s aiónunktól búcsúzó Jézus beszél arról az országról, amelyben új bort készül inni, (Mk 14,25) s amelyben mint az Atyjától neki adott országban, a Fiú országában és a Fiú asztalánál enni és inni fognak övéi. (Lk 22,29-30) Aiónunktól búcsúzva előremegy, hogy helyet készítsen nekünk Atyja házában, ahol sok lakóhely van számunkra. (Jn 14,2.3) A világ végén hangzik el majd a Király ajkáról: "Örököljétek a kezdettől fogva nektek készített országot". (Mt 25,34) Mindazok alapján, amiket Jézus a maga újraeljöveteléről tanított (33 num), úgy tetszik, hogy **részint halálunkat követően, részint a világ végén válik valósággá számunkra az az ország, amely az "Isten aiónontúli közössége az emberekkel".**

Ez az aiónontúli közösség - nincsen helyhez kötve. Míg a feltámadás előttiről a Föld színteréhez kötöttséget bizonyosan állíthatjuk, a feltámadás utáni közösségről, az új égről és új földről nem tudjuk, hogy hely-e, nem hely-e, idő-e, nem idő-e.

e) Isten Országát és Egyház

Egy azonban bizonyos: aiónunk képeivel-fogalmaival a Messiás úgy rajzolja meg ezt az egyfelől időbeli, másfelől pedig az időt transzcendáló országot, **mint amely számunkra megszerezhető,** (Lk 17,21) **s aminek vagy birtokába kerülünk, vagy nem.** Keresendő, (Mt 6,33; 13,45; Lk 12,31) megtalálható, (Mt 13,44.46) elragadható (Mt 11,12) - ez az ország. Be lehet lépni ebbe az országba. (Mt 5,20; 18,3; 7,21; 19,23; Jn 3,5; Mk 9,47; 10,23-5; Lk 18,24-5) Bizonyos magatartások jelentik a Jézustól annyit emlegetett "belépésnek" a feltételeit. E magatartásoknak a hiánya pedig kizár bennünket az országból, amelyet Péter kulcsai zárnak és nyitnak előttünk. (Mt 16,19) A farizeusok magatartása például zárja önmaguk előtt is, tanítványaik előtt is ezt az országot. (Mt 23,13; 5,20) Végző soron Jézus maga zárja-nyitja azt az országot, (Mt 7,21.3; 25,1.10-11) amely valakiktől elvétetik, és valakiknek odaadatik. (Mt 21,43-4)

Az aiónontúli közösségbe való bejuthatás éppen ezen az aiónunkon belüli magatartásunkon fordul. Az időbeli Isten Országáa a záloga az azon túlinak. Ezért rajzolja annyi példabeszéd népének életét az időbeli országon belül. A kovással példázott Isten Országáa a téstában van, a mustármaggal példázott ország a kertben van, a tiszta búza a szántóföldön, a java halak a tengerben. Együtt a nem-kovással, együtt a nem-mustármaggal, a konkollyal és a hitvány halakkal; együtt a "világgal", azaz az "országba" (még) be nem lépett emberekkel. (Mt 13,38) Tehát eme aiónban, az időben élők országa - ez az Isten Országáa. Ez az Ország Isten közössége ebben az aiónban olyan emberekkel, akik elvegyülten élnek azok között, akik nem alkotják Isten Országát, akiknek nincsen közösségük az Istennel.

Az Isten Országáa - akár időtlen, akár aiónbeli, akár aiónontúli változatában - mindenképpen az Országát alkotóknak a magatartása is. A Szentháromság esetében az időtlen és mértéket nem ismerő szeretet ez a magatartás. Az embereket is magában foglaló Isten Országáa esetében pedig: az Isten részéről ugyanez az időtlen szeretet, az ember részéről pedig ennek a szeretetnek az ember aiónbeli vagy aiónontúli viszonyaira való lefordítása - ez a magatartás. A megtestesülő Isten maga fordította le - szavával és életével - aiónunk nyelvére ezt a szeretetet. Így azután "Isten Országáa" a Messiás ajkán nem más, mint az Isten közössége az emberekkel Isten és az ember szeretetmagatartása alapján. Így tehát legteljesebb értelemben **az Isten Országáa az Isten közössége azokkal az emberekkel, akik magukévá teszik a Messiás tanításában és életében bemutatott magatartást.**

Gazdag képet nyújtanak a "baszileia" szót tartalmazó jézusi mondatok és példabeszédek erről a magatartásról. Sőt éppen erről a magatartásról nyújtják a leggazdagabb képet. Döntő többségben aiónunkon belüli magatartásokról értesülünk a Messiástól. Ezért is teljesen idegen a jézusi koncepciótól az "Isten Országáa" és az "egyház" fogalmi szétdifferenciálása. **Egy ily megkülönböztetés csak az esetben lenne logikus (de nem igazolt), amennyiben a Messiás tanítását és életét áttolnók a normatúlteljesítések világába.** Vagy ha logikátlanul - aiónunkon túl teljesítendőknak értenők azt az utat, amelyet aiónunkbeli útnak rajzolt meg számunkra. Ha viszont "egyházon" a jézusi tanítással, annak teljesítésével közösséget vállalni akarók (ám metanoiázó bűnösök) közösségét értjük Istennel, akkor a jézusi "egyház" és "Isten Országáa" - egybeeső fogalmak. Kaifás körülmélet volt: elsőse volt a meghívásban, de nem lett tagja Jézus gyülekezetének-egyházának (ekklészié), azaz az Isten Országának (baszileia) sem lehetett részesévé. Bizonyos, hogy a hűséget nem tanusító megkeresztelteket sem tekinti a Messiás a maga gyülekezete, a maga országa népének. A "gyülekezet", az "ország" nemcsak meghívást jelent, hanem a meghívásnak az elfogadását is.

Jelenti tehát az "egyház" is, az "Isten Országáa" is - Isten és ember közösségét az Isten szeretetmagatartása és az ember Istentől eltanult szeretetmagatartása alapján. Az "egyház" és az "Isten Országáa" egyaránt az Isten akarata szerint és tetszésére élni akaró emberek közössége az Istennel.

Mindazonáltal lehet valami különbséget tennünk az "egyház" és az "immanens Isten Országáa" fogalmai között. Jézus nem ért egyet tanítványaiival, akik meg akarják tiltani az ördögűzést azoknak, akik ma szervezetileg nem tartoznak a tanítványok közé. (Mk 9,38; Lk 9,49) Az immanens Országba tartozásnak nem lehet feltétlen feltétele a szervezeti betagozódás Jézus egyházába. Az immanens Országba tartozás feltétlen feltétele csak a szeretet magatartása lehet, erre pedig az ember képességet kapott az őt a maga képmására és hasonlatosságára megteremtő Istentől. Aki szeret, az Istenhez és az Ő Országába tartozik Jézus szándékai szerint akkor is, ha nem tagja a Péterre épített gyülekezetnek. Ez a gyülekezet jele és eszközlője az emberiség szeretetegységének, ami azonos az immanens Országgal, de ezt a

szeretetegységet szolgálhatják a Péterre épített gyülekezetbe nem tartozó akár keresztények, akár pogányok is. Mindezek következtében az immanens Ország szélesebb fogalom, mint a Péterre épített egyház.

Mindez annyit is jelent, hogy Jézus szándékai szerint az egyház nem selejtesebb tartalmú fogalom mint az Isten Ország, akármennyire is jogosult lehet Loisy abbé keserősége magunk ellen: "az Isten Ország helyett jött az egyház!" De túlnézve e keserűségen "az egyház nem jelenthet valamiféle nem-sikerülésből adódó »Isten Ország«-pótlékot, s az Isten Ország pedig nem jelenthet a földön megvalósíthatatlan tökéletességet" - olvasom egy el nem fogadott doktori értekezésben. Nem selejtesebb, de szűkebb fogalom. Akármilyen szentül vagy nem szentül teljesíti is az egyház a feladatot, amit Jézustól kapott, hogy ti. a szeretet és a csak szeretet által immanens Isten Országot építsen, ezt az Országot bizony építik az egyház szervezeti keretén kívül élők is, ha a szeretet és a "csak szeretet" határozza meg magatartásukat.

Ugyanakkor nem tagadhatjuk, hogy Jézus akarta e két fogalomnak nemcsak tartalom, hanem terjedelem szempontjából is azonos jellegét, azaz hogy e két kifejezés (immanens Ország és egyház) szinonim kifejezések legyenek. Jézusnak vannak ugyanis más juhái is, akik az aklán (egyház) kívül vannak, de azokat is el akarja vezetni a magáéba, hogy az Ország népe egyetlen juhnyáját alkotson egyetlen juhász vezetése mellett. (Jn 10,16) A szervezeti kérdésben pluralistának mutatkozván sem veszi semmibe a szervezeti egységet, hanem arra egész lelkével törekszik. Ha messiási látásával nagylelkűen elismeri és hitelesíti is az egyházon kívüli Ország-építést, nem szűnik meg azon fáradozni, hogy ami szeretetét az egyházon kívül találhatók, az az idő tengelyén egyházon belülre kerüljön. A Messiás nem úgy pluralista, hogy elfeledi azt a szándékát, hogy az egyház az emberiség egységének ne csak jele, de megvalósítója is legyen. Bár megengedi a szeretetétetelét valósítók számára az egyházon kívüli Ország-építést, csak úgy tudja ezeket az építőket nézni, mint a maga olyan juhait, akiket még el kell vezetnie a maga juhnyájába, az egyházba, hogy "legyen egy juhnyáj és egy juhász", (Jn 10,16) el nem feledve messiási küldetésének végső immanens és transzcendens célját: Hogy eggyé legyenek! (27 num).

f) Dzóé-szférikus közösség

A fentebbiekben említett mondatok-példabeszédek magatartástartalma egybeesik - az Úttal (III. könyv). Mégsem érdektelen egy pillantást vetnünk reá, **hogyan tükröződik az Út ezekben az "ország" szót tartalmazó mondatokban.**

Az Isten Országá közelünkbe hozása alapvetően metanoiát, **a gondolkodás, majd ennek nyomában az életünk átalakítását kívánja meg tőlünk.** (Mt 4,17; Mk 1,15) Ennek a metanoiának kell elindítania azt a folyamatot, melynek során dikaiosz-okká, Isten akaratát tevőkké, Istennek-tetszőkké válunk. (Mt 13,43.49; 25,46; 5,10.20; 6,33) Az átalakulás velejárója - a felülről születés a vízben és Szentlélekben, melynek szinoptikus megfelelője az ünneplő ruhának magunkra öltése. (Jn 3,3.5; Mt 22,11-2)

A metanoia elválaszthatatlan kapcsolatban van azzal a hittel, amellyel átöleljük az örömhírt. (Mt 4,23; Mk 1,14-5) Ez a hit alapvetően jelenti az Isten Országá titkainak ismeretét-értését, (Mt 13,11; Mk 4,11; Lk 8,10) az "írastudóvá" levést, azaz azt a magatartást, hogy meg nem szűnően régi és új gondolatokat formálunk az ország örömhíre alapján. (Mt 13,52)

Jelenti azonban ez a hit méginkább a hűséget: életünknek ráállítását Isten Országára, az országban végső fontosságú dikaioszüné mindenelőtti és -feletti céllá tevését. (Mt 6,33) Az ország munkájába való beállást, (Mt 20,1) a kapott talentumok és mínák kamatoztatását, (Lk 19,11) a hátra nem tekintést az ekeszarv mellől. (Lk 9,62) Jelenti az "Uram, Uram" mondogatáson túljutva az Ország törvényeinek tevését, a Mennyei Atya akaratának teljesítését. (Mt 13,19.23; 5,19; 7,21) Jelenti az Ország népének gyümölcstermését. (Mt 21,43-4) A hűség - a szeretetben bomlik ki.

Ezért az Ország népének magatartását annak a tudatnak kell irányítania, hogy a felebaráti szeretet többet ér minden égő és egyéb áldozatnál. (Mk 12,34) Hogy az irgalmasság cselekedetei biztosítják a beléphetést az Országba. (Mt 25,34) Jelenti tehát ez a szeretet a betegek meggyógyítását, (Mt 10,7-8; Lk 10,9) az Országért történő "elhagyásokat", (Lk 18,29) az adással történő olajgyűjtést, (Mt 25,1-11) a gazdagságról való lemondást a szegények javára, (Mt 19,23; Mk 10,23-5; Lk 18,24-5) mindenünknek odaadását az Országot jelképező kincsért, drágagyöngyért. (Mt 13,44-5)

Ez a szeretet jelenti továbbá a megbocsátást, a tartozás elengedését, (Mt 18,23.33) a békességnek a képviselését. (Mt 10,7.12) Ennek érdekében a védelmet jelentő katonákról való lemondást (Jn 18,36) s az erőszaknak, az üldözöttségnek elviselését; ennek az erőszaknak csak önmagunkkal szembeni alkalmazását (Lk 16,16; Mt 5,10; 11,12) egészen a "fél lábig, fél karig, fél szemig" menően. (Mk 9,47)

Ez a szeretet jelenti végezetül a társadalmi kicsiség vállalását, mert aki kicsi evilág társadalmában, az nagy a Mennyei Országában. (Lk 7,28; Mt 11,11) Jelenti a társadalmi alacsonyság szimbólumának, a gyermekségnek vállalását-magatartását. (Mt 18,1.3.4; Mk 10,14-5; Lk 18,16-7) Az Országba illő magatartás kihagyhatatlan tartozéka - **a bizonyágtevés erről az országbeli** gondolkodásról és magatartásról. A Jézushoz csatlakozónak hirdetnie kell az országot, tanítania kell minden csonkítás nélkül annak törvényeit, mint az ország dolgaiban jártas írástudónak. (Lk 9,60; Mt 5,19; 13,52)

'Virrasztania is kell érte, imádkoznia,- (Mt 25,1.13; 6,10; Lk 11,2) hogy félelem nélkül birtokolhassa a neki adott országot. (Lk 12,32)

Végezetül - ha képes rá - még "eunuchhá" is teheti magát érte. (Mt 19,12) **Ezen magatartások ellenében képes az ember közösségre lépni az Istennel.** Ha az Isten hívására az emberben megszületik válaszként ez a magatartás, akkor lesz valósággá az időben is az Isten Ország.

Ez az időbeli Ország - bármennyire is ebben a világban él annak népe - nem ebből a világból, nem innen való. (Jn 18,10) Ennek folytán olyan közösség ez, amelyet nem a biológiai ön- és fajfenntartási törekvés mozgat, hanem amely **túlemeli az embert a bio-szférán a szeretet isteni életének dzóé-szférájába.** Szellemi képességeivel, azok felfokozásával nem a bio-szféra szerzési törekvéseit akarja potenciálisan végtelenre tágítani, hanem a bio-szférában gyökerező és a noo-szférába eljutott önmagát át akarja emelni az adás dzóé-szférájába. Elsősorban tudatának dzóé-szférikus átalakítására törekszik. Ebben a célkitűzésben a "csecsemők" sikerebbnek mutatkoznak, mint a bölcsék és nagyon okosok. (Mt 11,25; Lk 10,21)

Az értelem (nousz), a noo-szféra világát képviselő ember használhatja a maga szellemi képességeit a bio-nooszféra potenciális végtelenre tágítására is. De használhatja a magát a dzóé-szférába való átemelésre is. A Messiás ezt az utóbbit hirdette meg számunkra - Örömhírként és Útként. Az előbbi szükségképpen sorsunk. Az utóbbi szabadon vállalandó rendeltetésünk.

Foglaljuk össze eredményeinket. A "baszileia" Jézus számára - túl az evilági országon és a Sátán országán:

- az Isten szentháromságos közössége,
- az Isten közössége a Hozzá igazodó emberrel ebben az aiónban,
- az Isten közössége a Hozzá igazodó emberrel eme aiónon túl.

A Hozzá igazodás - metanoiával indul, a hiten keresztül hűséggé érik a szeretet cselekedeteiben, s betetőződik a szeretetet hirdető küldötti magatartással.

Ezt a bennünk megvalósuló közösséget állítja bele a Messiás a nem felülről, hanem az innenvaló bioszférikus ihletésű, a "többi mindért" gondban levő és ezekért fegyverekkel is harcolni kész létharcos világba. Beleállítja azzal az ígérettel, hogyha az ember az általa elhozott szeretetre teszi reá az életét, megkapja melléktermékként a "többi mindet" is.

g) Isten közössége és nemuralkodása?

Uralkodik-e az Isten? Furcsa lehet e kérdésfeltevés számunkra, akik imádságainkban napjában többször is találkozhatunk a doxológiában azzal az állítással, hogy Isten "él és uralkodik". De az első három század nem ismerte még ezt a doxológiát, amely csak Ágoston hatására indult el hódító útjára, táplálkozva abból az ágostoni gondolatból, hogy az uralkodó Isten analógiájára Isten népének is vállalnia kell a földön az uralkodás feladatát (vö: De civitate Dei). A következőkben azt szeretném megmutatni, hogy a Messiás az "Isten Országán" nem Isten uralkodását (Gottesherschaft), hanem Isten közösségét (Gottesgemeinschaft) értette.

Az Ószövetség Jahve királyságán (malkut Jahve) elsődlegesen mindenképpen Izrael evilági országát értette. Az evilági ország pedig nincsen meg uralkodás nélkül. Erre az uralkodásra várt akár a Jézust királlyá tenni akaró pusztai ötezer, akár mindaz, aki égi jelet kért Tőle. Jézus a jól ismert kifejezésnek (malkut Jahve) más jelentéstartalmat kölcsönzött, mint amilyen jelentéstartalommal népe ezt a kifejezést őseitől örökölte. A két jelentéstartalom közti különbség miatt nem fogadta be a választott nép az annyira várt Messiást. Jézus radikálisan új jelentéstartalommal töltötte meg e hagyományos kifejezést: Isten Országá.

Az előzőekből láthatóan az Isten Országá Jézus tudatában nem az Isten uralkodását, hanem az Isten közösségét jelentette. Ha a Szentháromságot jelenti az Isten Országá, nagyon is nyilvánvaló, hogy Atya, Fiú és Lélek között egy sincs, aki a többin uralkodnék. Szeretetközösség a Szentháromság, s a szeretet, csak önátadást ismer, de a másikon uralkodást nem. Hasonló a helyzet, ha az Isten Országá Isten és ember egymással kötött szövetségét, szövetségi életét jelenti. Ezt a szövetségi életet a Szentháromságból való szeretet határozza meg; a szövetséget felkínáló Isten részéről is, a szövetséget elfogadó Isten népe részéről is. Jézus, mint ennek az Orzágnak a királya, nem az uralkodás attitűdjével született meg a betlehemi istállóban, s felnővén sem uralkodott rajtunk, hanem nekünk szolgáló és bennünket ingyen, fizetés nélkül tanítóként, nekünk életet adó pásztorként, s értünk mindenét, az életét is odahelyezni kész jóbarátként jelent meg előttünk, aki még a transzcendenciában is

asztalánál szolgálni akar majd nekünk (37e num). Országá tagjaitól az Általa bemutatott viselkedési eszmény elfogadását kívánta meg; az Ország népének utánoznia kell az Ország Urát, mert "nem nagyobb a szolga uránál". (Jn 13,16)

A Messiás "úrnak" is, "királynak" is mondta magát, de elhatárolta magát az úrszerű és királyszerű viselkedéstől; s tanítványai számára is ezt tette kötelező normává. Az úr, a király korrelát fogalma a szolga. A Messiás gondolatvilágában ez másképpen van: az, aki úr, az mossa a többiek lábát. (Jn 13,13-16) Bár az Ország Urának tudja és mondja magát, tételesen vallja, hogy nem azért jött, hogy őt szolgáljuk, hanem azért, hogy Ő szolgáljon nekünk. (Mt 20,28; Mk 10,45) Bár az Ország királyának tudja és vallja magát, nincsenek szolgálói-katonái, akik harcolnának Érte. (Jn 18,36) S ha Péter mégis megpróbálja Őt így szolgálni, hüvelyébe dugatja annak kardját. (Mt 26,52-3)

A Messiás olyan úr, olyan király, olyan hatalommal rendelkező, aki nem ur(al)-kodik, nem király-kodik, nem hatalmaskodik. Az Ő és népe magatartásának igéje a **diakonein** és a **dúleuein**, tehát a **dúlosz**, **diakonosz** (szolga) szavak igei alakjai. Míg a **diakonein** és **douleouein** szavakat 14 ízben találjuk Jézus ajkán és azok rendre Országba illő magatartásokat dicsérnek, addig az úr, a király, a hatalom (küriosz, baszileüs, exúszia) szavak igéi szórványos előfordulásúak és nem az Ország Urának és népének magatartását jelzik. A **baszileuein** (=királykodik) ígét csupán az evilági országra vonatkozóan használja, a mínákról szóló példabeszéd. (Lk 19,14,27) A κυριευειν (kürieuein), κατακυριευειν (katakürieuein), εξουσιαζειν (exúsziadzein), κατεξουσιαζειν (katexúsziadzein) igék egy, ill. két ízben összesen hat ízben találhatók Jézus ajkán, s kizárólag elutasított, az Országtól idegen magatartásokat jelölnek: "...a népek fejedelmei uralkodnak rajtuk, és a nagyok hatalmaskodnak rajtuk. De tiköztetek nem ez a rend..., ill. A népeken uralkodnak királyaik, és akik hatalmaskodnak rajtuk, azok jótevőknek hívatják magukat. Ti azonban ne így cselekedjete...", (Mt 20,25; Mk 10,42; Lk 22,25) majd következik az uralkodás ellentétének, a szolgálatnak a szerepe.

Mindezek után meghatározhatjuk a Messiástól teljesen egyértelműen elutasított uralkodásnak a fogalmát. Ellentéte a szolgálatnak, amely a felebarátokért akar lenni és élni, adni akarja nekik azt, amire szükségük van, és még ha rajta veszt, sem hajlandó erőszakot alkalmazni ellenük, kényszeríteni őket arra, amit nem akarnak. Aki viszont uralkodik, az a maga eszközévé teszi felebarátjait, kifosztja őket, és erőszakot, kényszert alkalmaz velük szemben, ha önnön érdekei úgy kívánják. Az uralkodásnak ez a meghatározása teljesen szabatos, ha az uralkodás fogalmát nem keverjük össze a vezetés fogalmával, amely viszont teljes harmóniában van az uralkodásmentes szolgálattal (vö: 68d num: Vezetés és lábmosás). Aki "vezet", az a vezetettek bizalma alapján teszi azt, amit a vezetettek elfogadnak, mint javukat szolgálót.

Mindezek alapján egyértelmű, hogy a Jézustól hirdetett Isten Országá kizárja az uralkodást, nemcsak ember uralkodását emberen, hanem Isten uralkodását is akár Istenen, akár emberen. Jézus forradalmi jelentésváltozást adott a "malkut Jahve"-nak, s ez a forradalmi jelentésváltozás talán legjobban az uralkodás elutasításában ragadható meg. Az Isten Országá sohasem lehet az Isten uralma, ill. Isten kegyelméből emberek uralma. Az Isten Országá, akár ember részéről, akár Isten részéről csak szolgálat lehet. Az Istenről uralkodást állítani egyet jelent a Golgota szuverén tudomásul nem vételével, az Isten bolondságának és gyengeségének (1Kor 1,25) egyértelmű megtagadásával.

A "malkut Jahve" fogalmának forradalmi átalakítása olyan erős volt, hogy már a Jézust követő nemzedék sem tudott mit csinálni a jézusi "Isten Ország" kifejezéssel. Jól tükröződik ez már az Újszövetség könyveiben. Míg az evangéliumokban az "Isten Ország" 106 és az "ekklészié" 3 ízben fordul elő, addig az Újszövetség többi 23 könyvében az Isten Ország 35 és az "ekklészié" pedig 111 ízben fordul elő. Az evangéliumok 35-ször sűrűbben használják tehát az Isten Ország kifejezést, mint az "ekklészié"-t, a többi könyvek pedig már háromszor sűrűbben használják az "ekklészié"-t mint az Isten Ország kifejezést. Funk kigyűjtése alapján az ignáci levelekben két ízben kerül elő az Isten Ország és 30 ízben az "ekklészié"; itt tehát már tizenötszörös az eltolódás az "ekklészié" javára (Patres Apostolici 670-671). A Jézus által hozott "Isten Ország" kifejezés ily gyors elhalását minden bizonnyal az magyarázza, hogy az első század nemegyszer üldözött gyülekezetei csak egyháznak, kahal-nak, Jahve és Jézus kultuszára összejött gyülekezetnek tudták megélni magukat, de Országnak jóval kevésbé. S ezért érezték kevésbé alkalmasnak az "ország" szót a maguk valóságának a megjelölésére, mert nem tudtak megszabadulni az "országtól" (királyságtól) elválaszthatatlannak gondolt uralkodás-jegytől. Talán az is mond valamit a fentiek alátámasztásául, hogy a Jelenések könyvében, amely messzemenően "uralkodás"-vonásokkal mutatta be a fegyverekkel rendet teremtő második eljövetelet, öt ízben is előkerül a "baszileia", ami azt jelenti, hogy a könyv terjedelmét figyelembe véve jó kétszer sűrűbben használja, mint a többi 22 könyv. Látható: a keresztény tudat nehezen vagy sehogy se emészti meg a jézusi forradalmi jelentésváltoztatást.

Így adódott aztán, hogy a későbbi századokban az Isten Ország egyre inkább azonos lett a "mennyországgal", és a Jézustól alapított immanens valóság jelölésére csak az egyházat éreztük alkalmas kifejezésnek, az Isten Országát már nem. Aligha kétséges, hogy ez a folyamat is közrejátszott abban, hogy az uralkodást az egyház életével összeférhetőnek gondoltuk. Nagyon is ideje visszakapcsolni eredetünkhöz. Ahhoz az eredethez, amelyben az Isten Országának a tartalma nem az Isten uralkodása, hanem részint ennek az ellentéte, részint pedig - s ez a közvetlenebb jelentéstartalom - az Isten közössége. A "baszileia" jézusi fogalma ezt hangsúlyozza: az emberek az Istennel. A "baszileia" = Isten + Istennek tetsző emberek. A "baszileia" = az Isten övéivel - az Im-anu-él (Isten velünk) gondolat megvalósulásaként.

Jézus legátfogóbb és leghasználtabb szociológiai kategóriája a "baszileia". Jelenti a legszélesebb értelemben vett emberi többszámot az emberi lét (Evilági Ország) továbbá az üdvözülők-üdvözültek (Isten Ország) és az elkárhozók-elkárhozottak (Sátán Ország) osztályai alapján.

A SÁTÁN ORSZÁGA

120. AZ ORSZÁG SZÓKINCSE

a) A Sátán szinonimái

A négy evangéliumban tizenkétszer találkozunk a "Sátán" (σατανας = szatanasz) szóval; **kilencszer az Úr ajkán** hangzik el; összesen hét témakörben.

Az elsőt a **Belzebub-vád** adja: Jézus Belzebubbal, az ördögök (δαιμονιον = daimonion) fejedelmének (αρχων = archón) segítségével űzi ki az ördögöket. A válaszban - "Ha a Sátán űzi ki a Sátánt" - Jézus tehát "Sátán" névvel illeti mind az ördögöt, mind Belzebubot, az ördögök fejedelmét. (Mt 12,25; Mk 3,23; Lk 11,28) Márk megmagyarázza, miért válaszolt így Jézus: azért, mert azzal vádolták, hogy "tisztátalan lélek" (πνευμα ακαθαρτον) van benne. (Mk 3,30) Lukácsnál maga Jézus is ezzel a kifejezéssel viszi tovább a történetet, (Lk 11,24-6) melynek során a tisztátalan pneuma megkapja a "gonosz" (πονηρος) jelzőt is. Már a Belzebub-vádról beszámoló szinoptikus szakaszok is tanúsítják, hogy Jézus ajkán a "daimonion", "pneuma akatharton", ill. "ponérosz", "Beedzeboul", az ördögök "archón"-ja és a "szatanasz" azonos jelentéstartalmú (mert egymással cserélve használt) kifejezések. Ugyanezt tapasztaljuk majd a későbbiek során is.

Második előfordulásként álljon **Jézus pusztai kísértése**. Míg Márk csak "Sátánról", Lukács csak ördögről (διαβολος = diabolosz) beszél, addig Máté mindkettőt használja, sőt a "kísértő" (πειραζων = peiradzón) megnevezést is, amely egyébként ily főnevesített formában Jézus ajkán nem szerepel. A pusztában Jézus csak Máténál szólítja néven kísértőjét, és "Sátánnak" nevezi. (Mt 4,10) A szinoptikusok tehát a "diabolosz" és "peiradzón" kifejezéseket is a "szatanasz" szóval azonos értelemben használják.

A harmadik előfordulásra **Péter Fülöp-Cezárea-i közbelépése** ad alkalmat. Jézus Sátánnak nevezi őt mindkét előfordulási helyen. (Mt 16,23; Mk 8,33) Pétert mondja itt Jézus - Sátánnak.

A negyedik előfordulást a **magvetőről szóló példabeszéd** adja. Márknál a "Sátán" az, aki jön tüstént a magvetés után és kiveszi az emberekbe vetett magot; Máténál ugyanezt a Gonosz teszi; Lukácsnál a "diabolosz". (Mk 4,15; Mt 13,19; Lk 8,12) Ezúttal a "szatanasz", "ponérosz", "diabolosz" szavak - szinonimák Jézus ajkán.

Az ötödiket a **tanítványok örvendezése** szolgáztatja: az ördögök engedelmeskednek nekik. Válaszában Jézus megemlíti, hogy látta a Sátánt villámként lebukni az égből, és tanítványainak is hatalmat adott a "**kígyók**" (οφις = ophisz), "**skorpiók**" (σκορπιος = szkorpiosz), valamint az "ellenség" (εχθρος) minden hatalma fölött, de azért ne annak örüljenek, hogy a "pneumák" engedelmeskednek nekik. (Lk 10,17-20) Ez a mondat tehát a "Sátán" három újabb szinonimáját mutatja.

A hatodik témakört **Júdás alakja** adja. Lukács és János elmondja, hogy Judás eszközévé lett a Sátánnak. (Lk 22,3; Jn 13,27) De János a maga részletesebb rajzában nemcsak Sátánt, hanem "diabolosz"-t is emleget. (Jn 6,71; 13,2)

A hetedik téma a **Tizenkettő megbotránkozásának bejelentéséből adódik: a Sátán meg akarja szerezni magának a tanítványokat.** (Lk 22,31)

Mind e kifejezésekkel Jézus tartalmi megkülönböztetés nélkül ugyanazt az egy sátáni valóságot akarja ábrázolni. Jól láthatóvá teszi ezt az a körülmény, hogy megismétlődően **azonos sátáni magatartások hordozói - különböző megnevezéseket kapnak.** Akik idő előtt akarják leleplezni Őt Messiásként a tömegek előtt, hol a "daimonion", hol a "pneuma akatharton" nevet kapják, sőt egy ízben e kettőnek kapcsolását is: "pneuma daimoniú akathartú". (Lk 4,33) Jól mutatja ezt az alábbi összeállítás:

	Máté	Márk	Lukács
A kafarnaumi zsinagógában		- pn. akath.	pn. daimoniú akathartú, daimonion
Péter háza előtt	daimonion	daimonion	daimonion
Gerazénusok földjén	daimonion	pn. akath., daimonidzomenon	daimonion, pn. akatharton
(Mt 8,16.28.33; Mk 1,23.32; 5,13.16; Lk 4,33.35.41; 8,29)			

Mind e helyeken Jézus a Sátánról és szinonimáiról úgy szól, mint a maga ellenfeléről-ellenlábasáról. Ugyanezt a szerepkört töltik be tanításai során a **többi szinonimák:** a "Mammon" (μαμωνας = mamónész), (Mt 6,24; Lk 15,9.11.13) az "Idegen", (Jn 10,5) a "Farkas", (Mt 7,15; 10,16-22; Lk 10,3; Jn 10,12) az "Előtte-Helyette jövők", (Jn 10,8) sőt a "Béres" (Jn 10,12-3) is. Amikor Péter Sátánnak minősül, nem az Isten, hanem az emberek gondolatait gondolja (Mt 16,23; Mk 8,33) A fenti szinonimák sorát gazdagítja az Istennel szembeállást jelentő "anthrópoi" (40a num). Végezetül az utolsó ítéleten a Sátán véglegesült népévé levők hordozzák a "kos" és az "átkozottak" megjelölést is. (Mt 25,33.41.46)

b) Aión és kozmosz

A fentiekben egybegyűjtöttük azokat a szavakat, amelyeket Jézus szinonim értelemben használ a Sátánnal. A Sátán Országának, azaz a véglegesült sátáni közösségnek - aiónon-túli neveit - láttuk már (36d num). **Az eme aiónbeli Sátán Országának leggyakrabban a "Világ", "Evilág" megjelölést adja Jézus.** Két szava is van erre: az "aión" az egyik, a "koszmosz" a másik. Az előbbi ritkábban, az utóbbi igen sűrűn fordul elő Jézus ajkán.

Az "**aión**" alapjelentése egyesíti magában az idő és tér fogalmát (időnként helyettesíti a "kairosz" = idő. (Mk 10,30; Lk 18,30) A "koszmosz" alapjelentése térfogalom jellegű. Mindkét kifejezés három különböző jelentéstartalmat hordoz Jézus ajkán: a) az anyagba ágyazott létezők összességét, b) az Istennel szembeszegülő magatartást, c) bizonyos megszerezhető értékeket.

Lételméleti (a) és értékelméleti (bc) jelentésben találjuk tehát ajkán e szavakat; mégpedig részint etikai (b), részint praktikai (c) jelentésben (9b,71c num).

Súllyal a NEGYEDIK EVANGÉLIUM (a 91 előfordulásból 66) adja Jézus ajkára e fogalmakat, de nem kizárólag. Elirányít az alábbi táblázat:

	AIÓN		KOSZMOSZ		Összesen:
	Szinopt.	János	Szinopt.	János	
a) jelentés	6	-	10	33	= 49
b) jelentés	5	-	1	32	= 38
c) jelentés	-	-	3	1	= 4
Összesen:	11	-	14	66	= 91

Aprólékos gonddal kell tisztáznunk e két szóhoz kapcsolódó jézusi tudatot, mert a kereszténység a maga történeti útján egyfelől hajlott arra, hogy **eszménynek élje meg a differenciálatlanul értett világtól való elfordulást** ("siralom völgye"). Másfelől pedig mainapság hajlamos a **"Krisztus-esemény"** (a "Miért jött?") **lényegét éppen a differenciálatlanul értett világ felé odafordulásban látni**. Úgyannyira, hogy bár a Golgotán kiszenvedett Messiás (és nyomában annyian mások) a "világtól" fogadta el ezt a sorsot, addig ma a keresztények éppen ellenkezőleg, "világgá" akarnak lenni. A jézusi sorsazonosságról megfeledkezve, a keresztet Krisztusra profilírozzák és monopolizálják. - Ezt a "világgá levést" (szekularizáció - a görög "koszmosz"-nak megfelelő latin "saeculum" = világ szónak az alapján - elvilágiasodás) élük meg jézusi és keresztény teljesítményként. A keresztény tudat ellentmondásossága e tekintetben kétségtelen. A Messiás tudata azonban e tekintetben sem hordozhat ellentmondást.

Előző könyveinkben megrajzoltuk a "Krisztus-esemény" tartalmát. Ily módon: Eljött az adás világából közénk (I. Könyv), hogy megajándékozzon bennünket az Élettel, az adás világából való életével (II. Könyv). Tanította, hogy a minden embert megajándékozni akaró adás által kerülhetünk bele ebbe az isteni életbe, a dzóé-szférába (III. Könyv). Életével példát is mutatott erre, s mivel ez a tanítás és a mellékelt élet-ábra kortársainak nem tetszett, két és fél esztendő múltán kitessékelték Őt a maguk világából, amelynek mások az eszményei, mint a Messiásnak (IV. Könyv).

Nézzük meg egyenként a három jelentés-csoportot, hogy tiszta képet kapjunk, mit is értett a Messiás a "világ" megjelölésen.

c) A "világ" első jelentése

1. A "világ" - elsődlegesen az univerzum

Van ez az aión, és van az elkövetkező aión; (Mt 12,32; Mk 10,30; Lk 18,30; 20,34-5) s a kettőt elválasztja egymástól az aiónvég. (Mt 13,39.40.49; 28,20) Nemcsak vége, kezdete is van a világnak: a Messiásnak ugyanis dicsőségben volt része az Atyánál, mielőtt még a világ lett volna; s az Atya szerette Jézust még a világ teremtése előtt. (Jn 17,5.23) Kezdete is van, mert aiónvégkor a Messiás a világ kezdetétől fogva készített országot adja azoknak, akik gyakorolták az adástörvényt. (Mt 25,34)

Mind e helyeken "világ"-on Jézus az univerzumot, az Isten által a nemlétből létbehívott valóságot érti.

2. A "világ" - elsődlegesen a Föld bolygó

A világ fényforrása a Nap (Jn 11,9) - nyilván elsősorban Földünket kell értenünk ezen a "világ"-on. Kortársainak számot kell adniok minden igaznak véréről, amelyet kiontottak a **világ** megteremtésétől fogva (Lk 11,50) - nyilvánvalóan itt is a Földet jelenti szavunk. Az anya örül, mert ember született a világra (Jn 16,21) - ugyanúgy.

A Messiást az Atya a világba küldte, (Jn 9,5; 10,36) s így a Messiás el is jött a világba, és el is hagyja a világot: (Jn 16,28) Nincs már a világban, amikor az Atyához megy; mielőtt az Atyához megy, még beszél a világban; nem kéri Atyját, hogy övéit kivegye a világból (Jn 17,11. 13.15) - imádkozza főpapként. A világba jött, hogy bizonytságot tegyen az igazságról. (Jn 18,37)

Mind e helyeken nyilvánvalóan a Földet érti a világon.

3. A "világ" - elsődlegesen az Isten Országának megvalósulásának színhelye

A konkollyal beszórt búzavetés - a világ. (Mt 13,38) Mária kenetöntéséről az egész világon tudni fognak, (Mt 26,13; Mk 14,9) s övéinek az egész világon kell hirdetniök a rájuk bízottakat. (Mk 16,15) A Messiás azért jött a világba, hogy világossága legyen a világnak; (Jn 3,19; 8,12; 9,5; 11,9; 12,46) jött, hogy elmondja a világban, amit az Atyától hallott. (Jn 8,28) Ebből a világból nem akarja kivenni övéit. (Jn 17,15)

Mind e helyek bizonytsága szerint a Messiás Isten Országának fölépülésének földrajzi színterét is értette a világon. Ez a jelentéscsoport már némileg áthajlik a következőkbe.

4. A "világ" - elsődlegesen az emberek

Övéi - a világ világossága; világítaniuk kell tehát jócselekedeteikkel embertársaik számára, hogy azok dicsérhessék a Mennyei Atyát. (Mt 5,14) Ezzel szemben jaj a botrányok miatt a világnak; s ezért inkább legyen csak fél lábunk, fél kezünk, fél szemünk, de meg ne botránkoztassuk embertársainkat az örömhír tárgyában. (Mt 18,7)

Isten úgy szerette a világot, hogy Fiát adta azért, hogy a Benne hívők elnyerhessék az örök-életet; s nem azért kaptuk meg a Fiút, hogy a Fiú elítélje a világot (Jn 3,16-7; 12,47) - tehát az Isten meg akarja menteni az "embereket". Az a kenyér, amelyet Ő nyújt, az életet adja a világnak, azaz a kenyeret megevő emberek számára. (Jn 6,33.51) Ha elmegy az Atyához, nem látja Őt többé a világ (Jn 14,19) - értsd: az emberek. A Golgotán keresztül megy el, hogy megtudja a világ (az emberek), hogy szereti az Atyát. (Jn 14,31) A világból (az emberek összességéből) kapott Atyjától embereket, kapta övéit. (Jn 17,6) Ahogy Őt küldte az Atya a világba (az emberek közé), úgy küldi Ő is övéit a világba; értsd: az emberekhez, az emberek közé. (Jn 17,14) Azért kéri övéi teljes egységét (önmaguk között és a Szentháromsággal), hogy a világ (azaz az emberek) elhiggye, hogy az Atya küldte Őt. (Jn 17,21.23) Végezetül a Nagytanács előtt mondott szavai: "Én nyiltan szólottam a világnak"; tehát ismét az embereknek. (Jn 18,20)

Szavunk eme első jelentéscsoportjában a negyedik jelentésváltozat tehát egyértelműen az "emberek"; mégpedig minden etikai színezettség nélkül (40a num).

A fentiekben bemutatott négy jelentéstartalmat nemcsak a "világ" szó hordozza Jézus ajkán:

a) Az "univerzum" jelentésű világnak Jézus nyelvében szinonimája az "ég és föld", amely elmúlik. (Mt 5,18; Lk 16,17; Mt 24,35; Mk 13,31; Lk 21,33)

b) A "Föld" jelentéstartalmú világnak szinonimája a **"gé"** (föld). Ahogyan övéi a világ világossága, ugyanúgy egyúttal a "föld" sóját is alkotják. (Mt 5,13) Az utolsó napokban ez a "föld" lesz a szorongatások színhelye, (Lk 21,23.25.35) s ez az a "föld", amelyen kétséges, hogy az újra eljövő Messiás talál-e még hitet. (Lk 18,8)

c) A világnak, mint az Isten Országá megvalósulása "színhelyének" **ugyancsak a "gé" a szinonimája**. Ezen a földön kell megvalósulnia az Atya akaratának. (Mt 6,10) Ez a föld az, ahol Jézus megdicsőíti az Atyát, (Jn 17,4) ahol megbocsátja a bűnöket, (Mt 9,6; Mk 2,10; Lk 5,24) ahová Jézus nem békét jött hozni, (Mt 10,34; Lk 12,49.51) ahol kiontják az igazak véré, (Mt 23,35) ahol nem szabad kincseket gyűjtenünk, (Mt 6,19) ahol nem hívhatunk senki embert sem Atyánknak. (Mt 23,9)

d) Az elsődlegesen "emberek" jelentésű világ pedig szinonim - ahogyan utaltunk már rá - **az etikai színezet nélküli "anthrópoi"** kifejezéssel (40a num).

Nyilvánvaló, hogy ezen a jelentéscsoporton belül **a "világnak" nincsen semmiféle etikai minősítése**. Az első három csoportban a jelentések csillagászati-földrajzi jellege miatt ez eleve nyilvánvaló. A negyedikben volna már reá lehetőség, ha nem az összes embereket jelentené a világ. Így azonban ismét túl és innen vagyunk minden etikai minősítésen. Hogy az emberek alkalmasak arra, hogy szóba álljanak a Messiással (d), hogy ezen a Föld-színteren lehet szóba állniok Vele (c), hogy e kettős alkalmasság miatt történhetett meg a megtestesülés (b), s hogy a világ kezdete előtti Istennek a műve ez a világ (a) - mindez benne van szavunk eme első jelentéstartalmában. **A világ alkalmas arra, hogy elinduljon benne** (színhelyet és embereket egyaránt érve rajta) **az Isten Országának műve**.

A világ is alkalmas arra, hogy azzá legyen, amire teremtetett. Az infrahumán világ alkalmas arra, hogy annak színterén az ember betöltse rendeltetését; **az "ember" világa** pedig **alkalmas arra, hogy** - rendeltetését betöltendő - **igent mondjon a szeretetre**, azaz igent mondjon a Szeretetnek, a Messiásnak.

A jelentéscsoporton belül a világ mint színtér nem hordoz megvalósítandó értéket; ugyanígy az "emberek" jelentésű világ sem. Pusztán arról van szó, hogy Isten ezen a színteren hívja meg az embert a Szeretetbe. E jelentéscsoport mit sem szól arról, hogy az embernek mit kell tennie ezzel a színtér-világgal, hanem csak arról, hogy Isten szereti az ezen a színteren élő embert.

A "Krisztus-esemény" a jelentéscsoporton belül csak annyiban tükröződik, hogy Isten hívja az embert a szeretetre, és sem a színteret, sem az embert nem állítja sem értéknek, sem értéktelenségnek. Azaz nem mondja meg, hogy az embernek "világgá" kell lennie; és azt sem,

hogyan az embernek nem szabad "világgá" lennie. Lételeméleti jelentéssel állunk tehát szemben. A "színtér" és az "emberek" olyan valóságok, amelyeket a Messiás a "világ" szóval jelöl.

d) A "világ" második jelentése

1. A világ alapvetően ellenkezésben van az Isten Országával

Nem a világosságból való a világ, (Lk 16,9) hanem a bűn a jellemzője. (Jn 8,23; 16,8) Éppen ezért Jézusban - aki maga a Világosság, és akivel a világ (azaz a bűn) fejedelmének nincsen semmi közös tartalma - ennek a világnak nincsen semmije sem. (Jn 14,30) A Messiás nem is ebből a világból való, (Jn 17,14.16) hiszen ez a világ azonos azzal a Gonosszal, amelytől meg akarja őrizni tanítványait. (Jn 17,15)

E Gonosszal egyenlővé tett világnak tettei is gonoszak. (Jn 7,7) Más miatt fő a feje, nem az Örömhírért van gondban. Olyan gondjai vannak, amelyek, mint a tövis, elfojtják a messiási magvetést. Az embert (az életét mire-felhasználásban) megtévesztő gazdagság és egyéb ehhez hasonló vágyak - ezek képezik a jézusi örömhírt elfojtó gondot. A gondot, amely a világ gondja. (Mt 13,22; Mk 4,18-9) **Ennek a világnak a fiai** - ettől a gondtól hajtva - **igen ügyesek ebben a Jézusétól eltérő törekvésükben**, s így a sikkasztástól sem riadnak vissza. (Lk 16,9) "Pogányok" (=nem az Isten népe) ennek a világnak a fiai; mégpedig éppen azért "pogányok", mert az anyagi javakat keresik. (Lk 12,30)

Egyéb konkrétumot is kapunk erről a Gonosszal egyenlővé tett világról, melynek gonoszak a tettei. **A világból való országnak és fejedelmeinek katonái is vannak**, akik harcolnak fejedelmükért, és teszik ennek folytán mindazt, amivel elérhetik, hogy fejedelmük ne kerüljön az ellenség kezére (Jl 18,36) - mondja mindezeket Jézus a katonákkal rendelkező és az összekötözött beszélőt hamarosan kivégeztető Pilátusnak. **Válságszituációban is elhatárolja tehát magát** a Messiás a katonákkal-fegyverekkel rendelkező, emberpusztításra készleges világtól.

Végezetül: ez a gazdagságért gondban levő és katonákkal rendelkező világ nem is képes rá, hogy adja az embereknek a Jézus által adott békét. Erre a világ képtelen. (Jn 14,27)

2. Ez a világ incapax az Istenre

Ez a világ nem ismerte meg az Atyát. (Jn 17,25) A Szentlelket sem képes - sem látni, sem megismerni, sem megkapni. (Jn 14,17) Ez a világ nem látja Jézust, (Jn 14,19) és nem is hisz Benne. (Jn 16,8.9) **Alapjában és eleve elutasítja a "Krisztus-eseményt"**: nem hiszi el, hogy Jézus az Atya küldötte; (Jn 6,8-11; Lk 7,15) nem hiszi, hogy Ő a Messiás. (Jn 8,21-4; 16,8.11) Mindezek következtében nem is tartja meg Jézus ígését. (Jn 14,22-3) Mindent egybefoglalva ez a világ nem szereti Jézust; ellenkezőleg gyűlöli Őt. (Jn 14,22-3; 7,7; 15,18) Úgyannyira, hogy ennek a világnak a fejedelme juttatja el Őt a Golgotára, (Jn 14,31) és ez a világ örül is Jézus elveszésén. (Jn 16,20)

3. Ez a világ áthidalhatatlan ellentétben van Jézus tanítványaival

Jézus tanítványai nem ebből a világból valók, (Jn 15,19; 17,14.16) ki is szedte ezért őket a Messiás ebből a világból. (Jn 15,19) A világ ugyanis csak a belőle valókat szereti, (Jn 15,19)

éppen ezért Jézus tanítványait gyűlöli; (Jn 15,18.19; 17,14) szorongatja és üldözi őket. (Mk 10,30)

4. Isten megtagadja ezt a világot

A világ fenti magatartását nem szereti az Atya. (Jn 14,23) Az Atya és a Fiú Lelke háromszorosan is vádolja ezt a világot. (Jn 16,8-11) Búcsúimájában a Messiás nem is könyörög ezért a világért, (Jn 17,9) nem is nyilvánítja ki magát neki. (Jn 14,21-2) Ezzel a világgal nem megy el Jézus az Atyához, hogy ott lakóhelyet szerezzen neki. (Jn 14,23) Ellenkezőleg: ennek a világnak legyőzéséért jött el közénk. (Jn 16,33) S annak ellenére, hogy a Messiás nem elítélés céljából testesült meg, ennek a világnak mégis (sokszorosan dokumentáltan) - az elítélője lesz. (Jn 9,39; 12,31; 16,8.11) Elítéli ennek a világnak fejedelmét, és kívülre is hajítja őt. (Jn 16,11; 12,31) Mindezt egybefoglalva: **a világ belehal a maga bűneibe.** (Jn 8,23)

A második jelentéscsoport tartalma tehát ez:

1. a világnak semmi köze a Krisztus-eseményhez; 2. a világnak semmi köze Istenhez, a Messiáshoz; 3. a világnak semmi köze tanítványaihoz; 4. Istennek csak annyi köze van a világhoz, hogy legyőzi és elítéli azt.

Mivel tehát a világ alapvetően ellenkezésben van az Isten Országával, mivel ez a világ incapax az Istenre, mivel áthidalhatatlan ellentétben van Jézus tanítványaival, s végezetül, mivel Isten megtagadja ezt a világot, ezért Jézusnak nincs mit csinálnia azokkal, akik ebből a világból valók, (Jn 8,23; 15,19; 17,14.16) akik ennek a világnak a fiai. (Lk 16,9) **Olyan közösséget hoz tehát létre, amely nem ebből a világból való:** a nem ebből a világból való Isten Országát állítja bele a szintér-jelentésű világba és a második jelentéscsoportú "világ" fiai közé. (Jn 18,36)

A világnak ez a második jelentésfogalma egybeesik a negatív jelentéstartalmú "anthrópoi" kifejezéssel (40a num). Míg tehát az első jelentéscsoport arról szól, hogy a világszínteren levő embereket szereti az Isten, a második jelentéscsoport arról beszél, hogy a világszínteren élő emberek nem szeretik az Istent. Erre a második jelentéscsoportra a Krisztus-esemény lényegét szekularizációval magyarázás még kevésbé hivatkozhatik, mint az elsőre. Nem hivatkozhatik, mert a világ itt sem kap értékeszmény-jelentést. Ellenkezőleg az ezt a "világot" jelentő emberek állásfoglalása Isten- és Messiás-ellenesnek bizonyul. Magatartása éppen a kontrárium - a messiási magatartásnak.

e) A "világ" harmadik jelentése

Láttuk, hogy a világ fiai sikkasztanak, s hogy gondjukat az embert megtévesztő gazdagság és az ígét ugyancsak elfojtó egyéb törekvések-vágyak határozzák meg. **A világ** (2. jelentésben véve) **gondja, elsődleges törekvése bizonyos javakra irányul, s ezeknek a javaknak a lelőhelye is - a "föld", a "világ".** Anyagi és egyéb természetű vágyai és gondjai vannak a világnak, azaz a Jézussal szembenálló embereknek (2. jelentés), s e vágyak a világra mint anyagi javakra irányulnak (3. jelentés).

A "világ" - a szekularizáció fogalmában - valami megismerendő, meghódítandó, megszerzendő valóságot jelent, s a feladat elvégzése pozitív erkölcsi minősítést vindikál

magának a teremtés folytatására, a "Hódítsátok meg a földet..." (Ter 1,28) parancsra hivatkozva. Nyilvánvaló, hogy ez esetben a világ már nem univerzumot, planétát, magatartás-színteret, embereket és nem is gonoszokat jelöl, hanem **valami megszerzhető és megszerzendő valóságot, tehát értéket**. Ezzel az értelmű világgal is találkozunk Jézus ajkán.

Tanítása szerint a világ fiai (gonoszok) keresik (=egész életükkel reáfeledkezve akarják - 47b num) az anyagi javakat jelentő világot. (Lk 12,30) Ez a harmadik jelentésű világ szerepel egy logionban, amelyet mindhárom szinoptikus Jézus ajkára ad, s amely szállóigéje lett a kereszténységnek: **"Mit használ az embernek, ha az egész világot is megszerzi és/de lelkének kárát vallja!"**. (Mt 16,25; Mk 8,36; Lk 9,25)

A **"mit használ"** annyit jelent, hogy **"nem használ"**. Egyértelművé teszi ezt ennek a stílusfordulatnak (az Újszövetségben is) kizárólagosan negatív-tagadó értelme: "Mit használok nektek...?"; ill. "Mi közünk egymáshoz...?"; ill. "Mit adhat ugyanis az ember cserébe a lelkéért?". (1Kor14,6; Mk 1,24; Jn 2,4; Mk 8,37; Mt 16,26) - Továbbá: a "kárt vallok" (ζημιουσθαι = dzémioszthai) csak eme helyeken előforduló igéjét Lukács magyarázza a jól ismert elkárhozás-tartalmú "apollüein" igével (20b num): "de önmagát elveszíti vagy megkárosítja". (Lk 9,25) - Továbbá: Márknál "és", Máténál és Lukácsnál "de" kapcsolja össze a megszerzés, ill. az elvesztés (kártvallás) mondatát. Van-e mód arra gondolni a "de" alapján, hogy Jézus ezt akarta volna mondani: "Csak akkor nem használ az egész világ megszerzése, ha valaki úgy szerzi meg az egész világot, hogy kárt okoz lelkének, elveszíti a lelkét a megszerzés által!"? Jézus itt nem gondolhatott erre, mert önmagunk megtagadásának, a kereszt felvételének, az életünket megmenteni nem akarásnak az előzményével vezeti be a szóbanforgó mondatot mindhárom evangélistánál. (Mk 8,34-5; Mt 16,24-5; Lk 9,23-4) A világot megszerzeni akaró ember - kárt vall, elveszíti lelkét; pedig nincs az embernek olyasmije, ami csereértéke, tehát egyenértékűje lehet a lelkének.

A **"világ"** a fenti helyeken tehát mint **megszerzhető valóság szerepel**. A fenti helyek tartalma összhangban áll azzal a messiási tanítással, hogy ne legyünk gondban étel-ital-ruha miatt, hogy ne vesszendő ételért, hanem örök életre megmaradó ételért fáradozzunk; összhangban áll azzal, hogy nem szolgálhatunk ennek az anyagi értéknek (amelyet a "Mammon" névvel sátánivá minősít), ha Istennek akarunk szolgálni (52-3 num). Olyannyira kárát vallja az ember ennek a világ megszerzésére irányuló keresésnek, hogy Jézusnak is, övéinek is gyűlölniök kell magukat ebben a világban ahhoz, hogy megőrizhessék magukat az örök életre. Még az életünket sem szabad sajnálnunk, azt is oda kell tudnunk adni azért, hogy megőrizhessük magunkat az örökéletre (pszüché és dzóé). (Jn 12,25) Különösnek tetszhetik, de (sajnos, nem sajnós) nincs mód tennünk róla: Jézus szemlélete szerint - **az egész világ elvesztése az, ami hasznos**; az egész világ elvesztése az, ami miatt nem vall kárt a lelkünk (49d num).

A Messiás egész tanítása egyértelművé teszi, hogy **szemléletének semmi köze sincs semmiféle manicheizmushoz. Az adást hirdető Jézus - szükségképpen kapást is hirdet**. S a kapás birtoklást eredményez. S a birtoklást (anyagi javak birtoklását) Jézus ígéri is övéinek (58 num). Kifejezhetné tehát Jézus látását egy ily mondat is: "Úgy szerezzetek, hogy kárát ne valljátok!", de nem fogalmazott így, mert úgy látta, hogy az embert nem kell biztatni a - szerzésre. Úgy látta ugyanis, hogy az ember szellemivé fejlődött, de biológiai gyökerű létébe a Teremtő Isten úgyis **igen nagy erővel** írta bele ezt a szerezni akarást. Az embert a maga életébe meghívó Isten inkább arra biztat minket, hogy életünket - s ennek a dübörgő erőit az Isten által akart helyére rakván - az adás szolgálatába állítsuk.

E pár helyen találjuk csupán Jézus e harmadik világfogalmát, melynek tartalma teljes összhangban van az Úttal. **Ez az Út** aktív értelemben az **adáson-szelídségen-szolgálaton** és passzív értelemben a szegénységen-üldözöttségen-kicsiségen **keresztül vezet az Atyához...és nem a szerzésen keresztül.**

A "szekularizáció" a múltban teljesen egyértelműen jelentette azt a folyamatot, amelyben az állam, a filozófia s a tudományok egyáltalán kivonták magukat az egyház ellenőrzése alól. Az egyház nyilvánvalóan harcban állt ezzel a szekularizációval szemben. Utólag beláthatjuk, hogy az egyház fenti ellenőrző tevékenysége szemben állt azzal a teremtői szándékkal, amely elutasít mindenfajta hatalmi gyámkodást az embernek adott szabadság felett. Utólag azt is beláthatjuk, hogy milyen jó, hogy ez az Isten által nekünk adott szabadság egy történelmileg lefolyt harcban érvényesíteni tudta önmagát az illetéktelen és hatalmi eszközökkel élő gyámkodás felett. Még arra is gondolhatunk, hogy ezt a történelmi harcot segítette a Jézus által elhozott embermegbecsülés. Nincs tehát akadálya annak, hogy utólag igazoljunk egy olyan folyamatot, amelynek annak idején az egyház minden erejéből ellene dolgozott.

Csak az volna a baj, és nagy baj, ha hajlamosak lennénk **ebben** a szabadságharcban látni a Krisztus-esemény jelentőségét. A "szekularizáció" összetörte ugyan azt a rosszat, amelyet az egyház védett, de nem találta meg azt a jót, amelyet Jézus az egyházra, s az egyházon keresztül az emberiségre bízott. A "szekularizáció" törekvéseiben lett légyen és legyen bármennyi pozitívum is, nem az evangéliumot hozta el, s nem is hivatkozott Jézusra. Jézus valóságos emberi természete nem elegendő alap arra, hogy a "szekularizáció" szavát és történelmileg kialakult jelentéstartalmát az egyház jelszavává tegyük. Ezzel nem hajtunk fejet a Chalcedoni Zsinat érdemei előtt (128e num).

A "világgá levés", az "elvilágiasodás" (szekularizáció) kifejezése - a fenti tartalmi problémáktól most eltekintve - formailag **a legszerencsétlenebb megjelölése a Krisztus-eseménynek.** A legszerencsétlenebb azért, mert egyfelől a Messiás a "világ" szót, mint etikai magatartást, az Úttal szembenálló sátáni magatartásnak a jelzésére használta. Másfelől pedig sohasem használta ezt a szót értékvalósításra hívó tartalomként, hanem csak elkárhozásra hívó tartalomként. De mindezekon túl: maga a "szekularizáció" (elvilágiasodás) szó történelmileg mint "Isten" és "Egyház" fogalmi ellentéte született meg, mégpedig harci jelszóként Isten és az Egyház ellen. A "keresztény szekularizáció" eszménye bele akarja lopni ebbe a szóba a szó születésével és születésekor megtagadott Isten- és Egyház-tartalmakat. A nemkeresztény szekularizáció képviselői - bosszankodva vagy nevetve - észlelhetik, hogyan akarjuk a magunk érdekéért elkönyvelni azt, amit a történelmi fejlődés nélkülünk és ellenünk tett meg végső értéknek. De ez a kisebbik baj.

A nagyobbik baj abban áll, hogyha a "világ" ily megistenített-megegyházasított tartalma átmenne a köztudatba, ez **súlyosan megnehezítené a kinyilatkoztatás, az Újszövetség olvasását-értését.** E felmagasztalt jelentéstartalmú szót ugyanis a Szentírás igen sűrűn sátáni, tehát elutasított értelemben használja.

A Sátán Országának a "világ" mellett második legjelentősebb szinonimája a **"sötétség"** (σκοτία, σκοτος). Az evilág fededelve készül a Messiás ellen, s ugyanezt az erőt Jézus pár órával később a Getszemáni-kertben a Sötétség hatalmának mondja. (Jn 14,30; Lk 22,53) Az említett két főnévi alakot 6 + 8 ízben, a melléknévit (szkoteinosz) 3 ízben találjuk Jézus ajkán. Két ízben eredeti jelentéstartalommal, (Mt 10,27; Lk 12,3) a többi 15 esetben a sátáninak a szinonimájaként szerepel. - Ezzel a többi szinonimával találkozunk majd a sátáni közösség és e közösség törvényeinek megrajzolása során.

121. A SÁTÁNI KÖZÖSSÉG

a) Az atya és a belőle valók

Jézus a Szentháromság világából, az Atya Országából jött. **Ennek az Országnak léttartalma határozta meg emberi tudatát is.** Ennek léttartalma adta számára azokat a kategóriákat, amelyekkel megragadhatott fogalmilag minden más országot-közösséget - a Sátánét is.

A sátáni közösségnek - a "közösség" szót a Sátán Országára vonatkozásában rendre a "szociológiai többes szám" értelmében használva - is van feje. Nem Jézus nyelvén szólva: van "első személye". **Ezt a főt Jézus a szentháromsági analógia alapján ugyancsak atyának nevezi:** "Ti a diabolosz-atyától valók vagytok, és atyátok vágyait akarjátok megvalósítani". (Jn 8,44) Minden rendezett közösségnek van feje. A Belzebúb-vádra adott jézusi felelet is arról beszél, hogy a Sátán Országára rendezett közösség, nincs benne meghasonlás, mert az ország feje és alattvalói akcióegységben vannak egymással. Ha meghasonlás volna e közösségben, akkor olyan lenne, mint a város, melyben ház házra omlott, (Lk 11,17) amely elnéptelenedett, (Mt 12,25; Lk 11,17) amely már megszűnt, (Mk 3,26) amely már nem áll fenn. (Mt 12,25-6; Mk 3,24-5; Lk 11,18) Mindennek az ellenkezőjét akarja állítani Jézus a "meghasonlás" tagadásával. (Mt 12,26; Mk 3,23.26; Lk 11,18) Van a Sátánnak népe, városa nem szűnt meg, városa fennáll, házai nem omlottak egymásra. Rendezett közösséggel állunk szemben: a Sátán semmiképpen sem dolgozik a maga népe ellen, hiszen akkor önmaga és önnön országa ellen dolgoznék. Ez pedig ellentmondás, amelynek csak a tudatban lehet léte, a valóság rendjében nem.

A sátáni ország fejének, Belzebubnak másik nevét Jézus az evilági ország fogalomköréből vette. A "király" címet nem adta meg neki, de a "pogányok fejedelmei" (Mt 20,25) mintájára megkapta az "archón" titulust, mégpedig oly jelzővel ellátva, amellyel egyetlen földi fejedelem-uralkodó sem dicsekedhetik (bár szeretne dicsekedni vele csaknem mindegyikük); megkapta a **"Világ Fejedelme"**, (Jn 14,30;) az **"Evilág fejedelme"** (Jn 12,30; 16,11) titulust, amely kifejezésekben a "koszmosz" nyilvánvalóan a Sátán Országát jelöli, hiszen a Földnek sok országa és így sok fejedelme van. Csak a Sátán egyedül "fejedelme" és "atyja" - egyes számban(!) - a világnak.

Bármennyire is meghatározta Jézus gondolkodásmódját az az Ország, amelyből jött, **Önmagának megfelelő "fiút" a Sátán Országára vonatkozóan sohasem állított.** Nem tekintette, nem tekinthette ugyanis a sátáni közösséget időtlen és teremtetlen valóságnak, hanem csupán időbeli és teremtményekből álló valóságnak. A "Fiú" az időtlen és teremtetlen Szeretettel szükségképpen együttjáró 2. vonatkozási pontja a szeretet vonatkozási egységének. Léte szükségképpen az egyetlen Istenen belül (9d num). Az időbeli sátáni közösség atyja viszont nem bocsáthat ki magából időtlen és "fiút" konstituáló léttartalmi (szeretet-)áramlást. A sátáni közösség atyja nem időtlen, és nem rendelkezik szeretet-léttartalommal. Csak magához hasonló, de önmagától különálló egyedeket, időben létrejött és nem szeretet-léttartalmú egyedeket tehet a maga népévé. **"Fiúvá" nem teheti őket, csak fiakká.**

A Sátán **"pneuma"** neve ismét a Szentháromság világára emlékeztet. A sátáni közösségben a közösséghez tartozókban csakúgy ott van "pneuma akatharton, ill. ponéron" (121b num), ahogyan a Szentháromságban s a kitágított Isten Országában, annak tagjaiban is, ott van a "Pneuma hagion".

Mint minden közösség, a Sátán Országá is csak valaminő dinamikus léttartalom, azaz valaminő magatartás erejében állhat fönn, amelyet az ország tagjainak hordozniuk kell. Nemcsak az "atyá-nak", hanem a többieknek is. A Sátán Országában is megtalálhatók az atya gyermekei, a fejedelem alattvalói. A sátáni közösségen belüli "gyermekek" jelölésére Jézus ajkán a "γεννημοι" (gennéma = ivadék) szót találjuk, amelyet csak a Sátán népére használt: "kígyók, viperák ivadéka". (Mt 12,34; 23,33) Használja továbbá magát a "fiú" (υιος = hüiosz) szót is: a "Gonosz fia", (Mt 13,38) a "Gyehenna fia", (Mt 23,15) az "Evilág fia". (Lk 16,8) az "Elveszés (kárhozat) fia." (Jn 17,12) Egy ízben jelöli a Sátán alattvalóit az "αγγελος" (angelosz = küldött, angyal) szó: "az ördög és angyalai". (Mt 25,41)

Mindezen megjelöléseknél azonban nagyobb szereppel bír egy negyedik, amely nem főnév, hanem előljáró szó: "εκ" (-ból, ből). Sűrűn jelöli Jézus a Sátán népét ennek segítségével. Jeruzsálemi ellenfeleit így titulálja: "Ti az ördög atyából valók vagytok" (Jn 8,44) ill. "Ti evilágból valók vagytok". (Jn 8,23) Ezt a "világból való" fordulatot összesen 10 ízben találjuk Jézus ajkán. Azok, akik a világból valók, szeretik azokat, akik szintén a világból valók; és gyűlölik azokat, akik nem a világból valók. Önmagának és tanítványainak az Isten és nem a Sátán országába tartozását újra és újra ezzel a fordulattal fejezi ki. (Jn 8,23; 15,19.19; 17,14.14.16.16; 18,36) Ily tartalmat kellett hordoznia annak a kérdésnek is, amelyet Jézus a főpapoknak tett fel János keresztségére vonatkozóan: "Embereként való volt-e?". (Mt 21,25; Mk 11,30; Lk 20.4) Az igenlő felelet miért rejtette volna magában a helyszíni megkövezés lehetőségét, ha nem sátáni valóság húzóódott volna meg az "emberek" fordulat mögött? - Úgy tetszik ugyanezt a tartalmat hordozza még a jeruzsálemieket jelölő "κατω" (kató = lent) szó is: "ti letről valók vagytok", (Jn 8,23) valamint a Pilátusnak mondott "εντευθεν" (enteuthen = innen való) kifejezés: "az én országom nem innen való". (Jn 18,36)

b) Egymásbanlevés a lélek által

A fentiekből látható megfelelés az Isten és a Sátán Országá között nem csupán annak következménye, hogy a Messiás gondolkodásmódját meghatározza az az ország, amelyből jött. Ez a megfelelés következménye annak is, hogy az Isten a maga képére és hasonlatosságára teremtett; A Sátán Országá is a teremtés folyománya. Ha nincs teremtés, nincs lázadás, és nincsen Sátán Országá. A lételméleti törvények a Teremtőtől és annak léttartalma felől érkeznek a teremtménybe, tehát a Sátánba és az ő közösségébe is. Mindez annyit is jelent, hogy a Messiás olyannak látja a sátáni közösséget, amilyen ez a maga valóságában. A Sátán Országá ugyanis a maga strukturájában szükségképpen magán hordja annak a Szentháromságnak a vonásait, amelynek képére és hasonlatosságára teremtdött meg az, amiből a sátáni közösség egybeállt.

Az Atya Országában az Atya és a Fiú - egy. A kitágított Isten Országába tartozóknak is egyggyé kell lenniük az ottlevőknek; egymással is, a Fiúval is, s a Fiú által az Atyával is. Az Isten közösségének összetartó, egyggyé amalgámozó ereje a Pneuma, amely e közösség minden egyes tagjában egy és ugyanaz: a Szentlélek, a Szeretet Lelke. Ennek erejében lehetséges, hogy a Fiú benne van övéiben, és övéi Benne. A Szeretet Lelke ugyanis a biztosítéka, feltétele és működtetője annak a szeretetmagatartásnak, melynek erejében az isteni közösség egységgé lesz a Szentháromságon innen és túl (29 num).

A sátáni magatartás is létrehozza a sátáni közösséget a fej és az alattvalók, tehát a Sátán Országához tartozók között. A Messiás ezt a közösséget a Maga és övéi egymásbanlevésének analógiájára magyarázza; nemcsak gondolkodásmódjának, hanem messzemenően a lételméleti valóságnak megfelelően is.

Óvást emelt a korabeli elképzelés ellen; az ellen, hogy a **betegség a beteg vagy felmenő rokonai bűnének következménye volna.** (Jn 9,2-3) **Óvást emelt a szükségképpeni kapcsolat ellen.** Nem emelt azonban óvást a betegség és a Sátán közti kapcsolatra vonatkozó elképzelés ellen. Nemcsak az idegbetegekre vonatkozóan hagyta korrigálás nélkül a választott nép szemléletét, hiszen a tizennyolc éve felegyenesedni nem tudó asszonyt, aki az orvos Lukács fogalmazása szerint a "betegség pneumáját" bírta, Jézus a Sátán kötelékétől szabadítja meg; azt, "akit a Sátán tizennyolc esztendeje megkötözött". (Lk 13,11.16) Jézus nem tartja a beteget bűnösnek, de a betegséget mégis a Sátán emberen belüli erőérvényesítéséként tanítja.

A kafarnaumi nap idegbetegét Márk így említi: "ember tisztátalan lélekben"; (Mk 1,23) Lukács pedig: "tisztátalan lelket birtokló emberről" (Lk 4,33) beszél. **Tehát részint az ember van a tisztátalan lélekben, részint pedig az emberben van a tisztátalan lélek!** Mindkét fordulattal bőven találkozunk. Márk szerint a gerazénusok földjének örültje is a tisztátalan lélekben van, (Mk 5,2) s használják ezt a fordulatot a farizeusok is, sőt maga Jézus is. A farizeusok szerint Jézus az "ördögök fejedelmében" üzi ki az ördögöket, s Jézus ugyanezzel a fordulattal ismételi szavaikat. (Mt 9,34; 12,23; Mk 3,22; Lk 11,15)

Általánosabb azonban a másik fogalmazás, amely szerint a Sátán van az emberben, és nem megfordítva. A farizeusok nem csak azt mondták, hogy Jézus Belzebubban van, hanem azt is, hogy Jézusban van az ördög, azaz ördögöt bír, ördöge van. (Mk 3,30; Jn 7,20; 8,48-9; 10,20-1) Ez utóbbi változat szerepel nagyobbára az idegbeteg leírásában. (Mk 7,25; 9,17) Ezt tükrözi a Mátétól használt "δαίμονιζεσθαι" (daimonidzeszthai = ördögöt bírni, ördögtől gyötrődni), s még inkább a Jézustól is gyakran használt "ekballó" (kiűz, kidob) ige; az ördögöt, aki benne van az emberben.

Teljes tehát az analógia: övéi a Szentlélekben és a Szentlélek övéiben. **Ugyanígy itt is egymásbanlevéssel állunk szemben:** a sátáni lélek benne van a Sátán népéhez tartozókban, és a Sátán népéhez tartozók benne vannak a sátáni lélekben. A Sátán Országán belül ugyanúgy közösséget létrehozó és működtető erő a sátáni pneuma, mint az Isten Országában a Szentlélek.

Miben áll ennek a létrehozó és működtető erőnek a tartalma? A Messiás nem tette soha az embert felelőssé betegségéért, de a vakonszületetről mondott szavai nem zárják ki a lehetőséget, hogy egyes esetekben a betegség személyes bűnnek vagy az ősök bűneinek a következménye lehet. (Jn 9,3) "Minden betegség bűnnek a következménye". Ez az univerzális ítélet ugyanúgy tarthatatlan, ahogyan ez a második univerzális ítélet: "Egyetlen betegség sem következménye a beteg személyes bűnének". A betegség bizony lehet a magam is akarom sátáni szimbiózisnak a következménye. A biológiai élet természetes megszakadását azonban, tehát a biológiai halált még ily megszorításosan sem állította sem a Sátán bennünk levésének, még kevésbé a bűn következményének. Az a Jézus, aki nem beszélt ösbűnről és áteredő bűnről, **nem állította** azt sem - **nyilvánvalóan** -, **hogy a biológiai halál az ösbűn következménye.** A halált összekapcsolta ugyan a Sátánnal, de nem a biológiai, hanem az örök halált, részint mint általa okozottat, részint mint saját sorsát (22a,36f num). A betegség és a Sátán valaminő kapcsolatát kifejezetten állította ugyan, de **arról, hogy a betegség az ösbűn következménye - szintén nem beszélt.**

A sátáni pneuma bennünk levése nem okozza a magunk biológiai halálát. De okozza másokét: sátáni pneuma működik azokban, akik a Jézust befogadni nem akaró számáriaiak halálát kívánják. (Lk 9,55-6) **Ismerte tehát Jézus a Sátán bennünk levésének (és a Sátánban levésünknek) azt a fajtáját, amely már az ember személyes közreműködésének, pontosabban: a bűnnek az eredménye.** A megbetegedéstől és a biológiai haláltól nem óv az Örömhír, de a Sátánnal való szimbiózisnak egyéb formáitól annál inkább.

Az istengyilkosságot célzó getszemáni éjszakát Jézus az elfogatást megrendezők-végrehajtók (főpapok és cselédjeik), valamint a Sötétség hatalma órájának mondja. (Lk 22,53) Ez még ugyan csupán mellérendelés a letartóztatók és a Sötétség között, de mégis **teljes akcióegységben szerepelnek itt ezek az egymás mellé rendelték.** Nikodémusnak felpanaszolja Jézus, hogy a melléje nem álló, vesztét készítő "emberek" jobban szeretik a sötétséget, mint a Világosságot. (Jn 3,19) Itt is csak arról van még szó, hogy az ember csatlakozik választás alapján a Sátánhoz. Utolsó nagy nyilvános beszédéből pedig megtudjuk, hogy nemcsak az ember választja a Sötétséget, hanem a Sötétség is aktív az ember irányában: vigyáznunk kell, meg ne ragadjon bennünket a Sötétség. (Jn 12,35)

Ember és Sátán együttlevésének, egymást akarásának fenti képei mellett megkapjuk Jézustól **az egymásbanlevés képeit is, mégpedig nem betegség-, hanem bűntartalmakra vonatkozóan.** A sötétség ellentéte ugyanis a világosság, benne lehet az emberben. Ennek a világosságnak a hiánya sötétséget eredményez bennünk. Az "egyszerű" szem (jószerűség) világosságot eredményez, ezzel szemben a "gonosz", tehát sátáni szem sötétséget teremt az emberben. **"Mekkora lesz benne a sötétség?"** -kérdézi Jézus a "gonosz" szemű emberről. (Mt 6,23; Lk 11,35) Az ember jelentésű test egésze sötét lesz, s a sötétségnek még fokozatai is vannak. (Mt 6,23; Lk 11,34.36) A világosság az Élet világossága, s akiből ez a világosság hiányzik, abban nincs meg ez az élet. Ez az Élet-hiány pedig - nyilvánvalóan a halál. De immár nem a biológiai élet megszakadása, hanem az Isten életéből kiesettség.

Ha a bűn tárgyában csatlakozunk a Sátánhoz, az ily módon adódó egymás mellé rendeltségünk nem csupán a Sátánnak bennünk levését jelenti, hanem azt is, hogy **mi is a Sátánban vagyunk.** Aki nem követi Jézust, nem hisz Benne - az a Sötétségben jár, illetőleg a Sötétségben marad. (Jn 8,12; 12,46) Olyannyira benne lehet lenni ebben a sátáni sötétségben, hogy az ember el is veszíti élete mire felhasználásának iránytűjét: nem tudja hová megy. (Jn 12,35)

Jézus kortársai is, Maga Jézus is, olyan közösségnek gondolták tehát a Sátán Országát, amelyben a fejedelem benne van az alattvalókban, és az alattvalók benne vannak a fejedelemben. **Jézus tanításában adva van egy "Corpus Diabolicum" azaz egy vonatkozási egységgel rendelkező sátáni közösség.** Közösség, amelyben van atya, és amelyben vannak fiak; s ezek szoros kapcsolatban vannak egymással. A fiakban is benne van az a tisztátalan lélek, amely mindenekelőtt a közösség fejének a lelke.

Tételes kifejtés nélkül ugyan, de a jézusi nyilatkozatokban megtalálhatjuk a Sátán Országának ezt a Szentháromság-mintáját, vagy szabatosabban: a lét törvényeire alapozott rajzát.

c) A Sátán incapax az Istenre

Milyen tartalom tölti meg a fenti sátáni struktúrát? Legalapvetőbb vonása a kibékíthetetlen különbözőség és másvolt az Isten Országával szemben. A Sátán tökéletesen incapax az Istennel szemben, és az Isten tökéletesen incapax a Sátánnal szemben. Másképpen elmonva: az Istennek nincsen semmije a Sátánból, és nincsen semmije a Sátánban; viszont a Sátánnak nincsen semmije az Istenből, és nincsen semmije az Istenben - leszámítva a teremtetett voltából adottakat (létezés, léttartalom, értelem, érzelem, akarat, hatóerő stb.) és figyelembe véve mindazt, ami a maga szabad választása alapján jellemzője a Sátánnak.

Nézzük a kölcsönös kizárás második pontját: **a Sátának nincsen semmije Istenből.**

Aki nem jár a sötétségben, az birtokolja az Élet világosságát. (Jn 8,12) Ez az Élet (dzóé) - az Isten élete és övének az élete. Ezt nem birtokolja az, aki sötétségben jár. A Sátán is van és él, övéi is vannak-élnek, de ez a dzóé nincs meg benne, nincs meg bennük. A szinoptikusok Jézusának nyelvén: az egyszerű (=jószívű) szem, tehát a szeretet eredményezi a világosságot, s ennek ellentéte a gonosz szem, tehát a szeretetet elvető irigység és gyűlölet, adja a sötétséget. A Sátán nemet mond az Istennek, a szeretetnek, az életnek, s így a világosságnak is. Ezért **a Sátán maga a sötétség.** A Sátán mondhatná: Én vagyok a Sötétség! **A Sátán Ország - a sötétség országa,** ahogyan Zakariás énekli Izajás nyomában. (Lk 1,79)

Az Isten szeretet-léttartalmát megtagadó, s ezért a szeretettel s a szeretet életével nem rendelkező Sátán mondhatná magáról: Én vagyok a Halál. A Messiás emlegette is az Őt nem követőket mint holtakat. (Mt 8,22; Lk 9,60) Egy hasonlatában az ellenfelei olyan sírok, amelyek tele vannak a holtak csontjaival. (Mt 23,27) A Rajta kívül levők a halálban vannak: "Aki hallgatja szavamat és hisz Abban, aki engem küldött, annak örök élete van, nem kerül ítéletre, hanem átment a halálból az életre". (Jn 5,24) Biológiaiilag élőket hív, akiknek mint bűneik miatt "halottaknak" módjuk van meghallani Isten Fiának szavát, s ezáltal élni. (Jn 5,25) **A Sátán Ország - a Halál országa,** (Lk 1,79) - az élet meg nem kapásának, az élet elvevésének az országa (36ef num).

A Sátán azonban nem képes ennek a fenti lépésnek a megtételére (Isten Fia szavát meghallani), hiszen éppen azért Sátán, hogy visszautasítja a hívást. Júdás Tádé nem érti, miért nekik és miért nem a világnak mutatja meg Jézus önmagát. Válaszában a Messiás megrajzolja ezt a sátáni világot: nem látja, nem szereti, nem tartja meg a szavát. (Jn 14,19.23-4) Indokolja is a sátáni magatartást: **"Nem képes befogadni" Jézust, a Vele-egy-Igazságot,** s azt ami ezzel ugyancsak egy: ennek a Jézusnak (az Igazságnak) a Lelkét. A Lélek eljövésének lesznek érzékelhető és végiggondolható jelei; s ez a sátáni világ ugyanolyan vak és süket marad majd a Lélekkel szemben, mint amilyen a Messiással szemben volt. (Jn 14,17) Ez a Lélek vádolja majd a világot a bűn tárgyában; s e vád alapja éppen az lesz, hogy a világ nem hitt Jézusban. (Jn 16,8-9)

A szóbanforgó bűn nem azonos azzal, amit a Messiás a Keresztelő fogalmazása szerint elvesz a világtól - az emberek összességétől. (Jn 1,29) **Ezt a bűnt Jézus nem veheti el a Sátán Országától, mert ez annak mivoltát adó sajátja.** Bűn, amely nem tájékozatlanságból vagy gyengeségből ered, hanem tudatos szembehelyezkedés az Istennel és az Isten Lelkével szemben, s éppen ezért megbocsáthatatlan és elvehetetlen. (Jn 9,41; 15,22.24; Mt 12,31-2; Mk 3,28; Lk 12,10) Ez a bűn nem más, mint a teremtményt sátánná konstituáló magatartás: a szeretet elutasítása. Ez a bűn okozza a halált: "Belehaltok bűneitekbe, ha nem hiszitek, hogy én vagyok". (Jn 8,26.21) A Messiás perszifikálja is ezt a magatartást: "aki teszi a bűnt, az a

Bűn szolgája." (Jn 8,34) A Sátán mondhatná magáról: Én vagyok a Bűn! **A Sátán Országá - a Bűn Országá.**

A világ elleni vád második pontja: az Istennek-nemtetszés. (Jn 16,8-10) A világ alapállása Jézussal szemben az volt, hogy a Názáreti megsérti az Isten törvényeit. Az Atyja kedvét kereső Jézus visszajut az Atyához, és a Lélek igazolja is a messiási élet Istennek-tetsző voltát. De ezzel igazolja azt is, hogy a Jézust elvető világban pedig nincsen Istennek-tetszés; ez a világ nem Isten akaratát keresi, hanem saját kedvét kergeti. A Sátán mondhatná magáról: Én vagyok az Istennek-nemtetszés! **A Sátán országa** nemcsak a Sötétség, a Halál, a Bűn, hanem **az Istennek-nemtetszés Országá is.**

d) Az Isten incapax a Sátánra

A kölcsönös kizárás első pontja: **Istenben nincsen semmi a Sátánból.**

A Messiás maga a Világosság, maga az Élet, maga a Dikaioszüné! Végigkérdezhetne volna a sort: Van-e bennem sötétség? Van-e Bennem halál? Van-e bennem Istennek-nemtetszés? Nem kérdezte végig. De megkérdezte egy ízben: "**Ki vádolhat meg engem a bűnről?**". (Jn 8,46) Az utolsó vacsorán a Getszemániba készülõn summásan felelt is reá: "Jön a világ fejedelme, de énbennem nincsen semmije". (Jn 14,30) Nincsen, mert a Sátán az Isten ellentmondása; nincsen, mert a Sátán tartalmai az Isten tartalmainak ellentmondásai - ahogyan látjuk majd a következő numerusok során.

Egymást kizáró és egymás hatástalanítására törekvõ erõkkel állunk itt szemben. Ezért hangzik el a Messiás ajkán az óvás az elsõ próbaút alkalmával: "Óvakodjatok az emberektõl!". (Mt 10,17) Az "emberek" itt a sátáni szférát jelzik. Késõbb, Fülöp-Cezáreában Péter azáltal érdemli ki a "sátán"-titulust, mert azt gondolja, ami az "emberek" sajátja; (Mt 16,23; Mk 8,33) s az "emberek" gondolatvilága kibékíthetetlen ellentmondásban van azzal, ami az Isten sajátja, amit az Isten gondol. Teljessé lesz ez a jézusi ellentétezés a hûtlen sáfárról szóló példabeszédet kísérõ farizeusi reakcióra adott válaszbán: "Ami az emberek számára magasztos, az gyalázat az Isten számára". (Lk 16,15) A példabeszédben - az adástörvényrõl van szó; ezt nevetik ki a farizeusok. **Ami a sátáni szférában magasztos, az gyalázat az Isten számára; ami az isteni szférában magasztos, az gyalázat a Sátán számára.**

A kibékíthetetlen ellentétet akkor fogalmazta a legélesebbre a Messiás, amikor a Sátán Országát a "mammon" szóval jelõlte. Tételei: Nem lehet a Mammon és egyszersmind az Isten szolgájának, tehát népének lenni. Aki az Istent szereti, gyûlöli a Sátánt. Aki a Sátánt szereti, gyûlöli az Istent. Aki az Istenhez tartozik, megveti a Sátánt. Aki a Sátánhoz tartozik, megveti Istent. Aki az Istennek szolgál, nem szolgál a Sátánnak. Aki a Sátánnak szolgál, nem szolgál az Istennek. Ez utolsó tételben rejlik a végsõ magyarázat: **nem lehet két úrnak szolgálni.**

Ahogyan a Messiás a "minden ország"-ban absztrahálta a háromféle országot, úgy itt a "**küriosz**"-ban absztrahálja az Isten és a Sátán Országának fejét, s mind a kettõt úrnak mondja. (Mt 6,24; Lk 16,13) **A sátáni "Mammon" az egyetlen, "aki" ezt a szót Jézustól kiérdemelte.** Az evilági országok vezetõirõl sohasem emlékezett meg ezen a néven; legfõljebb az ebbõl képzett igét (kürieuein) használta, de azzal a megszorítással, hogy csak "látszanak uralkodni". (Mk 10,42)

A fenti "végső magyarázat" értékelméleti alaptételt is tartalmaz: **nincs két végső érték.** A "két úr" - két végső értéket jelent. "Végső értékek" - ez a kifejezés csak megtagadás tárgya lehet - bárki részéről. Bármiféle ország és bármiféle értékrend - csak egy úr és egy végső érték uralma és irányítása mellett lehetséges. Ha mégis megfogalmazást nyer ez a többes szám, csak arról lehet szó, hogy a megfogalmazó a kettőből az egyiknek ellene mond, és azt a maga számára semmisnek tekinti.

S ezzel a Sátán és a sátáni közösség léttartalmának végső gyökeréig jutottunk. **A Sátán - az Isten "Úr" voltának a megtagadója,** az ő országa a megtagadókban és e megtagadásban áll fenn. Az egész sátáni közösség - lázadás eredménye. Lázadás az ellen, ami szükségképpen, mert időtlenül adva van. E lázadás az időtlenül adott abszolút Létező léttartalmának a megtagadását is jelenti; tehát **a szeretet megtagadását is.**

e) Relatív lét

Az egész sátáni közösségnek a sorsa - az Isten kezében van. Istentől kapta hatalmát; (Lk 4,6) az Isten veti ki ebből a hatalomból; (Jn 12,32; 16,8.11.33) s az Isten veti aiónunk múltával a külső sötétségre. (Mt 8,12; 22,13; 25,30) - Van és "elmúlik", mert nem az Isten el nem múló életet biztosító ígéje táplálja. Aiónunk végeztével "elmúlik" - az Életből kirekesztődés abszolút formájában. **Az Istennel egyenrangúan és végsőkig dacolni képes úr szerepének - nyomát sem mutatja a jézusi tanítás.**

A Sátán egész léte - függő lét. Nem végső ok. Közössége nem önmagában megálló, hanem az idő szálán függő. Az Időtlen által létrehozott idő szálán függő. A Sátán csak teremtmény, amely a maga kapott szabadságának erejében ellenmond az Istennek, ebben az ellentmondásban véglegesül és tönkremegy. Hatalma - bármekkora is - függ az idő szálán, s ez a szál egy abszolút pontra van akasztva. Egy abszolút pontra, amely a maga szabad akaratából bocsátotta ki magából az idő szálát s rajta a szabad teremtményt. A Sátán - relatív lét. Teremtmény. **Magatartása nem állítás, csak tagadás.**

S a relatív szembeszegülőnek a sorsa - megpecsételt az Abszolút Állítóéval szemben. Csak a Szeretet a kezdetet nem ismerő időtlen, és így soha el sem is múlható lét. **A szembeszegülés a Szeretettel maga az elmúlás, az életből kiesés, a halál.** A szeretet az élet, s a szeretettel szembeszegülő kiesik az életből.

A "két úr" nemcsak értékelméleti ellentmondás, hanem lételméleti is. Egyetlen összefüggésen, Isten és az Ő képre megteremtett szellemi világon belül nem lehetséges két végső ok. Márpedig Isten és a Sátán a legszorosabb összefüggésben van egymással. A "két úr" csak lázadás a valóság ellen. Egy összefüggés-rendszeren belül csak egy úr, csak egy végső ok, csak egyetlen végső érték lehetséges. A lét természete ez.

Teremtmények alkothatják csupán a sátáni közösséget. **Miféle teremtmények?** Betegekben és idegbetegekben bentlevő és azokból kiűzhető "daimonion"-ok azt mutatják, hogy aiónunkon kívüli teremtmények is alkothatják ezt a közösséget. A gerazénusok földjének "légió"-nevű ördögei nem bújnak az ember mögé, mint pl. a kafarnaumi idegbeteg esetében. Itt transzcendens valóját rejtve szólal meg a Sátán népe, amott kártyát felfedve kéri Jézust, hogy pokolra taszítás helyett mehessenek a sertésnyájba, hogy ott folytathassák harcukat Ellene. A kérésüket teljesítő Messiást a nyájuk pusztult gerazénusok meg is kéri - hagyja őket magukra. (Mt 5,17)

Másfelől azonban aiónunk tagjai alkotják annak a Sátánnak a közösségét, aki senki embert ki nem akar hagyni toborzó munkájából. A pusztai megkísértés igazolja ennek kivételnélküliségét. Bár tudja a Sátán, hogy a pusztai böjtölő "Isten Fia", (Mt 4,3.6; Lk 4,3.9) mivel ember is - csak megkísérti. Másfelől tehát élő emberek alkotják a Sátán népét; nemegyszer Jézus tanítványaiból akarja toborozni azokat: Judást...és olykor Pétert is.

f) A Sátán népe

Alkotják a Sátán népét nem emberek is? Az aiónunkon belül magát érvényesítő, de már aiónunkhoz nem tartozó sátáni népet csupán biológiai létüket már befejezett emberek alkotják? Azaz **megállapítható-e a jézusi tanításból az embertől különböző teremtettszellemi lények, az angyalok, ill. a bukott angyalok létezése?**

Az "aggelosz" (=küldött) szót Jézus biológiai létben élő emberről csak az Ószövetséget idézve használja. (Mt 11,10; Mk 1,2; Lk 7,27) Hogy Jézus ezen a szón nem (aiónunkat már otthagyott) embereket ért, az világosnak tetszik abból a szembeállításból, hogy a második aiónban a feltámadott emberek úgy élnek majd, mint Isten angyalai a mennyben. (Mt 22,30; Mk 12,15) **Vannak tehát, akik résztvesznek Isten transzcendens életében és nem emberek.**

Nem kétséges, hogy **a jézusi tanítás vallja az angyalok létezését.** A mennyben élnek, mint "Isten" angyalai, (Jn 1,51; Lk 12,8; 15,10) az Emberfiával együtt. (Mt 13,41; 24,31; 16,27; 25,31; Mk 8,38; Lk 9,26) **Számuk meglehetősen nagy:** tizenkét ezrednél is több lenne küldhető belőlük a Messiás védelmére; (Mt 26,53) s a "gyermeknek" angyalaik vannak, akiknek nem tetszik e gyermekek megbotránkoztatása. (Mt 18,10) **Részesednek Isten életében,** mert látják az Atyát, (Mt 18,10) örülnek a bűnösök megtérésén, örülnek az Istennek-tetsző embereknek. (Lk 15,10) **Sok mindent tudhatnak** e részesedés következtében, de a második megérkezés óráját, azért nem tudják ők sem. (Mt 24,36) Életük el nem múló élet. (Mt 22,30; Mk 12,25) Nem emberek, mert nem házasodhatnak. (Mt 22,30; Mk 12,25)

Szerepüket az emberiség életében inkább csak az ítéletre, főleg az utolsó ítéletre vonatkozóan rajzolja meg részletesen. Hogyan küldöttek aiónonbelüli életünkben azok, akiket az Atyának módja van közénk küldeni (Mt 26,53) - erről a fent említetteken kívül nem ad tájékoztatást Jézus. Együtt jönnek el az Emberfiával. (Mt 16,27; 25,31; Jn 1,51) Az ő színük előtt is történik az Emberfia minket megvallása-megtagadása. (Lk 12,8-9; Mt 10,32) Ők az utolsó ítélet arató munkásai; (Mt 13,39-41) ők végzik az egybegyűjtést, (Mt 13,41; 24,31; Mk 13,27) a szétválasztást. (Mt 13,49) Egyfelől ők vitték Ábrahám ölébe Lázárt, (Lk 16,22) másfelől ők viszik tüzes kemencébe a gonoszokat. (Mt 13,41)

Csak az utolsó időkre vonatkozik szerepük? Aligha, hiszen a végelszámoláson innen is érdekelték irányunkban: nem örülnek a "gyermeket" megbotránkoztatóknak, örülnek a bűnösök megtérésén, küldhetők Jézus szenvedésének idején, szolgálnak Jézusnak a pusztában is. (Mt 18,10; Lk 15,10; Mt 26,53; 4,11; Mk 1,13) Ha bukott formájukban még Pétert, még Jézust is megnyerni akaró aktivitással érdekelték abban, hogy megnyerjék az embert a lázadásra, joggal feltételezhető, hogy nem bukott formájukban sem kisebb az érdekeltségük Isten, ill. az ember ügye iránt. Mivel az el nem bukott angyalok létazonosságban vannak a Szentháromsággal, e létazonosságuknak magatartásbeli azonosságban is meg kell

nyilvánulnia; s ez utóbbi pedig aligha lehet meg Isten embert megmenteni akaró munkájának a szolgálata nélkül.

Vannak az ördögnek is angyalai. Ezek számára készült az örök tűz. (Mt 25,41) Az angyalok lázadására, Istennek a szeretetnek nemet mondására - csak kevés utalást találunk a jézusi tanításban. "A Sátán kezdettől fogva embergyilkos". (Jn 8,44) E "kezdetnek" a lázadás, a nemetmondás időpontját kell jelölnie, mert a Sátán valamikor a mennyben volt, résztvett Isten életében: "Láttam a Sátánt, mint villámot lehullni az égből". (Lk 10,18)

Ez a kezdet tehát életének nem abszolút kezdetét jelöli. Valamikor nem volt a hazugság atyja, valamikor az igazság alapján élt, de "nem állott meg az igazságban". (Jn 8,44)

Mindent egybefoglalva: kik alkotják a Sátán népét? Mindenekelőtt az, akivel kezdetét vette a szeretetre nemetmondás; tehát az első bukott angyal, a sátáni ország fejedelme. Őt követően a szeretet próbáját meg nem álló többi bukott angyal. Majd a biológiai létet lázadásra felhasználó és a létet már befejezett emberek. Végezetül a biológiai létben levő és a szeretet ellenében állástfoglalók. Szubjektív megfogalmazásban: a lelkiismeretükkel való szembenállásban megrekedt - egyszer volt és ma élő emberek.

122. A VEVÉS ÖRÖMHÍRE

a) A szentháromsági értékrend ellentmondása

Az Isten Országáa elsődlegesen - saját célkitűzéssel rendelkezik. Másodlagosan, ebből következően, harcol a maga ellentmondása, a Sátán Országáa ellen. A Sátán Országáa elsődlegesen tagad; tagadja az Istent, annak Országát és célkitűzéseit. Ebből folyóan azonban másodlagosan rendelkezik saját célkitűzéssel is. Célkitűzéssel, amely pozitíve is megfogalmazható. **Miben áll ez a célkitűzés?** Léttartalma végső gyökerének, az istenellenességnek pozitív megfogalmazásában? Abban, hogy a Sátán az Úr!? Avagy egyszerűen csak abban, hogy a látható világot Abszolútumnak állítja, s mint ésszerűt akarja képviselni mindenféle istennek a kitessékelését a látható világból? Nem feltétlenül.

A Messiás például egy olyan kultúrkörön belül harcol az Országért és a Sátán Országáa ellen, amelyben lényegében mindenki az Isten mellett akar lenni, s ennek következtében a Sátán ügye eleve reménytelen, ha lobogójára jelszóként ezt az istenellenességet, ill. istennélküliséget írja. Nem feltétlen harci jelszó ez számára. Ha így áll a dolog, akkor csak úgy indulhat kilátásokat mutató harcba, ha tud egyebet is mondani. **Mi a sátáni közösség vallott programja, ha az istentagadást képes zárójelbe tenni?**

Ha a Sátán "küriosz"-, azaz "feltétlen úr"-igénnyel akar fellépni az emberiség életének színpadán, ha meg akarja nyerni magának az embert, akkor célkitűzése-programja csak olyan lehet, ami alkalmas az ember megnyerésére. Nem mondhatja, hogy a halált, a sötétséget, a bűnt akarja. Mint láttuk, még azt sem mondhatja feltétlenül, hogy az Isten semmibebevését akarja. **Pozitív megfogalmazású eszmét kell képviselnie.** Eszmét, emberhez méltó gondolatot, azaz olyan célkitűzést, amelyet az ember **eszménynek**, értékeszménynek képes

elfogadni. A Sátán nem játszhatik alacsony húrokon, ha meg akarja nyerni magának az embert.

Értékeszményt kell állítania, ha reflektál a bérgyilkosok világánál magasabban tájékozódó és az azokénál különb utakat kereső emberek rokonszenvére is. Célt és utat kell megjelölnie, értékeszményt kell nyújtania, amely örömhír (euangelion) lehet az ember számára, és nemcsak örömhír, hanem ígéret (epangelia) is. Ígéret és nem is akármire. Hanem annak kielégítésére, ami az Isten által nem selejtes célokra megteremtett ember lelkében vágyként él és megvalósulásra tör. **A Sátán is - a megváltás,** az Éden-visszaállítás, az emberi boldogság örömhírének és ígéretének képviselőjeként jelentkezik az emberiség életében. Mert az ember a maga megváltódását keresi, és hogy álljon szóba azzal, aki ennél kevesebbet ígér neki?!

A Messiás világosan látta a Sátán eszméjét. Az imént tárgyalt kölcsönös egymást kizárás alapján azt is mondhatnók, hogy a Messiásnak csupán értékmegfordításra volt szüksége. Csak meg kellett fogalmaznia a Sátán örömhírének-útjának-ígéretének ellenkezőjét, és már kész is volt a maga programja. A pusztai kísértés anyaga jól mutatja, hogy mindenben az ellenkezőjét kellett programjába vennie annak, amire a Sátán reá akarta venni Őt (87 num). A Hegyi beszéd tiltó fogalmazásai ugyanezt dokumentálják. A teljessé lett időben a Messiás mondja a Sátán tételeinek az ellenkezőjét. A "kezdetben" azonban a Sátán végzett értékmegfordítást. **A Sátán ugyanis a szentháromsági értékrend ellentmondását írja pozitívként örömhírének zászlajára.**

b) Sátáni evangélium

Máténál a Hegyi beszéd "Ne legyetek gondban!" -tételeinek során, Lukácsnál pedig a hűtlen sáfárról szóló példabeszéd nyomán jut el Jézus oda, hogy az Istennel csatába szállni akaró második "küriosz"-t Mammonnak nevezi. Isten népe csak egyet "kereshet" (47b num), csak egyet akarhat akarásának teljes intenzitásával; ennek az egyetlen egynek a megszerzésére tör "erőszakosan", azaz a szeretet sajátos erejének teljes bevetésével. (Mt 11,12; Lk 16,16) Az Isten népe számára csak ez az egyetlen egy minősül "szükségesnek". (Lk 10,42) Ez pedig az Isten Országáé és annak ígéje. Ezt a tartalmat helyettesíti be a "Mammon". **Ezzel a behelyettesítéssel lesz a mammon Mammonná, azaz az "anyagi érték" - istenellenes lázadássá és legfőbb sátáni célkitűzéssé.** A Sátán örömhíre ez: Meg kell szerezni a Földet! A Sátán ígérete ez: birtokába juthattok a földnek, sőt a világűrnek. A Sátán ígéje: a fenti szerzést biztosítani kívánó tudományos, gazdasági és társadalmi haladás (52ade num) - a szekularizáció (120e num) szellemében.

A bűn megfosztotta az embert a Paradicsomot birtoklástól. A Sátán ígéri a paradicsomi birtoklás visszaszerezhetését - de az elvesztést okozó "bűnnek" fel nem számolása mellett; s ami több: a szeretetmegtagadásból ugyanúgy elvet csinálva, mint az emberi bűnbeesés kezdetén. A jézusi "többi mind"-ből csinál a Sátán végső értéket. Azt ígéri tehát, amit ráadásként a Messiás is ígér. A Sátán csak ezt ígéri. **Ígéretre elvezető útként a messiási Út teljes ellentmondását rajzolja meg - a maga örömhíre ígéjeként.**

A harmadik jelentésű "világból" (120e num) pozitív, megszerzendő és **végső értéket csinál.** A jézusi logiont átalakítja: Az használ az embernek, ha megszerzi az egész világot; s kárát vallja az élete, ha nem szerzi meg magának azt. A Jézustól ráadásként adott immanens ígéretet leszakítja a transzcendens ígéretről, amelyről nem akar tudni.

Amikor Istent ismerő millióben működik, erről a transzcendens ígéretről nem beszél. Ha valaki ragaszkodik a transzcendens ígérethez is, elnéz e ragaszkodása felett. Ha az ember hiszi az Istent, ha a pusztai böjtös imádkozó esetleg maga az Isten - akkor is felkínálja eszmeként és értékeszményként ezt az immanens célkitűzést. Neki ennyi is elég. E végső értékévé tett célkitűzésen - az Isten Országá és az Út akkor is tönkremegy, ha vállalója Isten nevében akarja vállalni. A Messiás küldetése sem kerülhetné el ezt a sorsot. De attól, hogy a Messiás nem állt kötélnek és megmaradt a maga értékeszménye mellett, "övéinek" küldetése még tönkremehet, ha vállalják ezt a sátáni célkitűzést.

A Messiás a "többi mind" tárgyában reáhagyatkozott az Atyára. E reáhagyatkozás elutasítása, a végső értékévé tett "többi mind" és "anyagi érték" - ez Jézus "Mammonja". **Ami az Isten által megjelölt helyén az Isten Országá végső értékébe szépen beleilleszkedik, ugyanaz ebből az összefüggésből kiragadva, azaz végső értékévé téve, sátáni.** (Mt 6,24; Lk 16,13) A Sátán népe ezt az értéket "keresi", ezért "agonizál", ezért alkalmazza a maga neme-természete szerinti erőszakerőt, s ezt állítja oda a Sátán az ember elé mint "egy a szükséges"-t. Méghozzá a "megváltás" ígéretként! Elfedve az ember elől, hogy a bűn következtében jutott oly helyzetbe, amelyben megváltódási igénye van. Elfedve az ember elől, hogy a megváltódás csak a Bűnnek hátatfordítás útján lehetséges. Elfedve, hogy éppen a Sátánnal, tehát éppen az ő sátáni örömhírével kell szembefordulnunk ahhoz, hogy megváltódhassunk a vele szóba állás következményeitől, a paradicsomvesztés állandósulásától.

A sátáni célkitűzésért folyó küzdelem és ennek erőszakos akarása - alapvetően más következményekkel jár, mint az Isten Országának keresése. Míg ez utóbbi a munkával megszerzetteknek, a birtokomban levőknek odaadását jelenti, addig e sátáni keresés a birtokomban nem levőknek - a **megszerzését**. A birtokomban levőnek odaadása valaki más számára - ez éppen az ADÁS. **A másénak, a más birtokában levőnek - szükségképpen erőalkalmazással történő - megszerzése pedig nem lehet más, mint VEVÉS.** Végső értékvalósítónak tett szerzés óhatatlanul átmegy a vevésbe. Mert ha egyszer a "többi mind", az "egész világ" valóban a végső érték, akkor ennek a keresése, az érte vívott küzdelem semmiképpen sem korlátozódhatik a birtokban nem levőknek a megszerzésére. Nemcsak azért, mert egyre kevesebb akad ilyen a valóban elérhető birtoktárgyak között, hanem azért is, mert nem egyszer értékesebb a már birtokban levő, az esetleg már meg is munkált.

A végső értékévé lett Vevés nem ismerhet elvi korlátokat, csak gyakorlati és legyőzendő tehetetlenséget-erőtlenséget. A Vevés minden fia úgy száll ki az élet porondjára, hogy a rendelkezésre álló összes eszközökkel megszerzi a maga számára a mammont - a lehető legteljesebb mértékben. Így kívánja meg ezt a végső érték természete. A Vevés fiainak arra is módjuk van, hogy a Vevéstől meghatározott életalakításukat etikusnak éljék meg. A Sátánnak feltétlenül szüksége van arra, hogy biztosítsa ezt az etikum-tudatot és -élményt az ember számára. A Sátán csak etikusnak átélhető célkitűzések segítségével számíthat a rablók és bérgyilkosok világának etikailag fölibe emelkedni akaró emberek megnyerésére. Biztosítja is ezt a tudatot, mert a végső értéknek éppen az a természete, hogy etikusra igazolja azokat a magatartásokat, amelyek szolgálják, valósítják az értéket. S a Vevésnek elkötelezett egyedek, csoportok vagy nagyobb közösségek igyekeznek is mindig végső értéket szolgálnak, tehát etikusanak megélni magatartásukat.

A cél teszi "szentté" az eszközöket (73f num). **Ha egyszer a Föld, az Univerzum meghódítása a végső érték, százszor szentté lesz az eszköz, amely ezt a célt szolgálja.** Csak az Isten által állított célt (a szeretetet) magában hordó és vállaló ember találja a Vevés eszközeit az ember (Isten által állított szeretet-) céljával ellenkezőnek. Csak a jézusi ember,

ill. a vevés által megütött, kifosztott vagy fenyegetett ember kiált erkölcstelenséget a vevési életalakítás láttán, de maga a "vevő" igyekszik elnyomni magában az Isten által állított célt és annak etikáját, hogy a maga életalakítását etikusnak élhesse meg. S ily módon a történelem különböző kisebb és nagyobb arányú vevéseit (önmagunk családunk, osztály- vagy nemzeti közösségünk, esetleg) az emberiség végső javát és legszentebb érdekeit szolgálóknak éljük meg. Egyenest a megváltás szolgájának éli meg magát az ember, amikor neki veti magát a Föld meghódítása feladatának. Legyenek ezek 16. századi spanyol konkvisztádorok, vagy az Ómega-Krisztushoz ez úton elérni akarók.

c) Taszítás

A Vevés zászlaja alatt elinduló egyedek és csoportok a maguk legszentebbnek átélt értékszolgálatukkal nyilvánvalóan nem "emberüres" világba szállnak alá. Magatartásuk benső szükségyszerűséggel hívja létre ember és ember között - a konfliktust. Míg az adás legbensőbb természeténél fogva arra indít, hogy egymáshoz kapcsolja, közösségbe emelje az adási vonatkozás első és második pontját: az adományozót és a megajándékozottat, addig **a vevési vonatkozás** ugyanígy a maga legbensőbb természeténél fogva **arra indít, hogy eltaszítódjék a vonatkozás első és második pontja egymástól**. A "vevő" taszítja a kifosztottat. Ahogyan az Isten-országabeli vonatkozásban a szeretet, a másinak javát akarás rejlik az adásvonatkozás mélyén, ugyanúgy a Sátán-országabeli vevésvonatkozásnak a mélyén a szeretet elutasítását, a másinak kárát akarást találjuk. Az adásvonatkozás a másinak a javát akaró másért élés, tehát a szeretet. A másinak kárát akaró magamért élés pedig egy a gyűlölettel. A sátáni érték szolgálata konfliktust eredményez. Az "adás"-vonatkozást hordozó "adó" a "másikra" néz, s a "másikért" él. Az "adóban" szeretet él, a "vevőben" a csak magával törődés, a másikkal nem törődéssel együttjáró gyűlölet él. Amit ezek az "adó", ill. "vevő" vonatkozási első pontok magukban hordoznak, azt viszik tovább vonatkozási magatartásuk második pontja, a másik ember felé. Az "adó" a szeretetet viszi tovább, a "vevő" a gyűlöletet. Ki-ki a maga tartalmát igyekszik belerakni a másikba. S igazán nem az "adó" a felelős érte, ha a vonatkozási 2. pont föl nem veszi a szeretetet; s igazán nem a "vevő" a felelős érte, ha a vonatkozási 2. pont föl nem veszi a gyűlöletet. Szeretetre is lehet gyűlölettel felelni, és gyűlöletre is lehet szeretettel válaszolni. De ez már a sugárzást a maga rácsával megszűrő "másikon", a vonatkozási 2. ponton fordul. Mégis az adásvonatkozás - természeténél fogva - szeretetre indít; s **a vevésvonatkozás - természeténél fogva - gyűlöletre indít**.

A Sátán Országá - a vevés, a magamért élés és a gyűlölet világa is. Ezzel van tele az indító vonatkozási 1. pont, s ezt viszi a vonatkozási 2. pont felé - mert ez van a vonatkozási 3. pontban. Mindennek messzemenő következményei vannak. A másért élni akaró szeretet adásvonatkozásának erejében az ajándékozó a megajándékozottat abba az irányba hangolja, hogy ő is meglássa ennek a magatartásnak értékességét, emberhez illő voltát. Ha létre jön az eszmei megegyezés, ennek erejében közösség támad. Község, amely eggyé tesz. - Az Isten-országabeli adásvonatkozás természeténél fogva egységet létrehozó erő (6e,9d,29d num). A magamért élni akaró gyűlölet vevésvonatkozása azonban nem hoz létre közösséget és egységet az első és második vonatkozási pont között. **Nem egybekapcsolódást, hanem szembekerülést vált ki**. Az indító félt a "másik" a maga ellenségének éli meg, s ő is ki akarja fosztani és el akarja pusztítani az indítót. Egység és község helyett különmaradást, sőt ellenséges szembenállást hoz létre. Nem esetlegesen, hanem természeténél fogva nem hoz létre közösséget. Az adás összekapcsolja az embereket, a vevés szétválasztja őket.

d) Vevés és gyűlölet

A "vevés" nem lett terminus technicus Jézus tanításában, de a "αἶρειν" (airein = venni) ige többször kap sátáni jelentéstartalmat ajkán. A belőle képzett főnév: "ᾠρεσις" (hairezisz) az evangéliumokban nem fordul elő, de az Újszövetség többi könyveiben igen, s ezekben egyfelől pozitív, ill. negatív erkölcsi színezetű magatartást, (Csel 24,14; 28,22; Gal 5,20; 2Pét 2, 1) másfelől pedig e magatartások következtében létrejövő szétszakítottságot, felekezéseket, felekezeteket jelöl. (Csel 5,17; 15,5; 26,5;)

Az igei alakkal találkozunk a magvetőről szóló példabeszédben: a Sátán "kiveszi" a szívből az abba behullott igét. (Mk 4,15; Lk 8,12) A Hegyi beszédben hallunk azokról, akik elveszik ruhánkat, elveszik azt, ami a miénk. (Lk 6,29-30) A farizeusokról is állítja ezt a vevést: a tudás kulcsát veszik el. (Lk 11,52) A negyedik evangéliumban is megtaláljuk: beszél azokról, akik elveszik a Messiás életét, ill. övéinek örömét. (Jn 10,18; 16,22) A jeruzsálemi tömeg is ezzel a szóval akarja Jézus halálát: "Vedd el!" - kiáltják Pilátusnak. (Lk 23,18; Jn 19,15) Kaifás is ezzel a szóval rajzolja a rómaiak várható reakcióját, ha működni engedik Jézust. (Jn 11,48)

E szó azonban Jézus ajkán nem kizárólag sátáni jelentéstartalmú. Differenciálás nélkül jelent mindenféle megfogást, szerzést, elvevést; olyasmiket is tehát, amiknek semmi közük sincs a sátáni vevéshez. Ugyanúgy, ahogyan a "ᾠρεσις" (hairezisz) is jelenti a többi könyvek nyelvében a zsidóságon belül létrejött jézusi utat és felekezést. (Csel 24,5.14; 28,22)

Az Isten népéről állított "gyűlölet" - nem azonos ezzel a sátáni tartalommal (49d 51d num). Míg a sátáni gyűlölet vevésvonatkozás, addig ez a "gyűlölet" éppen kiválás a vevésvonatkozásból, azaz az olykor ezzel a vevéssel összhangban levő biológiai közösségből. (Lk 14,26) Ez a magamra irányuló "gyűlölet" máskor pedig egyet jelent azzal, hogy védtelenül kiteszem magam a vevésvonatkozások engem biológiailag elpusztító erejének. (Lk 14,26b; Lk 12,25)

A "gyűlölet" főnévi alakban - nemcsak Jézus ajkán, de az egész Újszövetségben ismeretlen kifejezés. Az igei alak (μισειν = miszein) azonban gyakori szava Jézusnak. Sőt a "világ" igen gyakran emlegetett alapmagatartása: gyűlöli Jézust, gyűlöli övét; Jézust alapvetőbben, de azért övét is. Gyűlöli az Atyát, Küldöttjét, a Világosságot és az ezekhez tartozókat. A messiási magatartások váltják ki ezt a gyűlöletet; olyan cselekedetek, amelyeknek pedig szeretetet kellene indukálniuk. (Jn 7,7; 15,18-9.23-5; 3,20)

Ennek a sátáni gyűlöletnek van más alanya is, mint az a második jelentésű "világ" (120d num). A mammont szeretők, (Mt 6,24; Lk 16,13) a gonosz-tevők, (Jn 3,20) a farkasok, (Mt 10,16) a negatív etikai színezetű "emberek" (Lk 6,22; Mt 10,17) is gyűlölnék. Konkrétabb alanyokkal is találkozunk: rokonok és honfitársak, (Mt 10,21; Mk 13,12; Lk 21,16) szinedriumok, zsinagógák, helytartók, királyok (Mt 10,17; Mk 13,9; Lk 21,12; Mt 10,18; Mk 13,9; Lk 21,12) is fogják gyűlölni a Jézushoz tartozókat. Mindezekből láthatóan a gyűlölet gazdagon dokumentált sátáni magatartás Jézus ajkán.

Ok nélküli gyűlölet ez. Nem-gyűlöletre adott gyűlöletválasz. (Jn 15,25) A Sátán nem azért gyűlöl, mert őt gyűlölik. Ő előbb gyűlöl. Ő mindenképpen gyűlöl, mert csak magát nézi, csak önmagáért akar élni. Vele kezdődik a gyűlölet. Istent is gyűlöli, aki pedig szeretetből szeretetre alkalmasnak, angyalnak teremtette meg (121f num). De nem akarja szeretni,

szolgálni, nem akar ragaszkodni hozzá, nem ismeri el Urának, megveti Őt. Csak eszköznek akarja felhasználni a maga önmagáért élő, sátáni életalakításának a szolgálatában - ahogyan ezt a pusztai kísértés is mutatja. **A Sátán gyűlöli az Istent. És a Sátán gyűlöli az embert.** Mit sem törődve azzal, hogy a sátáni hívás elfogadása következtében az ember boldogtalan lesz; hívja őt a maga szolgálatába, kínálja neki a maga evangéliumát. A Sátán ismét csak magát nézi, s az embert merő eszközként használja fel a maga istenellenes lázadásának szolgálatában. Eszközként használja fel arra, hogy "küriosz"-szá tehesse magát Isten ellenében.

A Sátán mindenképpen és mindenkit gyűlöl. Gyűlöli azokat is, akik az övéi, akiket "szeret". Ezeket is eszközként használja, ezektől is elveszi az Életet; s ennek kapcsán nemegyszer - erőalkalmazásokba kergetve őket - még a biológiai életet is. Elveszi tőlük az Országot, és nemegyszer a "többi mindet" is.

A "gyűlölet" főnévi alakját - Jézus egy másik szava pótolja. Több ízben szól róla, hogy a gonosz embernek gonosz a szíve, azaz gonosz a törekvésközpontja. (Mt 9,4; 15,18-9; Mk 2,6.8; 7,19.21; Lk 5,22; 6,45) S arról, hogy ez a gonosz törekvésközpont csak gonosz eredményeket szülhet. Ha gonosz a szívben levő kincs, ha gonosz maga az ember (a "fa"), gonosz lesz gondolatban-szóban-cselekedetben is ("gyümölcsök"). (Mt 7,17-8; 12,33-5; 15,19; 5,11; Mk 7,22; Jn 3,19; 7,7) Legtömörebb megfogalmazásban: "...és a gonosz a gonoszból gonoszat hoz elő". (Lk 6,45) **Ezek során négy ízben beszél a "gonosz szem"-ről.** (Mt 6,23; Lk 11,34) Ennek ellentéte két ízben az "egyszerű szem", amely önzetlenséget, segíteni kész jóságot, jószívűséget jelent (17a num). Egy alkalommal irigylit a másiktól a jutalmat a gonosz szem. (Mt 20,15) Végezetül terminus technikusként is használja - a "gonosz szem"-et, (Mk 7,22) amely a fenti helyek alapján egyértelműen a másikért élni nem akarás, s csak magamért élni akarás irigységét és önzését jelenti; tehát a Sátánt sátánná tevő testvéri érzés hiányát, a gyűlöletet.

e) Sátáni szeretet

A sátáni világ "szeretné" Jézus tanítványait, ha a tanítványok a világiéi volnának, ha a világból valók lennének. (Jn 15,19) S a pokolba került dúsgazdag is szereti vérszerinti testvéreit, akiket szeretne megmenteni a gyötrelemtől. (Lk 16,27-31) **Miféle szeretet ez?** Jézus ez alkalommal a "phileo" igét használja, melynek jelentéstartalma nem esik egybe az Isten Országá "agapé = szeretet" fogalmával (28a num). Ez a másik fajtájú "szeretet" azt a kapcsolatot jelenti, amely fennáll a sátáni közösséghez tartozók között is. **Jelenti azt az egybetartozást, amely nélkül semmiféle ország nem állhat fenn,** s amelyet ezért Jézus állít tehát a Sátán Országáról is. Arról a szeretetről van itt szó, amelyet Jézus állított a Sátán népéről, a bűnösökről is, s amelyet az Isten Országában - mivel agapé nélküli - önmagában elégtelenként rajzolt meg. (Mt 5,46; Lk 6,32)

Míg az Isten-országabeli szeretet adásvonatkozás és egységet teremt, addig a Sátán-országabeli szeretet mindössze a vevésvonatkozások első pontját alkotó személyek egymáshoz tartozását jelenti. Ez az egymáshoz tartozás azonban hírből sem azonos a Szentháromságból való szeretet által megteremtett együvértartozással. Itt most valamit nagyon tisztán kell látnunk. Azt, hogy **a vevésvonatkozás első pontját alkotó személyek - minden egymáshoz tartozásuk ellenére is - harcban állhatnak egymással.** A vevők ugyanis nemcsak Isten népét fosztogatják, hanem fosztogatják a magukat megvédőket is. Az Isten népét alkotó "adók" sohasem állhatnak szemben egymással, mert ezt az elfogadott

adásvonatközös lehetetlenné teszi. Más a helyzet a természeténél fogva szembenállást eredményező vevésvonatközös esetében. Az életüket a vevésre reátevők - aiónunk sátáni viszonyaiból láthatóan - nemegyszer eme eszmei közösségük ellenére is meg hasonlításban vannak egymással.

A Sátán eme aiónbeli térnyerése következtében **az emberi történelem legalapvetőbben a vevők egymáselleni harcait mutatja. Majdnem csak ezt.** Akármilyen szomorú is, de ki kell mondanunk, hogy az emberiség eddigi története viszonylag keveset mutat a fegyveres erők és a magukat védtelenné tevő "adók" küzdelmeiből. A történelem nagyobbára csak az alábbi három figurációt mutatja: A Jézust nem emlegető vevők és a zászlóra Jézus nevét író vevők harcait egyfelől, a Jézust nem emlegető vevők egymás elleni harcait másfelől, s végezetül a Jézus nevét zászlójukra író vevők egymás elleni harcait.

Mégiscsak van meg hasonlítás a Sátán országában? A történelem a "vevőknek", tehát a Sátán népének harca önmagán belül? **Hogyan állhat fenn akkor ez az ország?**

A vevők (egyedek és közösségek) biológiaiilag nemegyszer elpusztulnak ezekben a vevésekben s az ezekből adódó meg hasonlításokban. A Sátán Országa azonban a pusztulások és meg hasonlítások ellenére is - fennáll. Transzcendens országgal állunk szemben, nem földrajzilag meghatározhatóval. **A magatartásbeli közösség fennáll akkor is, ha egyedek és evilági országok pusztulnak bele ezekben a vevésekbe.** S ily értelemben a magatartás képviselői is "fennállnak", ha esetleg rendre elhullanak is a csatatereken. Azért állhatnak fenn, mert a nemzés új nemzedékeket hoz elő; fennállnak, mert az ember túléli a maga biológiai halálát. Transzcendens ez a sátáni ország csakúgy, mint az Isten Országa. Két szempontból is.

Látható tehát, hogy a Sátán Országa magában foglalja az egy adott szövetségrendszerbe tartozó vevőket is (akik "szeretik" egymást), és a különböző táborokba, szövetségrendszerekbe tartozó vevőket is (akik "gyűlölik" egymást). **Ez a "szeretet" egyhási testvére a gyűlöletnek.** Nem jézusi szeretetet jelent ez a sátáni szeretet; csupán a gyűlölők időnkénti szövetségét, egymáshoz tartozását. Ez az időnként egymáshoz tartozás evilági országbeli egyesüléseket eredményez, de a transzcendens sátáni országba tartozásnak nem szükségképpen feltétele. A szükségképpen feltétel: a valakik ellen irányulás, a másikat bántani akarás, a magam érdekeit szolgálni akarás, a másik ember érdekeitől magamat függetlenné tevés. Ennek folytán a Sátán Országa transzcendálja a különböző vevési érdekközösségeket is. A "többi mind" szolgálatában létrejött érdekközösségek, mint immanens és látható evilági közösségek és országok - szembenállhatnak egymással. Szembenállásuk azonban ennek az eszmei közösségüknek alapján és annak következtében jön létre. **Ennek folytán közösségben állnak egymással akkor is, ha szembenállásuk ezt a közösséget nem teszi láthatóvá.** A szembenállók rejtett közösségek "corpus mysticum"-ot (μυστ = müö: elrejték, szemet bezárok) alkotnak. E misztikus közösség folytán bármennyire pusztítsák is egymás országait ezek a "vevők", a Sátán Országát nem pusztítják vele. Nem, mert a "többi mindet" szolgálók, a vevők, a magukért élők, a gyűlölködők összessége alkotja azt; mit sem számít, hogy ezen az összességen belül melyik csoporthoz tartoznak.

Két értelemben kell tehát "meg hasonlításról" beszélnünk. Mivel a vevésvonatközös szükségképpen szembenállást jelent, ezért a vevők szembekerülhetnek a vevőkkel. Ennyiben a Sátán Országa - a meg hasonlítás országa. Léttartalmához tartozik ez; nevezzük tehát **ontológiai meg hasonlításnak.** Ugyanakkor azonban az ebbe az országba tartozók mind azonosak a vevésben, és így mind azonosak az Isten vevést nem ismerő népe ellen fordulásban. Ebben az értelemben tagadja Jézus, hogy a Sátán Országa meg hasonlított volna.

(Mt 12,26; Mk 3,26; Lk 11,18) Nem hasonlott meg, mert nem segít csodát tenni Jézusnak, hiszen ezzel önmaga ellen dolgoznék. A Sátán ennyiben nem hasonlott meg önmagával; sohasem dolgozik az Isten Országáért, hanem mindig csak ellene. Az önmagához való hűségből adódik a meg hasonlításnak ez a jézusi tagadása. **Nevezzük ezt célkitűzésbeli (értékelméleti, etikai) meg hasonlításnak.** Ez a meg hasonlítás hiányzik nemcsak a Sátán Országából, hanem az Isten Országából is. Az evilági országokban azonban előfordul; s ha tartóssá válik bennük, belé is pusztulnak. (Ezek azok a nemzetek, amelyek nemhogy jézusi szinten, de sehogysem életképesek - 134b num). Az ontológiai meg hasonlítás viszont a Sátán Országának a lényege csupán, az Isten Országáé nem. Ez utóbbi nem meg hasonlást, hanem szeretetközösséget eredményez.

123. A HAZUGSÁG ORSZÁGA

a) A hazugság atyja

Ellenfeleit a Messiás hazugoknak tekinti. Olyanoknak, akik jól látják a Messiás igazságát. Ezek igaznak látják és tudják, amit mond, és még sem fogadják el azt. Elutasítják Öt magát, elutasítják az igazságot is, valamint Örömhírének egész tanítását is. Ellenfelei nem vakok. Ha vakok lennének, ha nem látnák, hogy a Messiásnál kell lennie az igazságnak, akkor nem volna (szubjektív) bűnük, és így nem alkotnák a Sátán népét. De mivel látásuk ellenére is ragaszkodnak a Messiással szemben tanúsított ellenállásukhoz, és meggyőződésüknek állítják-hazudják állásfoglalásukat, ezért megmarad bűnük, s így a Bűn, a Sátán szolgálva-népévé teszik magukat. (Jn 9,39-41) Jézus legfőbb ellenfelei leledzenek legkevésbé tévedésben. **Maga a Sátán számára is adva volt az az igazság, amelyet a meg testesült Fiú Izrael számára képviselt,** de "nem állott meg benne", azaz elhagyta, otthagytá azt az igazságot, amelyet volt alkalma megismerni és magáévá tenni. Jézus ennek okát ebben jelöli meg, "mivel nincs igazság benne". (Jn 8,44)

Azért nem állott meg az igazságban, mert nincs igazság benne? Ez így nem látszik logikusnak. Ha viszont a meg nem állás cselekvést jelent, s az igazság hiány tudattartalmat, akkor érthetővé válik a jézusi megokolás. Első fázisban: A "Sátán" látja és cselekszi az igazságot, áll benne, és így megvan benne ez az igazság - de ekkor még nem Sátán, hanem Isten szolgálja, még nem bukott le villámként az égből, még le nem hullott angyal. Második fázisban: Kidobja a tudatából az igazságot, behelyettesíti azt valami egyébvel. Ekkor már "nincs igazság benne"; most már nem szolgálja Istenét, mert már önmagát tette istenné és úrrá - most már Sátán. Erre következik a harmadik fázis: Cselekszik a kicserélt tudatnak megfelelően, nem az igazságban áll, hanem a behelyettesített tudattartalomban. Ily értelmezés mellett, tehát a harmadik fázisban **logikus a jézusi okadatolás: a tudat logikailag megelőzi a cselekvést.**

"Amikor (a Sátán) beszéli a hazugságot, a sajátjából beszél, mivelhogy ő hazug és annak (a hazugságnak) atyja". (Jn 8,44) A Sátánban nincsen igazság. Mi foglalja el helyét az igazságnak? Az, amit mond akkor, amikor beszél. Mit beszél a Sátán? A hazugságot. A hazugság foglalja el a helyét az igazságnak. **A Sátán nem az igazat mondja. Az az igaz, hogy szeretni kell. Ennek ellentéte az, hogy nem kell szeretni.** Ez az állítás lehet tévedés is,

hazugság is! (73d num). A Sátánról Jézus sohasem állítja, hogy téved. Azt állítja, hogy a hazugságot beszéli.

Többet is mond ennél. Mit? Azt, hogy - hazug. A nem hazug is mondhat olykor hazugságot. A Sátán nem olykor mondja a hazugságot. Ő **úgy hazug, hogy létéből-léttartalmából következik a hazugságot beszélés**. Amikor a hazugságot beszéli, a "sajátjaiból" beszél. A saját tudattartalmából tehát. Abból, ami az ő tudattartalma; abból, ami a mivoltából következő tudattartalom. Az ő mivolta - a lázadás az egyetlen valóságos "küriosz" ellen. Az ő mivolta - a magát Istennel behelyettesítés. Az ő mivolta - a magát küriosz-szá tevés. Az ő mivolta - a többi mindet végső értékke tevés. Az ő mivolta - a vevést legfőbb értékvalósítássá tevés. Az ő mivolta - a gyűlölet...az Isten Országá, az adás, a szeretet, stb. helyett.

A Sátán ehelyütt az "ördögatyja" (Jn 8,44) megjelölést kapja. Erről az ördögatyáról állítja Jézus ezt az ördögvoltból adódó hazugságot. Ez az ördögatyja nemcsak az ördögök atyja, hanem a hazugságnak az atyja is. **Az "atyja" a közösséget alkotó vonatkozás első pontjának a neve**. Ez adja az "atyaság" legszélesebb fogalmát a Szentháromság világán belül is (8e num), s a biológiai közösségen belül is az "atyja" - a kezdet. Az ördögatyja az, aki "kezdetből fogva nem állt meg az igazságban". Minek a kezdetétől fogva? A Sátán Országának kezdetétől fogva. Ezzel az ördögatyával kezdődik a Sátán Országá. És vele kezdődik a hazugság is.

Mi ennek a hazugságnak a tartalma? Az, hogy nem az Istent Küriosz-nak elismerés - az Élet. Az, hogy nem a szeretet biztosítja az értelemmel rendelkező teremtmény számára - az Életet. Az, hogy nem a Messiástól elmondott Úton éri el a Szentháromságba meghívott teremtmény az olyanak-amilyenek megteremtettsége következtében az általa igényelt deifikációt. Az, hogy az "olyanok lesztek, mint az Isten" célkitűzése az Isten elleni lázadás útján érhető el. (Ter 3,5) Az, hogy **a Sátán hazugságának tartalma ez: Nem a szeretet - az ember örömhíre**. Az, hogy a Sátán külön Édent biztosít az embernek, mint az Isten. Az, hogy a Sátán - a Megváltó!

A Messiásból is hiányzik az "adaequatio totalis" (73c num). Bár Ő Maga az Igazság, és bár amikor az igazságot mondja, Ő a sajátjából beszél, mégis nem mindenkor mondja az "igazat"; mert ami a szeretetet nem szolgálja, azt nem mondja. A Sátánból viszont hiányzik az "inadaequatio totalis". Bár a Sátán a hazugság atyja, és joggal mondhatná: "Én vagyok a Hazugság!" - mégsem hazudik mindig. Amikor ugyanis nem szolgálja a célját, egy-egy inadaequatio, akkor tükrözi a maga tudatát és egyúttal tükrözi a valóságot is. Ha összezavarhatja ezzel a pályakezdő Messiás terveit, szívesen vallja Őt "az Isten szentjének" (Mk 1,24; Lk 4,34) is.

A Sátán nem "vak". "Külső sötétség"-sorsa nem ismeretlen előtte. Gerázai alattvalói is tudják, hogy a Messiás "idő előtt" (Mt 8,29) gyötri őket, s meg is kéri Őt, hogy "ne parancsolja meg nekik, hogy a hádeszbe távozzanak". (Lk 8,31) A Sátán "lát". Nem téved, tudva és akarva kel harcra Isten és a Messiás ellen. A végső elbukás tudatában hívja országába Isten teremtményeit - önmagának s meghívottjainak végső bukást készítve. De ezt nem árulja el meghívottainak. Deifikációt ígér nekik. (Ter 3,5) **Úgy hírdeti megváltásként örömhíré, hogy tudja, milyen végre juttatja azokat, akik engednek meghívásának**.

Ragaszkodik a lázadáshoz, és így ragaszkodik a hazugsághoz is.

b) Hazugság és gyilkosság

Nemcsak a Sátán hazudik, a népe is hazudik. A Sátán Ország - a Hazugság országa. Akik "minden gonoszát hazudnak (ψευδω = pszeudó) ellenetek értem", azok nem is állnak meg a hazugságnál, rágalomnál, hanem üldözik is övéit. (Mt 5,11) - **Hazugságon olyan beszédet ért a Messiás, amely - árt** (73c num). Ez a "ψευδομαρτυρειν" (hamis tanúbizonyságot tenni) szónak a tartalma Jézus ajkán. Krisztus perében a Sátán szolgálatában állók hamis tanúkat (ψευδομαρτυρες = pszeudomartüresz) állítanak, s hazugságaik célja nem kisebb, mint a Messiás meggyilkolása. (Mt 26,59-60; Mk 14,56-7)

A hazug bizonyágtevőknek van két kiemelkedő nagyságrendű változata: a hazug próféta (ψευδοπροφητης = pszeudoprophétés) és a hazugmessiás (ψευδοχριστος = pszeudochristos). Már a Hegyi beszédben óvja övéit az Ellenség eme zászlóvivő hírnökeitől, akiket a Sátán "östényével" ábrázol: "Tartózkodjatok a hazugprófétáktól, akik juhok öltözetében jönnek hozzátok, de belülről ragadozó farkasok". (Mt 7,15) Lukács szövegében is szerepelnek, és ott az evilág hatalmasaira jellemző vonást kapják meg a Messiástól: a hazug prófétáknak mondják a szépeket az emberek, (Lk 6,26) mégpedig azok az "emberek", akik gyűlölik és kivetik magukból mint gonoszokat az Emberfia népét. (Lk 6,22) **Ezek a hazug tanítók a Messiás örömhírével szemben és ellenkezésben álló örömhírt akarnak elfogadtatni az emberekkel.**

A hazugmessiás még ezen is túl megy: az eljövendő Krisztus helyett - önmagát akarja elfogadtatni. Mivel ért a megtévesztéshez, képes is megtévedéseket eredményezni. Többen is vannak, és szerepük meg nem szűnően tart az idők végezetéig. A második érkezés előtti időben különös erejűvé válik támadásuk, s ezért erre nagy nyomatókkal hívja fel övéi figyelmét a Messiás. (Mt 24,11.24; Mk 13,22) Utolsó lehetőségük, utolsó rohamuk alkalmával még a választottakkal is megpróbálkoznak. (Mt 24,24; Mk 13,22)

A Messiás meggyilkolására készülődő jeruzsálemieket (Jn 8,40) mondja Jézus az ördögatyától, a hazugság atyjától valóknak. A hazugság fiai a Messiás és az Ő népének életére törnek. Hazugságaiknak ez a célkitűzése is visszautal - atyjukra. A Messiás-gyilkosság gondolatát érlelő jeruzsálemieknek mondja Jézus nagyon kemény szóval: "Ti az ördögatyától(-ból) valók vagytok, és atyáitok vágyait akarjátok megvalósítani. Ő pedig embergyilkos volt kezdettől fogva...". (Jn 8,44)

"Kezdetből fogva". Embergyilkos tehát, amióta csak ember létezik; az ember létezése előtt csak a készség volt meg benne a gyűlölet és hazugság e szükségképpen velejárójára - az embergyilkosságra. Ez a készsége lendül munkába az ember első megkísértésekor, és jut sikerre az ősbűnben. **A "dzóé"-t ölte meg akkor összűleinkben, a Káinban már a biológiai lét gyilkosságának is bizonyult.** Hazugság folytán lett az összűlők életének gyilkosa. Azt hazudta, hogy nem a Teremtőtől tanult igazság erejében éri el az ember a maga kiteljesedését, istenülését, hanem azzal szembeszegülve lesz az ember "olyan, mint az Isten". (Ter 3,5)

Szükségképpen-e a hazugság és gyilkosság kapcsolata? Szükségképpen. Amikor a Sátán önmagát emeli kúriosz-szá, ezzel megtagadja az Istent, tehát megtagadja a szeretetet. E tagadás egy pozitív állítást szül: a "többi mindet", a teremtett anyagi értékeket állítja végső értéknek. Ez a "többi mindről" szóló örömhír a vevés értékvalósítására szólít fel, s e magatartásnak hordozója már nem a másikért, hanem az önmagáért élt élet. A másikat szolgálni nem akaró, a másikat eszközként felhasználni akaró gyűlölet, mint végső lételméleti hordozó bontja ki magából a magamért élni akarást, az önistenítést; mégpedig a teremtett

anyagi értékek szolgálata, a vevés magatartása által. S ez a vevés nemcsak a szolgálni nem akart másik ember javaira áhítozik. **A végső érték megkívánja, hogy akarja elvenni ennek a másiknak az életét is, aki ezeknek a javaknak birtokosa vagy igénylője**, akinek a pusztasága is zavarja a sátáni végső érték szolgálatát.

Gyűlölet - magamért élés - többi mind - vevés - gyilkosság... széjjelbonthatatlan és szükségképpen logikai láncolatú egységet jeleznek ezek a szavak. S az egész sornak megalapozó tudati képe - a Hazugság. **Én vagyok a Magamért-élés!; Én vagyok a Gyűlölet!; Én vagyok a Haladás!; Én vagyok a Vevés!; Én vagyok a Gyilkosság!; Én vagyok a Hazugság!** - a Sátán mindezt elmondhatná magáról. Nemcsak ő, hanem országának véglegesült népe is. Mindazok tehát, akikben e magatartások tudatosak és véglegesültek.

c) A nem-véglegesültek

A Sátán a világ fejedelme. Pozícióban van a világban. "De én kiválasztottalak titeket a világból" (Jn 15,19) - mondja övéinek Jézus az utolsó vacsorán. "Nem kérem, hogy kivegyed őket a világból" (Jn 17,15) - imádkozik a főpapi imában Atyjához övéiért, "akik a világban vannak". (Jn 17,11) Hol vannak tehát övéi? E látszólagos ellentmondás feloldható: **Jézus a sátáni jelentésű világból választja ki tanítványait és a földrajzi jelentésű világban hagyja meg őket (120dc num)**. De helyesen járunk-e el így?

Ez esetben ugyanis a Messiást váró tanítványok a Messiással való találkozás, a hozzácsatlakozás előtt - a Sátán népe lettek volna. Sőt még később is. Fülöp-Cezáreában ugyanis a Sátán szólal meg Péterben, (Mt 16,23) ő mozgatja az életet elveszejtő kardrántásra is; ő, aki három esztendő után is meg akarja nyerni magának Pétert. (Lk 22,31) Ha viszont földrajzi értelemben vesszük azt a világot, amelyből Jézus kiválasztotta övéit, nem számolódik fel a fent jelzett ellentmondás. Hogyan van tehát?

Ez a nehézség rávilágít Jézus tudatának egy nagyon jelentős mozzanatára. Az Isten Országának is van objektív tartalma, a Sátán Országának is. De azt, hogy valaki ténylegesen az Isten vagy a Sátán Országába tartozik-e, nem dönti el egyértelműen az általa hordozott tudattartalom. **A hovatartozás szempontjából nem a tudat tartalma, hanem a tudat jóhiszeműsége a döntő mozzanat.**

Ha Jézus nem jött volna, valakiknek módjukban lett volna továbbra is Istennek-tetszőnek átélni azt, amit a Vele való találkozásig annak éltek meg. "Ha nem jöttem volna, nem lett volna bűnük...ha vakok volnátok, **nem volna bűnötök**". (Jn 15,22; 9,41) Különböztetnünk kell tehát az objektív és a szubjektív bűn között. **A jóhiszemű lelkiismeret nem hordozhat szubjektív bűnt, de hordozhat objektív bűnt.**

A tanítványok gondolkodása-tudata nagyjából azonos volt Izraelével (109c num), amikor találkoztak Jézussal. Tudatátalakulásuk az együttléti éveiben is meglehetősen szerény méreteket öltött. Jézus mégis úgy ítélte meg őket, hogy kinyitották "szívüket" az örömhírnek, s amire képesek voltak, megtették a tudatátalakítás tekintetében is. **Objektíve sok tekintetben megrekedtek a találkozás előtti tudatuknál, de szubjektíve akartak hinni a Messiásnak, igéjének, ill. annak, amit képesek voltak felfogni abból. Szubjektíve mindenképpen hűségesek voltak a Messiáshoz.** A Messiás tehát a sátáni értelmű világból választotta ki a Tizenkettőt, mivel a szívek keménységét figyelembe vevő Ószövetség még nagy engedményeket tett az évezredek bűnei következtében az Isten tudatától messzezsúszott

embernek. **Objektíve a tanítványok még Jézus előtti eszméknek és eszményeknek hódoltak**, s ennyiben hordozói voltak bizonyos sátáni gondolkodás- és magatartáselemeknek, melyekre Jézus nemegyszer reá is mutatott, olykor kifejezetten is. (Lk 9,55; Mt 16,23) **Szubjektíve viszont becsületes Istennek-tetszeni akarók voltak:** s ez esetben az "összes emberek", ill. a földrajzi jelentésű világból választotta volna ki őket Jézus. De a kérdéses helyen Jézus nem erre a földrajzi értelmű világra gondolt, mert a szóbanforgó versben még négy ízben fordul elő a "koszmosz" szó - rendre sátáni jelentéstartalommal. (Jn 15,19)

Aki jóhiszeműen téved, az nem a Sátáné. Ha jóhiszeműen vallja és teszi a sátánit, van bocsánat számára. Isten irgalma nagyobb, mint az ember tévedése (62d num). A sátánit valló és tevő ember objektíve a sátáni "világba" tartozik, szubjektíve azonban a minden embert magában foglaló földrajziba. Ily szubjektív értelemben Jézus egyfelől ki is veszi övét a földrajzi világból, s ugyanakkor meg is hagyja őket a földrajzi értelmű világban. Így van, mert megtisztítja őket **jóhiszemű** téveszméiktől.

d) Véglegesültek

A Sátán tudattartalmának megrajzolása szempontjából e fenti különböztetés nagy fontosságú. Ennek erejével ugyanis különböztetnünk lehet és kell a Sátán népén belül. Jézus nem tesz kísérletet a pusztában a Kísértő megnyerésére, a Mózesből vett idézetekkel csak visszautasítja a Kísértő ajánlatait. Az idegbetegekből kiűzött, az idegbetegekben elhallgattatott ördögöket sem próbálja megnyerni a maga számára. Nem, mert a **Sátán véglegesült népét alkotják.**

De, amíg testben élünk, nemigen lehetünk a Sátán biztosan véglegesült népe. A Messiás elvesztésére törekvőket meg nem bocsátható bűnnel vétkezőknek, megmaradó bűnűeknek mondotta ugyan Jézus, de a kereszten még ezek számára is bűnbocsánatot kért Atyjától. (Jn 9,41; Lk 23,34) Ennek az ellentmondásnak megvan a maga oka. **Az ember - önmagát igazoló lény; állandó felelésben él tehát lelkiismeretével.** A Messiás ellenfelei is igyekeznek megnyugtatni magukat lelkiismeretükön keresztül; igyekeznek meggyőzni önmagukat, hogy Istennek-tetszőt cselekednek, amikor Ellene harcolnak. (Jn 16,2) Az egyik pillanatban sikerül ez, s ennek következtében "csak az Emberfia ellen szólnak", (Mt 12,32) a másik pillanatban viszont nem, s ekkor a lelkiismeretük is vádolja őket, hogy a Lélek ellen tesznek. (Mt 12,31) A farizeusok élesen mutatják ezt a belső vergődést (100a 102c num).

Amíg a testben élünk, mindig van lehetőségünk a tévedésre. S amíg tévedésből is tesszük a Sátán cselekedeteit, amíg tehát van valami, ami menthet bennünket lelkiismeretünk előtt, addig van lehetősége a maga keresztre feszítőiért is imádkozó Irgalomnak - a megbocsátásra. Amíg tehát az objektíve sátánit jó lelkiismerettel tesszük, addig nem vagyunk a Sátán népe. Amíg az objektíve sátánit bizonytalan lelkiismerettel tesszük, még mindig nem vagyunk egyértelműen a Sátán népe. Amikor az objektíve sátánit egyértelműen rossz lelkiismerettel tesszük, még akkor sem vagyunk a Sátán véglegesült népe. Nem, mert amíg az idő és változás világában vagyunk, jobb latorként életünk utolsó percében is odafordulhatunk Istenünkhöz.

Ezzel szemben van a Sátánnak véglegesült népe. E nép számára (és fejedelme, az időrendben legelső lázadó számára) már lejárt az idő, amelyben változtathat magatartásán. **A neki adott idő lejártá úgy találta őt, hogy az objektíve sátánit egyértelműen rossz lelkiismerettel csinálta.**

Fölmerül a kérdés: A jó és rossz, a szeretet és a gyűlölet közti választásra létrehívott teremtmény eljuthat-e ebbe az állapotba? Nem mond-e ellen ennek a lehetőségnek az, hogy "önigazoló lény" kerül az emberben választás elé? Aki véglegesül a szeretet ellenében, annak az életében kellett lennie egy nem is rövid szakasznak, melynek során lelkiismerete rendre ellene mondott a szeretet felhívásainak mégpedig úgy, hogy büntudata is volt. E sorozatos ellenmondása elindította a hívó hangok fokozatos gyengülését, s ezúton eljutott oda, hogy a gyűlölet harci bőszerűsége végül is teljesen elnémította benne a szeretet minden jelentkezését. **A véglegesüléskor már ennek következtében jó lelkiismerettel gyűlölhett, jó lelkiismerettel tehetett az objektív sátánit. Ez azonban nem szünteti meg és nem is gyengíti felelősségét.** Nem, mert a benne is meglevő Lélek elleni következetes döntésekkel tette megátalkodottá magát.

Így azután a Sátán véglegesült népe "jó lelkiismerettel", **pontosabban az önmagával való teljes megegyezés tökéletesen tönkretett lelkiismeretével szolgálja a Sátán Országának célkitűzéseit.** Az Isten hívására való felelés első mozzanata: a metanoia. Minden egyéb feleletünk ebből az első lépésből bomlik ki. A metanoia az Út első megtett lépése. Az objektív igazsággal következetesen szembeszegült és a hazugságban megátalkodott sátáni közösségnek (fejének és véglegesült népének) erre a metanoiára nincs lehetősége. Megátalkodott és végleges elkötelezettjévé lett az Isten elleni lázadásnak, végső soron a hazugságnak.

Életének értelme ezek után már csak egy lehet: minél többeket rábírní erre a lázadásra. A Sátán a végkifejletre vonatkozó ismeret teljes birtokában végzi szomorú munkáját. Az embert a maga eszközévé alázza, a maga ideiglenes dicsőségének szolgálatába állítja. Csátát nyerései csak úgy lehetségesek, ha a metanoia lehetőségeit elfürészeli az emberben, ha el tudja vágni a Jézushoz csatlakozás útját.

Számára ez csak egyetlen alapon lehetséges: **meg kell tévesztenie az embert.** El kell tudnia hitetni az emberrel, hogy az Örömhír nem örömhír, az Út nem út. Ennek a helyére oda kell tudnia tenni a maga örömhírét, a maga útját s a maga ígétét. A "többi mind" örömhírével akadályozza meg tehát a metanoiát; mind az értelem, mind az akarat felzárkózását. Egyfelől akadályozza a Messiás igazának belátását, másfelől pedig az átalakult tudatúakban a Hozzá való hűséget. Egyetlen lehetősége van az emberrel szemben: el kell fogadtatnia annak értelmével a sátáni hazugságtartalmat; vagy ha ez nem sikerül, akkor legalább az életével.

Az, aki elmondhatja magáról "Én vagyok a hazugság!", ezzel a programmal lép az emberiség elé: Az ember olyan lesz, mint az Isten! Az ember megfuthatja a maga számára lehetséges legmagasabb pályát, ha megszerzi magának azt a világot, amelyet maga körül lát, szemlél. Megszerezheti, amire vágyik...és nem az adás útján. **Ez a Sátán megváltásprogramja, amellyel holtbizonyosan megakadályozza az ember megváltódását.**

A maga megátalkodott-véglegesültségében is megőrizte az értelem Istentől kapott adományát. **Jézus nagyon nagy véleménnyel van a Sátán okosságának intenzitásáról.** (Mt 10,16; Lk 16,8) Okossága abban nyilvánul meg, hogy az Istentől lelkünkbe írt igényre-vágyra támaszkodva kínálja föl nekünk a maga ígétét, megváltásprogramját. Az Isten "áldására" építi a maga tervét: "És megáldá Isten őket...Töltsétek be a földet és hajtások uralmatok alá". (Ter 1,28) Az emberi lélekbe beleírt eme isteni áldásra épít úgy, hogy elszakítja ezt az Isten másik nekünk adott áldásától. Attól a másik áldástól, amelynek erejében az emberiség egyik felének (Ádám) ragaszkodnia kell az emberiség másik feléhez (Éva), s amelynek erejében az emberiségnek "egy testté" kell válnia. (Ter 2,24) Leválasztja tehát az első áldást a másodiktól, a szeretet áldásáról. Leválasztja az eszközértéket a végső értékről, s az eszközértékből végső

értéket csinál. **Alapvetően hamisítja meg Isten terveit, s az ember mégis azt gondolhatja, hogy Isten szavára, a Teremtő által a maga természetébe beírt birtokolni akarás hangjára figyel,** amikor reáfeledkezik e sátáni okosságból megszületett sátáni örömhírré.

A Sátán tudja, hogy okosan kell hazudni.

124. JUSZTÍCIA-ESZMÉNY

a) Vevés és Erő

Az igazság (αληθεια) és a szeretet (αγαπη) - egyazon valóság. Az igazság az Isten tudata; a szeretet az Isten élete. A hazugság és a gyűlölet is egyazon valóság. **A hazugság a Sátán tudata; a gyűlölet a Sátán élete.** Ez az egység teszi érthetővé, hogy a Messiás egyetlen mondaton belül állítja e két mozzanatot: "Embergylkos volt kezdettől fogva és az igazságban nem állt meg". (Jn 8,44) A végső értékévé tett "többi mind" programja maga után vonja a vevést, feltételezi a magamért élést, a másik javával nem törődést, a másik kárának akarását, a gyűlöletet is. Szükségképpen feltételezi, mert ez a végső érték természete: igazolja mindazt, ami szolgálja a végső értéket.

A vevés, mint végsőérték-szolgálat nem korlátozódhatik az esetleg adva sem levő szabad, senki földjére; a vevés nagyobbára - mások birtokára irányul. E javak birtokosai vagy az Isten vagy a Sátán népéből kerülnek ki. Az Isten népe nem áll ellen a Gonosz különféle vevő magatartásainak, (Mt 5,39-42) de ennek ellenére is könnyen lehetséges, hogy a vevés céljaiért mozgásba hozott erő reáveszi a "vevőket" az ellen-nem-álló birtokosok megölésére is. Ha a Sátán népéből kerülnek ki a szóban forgó birtokosok, akkor kölcsönösen fegyveres harcot von maga után a vevés magatartása. A vevés elkötelezettjeinek ebben a harcában mindkét oldalon hullik - a sátáni Erő következtében - az ember. Az emberiség történelme - az egyedek és az evilági országok verekedéseinek, háborúinak a története, mégpedig a fenti vevési céloktól mozgásba hozott erő eredményeként. Széjjelvághatatlan kapcsolat ez (59a num). A vevés emberi hullákkal és hullahegyekkel rakja meg a föld színét. **Az ember ember által bekövetkező, tehát erőszakos halála - szükségképpen következménye a sátáni örömhírnék.**

Akármennyire is megnyerően hangzik: "Élj magadért!", akármennyire is kedvesen cseng az ember fülében: "Szerezd meg magadnak az egész világot!", ott van elgondolkodtató (és a sátáni ígéretet megcsúfoló) botránykőként - **a csatamezőkké és hullahegyekké tett emberi történet.** A "fajgyilkosság" tömegmértékű esetével állunk szemben, a fajta gyilkosságával a fajta ellen - ami sajátosan "emberi" jelenség; az élet fájának eme egyetlen "species"-ét jellemzi csupán. A Sátánnak van okossága, esze ahhoz is, hogy e botránykő ellenére is képes továbbcsalogatni az embert a maga útján.

A Sátánt magát ezek a hullahegyek nem zavarják. A maga, tehát a gyűlölet ideiglenes diadalát hirdetik az embert szeretetre megteremtő Szeretet-Isten felett. Az embert azonban zavarják, és a sátáni örömhír csak akkor lehet ígéret az ember számára, ha reménye van a megígért "többi mindnek" biztonságban és békében való birtoklására, ha reménye van a csataterek és

hullahegyek eltűnésére. **A sátáni örömhírnek ezért tartalmaznia kell a véres erőalkalmazások történelmi, jövőbeli megszűnésének az ígérését is.** Arra az időre szólóan pedig, amíg ez a megszűnés még nem valóság, igazolja az erőalkalmazást, a csatamezőket és a hullahegyeket.

b) Eszmévé tett embergyilkosság

Hullahegyeket szülő örömhírt nem hirdethet tehát a kitüntetett okosságú Sátán. Az ember nem képes eszmeként átélni az el nem fogyó gyilkolást. A hullahegyeket és az el nem fogyó gyilkolást valamiképpen eszmévé kell átbüvészkednie ahhoz, hogy az ember elfogadhassa, vállalhassa. A Sátán képes eszmévé átformálni az embergyilkosságot. Aki kezdettől fogva "embergyilkos", az el tudja hitetni az emberrel, hogy az embergyilkosság - eszme. Az egyedi és közösségi embergyilkosok - "eszme" nevében gyilkolnak. Elszigetelt, magányos egyedek is méltánytalannak látott alacsony anyagi-társadalmi helyzetük miatt láznak nem egy esetben akkor, amikor rablógyilkosokká lesznek (Rózsa Sándor, betyárromantika).

Ezek az egyedi gyilkolások azonban a hullahegyek létrejövése szempontjából jelentéktelenek. **Az embergyilkosságok közel száz százaléka a közösségi embergyilkosok munkája.** Ezek a közösségek kivétel nélkül mindig eszmére hivatkoznak. Az, hogy többet birtokoljanak, mint amennyit birtokolnak - ez még nem látszik eszménynek a magukat gyilkolásra adó közösségek tagjai számára. De azonnal eszmeként élhető át a gyilkolás, a föld színét csatamezőkké és hullahagyekké tevő tömeggyilkolás, amennyiben mindez a jusztiáciát szolgálja (59bcd num). Itt kulminál a kezdettől fogva embergyilkos zsenialitása. El tudja hitetni az emberrel, hogy a jusztiáciát szolgálni - ez az emberi élet legmagasabb eszmei tartalma. El tudja hitetni, hogy nincs külön eszméje az emberi életnek. Fiat iustitia et pereat mundus. A világ, az ember valóban pusztul és belepusztul ebbe a jusztiáciába. Ez a jusztiácia követeli ugyanis, hogy enyém legyen az, ami nincsen birtokomban. A jusztiácia követeli, hogy ne tőrjem, hogy ne legyen az enyém, amit mások a maguk jusztiáciájára hivatkozva elvettek, vagy el akarnak venni tőlem. **A jusztiácia a Sátán legnagyobb és leghatásosabb jelszava.** A kezdettől fogva embergyilkos a maga sátáni okosságában nem így mutatkozik be a világnak: Én vagyok az Embergyilkos; hanem így: Én vagyok a Jusztiácia! Én vagyok az Igazságosság! S az ember számára ez a legrokonszenvesebb sátáni önarckép.

A gyűlölet és vevés erői ettől a jelszótól tudnak a legnagyobb lendületre kapni. Ez teremti meg a legnagyobb feszültséget (a legnagyobb gyűlöletet) a vevésvonatkozások első és második pontjai között. Az emberiség megosztásához, embergyilkos táborokba osztásához - ez adja a legnagyobb segítséget. **Ez az eszme szabadítja el az eszményekért élni akaró emberben a leggátlástalanabb tömeggyilkost.** A jóakarató ember eszme nélkül visszariad a gyilkolástól. Eszmét kell kapnia, hogy képes legyen rá. A Sátán szolgáltatja neki ezt az eszmét.

A Messiás tanítása szerint az ember ellen alkalmazott fizikai erő etikailag nem ambivalens természetű. Etikus volta nem azon fordul, hogy eszme, igazságos cél érdekében használjuk fel azt. A Messiás tanítása szerint - az erőalkalmazás mindenképpen sátáni jellegű (61b num). A tiltások, amelyeket Jézus az erőalkalmazásra vonatkozóan megfogalmaz, nem hagynak kétséget e tekintetben. Ne ölj, ne állj ellen a gonosznak, ne tépd ki a konkolyt, ne ítéld, ne hurcolj bíróhoz, ne kérj mennykövet...! - **egyértelmű és minden megszorítás nélküli, tehát céltól függetlenül megfogalmazott tiltások.** A Messiás azt tiltja, ami ellentétben van a

szeretettel, ami a Sátán népévé teszi a szeretetre megteremtett embert. Az erőalkalmazás ellentétben van a szeretettel.

A juszícia eszménye viszont a Messiással ellentétben **eszményt formál az embergyilkosságból**. A juszícia legszentebb emberi kötelességként kívánja meg tőlünk, hogy a gonoszt móresre tanítsuk; hogy, amit konkolynak minősítünk, azt kitépjük; s vele együtt azt is, amit esetleg búzának minősítünk, hiszen "kényszerülünk" reá - a konkoly biztosabb és teljesebb megsemmisítése érdekében. A juszícia kívánja meg tőlünk, hogy embertársainkat a bíróhoz hurcoljuk, elítéljük őket, s a mennykőről - módunk szerint - gondoskodjunk. A juszícia lelkesít fel, hogy eszmék bajnokaiként, "önfeláldozóan", s az emberiség vagy egyéb közösségek "hőseiként" ...öljünk, ölünk, ölünk.

Ez a juszícia teljes harmóniában van a sátáni céllal, a végső értékkel. Ez a juszícia ugyanis egyet jelent azzal, hogy közösségemnek biztosítsam az anyagi javak minél bőségesebb birtoklását. A hullahegyeket ennek a legszentebb végső célnak érdekében hordjuk össze, s ez a végső érték mindig és szükségképpen etikusnak igazolja a hullahegyeket építőket. Az oly sokszor emlegetett tétel, hogy **"a cél nem szentesítheti az eszközöket"** - csak az ember isteni-sátáni skizofréniájából születhetett meg (73f num). Az ember etikusnak igazolja önmaga előtt azt, ami a maga végső értékét szolgálja. Amikor a sátáni juszícia-szolgálat rajtam tapos végig, ekkor mondom ezt az ősi tételt. **A legyőzött erőalkalmazók tétele ez.**

A "parancsra tettem" erkölcstelenségét még sohasem kérte számon önmagán a juszíciát szolgáló ember. Mindig csak embertársunkon kérjük ezt számon. Csak a győzők kérik számon a legyőzöttön. **A győző mindig megnyugtatja magát, hogy bármi is történt, ő a juszícia érvényesülése érdekében tette mindazt, amit tett.** Olyan logikátlan és olyan ősi az embernek ez a kétféleképpen mérő magatartása. Hiszen tudjuk, hogy merő véletlen, a forgandó hadiszerencse következménye, hogy én vagyok a bíró és ő a vádlott, és nem megfordítva. A legnagyobb magától értődéssel minősítem a vádlottat "szakképzett gyilkosnak" ugyanazért a magatartásért, amiért az én táboromba tartozókat az emberi etikai skála legmagasabb pontjaira vagyok kész helyezni. Skizofrénia ez, amelyet csak a Messiás számolhat fel az emberiségben. Csak a Messiás juttathatja el az emberiséget oda, hogy a fajgyilkosságot minden körülmények között gyilkosságnak minősítse.

A hazugság atyja képes logikátlanná tenni az embert. Juszícia-szolgálatunkban az sem zavar bennünket, hogy az erőviszonyok emberi világában még sohasem született megegyezés a juszícia tartalmát illetően. Mindig csak kompromisszumok születtek, melyek során a szembenálló felek gyengébbje enged az erőviszonyok következtében a maga juszíciájából a másik fél (juszíciaként hangoztatott, és a gyengébbtől feltétlenül juszíciátlannak megélt) kikényszerített követelményeinek. Mindezek folytán a gyengébb rendre erkölcstelennek éli meg a győző (az erősebb) által alkalmazott eszközöket és annak célját is. Legszentebb kötelességének éli meg tehát, hogy az első lehetséges alkalommal, az erőviszonyok valóságos vagy vélt megváltozásakor megtegye majd legyőzőjével szemben mindazt, ami miatt most erkölcstelennek minősíti őt. Mégpedig ismét az erkölcsnek, az igazi, a maga juszíciájának a nevében. Jól tudja ezt a győző. Elveszi tehát minden fegyverét a legyőzöttnek, s megköti azt, amennyire csak lehetséges. A történelem bizonyossága szerint - hiába. A védtelenné, rabbá és rabszolgává alázás - csak még nagyobb lendületet ad a reváns szándékának, az új gyilkolások akarásának.

A juszícia eszménye nem a Szeretetből, az Egységből, hanem a Gyűlöletből, a Szétszórásból született meg. A különféle juszíciákban az egyedek és a közösségek rendre

olyan végső értéket fogalmaznak meg, amelyről a szövetségrendszerükhöz nem tartozó egyedek és közösségek a bőrükön tapasztalják, hogy nem lehet az emberiség célja. Nem, mert csupán egy szűkebb vagy tágabb csoport önzésben fogant csoportérdekét jelenti. A jusztticia eszménye állítja rendre szembe az embert az emberrel. A hazugság atyjának, a nagy Szétszórónak az öröme.

A Sátán zsenialitásának legnagyobb és legborzalmasabb következményű megnyilvánulása, hogy a fentiekre vonatkozó töménytelen történelmi tapasztalat ellenére is el tudja hitetni az emberrel, hogy a jusztticia által inspirált gyilkolások közelebb segítik az embert ahhoz, hogy reávirradjon a Föld lakóira - a béke. Az ígélet és remény ezerszeres történelmi cáfolata ellenére is képes fenntartani a Sátán az erőt alkalmazó emberben a hitet a maga jusztticia-örömhírében, a reményt a maga jusztticia-ígéletében. **A Sátántól megbutított ember hisz egy nyilvánvaló értelmetlenségben: a fegyverek egyre fokozódó gyártása a fegyverek nem alkalmazása felé vezeti az embert.**

A hazugság atyjának és véglegesült népének a mindezek folytán támadó emberi szomorújáték - jó. **Amíg az ember hisz és remél a jusztticiában, addig nem hisz és nem remél a jusztticiát megtagadó Messiásban.** Addig nem hisz és nem remél a szeretetben. S ha úgy hisz és remél az ember a jusztticiában, hogy azt gondolja, hogy egyúttal a Messiásban is hisz - ez a Sátán számára az elképzelhető legnagyobb diadal. Ha pedig a Jézus nevét a zászlóra írók is hisznek és remélnek a jusztticiában, akkor a Sátánnak két tábora van a földön. Az egyikben a Jézus nevét emlegetők, a másikban a Jézus nevét megtagadók vannak. S a két tábor - egy tábor. S amíg így van, nincs megváltás. Amíg így van, addig a megtestesülés és a kereszthalál erejében elvileg a Föld köréből kihajított Sátán - pozícióban marad. Addig továbbra is a Világ Fejedelme.

A Sátán nem skizofréniás. Csak az ember. Csak az ember éli meg morálisnak, ha ő gyilkol egy darab földért, és éli meg amorálisnak, ha ugyanazért a földért a szomszéd gyilkol. A Sátán számára mindkét magatartás - egy és ugyanaz. Számára mindkét magatartás - a Maga szolgálatát, a Sátán szolgálatát, az Isten elleni lázadást jelenti.

A jusztticia a Sátán leghatékonyabb eszköze arra, hogy egyé ne legyen az ember; hogy maradjon megosztott, testvértelen, hogy közössége ne legyen. Hogy meg ne találja azt az utat, amely egyedül teszi lehetővé, hogy az ember - egyétező közösségbe, az egyetlen közösségegységbe, a szeretetbe bele kerülhessen (29d num). Amíg a jusztticiát érvényben tudja tartani az ember tudatában, addig nincs megváltás ennek az embernek a számára.

c) A sátáni nem

A Sátán nemet mond az Istennek. Ő maga - a NEM, a Tagadó.

A Messiás Útja: az adás, az erő-nemalkalmazás, a szolgálat - mint a szeretet megnyilvánulási formái. **A Sátán útja:** a vevés, az erőalkalmazás, a hatalomgyakorlás - mint a gyűlölet megnyilvánulási formái. A hetedik parancsolatnak és az adástörvénynek az elutasítása reprezentálja a sátáni vevést (52-58 num). Az ötödik parancsolatnak és az erő-nemalkalmazási törvénynek elutasítása - reprezentálja az erőalkalmazást (59-66 num). A szolgálat elutasítása reprezentálja a sátáni hatalomgyakorlást (67-70 num). A paráznság és a házasságtörés reprezentálja a szeretet elutasítását férfi és nő viszonylatában (74 num).

Mindezek a sátáni magatartások differenciálatlan (mert az emberek sátáni magatartásában nagyon is integrált) **egységben szerepelnek Jézus ajkán**, amikor a Sátán világáról, a Sátán Országához tartozókról beszél. A Hegyi beszédben a Gonosz magatartásai: ütés, pereskedés, verés, kényszerítés. (Mt 5,39) A tisztaságvita során a "gonosz szív és szem" magatartásai: lopás, kapzsiság, csalás, gyilkosság, paráznaság, házasságtörés. (Mt 15,19; Mk 7,21-2) A Gonosz világába tartozó "emberek" számára "lehetetlen" a másféle magatartás. Csak a "többi mindet" akarják szolgálni. (Mt 19,26; Mk 10,27; Lk 18,27) Éppen ezért azt teszik embertársaikkal, "amit akarnak"; (Mt 17,12) azt is, amit Heródes tett a Keresztelővel. Az evilági hatalom elé vezetik őket, (Mt 10,17) s átadják őket annak, (Mt 10,17; Mk 9,31; Lk 9,44; 24,7) hogy azok megostorozzák, keresztre feszítsék és megöljék őket. (Mt 10,17; Lk 24,7; Mk 9,31) A kosok azért lesznek bal felé állítva, mert nem fogadták el, nem gyakorolták az irgalom örömhírét. (Mt 25,41-5) A farkasok, a hazug-próféták, a Jézus helyett jövők, az embereknek tetszeni akarók - lopnak, rabolnak, gyilkolnak, közösséget bomlasztanak. (Jn 10,8; Mt 7,15; Jn 10,8.12; Mt 23,31; Jn 10,12)

Látható: a két különböző magatartás-sor, egyfelől az isteni, másfelől a sátáni magatartások egyértelműen dokumentálják, hogy a Messiás és a Sátán világa két egymást kizáró úrnak a világa. A Sátán nemet mond az Útra. **Ennek a nemet-mondásnak végső gyökere - a szolgálni-nemakarás.**

125. A SÁTÁN HATALMA

a) Átadatott neki

A szeretet magatartásának gyökértényezője - a szolgálat. A gyűlölet magatartásainak gyökértényezője - a hatalom. Milyennek rajzolja a Messiás a Sátán viszonyát a hatalomhoz?

Az Isten népe Istennek szolgál. A Sátán népe a Sátánnak szolgál. A Sátán a maga számára kívánja az embertől a szolgálatot. A maga számára, mert nem hajlandó az Istennek szolgálni, mert önmagát tekinti küriosznak. (Mt 6,24; Lk 16,13) A Messiás jól tudja ezt: három ízben is fejedelemnek (archón) titulálja őt. (Jn 12,31; 14,30; 16,11) Hogy fejedelme a Sátán a maga népének, ez nyilvánvaló, hiszen ő az "atyja" (kezdet, eleje) az ördögöknek, mert ő az atyja (kezdője, indítója) a hazugságnak, és ugyanilyen értelemben ő az atyja az embergyilkosság vágyának is, hiszen a jeruzsálemiek is Sátán-atyjuk "vágyait akarják betölteni", (Jn 8,44) amikor a Messiás-gyilkosságra készülnek. A Sátán - fejedelme az Istennek szolgálni nem akaró angyaloknak, akik kihullottak, lebuktak a Sátánnak, mint elsőnek a nyomában az Isten világából-közösségből-országából, miként a villám lehullik-lebukik az égből. (Lk 10,18) **Fejedelme a Sátán az Istennek szolgálni nem akaró embereknek is.**

Meghökkenítő azonban, hogy Jézus a Sátánt a "világ", "evilág" fejedelmének mondja. Nem volna meghökkenítő, ha egyértelművé tudnók tenni, hogy e szavaiban csupán a második jelentésű (120d num) világra gondol. A pusztai kísértésben azonban a Sátánt a földrajzi értelmű "világ", a földkerekség (oikumené) fejedelmének éli meg olyannak, mint akinek átadatott a világ, sőt a földkerekség összes országai is, és akinek átadatott ezek dicsősége is. (Lk 4,5-6; Mt 4,9) Biztos, hogy nem fejedelme az Isten népének. De úgy tetszik, hogy

nemcsak a Sátán népének a fejedelme (2. jelentésű "világ"), hanem az oikumené-nek is, tehát a földrajzi értelmű világnak is.

Felmerül a kérdés: **ki adta át neki** a földkerekség összes országait és azok dicsőségét. Nem adhatta át más csak az Isten. Azért is csak az Isten adhatta át neki, mert a földkerekség összes országai végső okon Isten birtokát képezik; és azért is, mert a kinyilatkoztatás nem tud senki harmadikról, akinek Isten átadta volna mindezeket tulajdonul, s akinek közvetítésével mindezek a Sátán birtokába juthattak volna. Csak Isten adhatta át az országokat a Sátánnak, **csak Isten révén és általa lehet egy teremtmény fejedelem az Isten által megteremtett világban.** Semmi sem történhetik az Abszolútum közbejötté nélkül a Tőle függő, a relatív világban.

Mikor adta át neki? Van a Messiásnak egy időbeli megjelölése: a Sátán "kezdetből fogva" embergyilkos (Jn 8,44) . Jézus ajkán ez a kifejezés rendre az emberiség életének a kezdetét jelenti: "Kezdetben" nem volt válás, (Mt 19,4,8; Mk 10,6) "kezdetből fogva" nem volt olyan szorongatás, aminő az utolsó időkben, ill. Jeruzsálem pusztulásakor szakad rá az emberre. (Mt 24,21; Mk 13,19) A Sátán sem lehetett hamarabb embergyilkos, csak attól kezdve, amikor volt már ember. Ez az "átadattak" (Lk 4,6) sem történhetett korábban, csak akkor, amikor voltak már országok, közösségek, ill. legalább egy közösség: az első emberpáré. Ha korábban kapta volna is meg, ez csak elvi, csak lehetőségbeli átadás lehetett, hiszen fejedelemsége nem jöhetett létre itt, amíg nem élt a Földön Sátánnak szolgálni képes ember.

Miért adta át neki? Hogyan adhatta át egyáltalán az Általa megteremtett világot Isten annak a Sátánnak, aki boldogságunkra tör, aki meg akarja hiúsítani a célt, amelyért Isten embert teremtett? Miért biztosít Isten lehetőséget lázadó teremtményének, a Sátánnak, a "kezdet" és a "külső sötétség" időpontjai közé eső időszakaszban arra, hogy táborot gyűjtsön magának az emberek körében?

Istent kötik a maga tervei... a maga végiggondolt és ezért meg nem bánt tervei. Nem érheti Őt meglepetés. Tervébe belekombinálta a teremtmények szabadságát. Ezért aztán nem kell tervet módosítania, ha a teremtmény visszaél kapott szabadságával. Malmai, ha lassan is, de biztosan örölnék. Az angyalokat a maga terveibe és így az emberiség életébe is beleszólhatási erővel ruházta fel, szabadságot biztosítva nekik arra, hogy a kapott erőt felhasználhatják a szeretetre és felhasználhatják annak ellenkezőjére (121f num). Azt az angyalt is felruházta, aki Sátánná lett; azokat az angyalokat is, akik követték az első lázadó angyalt. Ugyanezen tartalmú szabadsággal teremtette meg az embert is. Az ember kezdetből fogva használta fel a maga szabadságát arra, hogy ne szolgáljon az Istennek, hogy ne szolgáljon a szeretetnek. Ennek folytán a Sátán kezdetből fogva otthonos lehetett azon a Földön, amelyen az ember utánament a Sátánnak a Szeretetet nem választásnak az útján. Ha végigpillantunk az emberiség történelmén a Szentháromság szándékainak a szemével, tehát a szeretetet keresve ebben a történelemben, azaz kutatva: hol, mikor és ki járta az Utat...akkor is elsősorban a gyűlölet hullahegyei és a különböző istenek oltárán a legyőzöttek "Isten kedvére" kitépett szivei tűnnek szemünkbe. A szeretetet emberi alakban és életben megmutató Messiás magatartását kutatva a történelemben és látva e magatartás Golgotán beteljesülő sorsát..., lehet-e kétségünk a tekintetben, hogy a földkerekség a Sátán fejedelemsége? Nem lehet, mert valóban a gyűlölet, a vevés, a hazugság, a juszitícia, az önmagunkért élés színhelye ez a glóbus. Nincs benne kétség. Csak ez az "átadatott" lehetne probléma. De ez sem az, hiszen a kijelentést (és értelmezésünket is) az Isten végső ok volta határozza meg. **Isten adta meg a lehetőséget arra, hogy a Föld a Sátán fejedelemségévé legyen.**

Ez az "átadatott" - ezt a végső ok szerepet jelöli, és nem többet, hiszen többet Isten lényegéből, szentségéből folyóan nyilvánvalóan nem jelölhet. **Isten átadta a földkerekséget a Sátánnak az Általa megteremtett erők és szabadságok erejében.** Nem azért adta át, hogy elhódítsa magának az embert, hanem abból az okból folyóan, hogy Isten egész teremtetési terve a szabadságra van építve. A szabadságra, mert szabad választás nélkül nem lehet szeretni. "Átadatott", mert a teremtetett világ olyan, amilyen. Isten anélkül adta át a földkerekséget a Sátánnak, hogy részfelelősséget vállalna abból, amit a Sátán ennek a fejedelemségnek erejében tesz.

A célja ezzel is csak az volt, ami minden egyéb magatartását is meghatározza: a szeretet. Az volt a célja vele, hogy az ember szabadon megmutathassa azt, hogy a szeretetet választja. Isten csak konzekvens: erővel és szabadsággal ruházta fel az angyalt; tehát a sátánná levési lehetőséggel is. Aki végső oka a lehetőségnek, az végső oka a lehetőségből kibomló következménynek is. **Az Isten a végső ok okán valóban átadta a Sátánnak a földkerekséget.**

b) Istentől kapott hatalom

Hogy a Sátán pusztai kísértőként nem hazudott, amikor ezt a tényállást bejelentette - sok okon nyilvánvaló. A hazugság atyja nem hazudik mindenkor (123a num). A jézusi válasz nem cáfolja a sátáni bejelentést. Nem lehet kísértés Jézus számára az, aminek nincs ténybeli alapja. Jézus nagyon is tudja, hogy a Sátán igazat mond (87d num).

Pilátusnak mondott kijelentése ezt még kétségtelenebbé teszi. Pilátust sérti Jézus hallgatása; hivatkozik tehát arra, hogy élet és halál ura. Azzal akarja szóra bírni, hogy figyelmezteti, hatalma van Őt keresztre feszíteni. A hatalom tárgya ez esetben: Messiást gyilkolási képesség. Erről folyik a beszéd akkor, amikor Jézus ezeket mondja: "nem lenne semmiféle hatalmad rajtam, ha nem adatott volna felülről (anóthen)". (Jn 19,11) **Tehát Pilátusnak is "adatott" ez a hatalom! Kitől?** Valójában Seianustól, jóbarátjától, aki Tiberius császár kegyence. Jogilag: magától Tibériustól. Jézus azonban aligha ezt értette az "anóthen" kitételen. Egy megkötözött ember részéről az élete felett rendelkező és az ezzel a hatalommal hencegő Pilátus felé aligha hangozhatik el egy ily válasz: Csak kaptad a hatalmadat Tibériustól! Nem, mert erre Pilátus nevetve válaszolta volna: Éppen azért vagyok úr az életeden, mert maga az imperátor adta kezembe a Birodalom hatalmát feletted. De Pilátus nem ezt válaszolja. Megdöbben a hallottaktól, s hatásukra szabadon akarja engedni Őt.

Éppen ezért az "anóthen" egyértelműen Istenre utal. Nikodémus kétszer is hallja Tőle e szót: " aki nem születik felülről, nem látja meg Isten Országát...felülről kell születnetek". (Jn 3,3-7) Jézus arra figyelmezteti Pilátust, hogy ez a pilátusi hatalom - Istentől van. Isten adja Pilátusnak a hatalmat, aki Fiát gyilkoltatja meg ezzel a hatalommal? Egyértelműen - igen. Igen, mert Isten a teremtetett világ végső oka. Ő teremtetette meg az embert szabadnak. **Ez istenadta szabadságából született meg a káini tett,** s ennek nyomán a történelmi rabló-pandúr játék, amelyben az erősebb a pandúr, a gyengébb a rabló lesz. Pandúr Pilátus - sincsen enélkül. A megkötözve előtte álló Isten arra figyelmezteti Pilátust, hogy Tőle magától kapta azt a hatalmat, amelyet majd az Isten kivégzésére fog felhasználni. Isten nem bűnrészes abban, hogy Pilátus meggyilkolja Őt. A Végső ok következtében került birtokába Pilátusnak az a hatalom, amelyet Pilátus majd a szeretet és a Szeretet ellenében használ föl.

Pilátus számára tett jézusi nyilatkozat teljes harmóniában van a Kísértő pusztai nyilatkozatával. A földkerekség összes országát és azok dicsőségét - ezeknek megszületésétől kezdve - Isten tehát átadta a Sátánnak. A Sátán pedig annak adja, akinek akarja. (Lk 4,6c) Mindenkinek hajlandó odaadni, aki részt akar belőle és rendelkezik azzal az okossággal, amelyik a hatalom megszerzéséhez szükséges. **Ezzel a sátáni közvetítéssel jutott tehát el a hatalom Pilátusig is, aki azt majd Jézus keresztre feszítésére, erre az eminenter sátáni akcióra fogja felhasználni.** A Sátán minden erejét latba veti, hogy delegálhassa ezt az Istentől kapott hatalmát Jézusnak is: "Neked adom mindezt a hatalmat és annak dicsőségét". (Lk 4,6a; Mt 4,8) Jézus számára valóságos a kísértés ennek elfogadására, küldetése teljesítésének érdekében azonban vissza kell utasítania azt (87d num). Jézus visszautasította, Tiberius nem és Pilátus sem. A földkerekség országainak hatalmát királyok, fejedelmek, prokurátorok birtokolják. Kapott hatalommal. A végső adományozó - Isten. Tőle kapta a Sátán is. A következő adományozó - a Sátán. Tőle kapja a szuverén uralkodó - Tibérius. A következő adományozó - Tiberius. Delegálja a maga hatalmát a provinciák vezetőinek, Judea prokurátorának is.

c) Ütő hatalom

Lássuk ezek után a sátáni hatalomnak a természetét. Jézusnak nincs külön szava reá. Ugyanazokkal a szavakkal jelöli az egyéb, a nem sátáni jellegű hatalmat-hatalmakat is. **Leggyakrabban az "exuszia" szóval találkozunk:** ex-ouszia(-ból + lényeg). A hatalom tehát az, ami a lényeg-léttartalomból való. A sátáni hatalom az, ami a Sátán lényegéből, léttartalmából való. A "Sötétség Hatalma" (Lk 22,53) működik a Getszemániban: letartóztatja a Messiást, hogy kivégeztethesse. Ugyanez az "exuszia" - megszemélyesítve - jelöli a Messiást majd kivégeztető Pilátust, (Lk 12,11) ill. megszemélyesítés nélkül jelöli Pilátus Jézust kivégeztető hatalmát. (Lk 20,20; Jn 19,10) Jelöli továbbá a kivégeztetés tárgyában ugyancsak döntő joggal bíró Heródes hatalmát is. (Lk 23,7) Ez a Jézust kivégeztető hatalom, legyen akár Kaifás, akár Pilátus kezében - a Bűnnek a hatalma, bűnre felhasznált hatalom (Jn 19,11).

Használja Jézus ugyanerre a fogalomra a "δυναμις" (dünamisz) szót is, amely a "δυνασθαι" (dünaszthai = -hat, -het, képesnek lenni) igének a főneve. Mire képes, mit tehet meg a Sátán? Miben áll ez a "képes"-ségnek nevezett hatalom. Ez a hatalom az Ellenség ereje, amellyel a Jézushoz tartozóknak ártani (αδικειν = Istennek-nemtetszővé tenni) akar. (Lk 10,19) Ártó hatalom - a Sátán hatalma.

A következő két jézusi szó a hatalomra - az "αρχη" (arché) és "αρχα" (archa) (az a hatalom tehát, amely az "archón"-é, a fejedelemé). Megszemélyesítve jelöli azt a hatalmat amely elé odavezetik ítéletre Jézus népét; (Lk 12,11) megszemélyesítés nélkül pedig jelöli a Prokurátor Jézust elveszejtő hatalmát. (Lk 20,20)

A fentiek alapján ennek a sátáni hatalomnak a tartalma egyértelműen - az erő, az erőszak. Jelenti az evilági országoknak azt a hatalmát, hogy eljárnak a szeretet képviselőivel, Jézussal és övéivel szemben; jelenti konkrétabban: a letartóztatást és annak következményeit bonyolító hatalmat. E hatalom, tehát általában az erőalkalmazás hatalma, amely előfordulásainkban speciálisan az Istennek-tetszők, az Utat járók ellenében gyakorolt hatalom. Vevő és ütő jellegű hatalom ez, amely döntően különbözik az Isten-országabeli hatalom tartalmától (133 num). Olyan hatalom tehát, amely nincsen fegyver és fegyvert hordozási, azaz embergyilkolási funkció nélkül. Nincsen királyukért harcoló alattvalók nélkül. (Jn 18,36)

Az "erő", "erőszak" szavak nem értek terminus technicusszá Jézus nyelvében. Az "ισχυς" (ischüs = erő) szó csak az Ószövetségből átvéve szerepel Jézus ajkán: az Istent "teljes erőből" kell szeretnünk. (Mk 12,30.33; Lk 10,27) Találkozunk azonban - egy példabeszédben - e szó melléknévi alakjával: "ισχυρος" (ischüros = erős). Szerepel főnevesített alakban is, (Mt 12,29; Mk 3,27) s a "fegyveres" szó jelzőjeként is: "Mikor az **erős fegyveres** őrzi a maga házát, amije van, biztonságban van...". (Lk 11,21) Az "erős", ill. az "erős fegyveres" a Sátánt jelzi. Középfokban azonban az Istent, aki "erősebbnek" bizonyul e sátáni erős fegyveresnél. (Lk 11,22) Mert a sátáni "erő" végezetül erőhiánynak bizonyul; az ördögűzésekben megnyilvánuló isteni "dünamisz" előre jelzi már ennek az erőhiánynak majdani teljessé válását: a sátáni hatalom kudarcát, amely nyilvánvalóvá lesz a külső sötétségben.

d) Erejének legyőzése

A Messiás azért jött, hogy megmentse (20a num) az embert. Megmentse a Sátántól és annak kudarcától. A sátáni ország magatartásvilágát, azaz azt a magatartást, amely a Sátán lényegéből folyik (amely a Sátán **tehetése, hatalma**), össze lehet állítani Jézus tiltó, ill. tiltó értelmű mondataiból.

Meg kell tagadnunk a sátáni haladás-örömhírt, konkrétan: **a gazdagság végső értékét!** E messiási tiltások: ne legyünk a Mammon szolgái; (Mt 6,24; Lk 16,13) szívünk ne nehezdedjék el a biológiai gondokban; (Lk 21,34) ne keressük a biológiai javakat, ne legyünk gondban értük; (Mt 6,25.31.34; Lk 12,22) ne gyűjtsünk földi kincseket; (Mt 6,19) bizonyos mértéken felül ne érjünk az anyagi javakkal, (Mt 10,9) hiszen nemcsak kenyérrel élünk, (Mt 4,4) s a veszendő eledelért nem érdemes fáradozni. (Jn 6,27)

Meg kell tagadnunk e sátáni örömhír folytatólagos tartalmát, **a jusztícia-eszmény szolgálatában álló erőalkalmazást is**. "Ne álljatok ellen a Gonosznak!" (124c num).

Meg kell tagadnunk a sátáni örömhír további folytatását, a sátáni hatalom célkitűzését, **a társadalmi nagyság értékét is**: "Ne meteorizáljatok!". (Lk 12,29) Jézus tanítványai ne kergessék a világi nagyság álmait, és ne járjanak el úgy, mint a hatalomgyakorlók: "Köztetek azonban ne így legyen...". (Mk 10,43; Mt 20,26; Lk 22,26) Ne járjanak el úgy, mint az emberek előtti megbecsülést vadászó farizeusok. (Mt 6,1; 23,3.8; Lk 14,8) Nagyon vigyázzanak erre a nagyságvágyra, amely a Sátán szolgájává teszi az embert; még a Sátán feletti hatalmuknak se örüljenek. (Lk 10,20)

Isten szolgálásának megtagadása és a Sátánt "küriosz"-nak elismerés Jézus tanításában ezek szerint egy és ugyanaz azzal, amit haladásmítosznak neveztünk (52d num). **Isten helyett, a Sátánt ismeri el úrnak az, aki végső értékévé teszi az anyagi javak minél szélesebb arányú birtoklását, aki ennek érdekében szóbaáll az erőalkalmazással és embergyilkolással, s aki e kettő biztosítékául, e kettő lehetővé tévése céljából meg akarja szerezni magának a Sátántól kapható (és a Végső Ok folytán Istentől származó) hatalmat.** Ennek a célkitűzésrendszernek a magunkévá tévése jelenti az Istent-megtagadás valóságos, objektív tartalmát. Ez jelenti a Sátán népévé levésnek objektív tartalmát.

A Sátán tehát igen előkelő és nagyon szalonképes formát öltve jár közöttünk a maga örömhírével. S ahogy annak idején megpróbálta megszerezni a Tizenkettőt, s későbbiek

során sem csökken ambíciója. Igyekszik megszerezni a maga számára, ha lehet, még a választottakat is. (Lk 22,31; Mt 24,24)

Isten népének nem a lópatától és kénköves büztől kell tartania tehát. Isten népének nem csupán a formális istentagadástól kell tartania, hanem annak a fentiekben megrajzolt objektív tartalmától, amely nem feltétlenül jelentkezik karöltve a formális istentagadással. Elsősorban arra kell vigyázni, hogy el ne nyelje őt a szalonképes formát öltő ordító oroszán, (1Pét 5,8) ez a juhok ruháját öltő, az emberiség boldogításán fáradozni látszó - farkas. (Mt 7,15)

126. SZÉTSZÓR

a) Okosság és sikerei

A Messiás tanítása szerint az az okos (54e num), aki meghallgatja és megteszi az Ország igéit, azaz aki vállalja a szeretetet. Az az okos, aki azt a szolgálatot végzi, amely csak az adást ismeri és a verekedéseket nem. (Lk 12,42-6) Ismeri azonban Jézus az okosságot nemcsak speciális Isten-országabeli értelemben, hanem egyetemes szélességű jelentéstartalommal is: **okos az, aki magáévá teszi és tetté váltja bármely országnak az igéjét.** Ezért okos a Sátán népe is, nemcsak az Istené. Az okosság tehát végső soron az elköteleződést, az elkötelezettséget jelenti. Jelenti tehát a Sátán népének az elkötelezettségét, a maga örömhírének-igéjének válfaján-műfaján (genea) belül; (Lk 16,8) és jelenti az Isten népét is, megint csak a maga válfaján belül.

Nem lehetett volna a Sátán az oikumené fejedelmévé, ha Maga és népe nem birtokolná ezt az ügyünkhöz való hűségben megnyilvánuló okosságot (hű és okos szolgál!) - kiemelkedő fokon. A hűtlen sáfár jól mutatja a "többi mind"-örömhíréhez való hűsége-okossága intenzitásfokát. **Éppen ezért nagyon is indokolt, hogy Jézus a juhmagatartás-tartalmú okosság mértékéül tanítványai számára a Sátánt állítja eszményül.** Amilyen intenzitással végzi a Sátán farkasként a juhok széjjeltépését, olyan intenzitással legyenek okosak övéi a maguk juh-magatartásukban (Mt 10,16).

Példabeszédet is szánt Jézus ennek az elkötelezettségi intenzitásnak a megmutatására: a Sátán "erős" fegyveresként őrzi aklát, házat, tehát a hozzá tartozókat. (Lk 11,21) Ha ezt az aklot elveszi tőle az, aki erősebb, nem tud belenyugodni vereségébe, veszteségébe. Az "erős fegyveres" (a tisztátalan lélek) ily esetben nem talál nyugalmat, s hét (sok) magánál gonoszabb lelket hívva segítségül viasszerzi magának az aklot, az embert, a házat. (Mt 12,43-5; Lk 11,24-6) Nem nyugszik bele vereségébe: vizetlen helyeken jár, mert a pusztába lett üzve, és töpreng helyét nem találva, amíg csak ki nem találja a megoldást. **A Sátán mondhatná: Jaj nekem, ha nem terjeszthetem országom!** Jaj nekem, ha tért veszítek; jaj nekem (belülről jaj), ha nem hirdethetem országom örömhírét! (Mt 12,43; Lk 11,24) El akarja borítani sötétségével az embert. (Jn 12,35) Munkájának intenzitását és eredményességét jól mutatja a Messiás köztünk otthonra nem lelése; az, hogy "nem fogadtuk be" (118 num).

Az Ország Örömhírét és a metanoiát akadályozó ereje - a Messiás földönjárta után kétezer esztendővel sem látszik kevesebbnek. Isten mai népén belül az Ország Örömhíre nem kevésbé

látszik oktalanságnak és botránynak, mint amennyire annak látszott az Ószövetség Jézuskorabeli népe számára. **Kétezer esztendő múltán sem képes "Isten népe" megtagadni az "Erőt";** bármennyire ellentmondásos is a mondatunkban foglalt tényállás, hiszen hogyan népe Istennek az a nép, amely nem tagadja meg ezt az "Erőt"? Nemcsak gyakorlatilag nem képes erre (ami a kisebbik baj volna), hanem elméletileg sem. Skizofréniás tudattal hordja magában egyfelől Jézus, másfelől a Sátán örömhírét (60c num).

A Sátán nagyon sikeresnek bizonyul. Annak ellenére is, hogy a sátáni örömhírt szóval és tettel vallók - nem tudnak értelmes szót mondani reményük védelmében. Sikereket ér el annak ellenére, hogy az emberiségnek közösséggé válhatása, eggyélevése tárgyában semmi megokolhatót sem képes ígérni. Nem képes fölhasználni ígéretének megalapozására sem az eszméi által irányított történelem eddigi eredményeit; nem képes megalapozni ígéretét a sátáni örömhír mai megfogalmazásai alapján sem. A sátáni örömhír átütő propagatív sikereket ér el annak ellenére, hogy az atomfegyver-gyártás, a "papirtigris" emlegetése és a bármikor reánk következhető teljes pusztulás közvetlen lehetősége mellett hajtjuk naponként - nyugtalan álmra fejünket. Átütő sikereket ér el annak ellenére, hogy a Sátánt követve sötétségben járunk, és nem tudjuk, hová megyünk. (Jn 12,35)

b) Érdekközösség

A Sátán örömhíre - nem örömhír. A Sátán ígérete - nem ígéret. A Sátán nyújtotta remény - nem remény. Az ember reménye - csak az eggyéválás lehet (29d, 37g, 84e num). **Az ember reménye annak a közösségnek a létrehozása, amelyben az emberiség eggyé lehet.**

Csak a szeretet hoz létre egységet biztosító közösséget. A gyűlölet által létrehozott közösség nem sajátos értelemben vett közösség, mert nem biztosít egységet. Nem közösség, hanem csak szociológiai többes szám!

Jézus maga is használta a "szeretet" szót a sátáni magatartás jelölésére. De világosan látta, hogy ez a sátáni szeretet nem azonos a maga országbeli szeretetével. És azt is, hogy a szeretetre megteremtett emberben megmarad valami szeretetnyom még a sátáni "közösség" világán belül is. Analóg értelemben beszél tehát Jézus a Sátán népe közt megtalálható szeretetről.

Az a szeretetféleség, amely segítségükre siet, a gyűlölködők kisebb-nagyobb körére magát leszűkítő szeretet; pontosabban: valami magát szeretetnek nevező egyéb. Az országbeli szeretetnek ugyanis a lényegéhez tartozik, hogy a szeretetből nem hagyhatunk ki senkit; ellenségeinket is szeretnünk kell. Még azokat az embereket is szeretnünk kell tehát, akik a Sátán szolgálatában és a Sátán tisztátalan lelkével dolgoznak ellenünk. A Sátán világán belül a szeretetnek más a szabálya. Jézus meg is fogalmazta ezt a szabályt: "Szeresd felebarátodat és gyűlöld ellenségeid". (Mt 5,43) Tény, hogy a Sátán egyes gyermekei olykor "szeretik" egymást. Ennek hogyanját is megfogalmazta a Messiás: **Szeretik azokat, akik őket szeretik; köszöntik azokat, akik őket köszöntik; jót tesznek azokkal, akik velük jót tesznek; kölcsönöznek azoknak, akiktől várhatnak valamit a kölcsön fejében; meghívják azokat vacsorára, akik majd visszahívják őket.** (Mt 5,46-7; Lk 6,33-5; 14,12-4)

Nemcsak abban különbözik tehát a Szentháromságtól ez a sátáni szeretet, hogy valakiket kizár, hogy **visszakupáscélú adás mozgatja. Nem az érdektelenség, hanem éppen az érdek hívja létre;** érdekszövetséget teremt (51a num). Nem a másikon van itt a hangsúly, hanem

éppen magamon. Magamért élés ez! **Csak** magam miatt gondolok a másokra. Tulajdonképpen nem is a másikat szeretem, hanem csak magamat. Csak a magam érdekében adok, ha adok.

Mutat még egy további különbséget is. A vevők és a gyűlölködők közösségét olyanok alkotják, akiktől a vevés nem idegen; ennek következtében adásuk anyagáttartalmát nemegyszer az alkotja, ami vevésük útján lett birtokukká. **A vevéssel együttjáró könny és vér útján szerezték meg nemegyszer azt, amit másoknak adnak.** Adásuk csupán juttatás; nem egyszer a véren szerzett zsákmány felosztása csupán. Ezért azután ez a sátáni "szeretet" inkább csak érdekszövetség-jellegű, s a sátáni adás inkább csak osztozás a koncokon. A sátáni "szeretet" valójában rablóbandákon belüli zsákmányfelosztó jellegű szeretet. Azaz - nem szeretet. Nem a Szentháromságból való agapé.

Így azután a sátáni közösség csak a szó legáltalánosabb értelmében véve nevezhető "közösségnek", amikor is ez a szó csupán a bármiféle összetartozást, a szociológiai többséget jelenti. Éppen ezért **a sátáni közösség nem ígérhet az emberiségnek egygyévető közösséget. Csak szétválasztást ígérhet,** és ennek következményét: a hullahegyeket.

c) Érdekközösségen belül

A sátáni közösségek bizonytalan létű, bizonytalan fennmaradású közösségek. Érdekazonosság szüli őket, s az érdekek változása bármikor fel is bomlaszthatja azokat. Bármikor jelentkezhetik valaki, aki többet ígér, aminek erejében aztán ott hagyom eddigi érdekközösségem, és tagjává leszek egy másiknak, amely esetleg ellensége is volt eddigi érdekközösségemnek. **Az árulás - honi levegő az érdekek világában.** Az áruló Judást a Messiás egyértelműen a Sátán elkötelezettjének tekinti.

Annál is könnyebben kerülhet sor árulásra és közösségfelbomlásra, mert a sátáni "közösségek" nemegyszer **nem is szabad társulás, hanem félelem alapján jönnek létre.** Sok esetben a kényszer erejében lesznek tagjává; mindenemnek, talán életemnek elvesztésével is kell számolnom, ha nem csatlakozom hozzá. A rablóbandák, a kémszervezetek, a politika világában - jól ismert szituációk ezek.

A nemegyszer cinkosokból álló sátáni közösségek benső élete, rendje és hierarchiája is - súlyosan bizonytalan. Érdek és félelem hozza létre hierarchiáját, a tagok egymás alá- és fölérendeltségét. Nem a tagok szabad értékelése alapján ölt formát, hanem ez is függvénye az erőviszonyoknak. A cinkosok közösségén belül, ahol az érdek és a siker mindenekelőtti szolgálata az úr, ha mód van nagyobb erőhöz jutni, gátlás nélkül taszítják lejjebb, közösségen vagy esetleg életen kívülre is a vezetőt, csakhogy helyére tudjanak kerülni. **Gátlás nélkül igyekeznek úgy csoportosítani az erőket, hogy valakiket maguk alá gyűrthessenek a bandaközösség piramisában,** hogy azokon állva magasabbra kerülhessenek. Machiavelli nem akart szatanológiát írni, csak összegezni akarta empirikus észleleteit. A machiavellizmus gyakorlati képviselői mind a Sátán örömhírét vallják a magukénak: a gazdagság-hatalom-nagyság gyümölcseit akarják minél teljesebben élvezni.

Olyannyira különbözik a sátáni szeretet és érdekközösség (s a vámosok, a pogányok, a bűnösök, tehát a Sátán népének szeretete és érdekközössége) a szentháromságbeli szeretettől és közösségtől, hogy szinte-szinte csak a használt szavak közösek, s a szavakon túl semmi sem közös. Semmi, mert **ez a sátáni "szeretet" a vevők legbelsőbb köréből sem képes számítani vevés és gyűlölet szellemét.** Kölcsönzéseik, jótetteik és köszöntéseik pillanatnyi

érdekeik azonossága ellenére is megmarad közöttük a magukért-élésből folyó gyűlölet és vevés. "Közösséget" teremtenek úgy, hogy sújtják, fosztogatják a kívül levőket, mások javainak felosztásából gazdagodnak, miközben önnön maguk között sem tudnak más lelkek lenni, mint amilyen lélekkel vannak a kívülállókkal szemben. A tisztátalan lélek csak a maga nemének megfelelő "közösséget" tud teremteni.

d) Harc az emberért

A Sátán Országának alapközösségét a Sátán és véglegesült népe alkotja. E véglegesült népet bukott angyalok s földi létükön már túljutott és elkárhozott emberek alkotják. Ennek az alapközösségnek a tagjai véglegesen elkötelezték már magukat az Istennel szembenállásra, és élettartalmuk - a maguk lázadásának propagálása. Mivel aiónunkon-túliak, belső életük ismeretlen; **csak annyit tudunk róluk, hogy önmagukért élni akarók, tehát szeretetnélküliek.** Propagáló munkájuk színtere: a Föld. Megcélzottjaik: a Földön élő emberek; a Föld határáig menően minden ember fajra, nemre, korra, műveltségre való tekintet nélkül. Az "oikumené" fejedelme a sátáni alapközösség Feje.

A fentiekben megrajzolt "politikát" finoman kidolgozott stratégia és taktika szolgálja. Ennek erejében kapja el az embert belülről; azt veti fel ugyanis kérdésként, ami az egyes emberi egyedek számára probléma, ill. problémává tehető. Az összülvők egyetlen tiltást kapnak Istentől, s a Sátán reá kérdez erre a tiltásra. (Ter 2,17; 3,1) A pusztai Messiásnak az a gondja, hogy miként gyűjtheti egybe a politikai Messiást váró Izraelt; s a Sátán megpróbálja rávenni Őt, hogy legyen politikai Messiássá (87 num).

Stratégiájának lényege: rájátszás az egyedi, ill. közösségi tudat legkülönbözőbb tartalmaira. Ha alkalmasnak gondolja az ember megnyerésére, akkor tagadja vagy megkérdőjelezi az egész természetfölötti világ létét: az Istenét is, önmagáét is. Amennyiben ez a közgondolkodás következtében képtelenség, akkor megkérdőjelezi Jézus Isten voltát. Ha ez is képtelenség, akkor állítja a jézusi Örömhír eszmei képtelenségét. Ha ez sem lehetséges, akkor állítja a jézusi Út gyakorlati képtelenségét: eszmének gyönyörű volna, de nem több, mint irreális, tehát megvalósíthatatlan szép és nemes elmélet. Elvi hitetlenség, a jézusi tanítás devalválása, a gyakorlati lemaradás igazolása - ezek alkotják a sátáni stratégia alapvonásait. Ebbe ágyazódik bele a sátáni közösség embert megnyerni akaró harcainak a taktikája.

Taktikájának lényege: kinek-kinek azzal próbálja kivenni Isten számára megteremtett szívéből a hitet (Istenben és Örömhírében), ami a legcélravezetőbbnek látszik. Ott közelíti meg az embert, ahol leginkább érzi magát képtelennek az evangélium vállalására. Ha egy vonatkozásban sikerül bennünket szembeállítani az evangélium törvényével, akkor már nyert ügye van. Erre a gyenge pontunkra irányítja támadását. Ily egyéni "lebontásban" kínálja fel tehát a maga örömhírét. Belülről kínálja fel tehát. A "szíve" felől közelítve meg az embert, akinek Istentől szabadságra és választásra megteremtett szíve rezonálni képes a magamért élés örömhírére. Megpróbálja megmagyarázni, hogy akkor érzük el azt, amire vágyunk, ha akkor magunk kedvének törvényét követjük. Megmagyarázza, hogy éppen ha nem vesszük figyelembe az isteni parancsot tiltást, akkor deifikálódunk. (Ter 3,5) Akkor teszünk jól, ha biztosítjuk a magunk számára - kenyérsodával, templomról alászállással, világcsászárság elfogadásával - a közelismerést, a közbámulatot (87 num). Ha feladjuk a Szentháromság-mintájú férfi és nő kapcsolat eszményét és szabadra állítjuk az állati világ nemiségének ilyesfajta korlátozást nem ismerő "törvényeit", akkor lesz jó nekünk. Mi lehet kedvesebb és

megnyerőbb és ugyanakkor ennél félrevezetőbb az ember számára? Tehetsz a magad kedve szerint, és nem kell szóbaállnod semmiféle keresztfelvétellel.

A transzcendens sátáni közösség belülről képes megkísérteni az embert. Sokszor legszentebbnek vélt szándékainkon keresztül is: Fülöp-Cezáreában az Emberfia életét megmenteni akaró szándékon keresztül férközik Péterhez. (Mt 16,22-2) A Sátán általában megtestesülés és külsőleg hallható hangok nélkül dolgozik bennünk. A Sátán csak képviseli a bio- és nooszféra bennünk magunkban és belülről hallható hangjait. Transzcendens, azaz nem látható kapcsolatot létesít az emberrel a magunkért-élés örömhírén keresztül, s ezzel beleplántálja szívünkbe a gyűlölet, a vevés, az erő, a jusztícia, az üttö-hatalom, a hazugság csíráit. **Nem is kell hinnünk a Sátánban, tudomásul sem kell vennünk a transzcendens sátáni alapközösséget, mégis belé lehetünk kapcsolva a sátáni eszmék láncán.**

e) Harc az ember ellen

Ez a többnyire tudomásul sem vett eszmei közösség azonban **végzetes hatást gyakorol az emberiség jól látható életére.** Míg a jézusi örömhír szeretete egyétevé közösségekbe építi azokat, akik válaszolnak a messiási hívásra, addig ez a sátáni eszme-átplántálás - a gyűlölet és vevés és erő természetének megfelelően - végnélkül bont és szakít, s az emberiséget egyre megosztottabbá teszi. Véres csatákban az embertelenségek infernóit nyújtja számunkra. E sátáni út elkötelezettjei sokszor nem is tudnak a maguk közösségéről, s csak a külső sötétségben kerülnek majd egymással "látható" (általuk meglátott) közösségbe. Addig nem feltétlenül, hiszen az idő és tér világában e sátáni program - e kívülről jövő és a sátáni népet egy tömegben kívülre rekesztési "egység" hiányában - nem tud "egységet" teremteni képviselői között.

A sátáni ősközösségből mindenfelé nyúlnak az egymástól különböző érdekeket képviselő, propagáló (különböző szagztatású) vonalak. Ezeknek erejében jönnek létre az egymással szemben álló érdekközösségek, amelyek csoportérdekeket képviselnek. A csoportérdekből létrejött közösségeknek legfeljebb arra van módjuk, hogy különféle veszélyeztetettségeik okán integrálódjanak egymás között. Ily módon nagyobb integrációk jönnek létre, és mint "szövetségesek" (a), "semlegesek" (b), "ellenségek" (c) nagyobb alakulatokat hoznak létre. Az ellenkező irányú folyamat ugyancsak lehetséges: a tagok egymásétól eltérő érdekei a maguk érdekszövetségét kisebb érdekcsoportokra robbantják szét (az "a" közösség tagjai három részre szakadnak: "d", "a", "e" egységekre).

E sátáni közösségek tagjai integrálnak és repesztenek; hajtva részben a félelemtől, részben pedig az emberiség egészének érdekeit figyelembe nem vevő, önző, egyéni vagy csoportérdekektől. A körök szagztatott volta jelzi, hogy a tagok nincsenek tartós egységben egymással, csupán bármikor felbomolható érdekközösségben. **A felső nagy kör, a már véglegesültek köre,** jelzi a nem-emberi, valamint a biológiai léten már túljutott emberi teremtményeket. A nagy kört bal oldalon érintő kis zárt kör jelzi a Fejedelmet; a jobb oldalon levő hasonló kör pedig a véglegesült népet ("fiak"). Az őket összekötő két körív pedig a lelküket, amely a gyűlölet és a vevés mindnyájukban közös lelke. Ez a lelkület nemcsak a Főtől népéig ér (két felső körív), hanem a néptől a Fejedelemig is ér (két alsó körív); ez biztosítja ennek az ősközösségnek az "egységét".

A tisztátalan lélekben egyétevé lett ország fejedelmének népe **eszmeátplántáló propaganda utakra indul,** melyek némelyikének sikerült már a magukéhoz hasonló sátáni közösségeket

létrehozni, másoknak pedig még nem. A létrehozott közösségeket jelzik az ős-közösség körénél kisebb nagyságú és ugyancsak szaggatott vonalú körök ("a", "b", "c"); a jobb oldali kis körök jelzik a közösséget létrehozó főt, a bal oldali kör a létrejött közösség népét. E baloldali körökből ugyanúgy indulnak eszmeátplántáló propaganda-utak, amelyek újabb közösségeket hoznak létre.

Mindezeket integrálja majd aiónunk elmúltával a Külső Sötétség lenti nagy köre.

f) Reménytelen reménység

A Sátán sikerei... A Sátán sikerei az emberben, aki nem tud remény nélkül élni... A Sátán reményt gyűjtő sikerei...

Egyfelől megmagyarázza az embernek, hogy nincs szüksége arra, hogy örökké éljen. Nem kerül semmiféle számadásra, tehát bátran búcsút mondhat az Istennek. **Másfelől pedig megmagyarázza az embernek, hogy elérjük egyetlen és immanens célunkat:** élhetünk a magunk kedvére, a magunk örömére - csak önmagunkért. Megmagyarázza nekünk, hogy sikerülni fog az életünk. Csak higgyük el, hogy az emberiség élete jó vég felé halad, biztató integrációk felé akkor is, ha jómagunk is, a többiek is - önmagunkért élünk. Csak annyi a dolgunk, hogy az erőviszonyok alapján megbízható erejű erőintegrációkat kell létrehozunk, s egy szép napon ezeknek végső egyesüléséből megszűnik minden veszélyeztetettség és minden pusztítás. Csak járnunk kell a gazdasági-szellemi-társadalmi haladás rég kezdett és szépen fejlődő útját tovább, s az ember reménye teljesül. Teljesül, mert elhal az erőszak, s az ember diadalmasan megy előre kozmoszthódító útjain - a hegeli dialektika egyre továbbja, ill. a theilhardi ómega-pont felé. Nem kell kiüresíteni önmagam, nem kell felvennem a keresztet, nem kell szőlővesszőnek lennem a Golgotára került Szőlőtőn, nem kell vállalnom az utat, nem kell szóbaállnom a Názáretivel. Enélkül is teljesül az ember reménye.

A Sátán reményt gyűjt az ember lelkében, mert **nem kíván tőle semmit, de semmit, ami nehéz.** Csak azt, ami nooszférakussá tágult biológiai érdekeinek megfelel.

Ezzel a reménnyel szemben pedig a Názáreti azt tanítja, hogy a Sátán Ország - szétszór. Szétszór, mert nem gyűjt Jézussal. (Mt 12,30; Lk 11,23) Szétszór, mert farkas. (Jn 10,12) Szétszór, mert megbotránkoztatja Jézusban még a Tizenkettőt is. (Jn 16,32) A belső tartalom és a hirdetett eszmék közti ellentmondás (a hazugság) - ebben a vonatkozásban is fennáll. Ígérete: Létrehozom az emberiség egységét. **Messzemenő és ezerfelé ágazó terveket dolgoz ki az emberiség egységének megteremtésére, miközben az Erő elvét nem adja fel:** a fizikai erő érvényesítését az emberrel szemben.

Aki látni akar, tudja, hogy ez az ígélet - üres ígélet, festett egekbe néz. S a terve - ámokfutás. A történelem során hányszor akarták már "összegyűjteni" az emberiséget eszmék és személyek, amelyeknek és akiknek az eszközük mindig - a kard volt! A kihúzott kardok mindig kihúzott ellenálló kardokat teremtek. A történelmileg potens eszmék kifáradtával, a történelmileg potens személyek elhaltával pedig más eszmék és más nevek felreppenése mellett folytatódott tovább a Sátán tragikus játéka a magából rendre hullahegyeket termelő emberrel:

És fölarsant a béke dala, a kereszte és a fényé,
az új Marseillaise szent tüzén kigyúlt a csipkebokor;
üvölt a gonosz: Nézd, új jakobinusok állnak a Volga vizénél! –
s már csattog az ostor, az új urak ostora, csattog az új rabokon.

Új rabok, új éhség, új börtönök! - Újra hiába
zökkent régi sinéről újabbra a régi világ:
új függönyök mögött pereg az Ember Tragédiája
s üres egekbe vezérli a bűn a szeretet dalát.

(Szabó Lőrinc, Isten - 1922)

A Messiás felvette a harcot ezzel az emberrontó hatalommal szemben, amely a maga sötétségével elborítja azt az embert, aki ebben a sötétségben nem tudja, hogy hova megy. (Jn 12,35) **A Messiás fölveszi a harcot ezzel a már az Édenben is felkínált sátáni megváltás-programmal szemben.** Egyszerűen: felveszi a harcot a bűnnel szemben. Ezt akarja kiiktatni a világból. Az ellenkezőjét akarja belerakni az emberbe. A Maga megváltás-programjával akarja lecserélni: el- s kivenni a világból a bűnt, a Sátánt. A Keresztelő meglátása szerint: az Isten áldozati bárányaként, s a báránnya levés útján. (Jn 1,29) Persze - tanítványaira vonatkozóan is.

AZ EVILÁGI ORSZÁG

127. A SÁTÁN ÉS AZ EVILÁGI ORSZÁG

a) A "haza"

A Sátán Országa **transzcendens ország**, csakúgy mint az Isten Országa. Fő és tagok egymásban vannak - transzcendálják egymást; a közösségek élete túlnyúlik aionunkon - transzcendálják az időt és teret.

Velük szemben az "Evilági Ország" - immanens ország. Míg az előbb említett két ország benne van az emberben (Lk 17,21) és az ember abban - az isteni, ill. a sátáni egymásbanlevési misztika szerint (29,121b num), - addig az evilági ország nincs az emberben, csak az ember van benne az evilági országban. De minden transzcendencia nélkül. Nemcsak azért, mert az evilági ország nem tudja legyőzni az időt, hanem azért is, mert nagyobbára csupán annak következtében vagyunk egy evilági ország tagjai, állampolgárai, hogy egy adott területen születünk. Míg az Isten vagy a Sátán országának választás, egyedi döntés erejében lehetünk csupán tagjaivá, addig az esetek döntő többségében az evilági országot nem választjuk; akarva, nem akarva tagjai vagyunk annak.

A 19. századi nacionalizmus megpróbálta transzcendens közösséggé emelni az evilági országot. A "hazát" - abszolutummá és végső értékévé nőttette; az embernek a haza oltárán kellett feláldoznia magát, ha etikailag meg akart magasztosulni. Ez a transzcendens nacionalizmus ma már tűnőben van. A keresztény gondolkodást háttérbe szorító deizmus talajából született meg, s rövid tündöklés után átadta helyét egy olyan közgondolkodásnak, melynek sodrában az ember hovatovább semmiféle oltáron sem óhajt már áldozattá válni.

Az evilági ország azonban e transzcendencia hiánya ellenére is szoros kapcsolatban van a maga állampolgáraiban benne levő transzcendens országokkal. Az Ószövetség népe például nemcsak Isten népének, hanem egy (Istentől külön nekik adott) evilági ország állampolgáraiból alkotott Isten-népének is tudta magát. **Az Ószövetség éppen az egymásba vált evilági ország és Isten Országa - egysége, közössége akart lenni.** A nem-transzcendensnek és a transzcendensnek ez az ószövetségi egysége különbözik azonban a nacionalizmustól abban, hogy az ószövetségi politikai célkitűzések egybekapcsolódtak egy minden politikán túli eszmerendszerrel, amellyel fölbe nőttek az ezzel nem rendelkező szomszéd népek célkitűzéseinek. Ez az ószövetségi egymásbafonódás a nagy-konstantini fordulat után új életre kelt, s **a középkori keresztény birodalmi eszmében új virágzásba lendült**, s szórványosan egészen napjainkig tartja magát. Talán Maritain Humanisme intégral-ja adta meg neki századunkban keresztény oldalról az eszmei kegyelemdöfést.

Máskor és máshol viszont találunk olyan evilági országokat, amelyek (nyíltan megvallva, avagy palástoltan csupán) istentagadók... Ez esetben is az történik, hogy **az evilági ország vezetői a maguk személyes transzcendens elkötelezettségét átviszik a hatalmukban levő evilági országokra.** De nemcsak a vezetők bírnak szereppel az Isten javára vagy megtagadására történő eme egymásba kapcsolásban. Olykor az alattvalók tömegei is átélnek ezt

a transzcendenssé tett Evilági Országot, amint azt a történelem során nemegyszer tapasztalhattuk.

Mindez azonban nem akadályozhat meg bennünket abban, hogy tisztán lássuk az evilági ország különböző, más voltát. Nem akadályozhat meg bennünket abban, hogy szabatosan elhatároljuk az Isten és a Sátán transzcendens országával szemben. **Evilági országon egy adott területen és egy adott szuverenitás alatt élő emberek összességét, közösségét értjük.** Ezek az emberek egyenként egy transzcendens közösségbe is beletartoznak; tudatosan vagy nem tudatosan, objektíve vagy szubjektíve - az Isten, ill. a Sátán közösségébe. Ez a transzcendens elkötelezettségük azonban másvalami, mint az állampolgárságuk, melynek erejében a különböző transzcendens elkötelezettségű emberek is közösséget alkotnak egymással.

Hogyan tanított Jézus erről az Evilági Országról? Milyen a viszonya ennek az országnak az Isten, ill. a Sátán országához? Milyen a viszonya ehhez az evilági országhoz az Isten népének, a Sátán népének?

b) A Messiás loyaltása

A mínákról szóló példabeszédben egy nemes ember "országot" szerezni indul messze tartományba. (Lk 19,12) A második eljövetelet megelőző "előtörténet" (33d num) során "ország ország ellen" támad. (Mt 24,7; Mk 13,8; Lk 21,10) Nemcsak nem innervaló, nem ebből a világból való jézusi ország van, hanem "innervaló" és "ebből a világból való" ország is, amelyet Pilátus képvisel Jeruzsálemben. (Jn 18,36)

Erről a geográfiai határokkal rendelkező Evilági Országról Jézus keveset tanít ott. Alapvetően az Isten Országá és annak ellentmondása, a Sátán Országá érdekelte Őt. Bár hazájának s népének sorsa érzelmileg is közelről érintette, hiszen sírt hazája fővárosának s népének előrelátott vesztén, (Lk 19,41) azért **hazája politikai függetlenségének helyreállítása tekintetében - minden unszolás ellenére is - közömbös maradt.** Nem volt hajlandó elkötelezettséget vállalni országhatárok helyét és uralmat gyakorlók személyét illetően. Nagyon figyelemre méltó, hogy a működési területül választott geográfiai ország államhatalmának legfőbb képviselőiből sem ellenséges, sem baráti érzést nem váltott ki. Pilátus - mondhatni - közönyös maradt pályája s magatartása iránt (107b num), és Heródes érdeklődése is csupán személyi, és nem államfői érdeklődés volt (106b num). **Se ellenségüknek, se barátjuknak nem érezték. Nem kívánták halálát, de nem is mentették meg a haláltól,** amelybe rajtuk kívül álló erők taszították a Messiást. Akik pedig független zsidó államiságra törekedtek, azok a maguk részéről leírták azt a Názáretit, aki közönyös maradt célkitűzéseikkel szemben. Végeztek vele, mert nem vállalta a független zsidó államiság megteremtésének munkáját (96 num).

A Messiás nem tekintette az evilági országot a maga Országá ellenlábásának. Az Ő országa nem harcolt az evilági ország ellen. Nem is akarta ügyét az evilági országgal képviseltetni, s ezért nem is célzott meg semmiféle politikai természetű politikai eszközű változást. Súlyos tét mellett (104e num) egyértelműen vallotta, hogy Isten népének meg kell fizetnie az adót annak az evilági országnak a javára, amelyben ez a nép él. Ha az evilági ország vezetői elnyomóknak, megszállóknak minősülnek, akkor is. Egyértelműen vallotta, hogy **az állampolgároknak teljesíteniük kell állampolgári kötelességeiket;** azaz meg kell adniok a császárnak azt, ami a császáré. Ami nem az Istené, azt az Ő népe odaadhatja a

császárnak. **De császárrá nem lehetett a Messiás, mert ellenkezésbe került volna küldetésével** (87d num). Tanítványait arra nevelte, hogy ne foglalkozzanak az evilági ország, a független zsidó államiság megteremtésének kérdéseivel (117e num). Önmagát is, tanítványait is elhatárolta a császárrá levéstől, nem akarta lecserélni az evilági ország vezetőit, nem akart helyükbe kerülni; magatartása apolitikus volt (63a num).

c) Királyok

Az evilági országnak van vezetőrétege, vezetője. Az állampolgárok döntő többsége termelő jellegű munkával foglalkozik, néhány százalékuk azonban foglalkozás- és munkaviszonyszerűen hatalomgyakorló. Ez utóbbiak törvényeket hoznak az állampolgárok számára, közigazgatásukkal végrehajtják ezeket a törvényeket, s meg is büntetik a törvények ellen vétőket. **A kép, amelyet a Messiás az evilági ország vezetőiről, vezető rétegéről, tehát hatalomgyakorlóiról rajzol, egyértelműen érthetővé teszi a maga apolitikus jellegű elhatárolódását a császárrá levéstől.** Az evilági ország vezetőire a "καὶσαρ" (kaiszar = császár) mellett használta még az "archón" (fejedelem), "hégemón" (prokurátor, helytartó) kifejezéseket, s az Isten Országát példázó példabeszédekben pedig a "baszileusz" (király) szót.

E példabeszédekben az Atya és Fiú királyi funkciója: a jutalmazás és büntetés. E "büntetést" az evilági országok királyaitól megszokott büntetésnemekkel rajzolja: a szívtelen szolgát átadja kínnóinak, (Mt 18,35) a meghívásra gyilkossággal válaszolók ellen hadsereget küld, elpusztítja a gyilkosokat, felégeti városukat. (Mt 22,7) De mivel Jézus olyan király, akinek nincsen katonája, Érte és ügyéért harcra kelő szolgája, (Jn 18,37) ezért a fenti büntetések csak az evilági országok szférájából vett hasonlat-képei annak a büntetésnek, amely összefér a Szeretettel (36ch num). **Minek folytán a fenti kínzatás és hadsereg küldés valójában - az evilági ország királyainak funkciói.** Egyetlen egy pozitív kijelentést tesz csupán a királyokról. Egyes kódexekben ugyanis a sok próféta és igaz mellett, akik látni-hallani szerették volna, amit a tanítványok látnak-hallanak, az igazak mellett, ill. helyett királyok szerepelnek (Lk 10,24). Lehet, hogy nem másolói betoldás, hiszen Jézus értékelte a korábbi Szövetség királyai közül - Dávidot. (Mk 2,25; 12,36-7)

Értékelés nélkül számol be adószedői, bíraskodó funkcióikról. (Mt 17,25; Lk 12,58) Gazdagságukat azonban már kontrasztként használja fel a Keresztelő pusztai életformájának dicséretére. (Mt 11,8)

A tanítványok helytelenített evilági nagyságtörekvéseit a királyokéval veti egybe; majd parancsba adja a királyi magatartás tiltását: "Ti ne így...!". (Mt 20,26; Mk 10,43; Lk 22,26) A tiltott királyi magatartást a "küriosz" és "exuszia" szavakból képzett igékkel "katakürieuó", "katexusziadzó" (uraskodom-zsarnokoskodom-hatalmaskodom) - rajzolja. A Messiás számára a "küriosz" is, az "exuszia" is - országbeli szó! Az Isten az igazi küriosz! Az Istené az igazi exuszia! **Az evilági országok királyainak ezt az úr- és hatalomgyakorló-voltát valami "nem-igazinak" tekinti.** Márk szövege juttatja ezt élesen kifejezésre: "Tudjátok, hogy akik uralkodni látszanak a pogányokon, zsarnokoskodnak rajtuk...". (Mk 10,42) A Szentháromságból jövő s az Országot közénk hozó Jézusban egészen más kép él Istenről, aki igazán Úr, és akinek a hatalma (133 num) szolgálatban nyilvánul meg és nem uralkodásban (119g num).

A királyok - a Messiás szemléletében - az Ország által elvetett társadalmi nagyság (gazdagság és hatalom) elkötelezettjei; ezek nem nagyok országbeli értelemben (68b num), ezeknek életelemük az emberektől kapott dicsőség (70b num). Nincs is valódi dicsőségben részük: dicsőségük is csupán látszatszerűség, amely nem elismerésből fakad: "jótevőknek mondatják magukat" (Lk 22,25) azokkal, akiken zsarnokoskodnak-hatalmaskodnak. **Látszatszerűségük, látszaturalkodásuk ideig-óráig tart.** A Jeruzsálemet elpusztító pogányok "ideje is betelik" egyszer, (Lk 21,24) és semmivé lesz uralmuk. "Róma s erős Babylon..." - ahogyan Berzsenyink is énekelte.

Jótetteikről mit sem beszél. Ezzel szemben **igen gazdag képet kapunk az evilági országok és királyaik fegyveres erőalkalmazásáról.** Pilátus olyan galileai áldozatbemutatók vérével keveri össze az áldozati állatok vérével, akiknek nincs több bűnük, mint bármely galileainak. (Lk 13,1-2) A királyok hadseregeket vezetnek és csak akkor kötnek békét, ha nincs reményük a győzelemre. (Lk 14,31-2) Hadseregeik munkájáról megdöbbentő képet rajzol Jeruzsálem elpusztításának kapcsán: "Ellenségeid körülötted palánkot építenek, körülvesznek s mindenfelől szorongatnak téged. Földre tipornak téged és fiaidat benned, és nem hagynak benned követ kövön... Nagy győtrelem lesz e földön és az ítélet haragja e népen. Lesznek, akik kardélen hullnak el, másokat rabságba hurcolnak mindenfelé a pogányok közé. Jeruzsálemet pogányok fogják tapodni...". (Lk 19,43-4; 21,23-4) Ez a fajta hatalom azonban kérészetű, meg vannak számlálva napjai. (Lk 21,24 12)

Nemcsak tartalmilag különbözik az isteni hatalomgyakorlástól, időtartambeli különbségek is vannak.

d) A császár és a Sátán

A visszaütést nem ismerő, az ártatlanért történő kardrántást is elvető Messiás számára mindez olyan magatartás, amely nem fér bele Isten Országába. **Teljes fedésben van ezzel szemben a Sátán Országának eszményeivel.** Jézus azzal rajzolja teljessé a királyokról szóló képet, hogy a királyok elibé fogják vezetni Isten népét, (Mt) s a királyok teszik majd lehetővé, hogy e nép ossza Mesterének sorsát, akinek sorsa pedig ugyancsak az evilági országok "királyainak" döntése következtében teljesebbé válik.

Az Isten Országá ellen - a Sátán harcol. **De a Sátán csak az evilági ország képviselőin, elsősorban legfőbb vezetőjén, vezetőin keresztül képes kilöki az ember társadalmából az Ország képviselőit.** Éppen ezért, amikor Jézus a maga Országának majdani vezetőiről beszél, elkerüli az említett "archón", "hégemón", "baszileusz" szavakat, mert ezekhez az Országba bele nem férő jelentéstartalmak tapadnak. Más szót használ ("ηγουμενος" = vezető) és ebbe rajzolja bele az előzőkhöz nem illő tartalmat (68d num): az Országban a vezető olyan, mint a szolga. (Lk 22,26)

A nagyság-gazdagság-hatalom eszményét illetően teljes fedést mutat a sátáni közösség és az evilági ország vezetőrétege - a jézusi rajzban. Úgyannyira, hogy egybe is mosódik a kettő tanításában. Az egybemosódás nyelvi lecsapódása - a sátáni jelentéstartalmú "világ" (120d num), amelynek látható képviselői és láthatatlan képviselői - a Jézust és övéit üldözők; tehát az evilági ország vezetőrétege, hatalomgyakorlói egyfelől, másfelől pedig a Sátán. Ezt a fedést nem nehéz észrevenni: **Jézusnak egyetlen szava sincs arról, hogy az evilági országok vezetői valamikor megvédik a Messiás népét a Sátánnal, a világgal szemben.**

Jóval nehezebb kimunkálni Jézus tanításában azt, ami nincsen fedésben. Kimunkálni azt, aminek alapján - **van** adnivalónk a császár számára. Kimunkálni tehát azt, ami nincs meg a sátán országában, de megvan az evilági országokban. Megmutatni azt a különbséget, aminek megléte következtében nem hangzott el Jézus ajkán: Adjátok meg a Sátánnak, ami a Sátáné! S aminek alapján viszont elhangzott: "Adjátok meg a császárnak, ami a császáré!". (Mk 12,17)

128. SZEKULARIZÁCIÓ

a) Az evilági ország tevékenységei

"És én ne szánjam Ninivét?...és kiválasztja széjjel, mit rakott jobb, s mit rakott bal kezével?" (Babits M., Jónás könyve). Isten szánja Ninivét, élni hagyja, s majd szétválasztja a jobb és bal kézzel rakottakat. **Az adópénz megmutatásakor a Messiás szétválasztott, és a diadalmenet alkalmával szánta Jeruzsálemet.**

A Messiás sír a Messiás-gyilkos Jeruzsálem felett. (Lk 19,41) Amikor külső sötétségről és fogcsikorgatásról beszélt, egyszer sem sírta el magát. **Az evilági ország a Messiás számára nem azonos a Sátán Országával.** A Messiás-gyilkos Jeruzsálem is - hazája. És minden város, minden ország - az Ő népéből valakiknek a hazája. Minden evilági ország emberekből áll, akik - amíg élnek mind várományosai lehetnek az örök lakóhelynek.

Az evilági ország olyan közösség, amelyben azok élnek, akik az övéi, és azok, akik még az övéi lehetnek. Ennek az "evilági" (a "világ" első jelentése szerint - 120c num) országnak az élete - feltétele övéi (és potenciális övéi) életének is. A Sátán Országával ezzel szemben csak akadályozója és buktatója övéi életének. Az evilági ország életének gondját-vezetését vállaló császárhoz éppen ezért az Isten népének más a viszonya, mint a Sátánhoz - a fentebbiekben látott fedések ellenére is.

Az evilági ország életének ugyanis csak egyik fele az a funkció, amely nagybárá fedésben van a Sátán tevékenységével. Funkciójának másik fele nem pusztító tevékenység, s ezért ez nincsen fedésben. Ha a "tevékenység" szóval jelöljük az evilági ország összes funkcióit, akkor **ez a tevékenység részint a már említett erőalkalmazásra, részint a következőkben tárgyalandó munkára oszlik.** Ez a nem pusztító tevékenység az alapja annak, hogy az állampolgárok - ha Isten népéhez tartoznak, ha nem - adót tudjanak fizetni; s ez a feltétele annak is, hogy az állampolgárok biológiai értelemben élni tudjanak, amit a császár adófelhasználása is biztosít.

Ezt a munkát Jézus maga is végezte. Korábban mint ács, (Mk 6,3) később mint tanító és orvos. Meg is élt belőle, (Lk 8,3) s minden bizonnyal teljesítette adófizetési kötelezettségeit is. (Mt 17,27)

Így az evilági ország nemcsak pusztító, hanem építő tevékenységet is végez. Ezzel az építő tevékenységgel hozzájárul az emberi természetbe is beleírt isteni parancs teljesítéséhez, tehát ahhoz, hogy hatalmunk alá vessük a természetet. (Ter 1,26.28) **Ez az emberi munkával**

végzett természetmeghódítás adja az evilági országnak azt a funkcióját, amely lehetőséget nyújt a sátáni és az evilági közösségek szabatos szétválasztására.

b) A tudományos tevékenység

Ez a szabatos szétválasztás azonban nem is olyan egyszerű feladat. Nem, mert a hatalomgyakorlói és természetmeghódítási tevékenység igen szorosan egymásba kapcsolódik az evilági ország életén belül. Ennek az egymásba kapcsolódásnak a skémáját kell világosan felrajzolnunk.

Mindenekelőtt tudatosítanunk kell, hogy a természet meghódításának munkája korunkra differenciálódott. Bizonyos (Jézus korában is fellelhető) szerény kezdetekből, (lényegében a gazdasági tevékenységből) önálló tevékenységfajtvá lett a tudományos kutatómunka, amely kikutatja részint a meghódítandó természet belső törvényeit (természettudományok), részint pedig a hódítást végző embernek a természetét (társadalomtudományok).

Ennek következtében **az evilági ország tevékenységei három ágra bonthatók: szellemi, gazdasági és társadalom-** (evilági ország) **irányító tevékenységekre,** amely utóbbit azonosítjuk azzal a tevékenységgel, amelyet fentiekben hatalomgyakorlásnak, erőalkalmazásnak mondtunk. Ezek adják a politika három fő területét: a kultúrpolitika, a gazdaságpolitika és a hatalmi politika szektorait.

Mindezek alapján bármely evilági országot így skematizálhatunk: három "szobában" folyik le egész tevékenysége. Az 1-es számú szobában folyik a hatalomgyakorlói tevékenység. Ez irányítja az egész evilági ország életét. Ez folyósítja a szükséges anyagi és egyéb segítséget a 2-es számú szoba részére, amelyben a kutatói, tudományos és közművelési tevékenység folyik. **A természettudósok munkáját mindenekelőtt maga az 1-es számú szoba használja fel.** A természettudományok új eredményeit mindenekelőtt a maga megvédésére hasznosítja az uralmon levő politikai rend: elhárító és támadó fegyvereinek versenyképessé, korszerűvé tételére. Közhelyszerű példája ennek a természet atomtitkának mind a mai napig történő "hasznosítása". Felhasználja az 1-es számú szoba a természettudományokat a maga világnézetének igazolására is. De méginkább ez a helyzet a társadalomtudományokat illetően. Olyannyira, hogy míg a természettudósok (esetleges világnézeti-politikai elkötelezettségük ellenére is) nagyjából egy nyelvet beszélnek, a társadalomtudomány területén meglehetősen ritka jelenség az egy nyelvet beszélés. Inkább bábeli nyelvvzavart tapasztalunk. A történelemmel foglalkozó tudományok merőben más és más képet nyújtanak tárgyukról (az emberi jelenségekről) aszerint, hogy melyik evilági ország 2-es számú szobájában folyik a társadalomtudományos munka. Az 1-es számú szoba minden hatalmában levőt megtesz annak érdekében - és mi nincs a hatalmában? -, hogy **a társadalmat kutató tudósok igazolják az államhatalom (= az 1-es számú szoba) világnézetét, politikai hitvallását.** Ennek következtében ami a szembenálló evilági ország 2-es számú szobájában az emberiség hősies és példamutató szolgálatának bizonyul, az a magunk evilági országának 2-es számú szobájában esetleg azonosnak minősül az önzéssel, az embertelenséggel, a kizsákmányolással, a nép érdekeit tipró osztályérdek szolgálatával és megfordítva.

Az 1-es és 2-es számú szoba munkája - meglehetősen mennyiségű emberi munkát, azaz anyagi értéket fogyaszt. Az evilági országok vezetői általában nem vallják be polgáraiknak, hogy **a nemzeti vagyon, munka és jövedelem mekkora hányadát fordítják fegyverek gyártására**

s az erőalkalmazási gépezet fenntartására. A valóság alighanem meghaladja a legmerészebb fantáziával végzett számításokat is. A 2-es számú szoba (tudománytermelés és tudományközvetítés) anyagi érték felhasználása már szerényebb hányadot tesz ki. Kétségtelen, hogy ez a hányad a társadalom műveltségét is szolgálja. De nemcsak azt, hiszen szolgálja mindenekelőtt az 1-es számú szoba által képviselt világnézet és politika érvényesítését is. Tehát részben ez a hányad is az erőalkalmazás szolgálatában áll.

c) A gazdasági tevékenység

A fennmaradt emberi munka és anyagi érték felhasználása a 3-as számú szobára jut, amely a gazdasági tevékenységet integrálja. Ez a gazdasági tevékenység biztosítja az evilági ország népe számára a biológiai természetű igények kielégítését, azaz ez szolgáltatja a fogyasztási javakat. E 3-as számú szoba is haszonélvezi természetesen a 2-es számú szoba kutatómunkáját; bár annak eredményeit csak időbeli másodlagossággal használhatja fel; ti. az 1-es számú szobában történő hasznosítást követően. **Nos, e 3-as számú szoba munkája** (a 2-es számú szoba eredményeit felhasználva) **jelenthetné a természet meghódítására vonatkozó isteni parancs teljesítését.**

Miért csak "jelenthetné"? Azért, mert aránytalanul történik a termelt javak szétosztása. Bár az 1-es számú szobában ülők mindenütt öntudattal képviselik, hogy az országukban érvényesülő felosztás helyes és igazságos, a szembenálló országok azonban ennek éppen az ellenkezőjét állítják. Ez a nézeteltérés megtalálható az egyes evilági országokon belül is. **Az ország gazdasági-társadalmi gúlájának alsó felében levők ugyanis igazságtalannak érzik a javak elosztását.** Amennyiben az erőalkalmazás sátáni elve él bennük, csak a számukra kedvezőtlen erőviszonyok akadályozzák meg őket abban, hogy fegyveres és véres forradalom által megváltoztassák a javak felosztásának fennálló rendjét és kihajigálják-leváltsák az 1-es számú szobában ülőket. Sikeres kihajigálás esetén valakik mások kerülnek a gúla felső részébe, s élvezik a javak számukra előnyös felosztását. Éppen ezért az 1-es számú szoba mindenkori birtokosai kellő mennyiségű értéket használnak fel a maguk előnyös helyzetének fegyveres és nem fegyveres biztosítására, ami megint csak úgy lehetséges, hogy a gúla alsó felében levők számára juttatható javakat kevesbíteniek kell.

Még inkább szembetűnővé válik ez az elosztási aránytalanság, ha túlnézünk az előnyös helyzetben levő evilági országok határain. Az isteni parancs nem egyes országok (néhány vagy összes) állampolgárai számára kívánja biztosítani a természetmeghódítást és a biológiai javakban való részesedést. Azok a nemzetek, amelyek az emberiség gazdasági gúlájának alsó felében helyezkednek el, teljességgel embertelennek, elviselhetetlennek, tűrhetetlennek és igazságtalannak minősítik, hogy **a gúla felső részében levő evilági országok polgárai a sokszorosát birtokolhatják annak, ami nekik juthat osztályrészül.** Amennyiben a gúla alsó felében levők szóbaállnak az erőalkalmazás sátáni elvével, ez igen komoly fenyegetést jelent a gúla felső részében levők számára. Felette indokoltnak látszik ezért a szóban forgó kivételezett helyzetű országok számára, hogy kellő mennyiségű értéket fordítsanak ama támadások kivédésére, amelyek a lent levők elégedetlensége folytán megszülethetnek. A lent levők viszont feleletként inkább még szorosabbra húzzák nadrágszíjukat, csak hogy birtokába kerülhessenek azoknak a fegyvereknek, amelyek segítségével esetleg elvehetik az előnyös helyzetben levők javait. Hogy az emberiségszinten adott elosztási arányt a fent levők rendjén valónak tekintik - ha nem is szavaikban, de cselekedeteikben - azt mondanunk sem kell.

Összefoglalva: A biológiai javak tekintetében **az egyes evilági országok nem** (vagy csak töredékes mértékben) **tudják megvalósítani azt az elosztást, amelyet állampolgáraik közmegegyezésen igazságosnak ítélnének.** Ami pedig az emberiségszinten kívánatos igazságos elosztást illeti, az előnyös helyzetben levő országok nemzeti jövedelem-felhasználásából hiányzik az a rovat, amely a nagyon alacsony szinten levő, esetleg éhség- és pusztulás-szinten levő országok megsegítését tartalmazná. Amennyiben mégis van ilyen rovatuk, abban (az 1-es számú szoba költségvetéséhez viszonyítva) nevetségesen csekély összegek találhatók, amelyek tökéletesen alkalmatlanok az éhezőknek-pusztulóknak az éhezés és pusztulás szintjéről történő fölemelésére.

d) A hatalmi tevékenység

Mindez annyit jelent, hogy **az evilági országok nem hatalomgyakorló funkciója is meglehetősen problematikusán teljesíti a szóban forgó isteni parancsot.** Sokkal inkább az egyes országokon belül csak a kiváltságos helyzetben lévő rétegeknek, vagy az összemberiségen belül csak a kiváltságos helyzetben levő országok állampolgárainak a számára biztosítja a 3-as számú szoba - többletek fenntartását és növelését. Mindez indukálja a fegyverek erejében fenntartott jelen "rendnek" ugyancsak fegyverek erejében történő leváltását - a nem kiváltságos rétegek és országok részéről.

Ennek következtében az 1-es számú szoba munkája részint az országon belül folyó termelőtevékenység irányítására, részint pedig az irányításnak fegyveres biztosítására szolgál; mégpedig mind a belső, mind a külső ellenségek támadásaival, ill. támadási előkészületeivel szemben. A történelem azt mutatja, hogy **az evilági országok megvédik a külső támadásokkal szemben azt, aminek megvédésére erejük van, és megszerzik egyéb országok rovására mindazt, aminek elvevésére erejük van.** Az egymással szemben fegyveres harcba bocsátkozó országok mindig azzal a vélelemmel bocsátkoznak harcba, hogy erejük van megvédési-elvevési céljaik érvényesítésére. A csaták kimenetele viszont azt mutatja, hogy a szembenálló két fél közül az egyik tévedett, hiszen a kettő közül csak az egyik győzhetett, s a másikkól legyőzött lett. Amíg viszont a másikkól legyőzött lesz, addig ez a másik minden erejével pusztítja a szóban forgó egyik ország embereinek életét és 3-as számú szobájának munkájával termelt fogyasztási javait. A győztes ország pedig úgy lesz győztes, hogy elpusztítja a legyőzött ország minden anyagi tartalékát, amivel az a harcait tovább tudná folytatni, és elpusztítja mindazokat az emberi személyeket, akik még képesek és hajlandók az ellene vívott harcot továbbvinni. Akármelyik is győz, **a végeredmény mindenképpen egy: a csataterék hullahegyei és romokban heverő országok.** Mindkét ország kárára, mert mindkét ország javai romokban hevernek, és mindkét ország színe-virágfiatalsága (újabbán: asszonyok, öregek és gyermekek is) kikerül a megszáporodott temetőbe.

Az evilági ország 2-es és 3-as számú szobája széjjelszakíthatatlanul vitális kapcsolatban levőnek mutatkozik a történelmileg olyannak-amilyennek bizonyuló 1-es számú szobával. E széjjelszakíthatatlan kapcsolat következtében borzalmas és sátáni jellegű összképet kapunk az evilági országok tevékenységéről: **az ellenséges országok "szövetségben" vannak egymással arra, hogy közös erővel minél teljesebb mértékben elpusztítsák mindazt, amit állampolgáraik erőfeszítése a békeesztendők során épített.** Ennek következtében az evilági ország természetmehódítási erőfeszítése meglehetősen problematikus határfokú. Békében is lefoglalja a munkaerők és az anyagi források igen tekintélyes részét a védekezési-pusztítási készenlét s az ehhez szükséges pusztító eszközök gyártása; háború idején pedig megdöbbentő hatékonysággal folyik mindannak a pusztítása, amit a békeidőszakban a 3-as

számú szoba termel. **Ha hozzá vesszük ehhez azt, hogy ezzel párhuzamosan állampolgári, hazafiúi legszentebb kötelességnek minősül az infernális méreteket öltő embergyilkosság - lehetetlen fel nem fedoznunk az irányítás sátáni jellegét.** Neki adták a földkerekség összes országai, (Lk 4,6) s csak ennek erejében és az ő általa delegált hatalomnak az erejében lehetséges ez a "szövetség" az egymással szembenálló ellenfelek között. "Szövetség" a pusztítás és gyilkolás közös sátáni elve alapján, amelynek erejében két evilági ország Istentől élni, építeni és szeretni rendelt állampolgárai vállalják az ölést és pusztítást, ha ki akarják kerülni a "haza- és népárulók" számára készített államhatalmi megtorlást, amely adott esetben a "helyszínen történő felkoncolás" szigorúságát is elérheti.

e) Világ és Egyház

Mindezek következtében Isten népének nincs módja azt gondolni, hogyha becsülettel végzi munkáját, ám a 3-as vagy 2-es számú szobában, ezzel lényegében elvégzi azt, amit Isten reá bízott. Nincs módja azt gondolni, hogy ezzel kielégítően szolgálja az emberiség javát. Nincs módja azt gondolni, hogy amit munkájával termel, annak a többiek kielégítően hasznát látják. Isten népének világosan kell látnia, hogy **munkaviszonyának becsületes teljesítésével nem teljesíti az adástörvényt**, nem teljesíti a szolgálat törvényét. Munkaviszonyának becsületes teljesítésével ugyanis nemcsak termel, hanem részesévé is válik az evilági ország három szobájának fentiekben megrajzolt sátáni törvényszerűségeinek; bár ez akaratán kívül történik, tehát szubjektíve büntetlenül.

Isten népe nem oszthatja tehát az evilági országok önmagukba vetett haladáshitét (52d num). Mítosznak, tévedésnek kell tekintenie azt, amely a hazugság atyjának megtévesztéséből származik. **Az evilági országok e mítosza - a termelékenység fokozását és az igazságtalanságoknak (erőviszonyok-erőalkalmazások alapján történő) eltüntetését rajzolja meg az emberi haladás ígéreteként.** És e kettő feltétlen kapcsolatban is áll egymással. Minden haladásprogram egy ideológiához van kötve, amely hatalmat-jogot feltételez, azaz erőszakot. Erőszakot akkor is, ha végső célként az erőszak megszűnését, elhalását ígéri. Minden haladás program hatalmilag biztosított, joggá-törvénnyé-igazsággá-erkölcsé tett tulajdonformát és gazdasági-termelési rendet feltételez. Mindegy, hogy magántulajdont, köztulajdont, vagy a kettő bármiféle vegyítését. Mindegy, hogy tervgazdálkodást, szabadgazdálkodást, vagy e kettő bármiféle vegyítését.

Embernek lenni ugyan szükségképpen annyit jelent, hogy e hatalmi-gazdasági kérdésekről így vagy úgy gondolkozunk, esetleg hangosan is vélekedünk. **De ha a gondolkozáson-vélekedésen túl valamelyik rendet meg akarjuk valósítani, vagy valamelyik megvalósítottat fenn akarjuk tartani, akkor hatalomra-jogra, azaz erőszakra kell támaszkodnunk**, hiszen mások mindezekről más véleményen lévén, mást akarnak megvalósítani, ill. fenntartani. Mégolyan átgondoltnak és bölcsnek tetszhető programmal is álljon elő valaki, az eme program megvalósulása által naggyá-gazdaggá-hatalmassá lett vezető-uralkodó réteg (avagy ország) ellen fegyveres harcra fognak készülni azok a rétegek (avagy országok), akik eme program következtében kicsikké-szegényekké-elnyomottakká kényszerülnek... hacsak meg nem értik az örök élet ígét.

Isten népe számára az evilági országok fenti struktúrája nem nyújt reményt a fenyegető újabb tragédiák s az esetleges végkatasztrófa elkerülésére. Isten népének ezért a maga evilági országon belül lejátszódó életét és magatartását - az Út törvényei alá kell rendelnie. **Azt, hogy**

mit adhat a császárnak, pontról pontra meg kell határoznia annak, hogy az Út értelmében mit kell Istennek adnia.

Mivel Isten népét ez meghatározza, ennek következtében arra **az utolsó századok során létrejövő szekularizációs folyamatra**, amely az egyre magasabbrendűnek vélt-hirdetett politikai rendszerek szellemi-gazdasági-társadalmi haladásprogramjára akarja rábízni az ember sorsát - **nem mondhat egyszerűen igent** akkor sem, ha nyilvánvalóvá lettek Isten népének történelmi bűnei; azaz ha nyilvánvalóvá lett számunkra, hogy csak névben voltunk az Isten népe, s az egyház vezetői tartósítani igyekeztek olyan politikai berendezéseket, amelyek az idők során "avultaknak", "reakciónak" minősültek.

Akkor sem, ha ez a szekularizáció a világ belső törvényszerűségeire hivatkozik a maga programjának elkészítése és propagálása során. Akkor sem, ha egy "keresztény" szekularizáció ugyanezen belső törvényszerűségeket mint Isten által adottakat akarja felfedezni. Különböztettünk már az ember sorsa és rendeltetése között. Embernek lenni mindenképpen egyet jelent azzal, hogy "haladunk". Az embernek adott szellemi képességek szükségképpen létrehozzák a történelmi fejlődés során a gazdasági, tudományos és társadalmi haladás valaminő képletét. **A krisztusi ember maga is szükségképpen szereppel bír ebben a haladásban - szellemi képességei, munkája révén. Sorsa ez öneki is. De nem ez a rendeltetése, nem ez az életprogramja.** Erre az életprogramra nem mondhat egyszerűen igent, mert a világnak (ha a "világ" szó "embereket" is tartalmaz) nem adott az Isten más és különb **végső** belső törvényszerűséget, mint a szeretetet. Ami ennek a szeretetnek messiási tartalmától függetlenül, az csak az őserdők törvénye, csak a szeretetre felnőni nem képes emberalatti világ törvénye lehet. Már pedig a haladásprogram bőven tartalmaz ily "őserdő-elemet" is.

Még kevésbé fedezheti fel Isten népe ebben az elvilágiasodásban végső indító-mozgató okként a "Krisztus-eseményt". Akkor sem, ha világosan látja a messiási tanításnak azt a nagy újdonságát, amelynek alapján Isten elsősorban nem "belenyúlásokkal" (134a num), hanem a megteremtett törvényszerűségeken és az emberbe belerakott szereteten keresztül hatékony. Tehát akkor sem, ha megegyezik szemlélete e program képviselőiével a tekintetben, hogy a világnak belső törvényszerűségek alapján bonyolódik az élete, s nem dróton rángatottja egy bele-belenyúlható isteni akaratnak. Ez egyezés ellenére is állítja, hogy a Krisztus-esemény tartalma nem függetlenedés az Istentől, hanem az emberbe belerejtett Szeretet-Isten történelmileg sohasem látott erővel való hatékonyra tévése. Indítás arra, hogy az ember a rendeltetésének megfelelően cselekedjék. **A szekularizációt Isten népe nem kapcsolhatja össze a Krisztus-eseménnyel.** Nemcsak azért, mert a "világ" szó ily krisztusi megmagasztosítása azt eredményezné, hogy olvashatatlaná, érthetlenné tenné azt a Szentírást, amely ezt a szót az esetek döntő többségében sátáni jelentéstartalommal használja. Nemcsak azért, mert a szekularizáció az Egyházzal szemben folytatott harcban született és nőtt meg, s a "saeculum" (világ) szó maga is protestálás akart lenni annak (a Szentírás-ból is ismert) ellentétével, az Istennel és Egyházzal szemben. Nemcsak azért, mert a szekularizáció tényleges megteremtőinek tényleges eszmei folytatói szellemileg tisztességtelen játéknak tekintik, hogy azt a szekularizációt, amelynek növekedését tehetetlenül szemlélve elkeseredetten támadtunk, most egyetlen fordulattal a magunk érdekéért akarunk elkönnyelni.

Mindezek okán is, de nemcsak ezek okán, nem mondhatunk egyszerű igent a szekularizációs eszményre. Nem mondhatunk... bár készséggel állítjuk, hogy a világ mágikus szemléletének (dróton rángatott világ) felszámolásában a krisztusi tanítás tette a legtöbbet. Nem mondhatunk

igent legfőképpen azért, mert **az igent mondás kiüresítené Jézus Örömhírét**. Kiüresítené, mert reményünket egy, a jézusi utat és benne a Golgotát szükségtelennek minősítő politikai megváltódásba helyezné, melynek útját Krisztust nem ismerők kövezték, s melynek zászlaját elsődlegesen ma is Krisztust nem ismerők hordozzák; akiknek táborában mi csak jelentéktelen és gyanúval kísért segédcsapatszerepet teljesíthetünk.

Végezetül azért nem mondhatunk reá igent, mert a jézusi látásból fakadó fenti meggondolások alapján semmi kétségünk sincs afelől, hogy **a szekularizáció ígérete üres ígért, amely festett egek felé, tehát valóságos tragédiák szakadékába vezet az embert.** - Az Egyháznak nem az a feladata, hogy világgá legyen, hanem az, hogy a szükségképpen a haladás útját járó embert figyelmeztesse, hogy csak egy a szükséges, hogy a lelke kárt ne valljon, hogy mindent elveszíthet annak ellenére is, hogy az egész világot megnyeri. Nincs ma nagyobb veszedelme az Egyháznak, a Jézus ügyének mint az, hogy a keresztény teológusok és laikusok behelyettesítik a keresztények rendeltetését az emberiség haladássorsával (120c num).

129. MUNKA ÉS ADÁS

a) A munka - szerzés

A haladás-mítosz szekularizációs eszménye megdicsőíti a munkát, mint annak az eszménynek az eszközét. Ez a mítosz el akarja hitetni az emberrel, hogyha fokozza a munkabeli erőfeszítéseit, megvalósíthatja általa azt a természet fölötti uralmat, amely biztosítja számára (az emberiség számára) a jövőt. Elemzéseink (52,128 num) megmutatták, hogy sem a munkaidő fokozása, sem a termelékenység technika és szorgalom biztosította fokozása - nem képes megvalósítani az emberiség reményét, nem képes megóvni az embert a tragédiáktól... a végkatasztrófától sem.

De a szekularizációs eszmény - "eszmény"! Függetlenül attól, hogy a Sátán-farkas rabló, pusztító, gyilkoló terveit szolgálja, oly emberekben formálódott ki, akik segíteni akarnak az emberi nemnek. Nem a vevést, nem az embergyilkosságot akarják vele. Mai hívei sem a vevés és embergyilkolás szándékait hordozzák. Az ember javát akarják vele. Nem gondolják magukról, hogy a vevés és gyűlölet mozgatja őket. **Akármik is legyenek szándékaik következményei, az emberiség szolgálata áll gondolataik középpontjában.**

A szekularizációs eszmény nem vevést akar. A "többi mind" végső értékét alapvetően munkával akarja szolgálni. És a munka nem vevés. Nem vevés, de nem is adás. **Miféle vonatkozási tartalmat rejt magában ez a "munka",** amely általában az ember legtöbb időt lefoglaló tevékenysége? A munka fogalmán belül meg kell különböztetnünk a "szolgáltatást", a "termelést" és a "kereskedelmet".

A **"szolgáltatás"** által az embert alakítom, a termelés által az anyagot. "Szolgáltatás" tehát az orvos, a tanár, a fodrász, a kozmetikus, stb. munkája. Ha mindezt a munkát ellenszolgáltatás nélkül végzem - "adással" állunk szemben. Ha ellenszolgáltatásért, fizetésért végzem - "munkával" állunk szemben. A **"termelés"** alapvetően nem személyi vonatkozás, aminők az

adás és a vevés. Azaz alapvetően nem személytől személyig érő. Embertől indul el, de alapvetően nem emberig, hanem anyagig érő vonatkozás. Bár az ember társaslényjellegénél fogva mindenképpen tartalmaz emberig érő mozzanatok is: ember számára készítem munkám termékét, embertől kapott anyagot dolgozok fel stb. Ha a termelést ellenszolgáltatás, fizetség nélkül végzem - adással állunk szemben. Ha fizetségért végzem ismét a "munka" szó illik reá. **A kereskedelmi tevékenységgel** sem az embert, sem az anyagot nem alakítom, hanem közvetítem a termelt javakat, esetleg közvetítek embert alakítási szolgáltatásokat. Ha fizetség nélkül teszem ezt, akkor adok; ha fizetség ellenében, akkor munkát végzek.

"Munkán" ezek szerint olyan emberi tevékenységet értünk, amelyért megfizetnek bennünket. A munka tehát olyan emberi tevékenység, melynek ellenében pénzhez jutunk, melynek segítségével "vevésmentesen" megszerezhetjük magunknak a nekünk szükségeseket.

Így értve a "munkát" - e munka önmagában tekintve sem nem ad a másik embernek, sem el nem vesz tőle; **a munka alapvetően a SZERZÉS terminus technicus alá tartozik (9b num).** Szerzés, mert a vonatkozási tartalom (munka) következtében a vonatkozási 1. pont (dolgozó ember) valaminek a birtokába (pl. megmunkált tárgy) jut - esetleg a munkával szerzett pénz ellenében - ugyanúgy, ahogyan a vevési vonatkozás révén is valaminek a birtokába jut a vonatkozási 1. pont, és az adási vonatkozás révén is birtokába jut valaminek vonatkozási 2. pont. Minden emberi tevékenység, ami nem adás és nem vevés - szerzés. Ez alá a kategória alá tartozik végső soron az ember alakítótevékenysége is (9b num).

Ha a munka eredményének felhasználását tekintjük, akkor találkozhatunk újra az adással, ill. vevéssel. Pl. odaajándékozunk valakinek egy munkaterméket, vagy elveszünk valakitől valamit egy munkatermék (pl. egy fegyver) segítségével.

A képekben és történetekben, tehát nem fogalmi nyelven beszélő Jézus az "adás" és "vevés" főneveket sem használta, bár az adás-tartalmat hordozó "didónai" (adni) használata nagyon gazdagon dokumentált. **A "szerzés" szót sem találjuk meg nyelvében, sőt az igei alakot is csak igen ritkásan. Nincs is egy meghatározott igéje;** a szerzés fogalmát három különböző szóval fejezi ki: "κερδαειν" (kerdaiein = nyerni), "θησαυριζειν" (thésauridzein = kincset gyűjteni) és "ergadzesz-thai" (dolgozni).

b) A szerzés keresése

Hogyan viszonylik a Messiás ehhez a "szerzési" magatartáshoz? Ezt a szerzési tevékenységet ugyanúgy nem szabad keresnünk, mint ahogy nem kereshetjük ennek eredményeit: az ételt-italt-ruhát, a társadalmi előbbre jutást (53 num) sem. Így azután a mindhárom szinoptikusnál megtalálható szállóigéjében óvást is emel a Messiás a szerzés ellenében: "Mit használ az embernek, ha az egész világot megszerzi is..." (Mt 16,26; Mk 8,36; Lk 9,25) (120e num). Dicséri azonban Jézus ezt a tevékenységet Máténál a talentumokról szóló példabeszédben. (Mt 25,16-7.20.22) Itt azonban a képként használt szerzői-kamatoztatói tevékenység országbeli tartalmat hordoz: termünk-e gyümölcsöt vagy elássuk azt, amit kaptunk? Hasonlóan határozottan országbeli tartalmat hordoz a szó, amikor Jézus arról beszél, hogy a testvéri feddével megnyerhetjük (megszerezhetjük) testvérünket. (Mt 18,15)

Óvást jelent be tehát a Messiás az anyagiak megszerzése tekintetében, és ugyanakkor nagyon kemény szankciókkal kötelez az országbeli "szerzői", azaz adási tevékenységre: a

magunkban és másokban való gyümölcstermésre. Kötelez, mert csak az adás által szerezhetjük meg az Életet. Kötelez, mert csak a szeretet a közösséget teremteni tudó erő, s így csak a szeretet életalakítása (s ebben az adás) által tudjuk a közösség számára megszerezni felebarátainkat. A megtagadott szerzés helyébe tett adás által eléggül ki a szerzésigényűnek teremtett ember. Az adás által szerzi meg a maga számára az el nem múló és fogyhatatlan tartalmú Életet is, valamint ráadásként az elmúló és kevesbedhető-növekedhető többi mindet is. - Ebben foglalható össze a "kerdainein" jézusi tartalma.

Lássuk a következő igét: "thésauridzó". Lukács esztelen embere "magának gyűjt kincseket", (Lk 12,21) ahelyett, hogy Istenben volna gazdag. Istenben úgy lehet az ember gazdag, ha nem a földön gyűjt kincseket, hanem a mennyben. (Mt 6,19-20) Ennek pedig ez a módja: "Adjátok el, amitek van, és adjatok alamizsnát. Szerezzetek (»poiészate«= csináljatok) magatoknak oly erszényeket, melyek el nem avulnak, elfogyhatatlan kincset (»poiein thésauron« = »thésauridzein«) a mennyországban...". (Lk 12,33)

Ennek az igének a jézusi jelentéstartalma is a fenti eredményt adja: : Isten népének a "szerzést" csak akkor szabad "keresnie", ha ennek a szerzésnek a tárgya - a mennyei kincs, a mennyei gazdagság. Testvéreket és mennyei kincset kell szerezni tehát, és éppen az adás által. Jézus azt a szerzőtevékenységet ajánlja, amely a szeretet és az adás eszközével országbeli testvéreket és országbeli javakat biztosít a számunkra. Az adás általi birtoklás Szentháromságból magával hozott élménye (6c num) okozza, hogy a **"szerzés" eminenter biológiai jellegű jelentéstartalma nála rendre az adásból fakadó országbeli szerzést jelenti.**

Végezetül **harmadik igénket** ("ergadzomai") **ismét országbeli jelentésben használja a szőlősgazdáról és a talentumokról** szóló példabeszédekben. (Mt 21,28; 25,16) Rajzolja vele a betániai kenetöntés adótevékenységét is; (Mt 26,10; Mk 14,6) öt ízben pedig a Maga országbeli tevékenységét jelöli vele. (Jn 3,21; 5,17; 9,4) Egyetlen ízben jelenti az anyagi értékek megszerzésére irányuló törekvést. Ez esetben azonban a Messiás tilt, mégpedig felhasználva e tiltást arra, hogy megmondja, mire kell irányulnia szerzési buzgalomnak: "Ne dolgozzatok elveszendő táplálékért, hanem a megmaradóért". (Jn 6,27)

A Messiás tudta, hogy az embernek dolgoznia kell. Tanította is (53e num), gyakorolta is. Jól felhasználhatta az időt ács korában is, ha egyszer tanító-orvos pályája során úgy dolgozott, hogy nemegyszer evésre sem volt ideje. (Mk 3,20) **De az anyagi javak megszerzéséért folytatott munkában megnyilvánuló szorgalomnak nem volt propagandistája.** Nem, mert az Ószövetségtől munkára nevelt és nem munkátlan-henye, sült galambot váró néphez érkezett. Olyan néphez jött, melynek számára a tétlenség nem volt az ördög párnája. Ellenkezőleg azt tapasztalta, hogy népe számára: **a gond az anyagi javakért - ez volt az ördög párnája.** A munka! A szerzés! A szerzés, az Isten akarta munka szükségessége elevenen élt e kétezer esztendőn keresztül munkára és nem henyélésre vagy rablásra nevelt népben. A konkrét helyzetre szóló jézusi örömhirdetés ezért öltötte ezt a "Ne szerezzetek"-formát, mert az anyagi javak megszerzésére irányuló munka sátáni minősültségbe fordul, ha a gond és keresés tárgyává magasztosul.

Az evilági ország szekularizációs eszményének kiáltványa hordozza ezt a jelszót: **SZEREZZETEK! A Messiás eszményvilágának jelszava: SZERESSETEK!** E jelszót így magyarázza: ha hajlandók vagytok szeretni, ráadásként szerezni is fogtok. Ha csak szerezni akartok, romhalmazzá lesz, amit szereztek; magatok is hullahegyekké lesztek, és nem lesz tiétek sem az Élet, sem pedig ennek ráadása... az élet. - A szekularizáció "Szerezzetek!" és

"Dolgozzatok!" eszményét az Isten népe nem teheti tehát a maga "keresésének", "gondjának" tárgyává; a maga jelszavává.

A munka nem végcél. A munka - nem Isten! **Ennek világosan látása mellett kell kialakítania a jézusi embernek a maga viszonyát a munkához.** Nincs ellentétbe a fentiekkel, hogy ezt a "sátorszövő" tevékenységünket egész szívvel csináljuk. Lehet is, kell is - nem végső értékként! - törekednünk rá, hogy olyan munkaviszonyra tegyünk szert, amelyet örömmel végezzünk. Isten egyik áldásának tekinthetjük, ha a hobbink és a munkaviszonyunk egybeesik. Ha ez nem lehetséges, akkor is úgy kell végeznünk munkánkat, hogy szó ne érhesse a ház elejét.

"Sátorszövés" és "hivatás" olykor találkozhatnak is egy-egy munkaviszonyon belül. Nemcsak abban az értelemben, hogy amennyiben mások társaságában dolgozom - magatartásommal és szavaimmal munka közben is bizonyosságot tehetek az Országról. Hanem abban az értelemben is, hogy maga a munkavégzésem is hivatássá lehet. Amit munkaviszonyon belül Jézus nevében teszek embertársaim javára, anélkül hogy azt megfizetnék... ez már több, mint sátorszövés, ez már hivatás; tehát eminenter szeretet. Pl. egy orvos, ápolónő, tanár nagyon sok olyant tehet munkaviszonyon belül, amit ha nem tenne meg, akkor sem lenne kevesebb a fizetése. Ez a tevékenysége már "hivatás". Ez már szeretet. Csak el ne feledjük: valakit önzetlenül gyógyítani, ápolni, tanítani különböző általános és szakmai ismeretekre - ez még nem az **egész** evangélium, ez még nem az **egész** szeretet. A jó cselekedetek el nem választhatók a hirdetés feladatától (78 num). Ha én jót teszek Pistával, én szerzek vele csupán "olajat", Pista még marad "balga szűz" (54e num).

A munkámmal nem szeretek? Mivel nincsenek közömbös cselekedetek, mivel minden megnyilvánulásommal vagy az Istent vagy a Sátánt választom, ezért azt kell mondanunk, hogy azzal a munkával is szeretek, szerethetek, amelyért pénzt kapok, amely munkát "szerzésnek" határoztunk meg. Ha úgy dolgozom, hogy nem érheti szó a ház elejét, ha használható munkadarabok kerülnek ki a kezem alól - "dolgozni csak pontosan szépen, ahogy a csillag megy az égen, úgy érdemes" (József A.) -, ha nem csapom be embertársaimat, akik munkával szerzett pénzükön vásárolják meg az általam elkészített terméket, legyen az egy jól kisütött kenyér, vagy egy repedés nélküli öntvény, akkor bizony már szeretek is. Mennyit bosszankodunk, ha használhatatlannak bizonyul a pénzünkön megvásárolt termék vagy akár szolgáltatás! Nem szeret az, aki pocsék munka ellenében veszi ki zsebünkől a pénzt. A szóban forgó jó munka még nem adás, még nem a szeretet teljessége, de annak alapja, kezdete, eleje; s ha ez hiányzik életünkől, bizony hiányos a szeretetünk. Egészen más dolog: a munkát végső értékévé nem tevés és selejtelesen dolgozni. A jó munka kevés az üdvösséghez, a rossz munka ellenére van az üdvösségnek.

c) A szociális kérdés

Nem a szerzés, a munkával való anyagi javakhoz jutás "keresésével" biztosítja a maga életfeltételeit az Isten népe. Ez a Mennyei Atya feladatköre. Többek között az én munkám által is végzi a Mennyei Atya ezt a gondoskodást. De nem feltétlenül. Nem, mert minden jó szándékom ellenére is megtörténhetik, hogy nem dolgozhatom; akárminő társadalmi vagy egészségi okból. Avagy megtörténhetik, hogy végzett munkám ellenére is rá fogok szorulni a Mennyei Atya gondoskodásának másik forrására, azaz kapnom kell felebarátaimtól. Az Isten népe által végzett szerzés, az általa végzett munka bére-gyümölcse nem kizárólag önnönmagáé. Ez a bér meg van terhelve az emberiség rászorultjainak igényeivel.

Mindazonáltal az Isten népe még ezen a címen sem fogja magáévá tenni a munka evangéliumát, még ezen a címen sem lesz rabszolgája a munkának. Nem lesz azzá, mert jól tudja, hogyha ennek áldozza keresését, gondját, minden energiáját, akkor nem lesz "idege" az egyetlen szükségessé választva leülni Máriaként az Ige lábaihoz. (Lk 10,42) Ez esetben ugyanis nem lesz módja elmondania a megajándékozott rászorulóknak azt az örömhírt, hogy nekik is meg kell tanulniuk szeretni, ha meg akarják szerezni - az Életet. **Isten népe még a felebarát megsegítése címén sem akarhatja magát pénzszerzésbe ölni**, mert ebben az esetben két keresése, két gondja volna - s nem lehet két lovon ülni egyszerre! Ebben az esetben már át akarná vállalni a Mennyei Atya feladatkörét, ő akarna gondoskodni a többi mindről, és úgy járhatna, ahogyan Tolsztoj, aki - Szerb Antal zseniális megfogalmazása szerint: "Krisztust mondott, de Marxra gondolt". Az Isten népének gondja: az adás. De nem teszi "gondjává", hogy miből tudjon adni. Az anyagi gondoskodás akár róla, akár testvéreiről - a Mennyei Atya feladatköre. **Isten népe csak besegít a Mennyei Atyának a maga munkájával és munkája gyümölcsének megosztásával.**

Ezért áll hozzá az Isten népe a szekularizáció-haladás programjához másképpen, mint az evilág fiai. Abban, hogy kell a "többi mind" - megegyeznek. **De különböznek abban, hogy milyen rangot adnak ennek a "kell"-nek az értékpiramison belül.** A szekularizációs haladásprogram az Isten népének szemében csupán a "többi mind", és nem az "egy szükséges" programja. Evilág fiai számára pedig éppen ez a "többi mind" jelentkezik az "egy szükséges"-ként. Ebből a különböző értékelésből már levezethető a magatartásbeli különbség.

A szekularizáció nemes indítékaiból megszületett szerzési- és igazságtevési program az anyagi javak biztosítását a munka, a termelékenység fokozásával, s az igazságtalanságok jogi-hatalmi felszámolásával akarja elérni - felhasználva az igazságtalan helyzetben levőknek (és a melléjük állóknak) történelmileg jól ismert forradalmi erőszakerejét. **Az Adás-Kapás országából való Isten népe viszont a termelékenység bármely fokán bizony megoldhatja a meglevő, a birtokolt javak alapján is az anyagi javakban való egyetemes részesedés problémáját - az erőszakot nem ismerő adástörvény alapján.** Isten népén belül az igazságtevés tárgyaltan és szükségtelen, mert akinek van, az ad annak, akinek nincs (Tömörkény, Nazarénusok).

A szociális kérdésnek nincs megnyugtató megoldása - a szekularizációs eszmény alapján.

A gazdag nemzetek nem képesek megoldani az éhezõ nemzetek megetetésének problémáját. Egy ilyen politikai program eleve és elvileg kudarcra ítélt program. A politika ugyanis az érdekek harcában és harcából születik meg. Nem juthat hatalomra az a program, melynek ígérete a választó közönség számára ez: csökkenteni fogom életszínvonalakat, hogy hathatósan tudjuk segíteni az éhezõket. A választók egy másik programra fognak szavazni. Arra a programra, amelynek ez az ígérete: emelni fogom életszínvonalakat. Csak az lehet politikai program, amely számol a választók érdekeivel, és ezekre épít. Ha pedig egy politika a diktatúra útján kísérelné meg az éhezõk hathatós megsegítését, minden karhatalmi biztosíték mellett is hamarosan megbuknék... forradalom törne ki.

Ha valaki így szólna: "Tíz millióan vagyunk; életszínvonalunk mutatója: 9, viszont a földgolyón él egy másik nép, az is tíz milliós nép, ennek pedig életszínvonal-mutatója: 1. Küldjünk el tehát nekik 3-at, s akkor nekik is lesz 4, nekünk pedig még mindig marad 6. Így még mindig másfélszer jobban élünk majd, mint a testvérünkül fogadott nép. A következő fizetésnél tehát már csak 6 db százast találtok majd a borítékban az eddigi 9 helyett..." Ha valaki így szólna, elsöpörné õt a népharag. **Az emberiség szociális kérdésének nem volt,**

nincs és nem is lehet politikai megoldása. Ha egy nép a fenti "elküldésre" hajlamos volna - ennek lebonyolításához nem volna szüksége semmiféle államhatalmi rendre.

Amire a politikai programok képesek, az nem oldja meg a problémát. A különféle segélyprogramok ellenére nő az éhezők száma. A különféle megsegítések ellenére egyre nagyobb lesz az életszínvonalbeli különbség a "megsegítő gazdagok" és a "megsegített szegények" között.

Ha van megoldása az emberiség szociális kérdésének, ha nem szükségképpen a gazdagok és a szegények mind a mai napig látható vérpatakos-hullahegyes, minden felépített rommá változtató pusztítása, akkor ezt csak az adástörvény biztosíthatja, melynek rendet teremtő munkájához bőségesen elegendő a minden erőszakszerv nélküli Isten Ország. Következőleg Isten népének csak egy esetben van erkölcsi értelemben vett joga, azaz egy esetben lehet lelkiismerete elutasítani a szekularizáció haladásmítoszát és programját. S ez az egy eset: Ha valóban az Isten népe, ha ténylegesen vállalja az adástörvényt. Ha a szociális kérdés elvileg egyetlen lehetséges megoldását gyakorlati megoldássá, ténnyé is hajlandó tenni. Azaz akkor, ha a megoldási "lehetőség" a maga életének gyakorlatán belül elindul a "valósággá válás" felé.

Amikor viszont Isten népe elfogadja a szekularizációs eszményt, akkor ez egyet jelent azzal, hogy nem akarja vállalni az adástörvényt. Egyet jelent azzal, hogy lecsukva szemét a tények előtt attól várja a megoldást, hogy túlórázik és termelékenyebbé teszi munkáját,... amitől vastagabb lesz fizetése az "ő" borítéka (valamint szerencsés más egyedek, rétegek, nemzetek borítéka)! Az "ő" borítéka,... akinek már a jelen borítékvastagsága is arra indítja az éhezőket, hogy még nagyobb éhezések árán ugyan, de csak elkészítsék azokat a hatékony fegyvereket, amelyekkel megsemmisíthetik ezeket a szekularizációs túlórázókat és termelékenységfokozókat.

Az Isten népe dolgozik - a 3-as szobában. **Becsülettel dolgozik. De nem gondolja, hogy ezzel teljesítette már Istennek azt a parancsát,** hogy az emberiség (azaz nem ő és szerencsés társai csupán) a hatalma alá hajtván a természetet meg tudjon élni a földtekén.

De hol van ez az Isten népe? A holdban? Mert a Földön alig látható a jelenléte. Az Egyház ellenségei joggal hivatkozhatnak arra, hogy **az utóbbi századok során éppen az a haladás ért el bizonyos eredményeket, amely haladástól a fentiekben elhatároltuk magunkat. A tény ugyanis az, hogy az angol, ill. a francia polgári forradalmak s ezeknek egyéb országokban is érezhetővé váló hatása emelte be az alkotmány sáncai közé a harmadik rendet, a polgárságot.** Ez a politikai, még hozzá nagyon is véres politikai tett pedig mégis csak hozzájárult ahhoz, hogy kisebbedjenek a társadalmi egyenlőtlenségek. Tény az is, hogy a szocializmus eszmevilága - ám politikai és véres politikai eszközökkel - továbbvitte ezt a folyamatot, s nem egy helyen elvégezte a munkásosztály javára a késő társadalmi befogadás művét. S tény, hogy ez ott is érezteti jótékony hatását, ahol a negyedik rend nem forradalom útján jutott nagyobb lehetőségekhez.

És az is tény, hogy **az Egyház ezekben az osztályharcokban** - ha nem is minden esetben - **szinte szabályszerűen a kiváltságosok oldalán állt.** Azaz a szegény "hívek" és már "nem-hívek" az egyes országok súlyos mértékben kiváltságolt főpapjai - és olykor közpapjai - ellenében vívtak ki bizonyos lehetőségeket a maguk számára. Éppen ezért a keresztényeknek nincs erkölcsi alapjuk arra, hogy az Egyház nevében kritizálják a fenti történelmi mozgásokat. Csak azért kerülhetett sor ugyanis ezekre, mert a keresztények nem teljesítették kovász-

szerepüket. Mégis: Jézus tanítványainak kötelességük elhatárolni magukat a fenti történelmi mozgásoktól azzal a feltétellel, hogy az elhatárolást lehetővé tevő jézusi tudatuk nyomán valósítani kezdik az adástörvényt. Méghozzá a történelmi hatékonyság mértékében. Azaz oly mértékben, hogy létrejöjjön a kovász-szerep gyakorlásának oly foka, amely biztosítja az emberiség egésze számára is ezt a tudatátalakulást, amely a kommunizmus ígérete megvalósulásának is feltétlen feltétele. Ahhoz, hogy a fentiekben leírt szemlélet vallása ne legyen részünkről képmutatás, közöny és pilátusi kézmosás, meg kell mutatnunk, hogy pénztárcánk kinyitása révén többet tehetünk, mint az, aki csak a munkaviszonyát teljesíti s ettől, ill. a forradalmi vagy nem forradalmi jellegű politikai erőalkalmazásoktól várja az éhezők és szegények megmentését és felkarolását.

A szekularizáció és a haladásmítosz kritikája csak azok részéről nem olcsó gáncsoskodás, akik életükkel megteremtik azt a kovász- vagy modell-társadalmat, amely észrevehető és értékelhető alternatívát kínál fel az emberiség sorsáért aggódóknak és megoldást keresők számára. Az adás-törvény nem maradhat csupán elvi megoldási lehetőség, ha Istennek ténylegesen is él népe a Földgolyón. Csak az adástörvény gyakorlattá tévése gondolkodtathatja el a szekularizáció elkötelezettjeit, s adhat új reményt azoknak, akik látják már, hogy szekularizációs programjuk nem képes megbirkózni a vállalt feladattal.

130. KARHATALOM ÉS SZERETET

a) A Jézus korabeli helyzet

A Messiás az örömhírt, annak az idők végéig érvényes tartalmát egy konkrét nép viszonyaira alkalmazva mondotta el. E konkrét nép megszállott nép volt. **A megszálló hatalom beérte azzal, hogy a megszállott nép dolgozott és adót fizetett; katonáskodást nem kívánt tőle.** Ami az államvezetésben, a hatalmi politikában való részvételt illeti, a szegényektől semmit sem kívánt - ama kor általános gyakorlatának megfelelően. A helybeli születési arisztokrácia és az írástudók vékony rétege számára biztosított valami kooperálási lehetőséget (86c num), amelybe azonban még a kooperálók sem kívánták bevonni a köznépet, a tanulatlan, törvényt nem ismerő szegénységet. Azok a "szegények", akik Jézust mint tanítványok, szimpatizánsok körülvették, ennél fogva olyanokból regrutálódtak, akik az akkori és ottani evilági országnak csupán munkafunkcióját végezték. Vágyaikban ugyan messzemenően hatalomgyakorlók voltak (109c num), de az örömhír egyértelműen hatalmat nem gyakorlásra buzdított, a politikai hatalom gyakorlását mint erőalkalmazást egyértelműen a sátáni magatartás szférába utalva.

A történetek bizonyossága szerint (104-5 num) Jézus magatartása, tanítása s benne **az erőalkalmazás globális elutasítása - igen megnyugtató volt az akkori megszálló államhatalom képviselőire,** akik semmi mást nem óhajtottak a leigázott zsidó néptől, mint a globális elutasításban foglalt lojalitást. Nem volt megnyugtató azonban ez a jézusi magatartás a leigázott nép és annak vezetői számára, mert ezek az adott hatalmi rendet fel akarták cserélni a magukéval; természetesen a vezetők is a magukéval, és a köznép is a magáéval.

Mindezek következtében akkor és ott nem került sor bizonyos kérdések felvetésére és megválaszolására. Nem került sor annak megtárgyalására sem, hogy vajon az erőalkalmazásnak igazán minden formája idegen-e attól az Országtól, amely ország népének szeretnie kell a maga ellenségeit is. A következőkben megkíséreljük alkalmazni a jézusi tanítást az akkoritól eltérő, de ugyancsak konkrét helyzetekben támadó problémákra. Úgy tetszik, hogy az erőalkalmazáson belül **különböztetnünk kell aszerint, hogy kinek a részéről és ki ellen irányul az erőalkalmazás.**

Történhetik ez egyfelől **az állampolgárok részéről:**

- az államhatalom ellen, a forradalom legkülönbözőbb formáiban, továbbá
- az egyes állampolgárok ellen a közbűntények legkülönbözőbb formáiban.

S történhetik az erőalkalmazás másfelől **az államhatalom részéről**

- köztörvényesek ellen, akik áthágják az evilági országnak törvényekben lefektetett rendjét;
- politikaiak ellen, akik más rendre akarják lecserélni a meglévő rendet, ill. a rend érintetlenül hagyása mellett a vezető személyt vagy személyeket akarják lecserélni;
- más országok ellen, akik veszélyeztetik az ország függetlenségét, ill. merő létük is sérti az ország érdekeit;
- a jézusi emberek ellen, akik bár nem azonosulhatnak maradéktalanul sem a meglévő, sem a helyükbe kerülni akaró renddel, mégis bármely rendben teljesítik munka- és adófizetési kötelezettségüket, mert elvileg kötelezőknek érzik magukra az adott rend törvényeit, és nem vétnek e rend ellen, amíg az olyat nem kíván tőlük, ami már beleütközik Isten törvényébe, például az erőalkalmazást.

b) A nyomorban levők

Ami az állampolgároknak az államhatalommal szemben gyakorolt erőalkalmazást illeti - a Messiás magatartása egyértelműen elutasító. Mindazonáltal fel kell vetnünk itt egy kérdést. Mi van akkor, ha egy országon belül a társadalmi gúla alsó részében levők nem szegények, hanem nyomorgók; s e társadalom felső rétege hozzájuk viszonyítva is, abszolúte is, nagy jólétben és fényűzésben él? Severina, a tizenhét gyermeket szült és abból tizennégyet csecsemőkorban temetőbe kivívó brazil anya, megkérdezi a Bogotában erő-nemalkalmazást hirdető VI. Pál pápát, miért akarja szavaival megbénítani azoknak a karját, akik ki akarják ütni csecsemőik megfojtóinak kezéből a fegyvert (Information Catholique Internationale 1968 szept.). Mit mondana az Úr Jézus Severinának?

A szegénység és a nyomorúság között ugyanúgy nem lehet éles határt vonni, mint a gazdagság és szegénység között (57c num). Az ilyen fokú csecsemőhalandóságot mutató országokban azonban az anyagi javakkal rendelkezés különbözőségét ábrázoló lineáris sor egy adott zónában már nem a szegényeket, hanem kétségtelenül a nyomorgókat mutatja. Akik az utcakövezeten hálnak, akik megszült gyermekeiket rendre temetőbe vinni kényszerülnek - ezek biztosan nem szegények már, hanem nyomorgók. A lineáris ábrázoláshoz tapadva ezt kell tehát mondanunk az ily országokra vonatkozóan: minél közelebb van valaki a legkevesebb anyagi javval rendelkezést ábrázoló bal szélhez, annál inkább nyomorgó; minél közelebb áll valaki a legtöbb anyagi javval rendelkezést ábrázoló jobb szélhez, annál inkább gazdag; s minél távolabb áll valaki a jobb, ill. bal széltől, annál inkább szegény.

Az ily fokú elesettségben élő embereknek addig, amíg meg nem etetem, fel nem ruházom őket, amíg lakást nem adok nekik, nem hirdethetem az örömhírt. Nem hirdethetem, mert nincs mit hirdetni nekik. A fentiek megtevése előtt és nélkül visszahullna fejemre vádként minden jézusi szó, amit kiejtek a számon. Még akkor is, ha "szegénnyé" teszem magam értük, de ők maguk maradnak a "nyomorúságban". Nyomorúságra viszont nem tudom juttatni magam, ez ellen lebíratatlanul tiltakozik emberi természetem. Éhségstrájkra képes lehetek akár heteken keresztül is; vállalhatom, hogy priccsen alszom, még életem feláldozását is képes lehetek elvállalni. **De életformámmá** (azaz állandó jellegűvé) **tenni az éhséget**, a fázást, a lakástalanságot és ruhátlanságot, a betegséget és pusztulásomat - **ez felette van annak, aminek vállalására képes lehetek**. Ezt a Messiás sem vállalta; Názáretben sem, onnan útrakelve sem.

A nyomorúság életformája csupán rászakadhat - vállalatlanul - az emberre. **Ebben az életformában az életösztön szükségképpen meghatározó tényezővé válik**. Azaz ettől az életformától az ember szükségképpen szabadulni akar. Ostromlott, elfoglalt városban rendre adódik egy pár hét, amikor már vagy még nincs közellátás. Az éhes ember ilyenkor nem csinálhat problémát abból, hogy feltörje-e azokat a raktárakat, amelyekben élelmiszerre találhat. A "nyomorúságban" élő ember viszont étel-ruha-lakás-gyógyszer tekintetében életformaszerűen él ebben az ostromhelyzetben. Egy súlyosbító körülménnyel: nincs interregnum, mint az ostromlott-eleső-elesett városban. Teljes a karhatalmi rend, és ez a karhatalom véd minden kenyércipót, minden kabátot, minden házat és minden skatulya gyógyszert. Megtorlás: börtön és akasztás jár annak, aki lop, rabol. Megtorlás jár érte, ha a neki hiányzó dolgokat feles bőségben birtoklót (aki védi a maga feleslegét) megtámadja vagy megöli. Ily körülmények között a "nyomorúságban" élők nem képesek másra, mint azon spekulálni, hogyan lehetne kiütni a fegyvert azok kezéből, akik védik a gazdagok (a nyomorgók számára életfontosságú) feleslegét. S a nem éhező örömhír-hirdetőtől szükségképpen meg kell kérdezniök azt, amit "Severina" nevében alighanem fúrtagyú teológusok kérdeztek meg VI. Pál pápától.

c) A nyomorban levőkért

Országbeli ez a magatartásuk? Nem országbeli. A permanens nyomorban levőtől azonban nincs módunk országbeli magatartást kívánni, ha egyszer nem a természet mostohasága, hanem embertársaik embertelensége taszítja-tartja őket nyomorúságban. A permanens nyomorban élők országbeli magatartását a Messiás sem mutatta be a maga életével, amely csak szegénységben folyt le, de nem permanens nyomorúságban.

Isten az emberiségnek adta oda a földet, s valakik elzárják tőlük ezt a földet s annak javait. E megnyomorítottak számára lélektani lehetetlenség az evangélium: odaadni a magukét és magukat. Az ember által történő kifosztottság életformájába kerültek. Ember alatti létbe alázták őket embertársaik. Az ebben az állapotban levőknek nem hirdethetjük ki a szeretettörvényt, az erő-nemalkalmazást; előbb tennünk kell valamit nyomoruk enyhítésére. **Csak a gazdagoknak mondhatjuk el, s ily esetben el is kell mondanunk, hogy reájuk száll mind az a vér, amelyet a nyomorban levők ki akarnak ontani**, s ki is ontanak majd, amint módjuk lesz rá. A gazdagoknak kell ily esetben elmondanunk, hogy saját (erőalkalmazási) etikájuk alapján is - a legsúlyosabban erkölcstelenek. Bátran meg kell mondanunk, ahogyan Jézus is megmondta ezt az Őt ütő szolgának. (Jn 18,23)

Ez azonban csak másodlagos tennivaló. Ezt inkább csak azért kell megtennünk, hogy a **nyomorgóknak semmi kétségük se legyen a tekintetben, hogy a Jézus ügyéhez tartozók nem fújnak egy követ a nyomorgatókkal**, nem kitartottjaik a nyomorgatóknak és nem közönyösek a nyomorgókkal szemben. Különösen akkor van erre nagyon nagy szükség, ha a Jézus nevét ajkukon hordozók közül valakik (vagy talán sokan is) a múltban vagy jelenben (magatartásukkal Mesterüket megtagadva) szövetségben voltak vagy vannak a nyomorgató gazdagokkal.

Elsődleges tennivalónk - Egyházon belüli tennivaló: mindenekelőtt szegénnyé kell tennünk magunkat. Az Egyházból pedig feltétlenül el kell tűnniök azoknak, akik ezért a nyomorúságért felelősek, akik karhatalommal védik feleslegüket a nyomorgókkal szemben. Mert oly országban, amelyben nyomorgók élnek, az Egyházban még kevésbé lehet helye a gazdagoknak.

Még kevésbé, mert sehol sem lehet köze a gazdagoknak Istenhez (57 num). **A nyomorgó ország keresztényeinek javaik megosztásával élenjáróan szegénnyé kell tenni magukat.** Élenjáróan és példamutatóan - a többi ország keresztényei számára. Meg kell magyaráznunk önmagunknak, hogy a nyomorgó alig képes mást tenni, mint legyilkolni az őt nyomorgatót, s hogy ezekért a gyilkosságokért a nyomorgatók és a magukat a nyomorban levőkért szegénnyé tenni nem akarók - a felelősek!

Az erő-nemalkalmazás egyoldalú hirdetése - amúgy is súlyos ellentmondás. Ha azt csak a forradalmat csinálni akarók számára képviseljük és hirdetjük, méltán hullhat ránk a gyanú is, a vád is, hogy a fennálló rend támogatói és haszonélvezői vagyunk. Különben is: ez a magatartás logikátlan. Aki ugyanis megengedettnek mondja a meglevő politikai rend erőalkalmazásait és meg nem engedettnek hirdeti a lenni akaró politikai rend erőalkalmazásait, az a forradalom győzelme esetén szükségképpen és logikusan - megengedettnek fogja mondani azoknak az erőalkalmazásait, akikét a forradalom győzelme előtt meg nem engedettnek mondotta. És kényszerül majd meg nem engedettnek mondani azokét, akikét megengedettnek mondotta a forradalom győzelme előtt.

Sem a logika, sem a tisztesség meg nem engedi a két mértékkel mérést: a rendőr üthet, a forradalmár nem üthet: s majd a forradalmár is üthet, ha már rendőrré lett! Jézus tanítványa, amikor a neműtést képviseli, nem a rendőrnek akar segíteni; azaz nem igazolja azt a rendet, amelyet nem akar fegyverrel megdönteni. Az erő-nemalkalmazást mindenki számára hirdetniünk kell: a rendőr számára is, nemcsak a forradalmár számára. Severina nem hisz az Országban, csak a fegyverek erejében. Isten népe megengedheti, hogy a szekularizációs eszme képviselői szubjektíve meg vannak győződve az erőalkalmazás helyességéről; akár a hatalom birtokában vannak, akár törekednek a hatalom fegyveres megdöntésére és átvevésére. **De ezt a "megengedést" nem teheti egyoldalúan**, ha el akarja kerülni a két mértékkel mérő állandó elvtelenség méltán reászakadó vádját.

Isten népe nem nyúl erőalkalmazáshoz akkor sem, ha a hatalmon levők egyértelműen - nyomorgatók. Isten népének nem az a feladata, hogy közösséget vállaljon a messiási magatartásig nyomoruk miatt felemelkedni nem képes nyomorgók - ösztönök meghatározta - magatartásával. Camillo Torres szubjektív jó szándéka - vitán felüli. De ha felemelkedünk a szubjektív jó szándékok világából a "Miért jött"? **objektív** világába, akkor semmi kétség, hogy Isten az Ő népét nem gerillafeladatokra szánta. Nem, mert az ily feladatok végzése a szubjektíve jó szándékú embert - objektíve a Sátánnal egyesíti. Nem azért kell elhatárolnunk

magunkat Torres magatartásától, mert a fegyveres harc összeférhetetlen a pappal, hanem azért, mert az ilyen harc a kereszténnyel összeférhetetlen.

Akkor is így van ez, ha adott esetben megengedjük annak lehetőségét, hogy a forradalom etikusabb, emberhez méltóbb világot teremtsen, mint amilyent megdönt. Ennek megengedése esetén sem vállalja azonban Jézus tanítványa mindazt, amivel a forradalom győzelemre juttatása jár; és nem vállalhatja azt sem, amivel az új hatalom fenntartása jár. Ezzel szemben vállalja, hogy magatartása következtében a két szembenálló fél (a politika házi törvénye szerint) "harmadik-utasnak", sőt ellenségük szövetségeseinek fogja tekinteni őt. Az egyik fél is és a másik fél is. Teljesen logikátlanul és teljesen igaztalanul, mert az Isten népe az egyik félnek sem az ellensége, hiszen senkinek sem ellensége. A sátáni erőalkalmazás elkötelezettjei azonban evvel mit sem törődnek. Isten népe ennek következtében nem tehet mást, minthogy ebben a szituációban is... magára veszi a keresztet.

Azzal, hogy a papok is fegyveresen harcolnak a nyomorgók ügyéért, nem megy előre, sem az "egy a szükséges", sem a "többi mind" ügye. Más a tennivaló. Jelenleg az az abszurd helyzet áll fenn ezekben az országokban, hogy az egyház szentségei rendelkezésre állnak a két egymást gyilkoló, gyilkolni akaró tábor mindegyikének. Megáldozhatnak a fegyveres nyomorgatók is, és a fegyveres guerillák is. Azaz egyesülhetnek Jézussal azok, akik készek egymást legyilkolni!!! Ha a papok elhatárolnák magukat mindkét tábortól, azonnal láthatóvá lenne Krisztus tábora. Enélkül azonban csak az látható, hogy vannak "reakciók" és "nem reakciók" egyháziak; tehát így vagy úgy politizálók, s nem indul el a metanoia Jézus tanításának irányában.

d) Részvétel a hatalomban

Isten népe nem vehet részt abban a hatalomban, amely nem lehet meg erőalkalmazás nélkül. Nem részesedhetik a "törvényes hatalomban" sem. **A jézusi emberek** ellen az Isten népe még egy további okon sem alkalmazhat erőt: ez "önmagában meghasonlás" volna; Isten népe ez esetben önmaga ellen fordulna. **A politikai bűnösök** megbüntetése esetében nem fordulna önmaga ellen, hiszen az Isten népe fogalmilag kizárja azt a tevékenységet, amely a politikusoké, ha ez a tevékenység hatalomgyakorlást, ill. annak szándékát jelenti.

Ez a "kizárás" viszonylag akadály nélküli volt Jézus korában, amikor is a politikával foglalkozás igen szűk rétegek lehetősége-sajátja volt. A népfelség elvének megszületése következtében azonban a hatalomgyakorláshoz, a politikához immár nemcsak az olimpuszi istenek kiszemeltjeinek, ill. az Isten kegyelméből való királyoknak van közük; azaz nem csupán a császárok és udvaruk az államhatalom hordozói, hanem a szavazó állampolgárok is. Ennek valóságát ugyan a szembenálló politikai rendszerek kölcsönösen tagadják egymás rendszeréről - mondván, hogy a választás csak üres játék, több párt esetén is az, mert ekkor sem lehet másra szavazni, mint a pénz és a hatalom tényleges birtokosaira -, mégis tény, hogy **az elmúlt századokhoz és ezredekhez viszonyítva kétségtelenül nőtt a tömegek politikai befolyása**, s egyre kevésbé csupán egy-két család ügye és lehetősége az evilági ország vezetése.

Nos, az Isten népe változatlanul nem foglalkozhatik hatalomgyakorlással, mégis a népfelség elvének beköszöntése bizonyos tekintetben új helyzetet teremtett számára. Újat, mert **állampolgári joga és adott esetben istengyermeki, valamint állampolgári kötelessége, hogy szavazatát arra adja, akinek elvei és személye a legnagyobb biztosítékot jelenti**

számára a tekintetben, hogy a megválasztott a törvényhozást, végrehajtást és igazságszolgáltatást oly módon fogja gyakorolni, hogy az ország polgárai azt "törvényesnek", azaz a közmegegyezéssel megegyezésben lévőknek tekintsék. E szavazási kötelességének teljesítésével - nem kétséges - valaminő aktív jellegű kapcsolatba kerül a politika, és így az erőalkalmazás világával. Adott esetben azonban mégsem utasíthatja ezt el, mert megakadályozhat vele valami rosszat, elősegíthet vele valami jót; pl. ha arra a pártra szavaz, amely lehetővé teszi, hogy a Jézusra figyelő állampolgárokat ne büntessék szabadságvesztéssel a katonai szolgálat megtagadás miatt.

E szavazási funkció teljesítésén túlmenően Isten népe elfogadhat továbbá a társadalom irányításában bármely olyan közfunkciót, amelyre megkéri-megválaszják annak ellenére, hogy ismerik jézusi elkötelezettségét és annak tartalmát. Elfogadhatja, amennyiben ennek a funkciónak a betöltése nem kívánja meg tőle, hogy olyasmit adjon a császárnak és polgártársainak, ami szembeállítja őt jézusi elkötelezettségével. Fegyverrel nem harcol a különböző politikai rendszerek mellett és ellen, de **azon a politikai renden belül, amelyben él**, a maga Jézus szerint tájékozódó, nem hatalmi jellegű magatartásával **törekedhetik** (és törekednie is kell, ha módja van rá) **polgártársai életét emberibbé tennie**.

Amikor majd az állam, az erőszak elhal, akkor a Jézushoz tartozó ember már betölthet bármilyen funkciót az evilági országban. Addig azonban csak olyan funkciókat tölthet be, amelyek nem igényelnek erőalkalmazást. Ha az emberiség élete Jézus felé halad, ha az evilági országok életének egyre szélesebb és szélesebb sávjaiban lesz lehetséges az élet erőalkalmazás nélkül, akkor a Jézushoz tartozók egyre több és szervezetenként egyre magasabb pozíciót tölthetnek be polgártársaik bizalma révén.

e) Közrend

Egészen nyilvánvaló, hogy Isten népe számára, melyet a Messiás nem vett ki az evilági országból, pozitív jelentőségű az államhatalomtól biztosított közrend, ami a köztörvényesek megbüntetése nélkül nem állhat fenn. **A tény tehát az, hogy az egész társadalom és így Isten népe is haszonélvezi a közrendet;** s ez egyet jelent azzal is, hogy haszonélvezi a közbűntényesek megbüntetését. Az adott rend "közmegegyezésszerű" jellegű törvényeinek megtartása, azaz az állampolgárok életét szabályozó és biztonságossá tevő rend tiszteletben tartása ugyanis minden állampolgár közös érdeke.

Az államhatalom eme rendfenntartó funkcióját illetően **különböztessünk meg három állásfoglalást**, melyeknek mindegyike pozitív módon viszonyul a közrendhez:

- nem véték ez ellen a rend ellen;
- sőt "természetesnek" is tartom, hogy megbüntetik a rend ellen vétőket;
- sőt magam is beállok a rend ellen vétők megbüntetésébe: akár feljelentéssel, akár munkaviszonyszerűen, azaz bírói vagy büntetés-végrehajtói munkaviszonyt vállalva.

Az első állásfoglalás - alapkövetelménye az Isten Országának. Ennek a rendnek tiszteletben tartása ugyanis az Istennek-tetsző egyik alapvető feltétele. Ezt teljesítve (a tisztesség követelményeit) kell továbbmennünk az állam törvénye által parancsba nem adott szeretet parancsai felé. Nagyon nyilvánvaló ez, hiszen valójában az ószövetségi törvény idején is érvényben levő Tízparancsoltnak a teljesítését jelenti a közmegegyezéssel szükségesnek tekintett közrend megtartása.

A második állásfoglalás szintén sajátja lehet az Isten népének. De csak azon törvények esetében, amelyekre vonatkozóan közmegállapodás feltételezhető (59d num). Azért tarthatja "természetesnek" Isten népe a rend ellen vétők megbüntetését, mert azokat, akik nem Istenéi, akiket maga a bűn, a Sától való idegenkedés nem képes visszariasztani a rend megsértésétől, azokat csak a közakaratból kiszabott büntetés riaszthatja vissza. A világ tisztességes fiainak természetes védekezése ez a világ tisztességtelen fiaival, ill. a tisztességtelen magatartásokkal szemben. A világ fiaié, akik még nem értették meg az evangéliumot. Isten népe nem helyesli ezt a magatartásukat, csak megérti, hogy ez a "világ" rendje.

A harmadik állásfoglalás azonban teljességgel idegen attól a Messiástól, aki csodálkozással vegyes felháborodással kérdezte: "Ki tett engem bírónak vagy végrehajtónak köztetek?". (Lk 12,14) De igazolható magatartás-e az evilági ország polgára részéről a büntetésben való részvételnek az elutasítása? **Haszonélvezhetünk-e egy közrendet, amely ellen ugyan nem vétünk, de amelyet az ellene vétőkkel szemben nem akarunk megvédelmezni?**

Úgy tetszik, igen. Az evilági ország korpuszán belül vannak termelői és rendfenntartói funkciók. A rendfenntartó funkció (munkaviszonyszerű) elkötelezettje például haszonélvezheti, hogy fizetség ellenében felhozzák tüzelőjét a III. emeletre, anélkül hogy ő maga hajlandó lenne elvégezni ezt a munkát, amelyet egyébként valaki által elvégzendőnek tart. Isten népe természetesnek tekinti, hogy valakik elvégzik a közbüntényesek kinyomozását, elítélését, megbüntetését (az összes ezzel járó munkaviszonyok elvállalását), haszonélvezheti is ezt, s ugyanakkor úgy gondolhatja, hogy neki nem feladata-kötelessége ily munkaviszonyt vállalni. Ugyanúgy, ahogyan például egy rendőr nem érzi a maga feladatának azt, hogy tüzelőjét felhordja a pincéből. A rendőr megfizeti a szállítómunkást, s a szállítómunkás (az adó megfizetésével) megfizeti a rendőrt. **Kölcsönös megfizetések ellenében haszonélvezik egymás munkáját - az evilági ország közösségének belső rendje szerint.**

Úgy tetszik azonban, hogy van itt valami megfeleléshiány: "A rendőr nem nézi le a szállítómunkást, a rendőr nem tekinti erkölcstelennek a szállítómunkát; viszont Isten népe lenézi a rendőrt, erkölcstelennek tekinti rendfenntartó munkáját. Ha nem tekintené annak, akkor maga is hajlandó volna rendőri munkaviszonyt vállalni. Nem tisztességes dolog, hogy haszonélvezi azt, amit a maga részéről meg nem engedhetőnek tart!" - Ez az ellenvetés nem fogja meg pontosan a valóságot. A valóság ugyanis az, hogy Isten fiai nem adnak munkát a rendőrnek: nem vétnek az állami rend ellen, tehát őmiattuk nem volna szükség karhatalomra. Ha önmaguk közt vitás ügyük van, elintézik azt önmaguk között - erőalkalmazás nélkül. (Mt 19,15-8; 1Kor 6,1-6) **A rendőrökre csak azok miatt van szükség, akik nem akarnak tetszeni Istennek;** az Istennek-nemtetszés (adikia) magatartása teszi szükségessé a rendőröket.

Továbbá az a valóság, hogy Isten népe nem nézi le a rendőrt. Olyannak tekinti a rend szolgáját (örét), mint aki az evilági országnak egy (az Istennek-nemtetszők miatt) szükséges munkáját végzi. Végzi azért, mert nem értette meg még az örömhírt; nem tudja, hogy embertársaink érdekében lehet különb munkát is végezni, mint megbüntetni a bűnösöket. A megvetés és lenézés (Lk 18,9) egyébként teljesen idegen az Önmagát mindenkiért feláldozó Krisztustól. Attól, aki minden megvetés és lenézés nélkül korholja azokat az írástudókat, akiknek módjuk volna azonosulni az örömhírral, s ugyanakkor a legnagyobb megértéssel fogadja az egyszerű emberek, a vámosok és bűnösök közeledését; barátja azoknak. (Mt 11,19;

Lk 7,34) Az Isten népétől idegennek kell lennie minden lenézésnek és megvetésnek, ha hűséges ahhoz a Messiáshoz, aki a kereszten még azokat is meg akarja menteni, akiket a Szentlélek elleni bűnben levőknek állított. (Lk 23,34) Bizonyosan nem nézi le, és nem veti meg azokat, akiket el akar juttatni a Maga életének közösségébe. Még kevésbé lehet ily érzülettel azok iránt, akik nem követik el a Szentlélek elleni bűnt, akik jó lelkiismerettel végzik a közrend fenntartásának funkcióját.

Ezért azután Isten népe nem tekintheti a rendőr munkáját (amennyiben ez a munka a közmegegyezéssel törvényeket szolgálja csupán) **"bűnnek" - amíg egy rendőr meg nem értette az örömhírt.** Jézus a Hozzá bizalommal forduló rendőrt (kafarnaumi százados) megdicséri bizalmáért, anélkül hogy elítélné őt foglalkozásáért, és anélkül hogy Isten Országába illőnek állítaná foglalkozását: (Jn 4,46; Mt 8,5; Lk 7,2) gyógyítása ellenében nem kíván tőle foglalkozásváltoztatást; de nem azért, mintha Országba illőnek találná foglalkozását, hanem azért, mert rendje és útja van egy emberi lélek fejlődésének. Jézus a bizalommal hozzá fordulók közül senkinek sem nyújtott be gyógyítása fejében - számlát. Indításnak szánja a gyógyítást. Ha a meggyógyított megindul a Messiás nyomában, s meghallja majd az evangélium ígéit, akkor következik el a számlabenyújtás ideje. Péternek viszont, aki már három éve hallja az örömhírt, a Messiás megmagyarázza, hogy nem lehet köze a rendőrök magatartásához: hüvelyébe dugatja vele a kardot. (Mt 26,51-2)

A termelői munkakörből adódó kooperáció problémáit megvizsgáltuk már (61e num).

Ami pedig **a politikai ellenfelek és a jézusi emberek elleni hatalmi megtorlást** illeti, ma már az emberiségnek legalább is vallott, ha nem is gyakorolt elve, hogy ezekkel szemben az erőalkalmazás - **erkölcstelen.** Ezt az elvet az ENSZ alapokmánya is, s az egyes evilági országok alkotmányai is általában fennen hirdetik. Isten népének - ezt gyakorolnia is kell.

f) Az igazságos háború

Ami a külső ellenség elleni erőalkalmazás minden állampolgárra vonatkozó kötelezettségét illeti, e tekintetben az államhatalmak még nagyon kemény szívűek: az állampolgároknak kötelességük embert gyilkolni. **Egyes államok azonban már kezdenek szóbaállni az állampolgárok egyéni meggyőződésének mérlegelésével.** Mindazonáltal az államok nagy többsége keményen megbünteti az erő-nemalkalmazás e területen való érvényesíteni akarását.

A prófétai szerepkört korunkban **a teológusoktól átvállalni látszó regény-, dráma- és versírók** azonban egyre nagyobb erővel mutatnak reá a messiási álláspont igazolására: Dürrenmatt, Silone, Morris West külföldön, valamint Kodolányi (Vízöntő), Illyés Gyula (Tiszták, Himnusz a nőkhöz), Németh László (Gandhi halála), Sántha Ferenc (Az áruló) idehaza. A gondolkodó emberek között hovatovább problematikus lesz, hogy "lehetünk-e becsülettel banditák" (Harsányi Kálmán, A Balkánt jártuk). Problematikussá lesz, hogy elmehetünk-e tömeggyilkosnak a folyó túlsó partján lakók közé, akik egyébként szintén állampolgárként kapott parancs alapján jönnek hozzánk, hogy nálunk legyenek tömeggyilkosok. S ha ez a probléma a kereszténységen belül is újszerű kérdésfelvetésnek bizonyul, ennek oka nem az örömhír bizonytalan tartalmában rejlik, hanem abban a nagykonstantini fordulatban, melynek következtében az Isten Országá és az evilági ország házasságra lépett egymással.

Bizonyos előrehaladás Krisztus irányában észlelhető nemcsak a szépirodalomban, hanem a teológiai irodalomban is. A teológia hajlamos az atomfegyver korában feladni az "igazságos háború" lehetőségét. A feladás megokolása így hangzik: értelmetlenné vált az igazság birtokában levő fél részéről a háborúzás, mert ő is belepusztul az atomháborúba (Pacem in terris). **VI. Pál még tovább ment** bogotai útja kapcsán mondott beszédeiben: "Az erőalkalmazás nem evangéliumi. Az erőalkalmazás nem keresztény." Sajnos a katolikus teológia ezt a pápai nyilatkozatot agyonhallgatja. Ez az agyonhallgatás világosan mutatja, hogy egyelőre csak beszélünk a nagykonstantini korszak végéről, de még javában benne élünk e korszakban.

Az atomháború "értelmetlensége" kiterjesztendő az atomot nem használó háborúkra is. A háborút ugyanis nem az igazság birtokában levő, hanem az erősebb nyeri meg. Ha történetesen az az erősebb, aki az igazság birtokában van, akkor is értelmetlen a háború, mert a győző a győzelem után biztosan igazságtalanná lesz a mechanikai törvény érvényesülése következtében (59c num). Ennek következtében az "igazság" birtokában levő fél győzelme után ugyanott vagyunk, ahol a kölcsönös tömeggyilkosságok előtt voltunk: valakik igazságtalan helyzetben levőknek tudják magukat, s ezért készülnek egy újabb igazságos háborúra. És így tovább. A vesztes mindenképpen - az ember. Az eredmény mindenképpen: elpusztított ország és hullahegyek.

Az "igazságos háború" elméletének mindenképpen meg kellene adnunk már az eszmei kegyelemdőfést. Nemcsak a fenti megfontolások alapján, hanem még inkább azon az alapon, hogy **országok közti veszekedésekben reménytelen megegyezésre jutniok az országoknak abban, hogy ki képviseli az igazságot.** A mechanikai erő bűvkörében élő számára értelmetlen dolog bármit is megmagyarázni akarnunk. Tegye nyilvánvalóvá ezt egy példa. A bolgár cár és a besenyők által szétvert magyarságnak ki lett volna képes 896-ban megmagyarázni, hogy amikor menekülőben az északkeleti és déli Kárpátokra felkapaszkodtak, akkor onnan egy olyan területre ereszkedtek alá, melynek törvényes (igazságos) ura a bolgár cár, ill. a német császár hűbérese? És ki tudta volna megmagyarázni Zalánnak és Szvatopluknak, hogy a magyarok számára pillanatnyilag nincs más hely, ahol élni tudnának? S ha egyoldalúan úgy döntenénk, hogy honfoglalásunk igazságos háború által jött létre, feltétlenül igazságtalan háborúnak kellene minősítenünk ez esetben Szent László 200 évvel későbbi háborúját Erdélyben a kunokkal szemben, akik ugyanamiatt kapaszkodtak föl a Kárpátokra, ami miatt két századdal korábban a magyarok. Igazságos volt-e a törököktől szorongatott bizánci császárság rovására kiépítenünk a középkorban a Balkánon bánságainkat?

Értelmetlen kérdésfeltevések ezek; az erők határozzák meg az evilági országok térfoglalásait, illetéktelen itt ez az "igazságos" szó. Ha egyszer a Messiás a legszentebb, a bűn nélkül való Istenember ellen emelt kardokat sem volt hajlandó megfékezni engedni Péter kardja által, akkor **a Messiás népe részéről teljesen logikátlan és hűtlen magatartás - elméletet gyártani az "igazságos" kardrántásról.**

A Messiáshoz tartozó emberek az evilági országok közti viszonyok alakulását is a szeretet alapján akarják szolgálni - amennyire módjuk van rá. Oly módon, hogy a maguk részéről elfogadják az adott határokat, s a maguk részéről megkülönböztetés nélkül bánnak hazájuk "nemzetiségeivel". Békességszerző szeretetük jó példával szolgál a határon túli evilági ország polgárai számára. Jó példával és felhívással: tegyenek hasonlóképpen. Isten népe ezt nem a maga nemzete sorsa iránti közömbösségtől hajtva teszi. Ellenkezőleg: nemzetének javától indítva. A meg nem szűnően folytatódó vérontások reménytelenségétől csömört kapva

reményét abba veti, hogy magatartásának általánosodásával egyenes arányban válik jelentőség nélkülivé, hogy hol húzódik meg az országhatár. Mi értelme a határmódosításokért folyó véres háborúknak, ha pl. egy magyar Romániának ugyanolyan megbecsült állampolgára lehet, mint egy román ajkú? A határmódosítás újabb háborúk csíráját hordja magában. Ha viszont magyarok és románok egyaránt megtérnek Jézushoz, akkor szeretni fogják egymást, s nem tesznek felebarátuk-testvérük-barátuk ellen olyasmit, amit nem kívánnak maguknak.

Ennek az istengyermeki magatartásnak az általánosabbá válása **egyéb megoldhatatlannak látszó problémákat is megoldáshoz segít.** E békességszerető magatartás ugyanis lehetővé teszi, hogy a nagy életterű, azaz kis népsűrűségű országok megnyithatják határaikat a kis életterű, azaz saját területükön már megélni nem tudó országok népei, embertársaik számára.

g) A gyűlöletet nem keltő államhatalmi ütés

Jóllehet az ütés tekintetében egyértelmű és indokolt messiási tanítással állunk szemben (60e num), minden - esetleg még megmaradt - kétséget eloszlatandó, tegyünk fel egy kérdést. **Biztos, hogy az államhatalmi ütés minden formája ellenkezésben van az örömhírrrel?** Ha kiterjesztettük (61e num) az Országba beleférő édesapai pofont a termelésben vezetői tisztet betöltő személyek bizonyos büntetői funkcióira... nincs-e mód elvégezni ezt a kirekesztést az államhatalmi funkciók egészére is?

A családapa és munkahelyi vezető esetében az igazolja az ütést, hogy "nem szül visszaütést". Ebből nyilvánvaló, hogy az ütés önmagában véve nem feltétlenül sátáni. Csak annyiban sátáni, amennyiben gyűlöletből fakad és gyűlöletet fakaszt. Amennyiben szeretetből fakad és szeretetet fakaszt, annyiban beleillik az Országba.

Nem lehetséges, hogy az államhatalmi ütés szeretetből fakadjon és szeretetet fakasszon? Az eddigi történelmi tapasztalatok alapján egyértelmű nemmel kell kérdésünkre válaszolnunk (61e num). De elméletileg - és a jövőre vonatkozóan - nem konstruálhatjuk meg azt a szituációt, amelyben fenti kérdésünkre igennel válaszolhatunk? Megszerkeszthetünk egy határesetet. Egy adott evilági országban csak igazságos, tehát közmegegyezésen alapuló törvények érvényesülnek. A törvények esetleges jövőbeli áthágói magukra mondják ki eleve a büntetést, amikor meghozzák a fenti (közmegegyezésen alapuló) törvényeket. Amikor pedig mégis vétenek ezek ellen, természetesnek tekintik, hogy megbüntetik őket. Sőt, maguk jelentik fel önmagukat, maguktól sétálnak be a börtönbe. Ez az elméleti határeset, amelyben az államhatalmi ütés nem szül gyűlöletet.

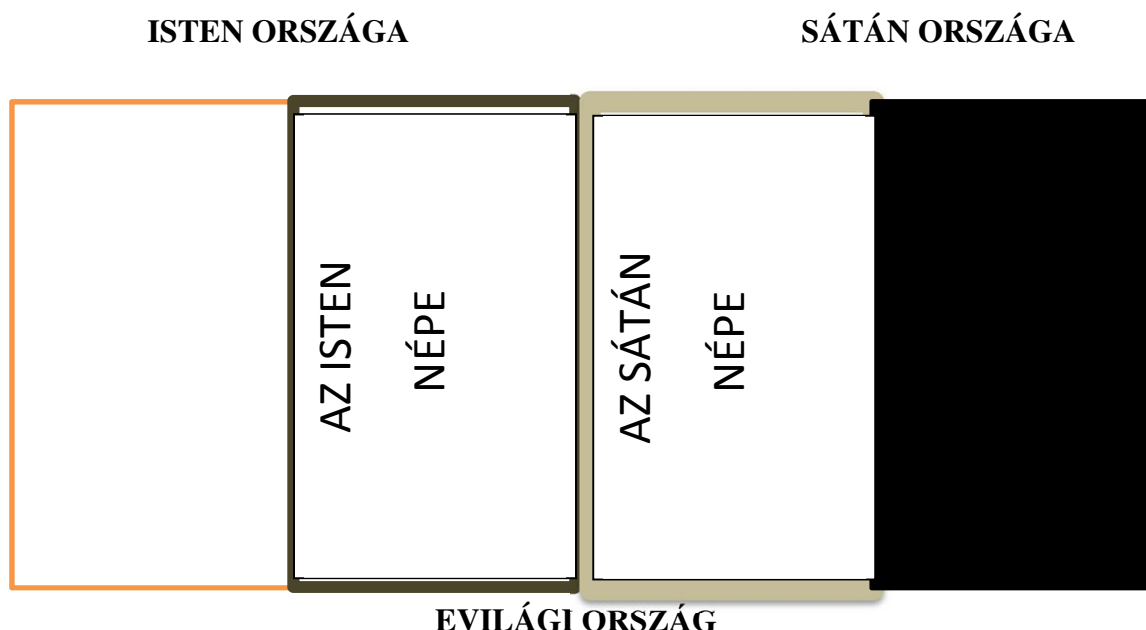
Nyilvánvaló azonban, hogy ebben az esetben az állam (mint erőszakszerv) már el is halt. Nincs szükség reá, nincs funkciója, tehát meg is szűnt. **A visszaütést, a gyűlöletet nem szülő ütéshez - nincs szükség karhatalomra.** Karhatalomra csak addig van szükség, amíg az ütés visszaütést szül. A visszaütést nem szülő államhatalmi ütés tehát fából vaskarika: a nemkényszerítő ("visszaütést nem szülő") kényszerítő ("államhatalmi") ütést jelenti. - Nem terjeszthetjük ki tehát az édesapai pofont az államhatalomra.

131. HALADÁS ÉS ISTEN ORSZÁGA

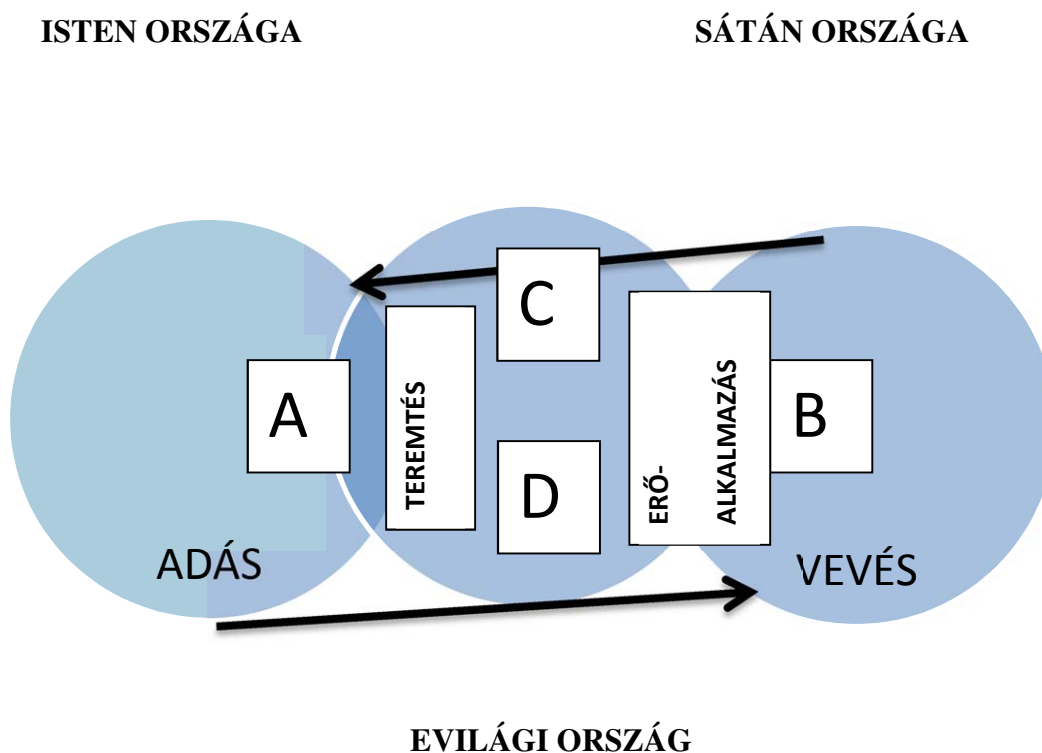
a) A három ország

Miféle "baszileia", miféle közösség az evilági ország? Bármily nagy is az átfedése a Sátán Országával, bármennyire "világ" az evilági ország is, **mégsem azonos a sátáni "világgal"**. Csupán erőalkalmazása az, ami az "objektív" átfedést létrehozza. Azért csak objektív ez az átfedés, mert szubjektíve az erőalkalmazók jó lelkiismerettel is tehetik, amit tesznek. Az evilági ország termelői tevékenysége viszont "objektíve" nem sátáni, hanem csak szubjektív, önző szándékok tehetik sátánivá. A termelői funkció nem szükségképpen, nem belülről fakadóan sátáni jellegű, mert nemcsak Mammon-imádatból lehet termelni. Lehet termelni úgy, hogy a termelt mammont eszközként használok: létem fenntartására és barátok szerzésére fordítom. (Lk 16,9) A Messiás esetében Istennek-tetsző volt a názáreti ácsmunka; a hűtlen sáfár tevékenysége pedig - Istennek nem tetsző, sátáni. Bármily szomorú tapasztalatokkal is szolgál a történelem, ez a két ország mégsem azonos! **A Messiás nem azonosította a Római Birodalmat a Sátán Országával.** A Birodalom képviselőjét, Pilátust sem tekintette a Sátán véglegesült népének: elmondotta neki az örömhírt. Aligha mondta volna el neki, ha "útfélnek" sem tekintette volna őt.

Objektíve tehát az evilági ország egy sátáni és egy nem sátáni (tehát Isten által kívánt) **elemből tevődik össze.** Objektíve az erőalkalmazás a Sátán Országából való és abba illő. Objektíve a termelés (szellemi és gazdasági javak termelése s ez utóbbin belül a legkülönbélebb szolgáltatások) Isten akarata szerinti, tehát végső soron Őbelőle való. Az evilági ország tehát egy adott területen élő emberek összessége, amely magában foglalja az Isten népét is, valamint a Sátán népének nem véglegesült tagjait is. Funkcionálisan tekintve az evilági országot, tevékenységösszességgel állunk szemben: az Istennek-tetsző termelői és az Istennek-nemtetsző erőalkalmazási tevékenységgel. Ebből adódik, hogy **a két transzcendens közösség** (az Isten és a Sátán országa) **részben átfedi az evilági ország immanens közösségét.** Ez az átfedés azt jelenti, hogy az evilági ország minden egyes polgára nem csupán az evilági országban él, hanem egyúttal még vagy az Isten Országában is, vagy a Sátán Országában is. Az alábbi ábrában az emberiség fele ide, másik fele amoda tartozik:

A következő ábra evilági országának **átfedés nélküli területei** (sötét részek) **jelzik a két szubjektív lehetőséget**: A felső, nyíllal berajzolt terület jelzi az erőalkalmazás szubjektív alapú Istenhez tartozását; az alsó, nyíllal berajzolt terület pedig a mammont imádó termelés szubjektív alapú Sátánhoz tartozását.

- A - terület: objektíve isteni
- B - terület: objektíve sátáni
- C - terület: szubjektíve isteni
- D - terület: szubjektíve sátáni

b) Kereszténység és szekularizáció

Az evilági ország erőfeszítése a több kenyérért, a természet törvényeinek teljesebb megértéséért, az állampolgárok javát szolgáló különb társadalmi berendezkedésért - természeténél fogva semmiképpen sem sátáni tevékenység. Ellenkezőleg, ha valakiknek, hát a Messiás tanítványainak kell megtenniök minden tőlük telhetőt a fenti célkitűzésekkel azonosított "szekularizációért". Maga az Isten akarja, hogy az ember jól érezze magát abban a világban, amelyet Ő Paradicsomnak akart az ember számára: a gyönyörűség kertjének. (Ter 2,8-15) A Messiás meg is ígéri a szelídek számára a Föld öröklését; (Mt 5,5) **a Föld "meghódítása" tehát Isten akarata szerinti feladat.** Éppen ezért az Isten népe ki akarja venni a maga részét a több kenyérért, a természet törvényeinek teljesebb megismeréséért s a különb társadalmi rendért folyó munkából. Csupán az objektíve sátáni erőalkalmazást utasítja

el. Csupán az önzést: a csak magam, ill. csupán az emberiség egy csoportja érdekeinek (a többiekével nem törődő) szolgálatát utasítja el.

Evilág fiai szemére hányják Isten népének, hogy nem vállalja a harcot a haladásért, a jobbért. Isten népének nem lehet rossz a lelkiismerete az emberiség színe előtt, ha Krisztushoz ragaszkodik. Nem, mert ez esetben ez a nép jelenti az emberiségnek azt a csoportját, amelyik **nem tesz igazságtalanságot, s az ő ellene tett igazságtalanságokat sem torolja meg** véres harcokban. Az emberiségnek ez a csoportja a fentiek túlmenően, **fogyasztja a mások által elkövetett igazságtalanságokat is**, mégpedig két funkcióval: a szolgálat akarásának és vállalásának gyökeréből kinövő munkájukkal és adásukkal.

Mindenekelőtt munkájukkal. Isten népe inkább szolgál a maga munkájával az emberiségnek, mint amennyire a világ fiai szolgálnak. Ez utóbbiak energiáját ugyanis részben vagy egészen lefoglalja a hatalomgyakorlás; a karhatalom legutolsó beosztottjától kezdve a hatalomgyakorlás legmagasabb funkcionáriusáig. Érdemes tudatosítanunk: **az Isten népe szinte kivétel nélkül - termel** (ill. szolgáltat). Analfabéta vagy akadémikus szinten, de termel. Méghozzá olyan magas fokon, amilyen magas fokra a hatalom engedi feljutni Isten népét, a fenntartásokkal élő állampolgárt. Mindezek következtében **elsősorban** rajtuk, **az ő munkájukon épül tehát az, ami az egész haladásprogramban egész természeténél fogva - pozitív**. Isten népe a 2-es és 3-as számú szobában dolgozik. Ők építenek! És csak építenek! Evilág fiai ölnek is, pusztítanak is; esetleg **csak** ezt csinálják.

Másfelől pedig adásukkal szolgálják az emberiséget. **Eligazítják (az eltüntetés felé viszik) ezzel az adással azokat a különbségeket, amelyeket túrhetetlennek tekintenek "felebarátok", "testvérek" között.** Ezek a különbségek még magas etikai minősítésű evilági országokon belül is megtalálhatók, s az evilági országoknak nincs is módjuk teljesen eltüntetni ezeket. Az Isten népe végzi el ezt a feladatot.

Isten népe a maga adásával eltünteti azokat a különbségeket is, amelyek a különböző fejlettségű országok között szükségképpen vannak. "Eltüntetik", azaz **adásukkal igyekeznek kisebbiteni** azokat az **aránytalanságokat**, melyeknek megmaradása esetén a rosszabb helyzetben lévők számára lehetetlen, hogy testvéreiknek, felebarátaiknak tartsanak bennünket. Isten népe a maga adásával kevesbíti az újabb tragédiák - sőt a katasztrófa - lehetőségét.

c) Haladásmítosz és haladás

Isten népének nem a szekularizáció haladásmítoszában van a reménye. De a maga jézusi útján is reménye van a "százannyira", mégpedig ebben a világban. (Mk 10,32) Az Isten népe is ismeri tehát, és a maga eszményének tekinti a haladást. **De ez esetben kétjelentésű szóval dolgozunk. A szekularizáció haladásfogalma naiv. Naiv, mert reménykedik a haladás lehetőségében - Krisztus keresztségének vállalása nélkül.** Az Isten népe viszont tudja, hogy csak az Úton és a keresztre feszített Krisztussal lehet haladni. **A szekularizáció a több termelés, az Isten népe az adás felé akar haladni.** Ez utóbbi haladásban van munka és embert-megsegítés, és nincsen embergyilkosság. Ez utóbbi haladásban nincs megfeszített robot, csak gondot nem okozó munka, amely a gyötrelomból ("koposz") elindul a tevékenység ("ergon") felé (52c num).

Az Isten népe tudja, hogy az Örömhír elhangzásával reáköszönt az emberiségre a végső idő - az Ország elérkezte és a világ százszoros birtokbavétele. S mivel ezt tudja, végzi a maga

küldetését, mit sem törődve azzal, hányan vállalkoznak reá. Tudja, hogy nincs miért tovább várnia. Nincs, mert az Isten Országának megvalósulásának nincsenek politikai, nincsenek gazdasági: tulajdonjogi vagy termelési rend-beli feltételei. Bármily hatalom, **bármily tulajdonjog, bármely termelési rend mellett is elindulhat akárhol, bármely evilági országban az Ország a maga megvalósulása felé.** Álljon össze egy bármely kisközösség, melynek tagjai nem függetlenítik magukat Jézus örömhírétől, és azonnal bárki láthatja ezt a valósulást.

Isten népét nem zavarja - a szám. **Bármily kicsiny is legyen az általa alkotott nyáj, nem áll át olyan akolba, amely nem a Messiásé.** Legyőz minden pusztai és nem pusztai kísértést. Legyőzi a szám kísértését is, mert jól tudja, hogy nem lehet nagyobbat ártani az emberiség ügyének, mint az átállással. Tudja, hogy reménytelenné teszi az emberiséget, ha Krisztus nevét hordozza a maga zászlaján, és közben teszi az ellenkezőjét annak, amit Krisztus mondott és tett.

Végzi a maga küldetését és bevárja azoknak az ütését, akik Jézus előtt-helyett jöttek, (Jn 10,8) a tolvajét, az idegenét, a jézusi nyáját szétszóró-pusztító farkasét. (Jn 10,10.5.12) Bevárja, mert nem akarja elpusztítani az őt elpusztítani akarót, hanem meg akarja nyerni őt is testvérenek. (Mt 18,16) A Nyájajuhász példája szerint, aki nem akarja elpusztítani a farkast, hanem az életét adja juhaiért. **Végzi a maga küldetését a kapott parancsnak megfelelően, amely ugyanúgy küldi Isten népét a farkasok közé, ahogyan a Messiás is ment a farkasok közé. Erő-nemalkalmazó juhokként küldi.** (Mt 10,16)))

Az Örömhír terjedésén, ill. zsugorodásán fordul, mekkora része lesz az evilági országokban a transzcendens Isten Országának és az ugyancsak transzcendens sátáni országnak; mind a személyeket, mind a magatartásokat illetően. Az Örömhír terjedésén fordul, mily részben fedi át az evilági országot az Isten népe, az adás magatartása; ill. mily részben a Sátán népe és a vevés magatartása. Az Örömhír terjedésén fordul, mekkora lehetőséget kap az evilági országon belül a szelídség alapján gyakorolt adás. Ennek következtében az Örömhíren fordul, milyen mértékben lehetséges az "állam elhalása" is. Az elhalás, melynek mértékes megvalósulási lehetőségét egyre távolabb tolja a vevés és az erő magatartása.

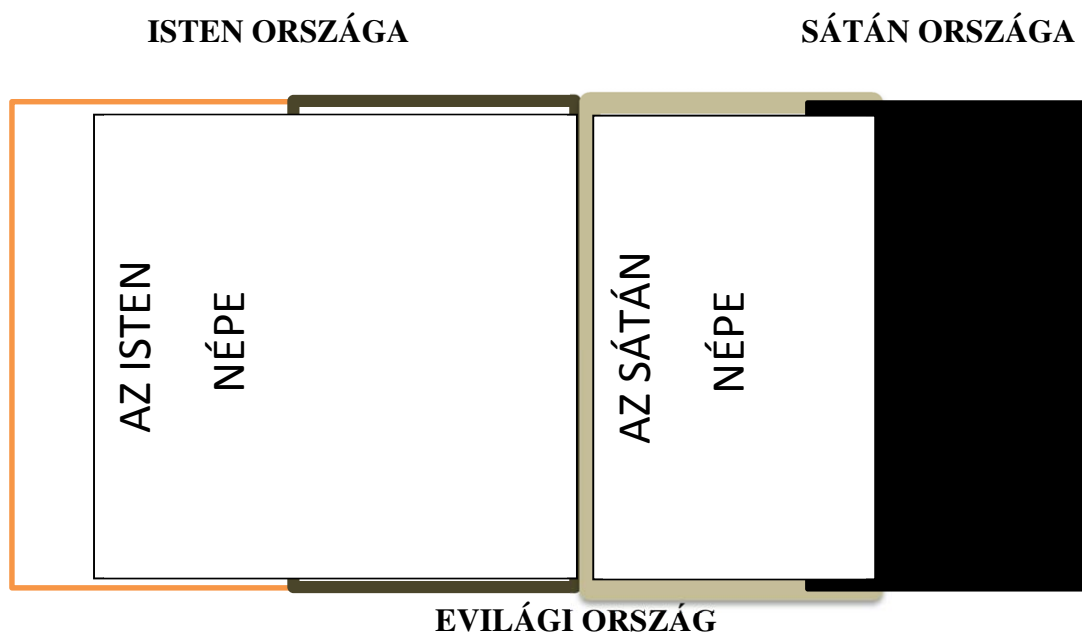
Evilág fiai is tudják, hogy a veszített Éden visszaszerzésének, **az emberiség megváltódásának** (az állam elhalásának a kommunizmusban) **tudati feltételei vannak.** Isten népét a Messiás - kovásznak szánta. Túl a fent részletezetteken, az Örömhír elméleti és gyakorlati terjedése kovászosítja az emberiség tésztaját. A közgondolkodást átformálja az evangélium irányában. Életedet mások szolgálatába kell állítanod! - ez a tudati átformálás a legnagyobb ígértet az emberiség számára.

Az evilági ország az Isten és a Sátán küzdőtere. Hogyan gazdálkodik Isten népe a rábízott örömhírral, ezen fordul, hogy mennyire kisebbedik "evilág fejedelmének" uralma az evilági ország fölött. **Két lehetőséggel állunk szemben, s az Isten népén fordul, melyik felé haladunk.**

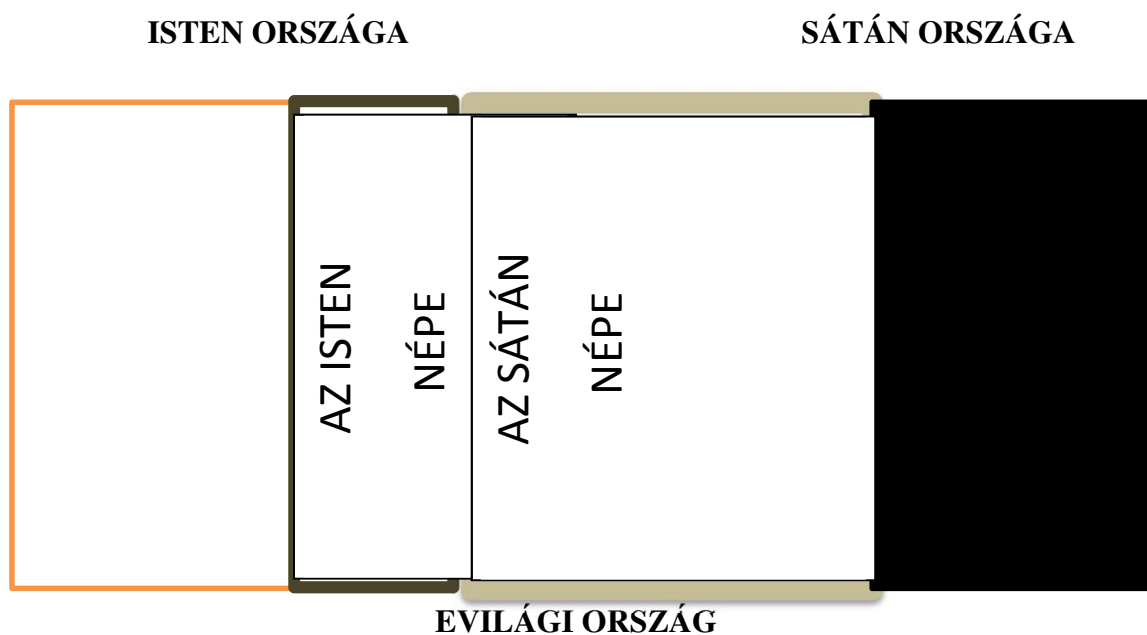
Történelmi teljesítményeink láttán az emberiség hitetlenné lett az Örömhírben, annak történelmi hatékonyságában. Ezért az emberiség a maga döntő többségében maradt "világ", ill. újra "világgá" lett. A múltakon nem tudunk változtatni. De a jelen a kezünkben van. Csúfos is lenne, tragédia is lenne, ha a ma kereszténye ugyanazon történelmi teljesítmények hatására ugyanúgy "világgá" lenne, mint azok, akik nem hisznek Jézus nevében. Reánk is hat

a múlt. **De a múlt hitetlenségei bennünk nem hitetlenséget eredményeznek, hanem metanoiát.** A történelmileg kialakult hűtlenségek bennünket nem a hűtlenségek törvényesítésére, hanem éppen ellenkezőleg - a hűség újra kezdésére szólítanak fel. A jövő két lehetősége:

Isten Országának térnyerése a Földön

A Sátán Országának térnyerése a Földön

AZ ISTEN ORSZÁGA

132. EGYBEGYÜJTÉS

a) Időtlen és időbeli közösség

A Sátán Országától és az Evilági Országtól különböző Isten Országa különféle megnevezésekkel él Jézus ajkán (119 num). Az előfordulások többségében nem lehet megállapítani, hogy az időbeli vagy az időtlen országra gondolt-e Jézus. Emögött azonban aligha kereshetünk szabatossághiányt. **Inkább a megkülönböztetés szándékának a hiányára kell gondolnunk.** Emögött pedig az időbeli és az időtlen mélységes összefüggésének és a jézusi egybelátásnak a ténye húzódik meg.

A "Honnan jött?" elmondta Jézus tanítását az időtlen országról, a Szentháromságról (2-9 num). Az ég és föld elmúlásakor beálló második aiónbeli Isten Országáról is képet kaptunk már (33-37 num). A "Miért jött?" bemutatta a szentháromsági közösségnek kinyúlását (10-32 num) felénk a megtestesülés által. Az "Út" pedig elmondta (38-84 num), hogy mit kíván ez a kinyúlás tőlünk. Nyilvánvalóvá lett, hogy **az Isten Országa időtlen közösségének az élete - a szeretet.** Mégpedig a szeretet vonatkozási egysége, amelynek első (indító) pontját az Atya; a második (elérési) pontját a Fiú; a harmadik vonatkozási pontját pedig Kettejük Lelke alkotja. Ez a szeretetvonatkozás tökéletes egységet hoz létre a vonatkozás három pontja között. Ez a szeretetvonatkozás hozza létre a legtökéletesebb közösséget. Olyan egységet teremt, amelyben a vonatkozási pontok léttartalmában nincsen különbség. Az adásban megnyilvánuló kölcsönös szeretet a teljes isteni léttartalom birtokosává teszi a vonatkozás mindhárom pontját. Világossá lett, hogy az "igazság" sem más, mint az, hogy csak a szeretettől ihletett adás hozza létre a tökéletes közösséget, a tökéletes egységet.

Az Isten Országának ez az időtlen és változást nem ismerő **Ősközössége** a maga vonatkozási 2. pontján, **a Fiún keresztül kapcsolatba lép az idővel,** s a maga ősközösségének mintájára létrehív egy időbeli szeretetvonatkozási egységet-közösséget, melynek első pontja Őmaga. Magatartása az időtlen szentháromsági magatartásnak időbeli mása: a mértéket ismerő, de felső határt nem ismerő adás. Adása annak, amije van, és adása önnönmagának is - önnön Lelkének. A megajándékozott embert ezzel a Lelke-ajándékozással éri el, aminek következtében átkerül az emberbe ez az Ősközösségből való Lélek. Ennek a Szentháromságból való Léleknek a megkapása az embert ugyanarra indítja, amire az Ősközösségen belül a Fiút indítja az atyai ajándékozás. A Fiút arra, hogy visszaszeresse az Atyát; az embert pedig arra, hogy visszaszeresse az őt megszerető Fiút. A Lélek birtokában ugyanúgy bezárja az ember a szeretet körét a kört indító Fiú felé, ahogyan az Ősközösségben a Fiú is visszaszerelve az Atyát, bezárja ama időtlen Ősközösség szeretetkörét.

A megtestesülésben és a Golgotában látható időbeli indító szeretet létrehozza az időtlen Szeretet-Adás-Közösség-Egység -Vonatkozás időbeli mását - a Fiú és az annak szeretetét elfogadó Ember között. **E második közösség különbözik az elsőtől abban, hogy e második az időben létesül, és abban, hogy ennek vonatkozási 2. pontja - teremtmény.** Ezzel szemben a vonatkozási 1. pont (a Fiú) az időtlen Ősközösségből való; s ugyanígy a vonatkozási 3. pont is (a Lélek) változatlanul onnan való, mert az időbeli közösség Lelke

azonos a Fiú és az Atya Lelkével. Az időbeli vonatkozásnak három pontjából kettő tehát az időtlen Ősközösségből való.

A Szentháromságnak ez az időbeli mása az az Ország, amelyet a Fiú fel akart építeni a világ színterén - bennünk.

b) Péterre épített ország

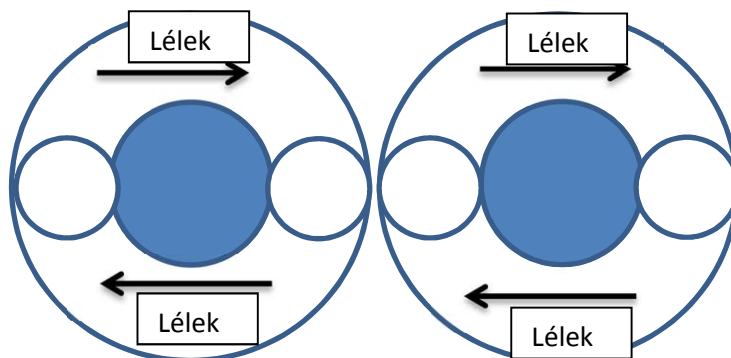
Ezt az időbeli országot jelöli a "gyülekezet" (ekklésziá) szó is. Mivel az Ország időbeli másának a Fiú a vonatkozási 1. pontja, az indítója, ezért ez az időbeli gyülekezet az Ő gyülekezete. (Mt 16,18) Ezt a gyülekezetet a Fiú Péterre építi reá. Péterre, akitől kívánja, hogy mindenkinél jobban szeresse Őt. Péterre, akiben mindenkinél erősebbnek kell lennie az Ősközösség vonatkozási tartalmának, a szeretetnek, mert Péter képviseli azt elsősorban az emberiség számára. **Ezért azután elsődlegesen Péter az időbeli szeretetvonalozás 2. pontja.** Elsődlegesen Péter felé árad a Fiútól az Ősközösség Lelke, és elsődlegesen Pétertől kívánja, hogy ugyanezen Lélek erejében visszaszeresse őt.

Az időbeli lenyomattal, a Gyülekezet-országgal szemben, amelyet a Fiú Péterre épített, a Sátán erői csakúgy erőtlennek bizonyulnak, mint az időtlen mintával, a Szentháromsággal szemben. Azért van ez így, mert **az időtlen és az időbeli** - az azonos alkotóelemek (a Fiú és a Lélek) folytán - **elválaszthatatlanul egy.** A Péterre reáépített gyülekezet túléli az időt; ég és föld elmúltával is a Gyülekezet tagjainak birtokában marad a fogyhatatlan Élet, amelyet a Fiú a maga Lelke által odaadott Péternek és a mögötte levő gyülekezetnek. Aki Péterhez tartozik, az a fogyhatatlan isteni élethez tartozik. Péter kezébe kerültek ugyanis a Mennyek Országának (aiónunkon belüli és azon kívüli) kulcsai: amit köt és old, az kötve-oldva lesz nemcsak az aiónunkon belüli ("földön"), hanem az aiónunkon kívüli ("mennyben") országban is. (Mt 16,18-9) - A "Mennyek Orzága" ezen a helyen is időbeli és azon túli közösségnek mutatkozik. A Péterre épített közösségnek, az Egyháznak van más dolga is, minthogy visszaszeresse Jézust. Pontosabban **éppen ez a visszaszeretés azt kívánja tőle** - s ez a visszaszeretés éppen abban áll -, **hogy továbbvigye a föld határáig azt, amit Jézus elsődlegesen Péterrel és társaival, a Tizenkettővel kezdett:** az időtlen szeretet átplántálását az időbe. Péternek az elnyert Lélek birtokában új szeretetvonalozási egységeket kell létrehoznia, amelyek 1. vonatkozási pontját rendre Péter maga alkotja, másodikát pedig mindaz, akit megnyer Jézus ügyének, aki a Lélekben felülről újjászületik. Mindaz, aki ily módon, tehát a Szentháromságból való Lélek által közösségegységbe kerül Péterrel (és Péteren keresztül a Fiúval; és a Fiún keresztül az Atyával), ugyanezen Lélek által és erejében továbbterjeszti azt a szeretetvonalozási egységet, amelyet Jézus hozott el az ember számára. Az így továbbvitt és megszületett szeretetegységek mind a Lélektől (s Vele együtt a Fiútól és az Atyától) megérintettség következtében jöhetnek csak létre, s ezért léttartalmilag azonosak a Pétertől kiinduló legelső vonatkozási egységgel. Továbbá a Jézustól kiindulóval is szükségképpen azonosak; és végső soron az Atyától kiindulóval is. Azonosak - természetesen annyiban, amennyiben figyelmen kívül hagyjuk azt, ami az Ősközösség időtlen és abszolút léttartalmából következik.

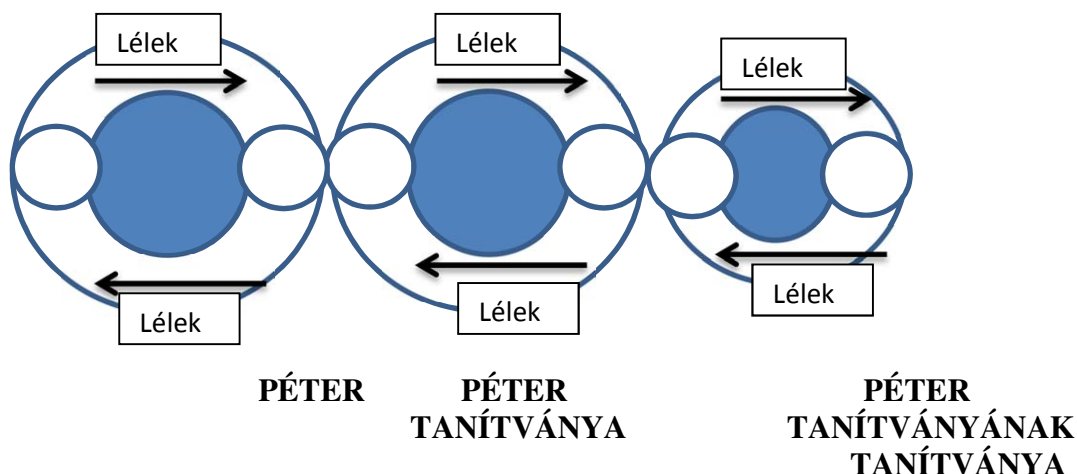
A Messiás az embert konkretizálta Péterben, hogy az idők végezetéig folytatódó nyájajuhász munkája megkapja az egységben levés szervezési-szervezeti feltételét is. A Messiás ügyének, nyájajuhász munkájának általa kezdett és Péter által folytatott gyűrűzését mutatja vázlatosan a következő ábra:

ATYA

FIÚ

EMBEREK

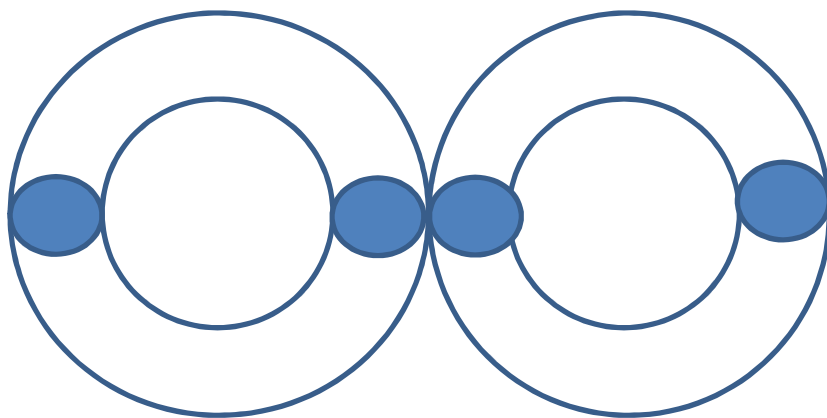
Az időtlen közösségből kiinduló s az idő szálán sokasodó szeretetközösségek léttartalmi egységét biztosítja tehát, hogy a vonatkozási 1. pontok legyenek bármily különbözőek is, **mindig ugyanazt a Szentháromságból való Lelket adják tovább**; s a vonatkozási 2. pontok **legyenek bármily különbözőek is, mindig ugyanazt a Lelket fogadják**. A Lelket - az Atya és a Fiú Lelkét, tehát magát a Szentháromságot, magát az Istent, magát a Szeretetet. A vonatkozási tartalom: a szeretet - tehát mindig ugyanaz.

c) Vissza- és tovább szeretés

Az ily módon létrejövő millió és millió szeretetközösség egymáshoz tartozásáról kezeskedik tehát az a Lélek, amely bennünk van. A Messiás megtanított bennünket arra, hogy ez a tétel: "A Lélek bennünk van!" egyszersmind egy másik tételt is állít: "A Lélekben vagyunk!". Az Isten átjárja tehát azt az embert, aki ennek nem vet akadékoszt (29 num). Ahogyan a lakomává tett Fiút is egyfelől mi asszimiláljuk, másfelől Ő asszimilál bennünket (23c num).

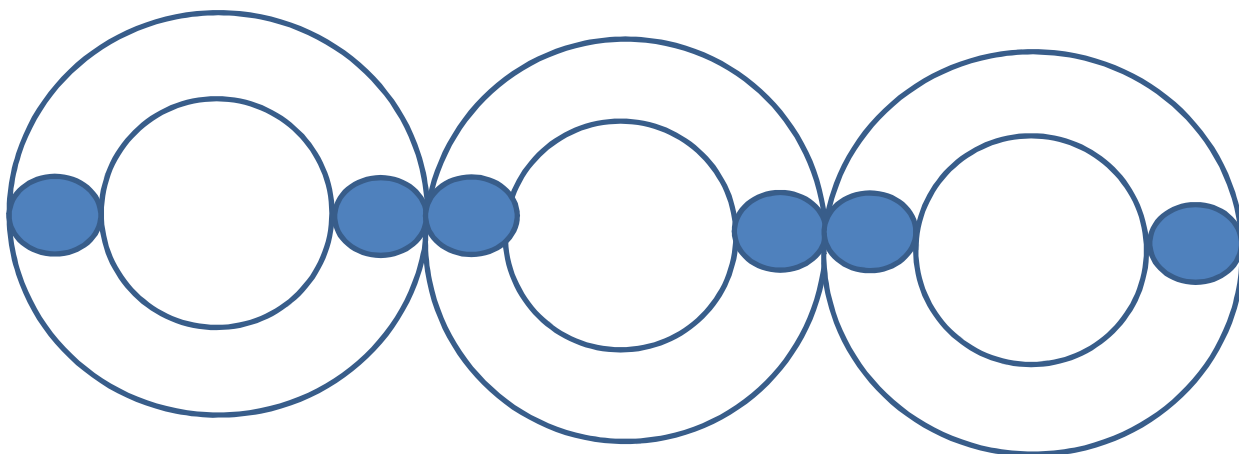
Péter biztosítja a közösségek egységének szervezési-szervezeti feltételét. De van még valami, ami biztosítja a közösségek egymásba kapcsolódó egységét, s ez innen van mindenfajta szervezésen, mert a léttartalmi gyökerekig ér.

A Fiú szereti az Atyát. Miben nyilvánul meg számunkra ez a szeretet? Abban, hogy elmondta nekünk az Atyától hallott tanítást, s megtette javunkra, amit Atyja kívánt Tőle; azaz elvégezte köztünk, amit az Atya rábízott. Mindezt összefoglalva: továbbadta nekünk, amit kapott az Atyától. Végző soron - az Atya iránti szeretettől indítva - elvállalta a Golgotát is értünk. (Jn 14,31) Tartalmilag tehát azonosnak, egybeesőnek ismertük meg egyfelől a Fiú szeretetét az Atya iránt, másfelől a Fiú szeretetét az ember iránt. **A megtestesült Fiú az időben nem két magatartással szeret. Nincs külön egy istenszerető és külön egy emberszerető magatartása.** Az Atya iránti szeretete abban nyilvánul meg, hogy szereti az embert. Az ember iránti szeretetével egyúttal szereti az Atyát is. A Messiás ugyanazzal az egyetlen magatartásával, a Betlehemtől Názáretig és Názárettől Golgotáig érő életútjával szereti az Atyát is, és az embert is. **Egyetlen életműve egyszersmind az Atya és az ember szeretete.** Egyetlen aktussal, magatartással zárja be az Ősközösség időtlen szeretetkörét, és nyitja meg egyszersmind az időbeliét. Egyetlen magatartással szereti vissza az Atyát és hajol ki felénk szeretetével. Az Atyának úgy tölti kedvét, hogy szeret minket. A visszahajló és a továbbhajló szeretet nem két magatartás, hanem töretlenül egyetlenegy:

Ennek pontos mását tanította reánk vonatkozóan is. Hosszú és kemény vitákban kellett nyilvánvalóvá tennie, hogy irgalmat akar és nem áldozatot (50 num). Azt, hogy az **Isten nem kíván semmi mást a maga számára az embertől, csak emberszeretetet.** Istent szeretni és embert szeretni nem két magatartás, hanem csupán egy egyetlen "érem" két oldala; egyetlen magatartásban megnyilvánuló két indíték és két eredmény csupán. Az ember azzal hajol vissza Krisztushoz, azaz azzal zárja be azt a szeretetkört, amelyet Krisztus nyitott meg feléje, hogy kihajol szeretetével a másik ember felé. S talán ez is magyarázza, hogy nincs a Messiásnak külön szava az időtlen és külön az időbeli szeretetközösségre. Talán ez magyarázza, hogy mind a kettő "Isten Országá". Azért nincsen, mert a Fiú minden aktusával az időtlen Atya felé és az időbeli emberek felé hajol. Az embertől is azt kívánja, hogy ne legyenek külön vallási teljesítményei az Isten iránti szeretet kifejezésére, csak egyetlen szeretetélete legyen, amelynek minden megnyilvánulása egyfelől az időtlen Istent éri, másfelől az időbeli embert. Amikor Istennel beszél, akkor is az ember legyen a gondja; amikor az emberrel beszél, akkor is Isten legyen a gondja. Azaz az ember esetében is töretlenül **egy** legyen:

- a) az őt megszerető Atya, ill. Jézus felé visszahajló
- b) az őt megszerető Péter, ill. Péter-tanítványok felé visszahajló, és
- c) a szeretetet újabb tanítványok számára tovább sugárzó istengyermeki élet.

ATYA FIÚ PÉTER EMBEREK

Mivolta következtében a szeretet - az egyetlen valóban közösséget, tehát egységet teremteni tudó és teremtő erő. Ez az időtlenbe és időbe hajló, egyszerre Istent és minden embert elérni képes tulajdonsága biztosítja, hogy az összes szeretetközösségek egyetlen közösséget, egyetlen egységet alkossanak. Ezért élte meg tanításában a Messiás olyan nagy erővel, hogy az összes előtte/helyette jövők mind - csak szétszórtak. Mindenki, aki mást hirdet az embereknek útként, mint a Szentháromságból való szeretetnek Általa megmutatott Útját - az mind tolvaj és rabló, az mind öl és gyilkol, az mind ... szétszórja az emberiséget. (Jn 10,12) Csak az Ő Örömhíre képes arra, hogy egybegyűjtse az évszázadok majd évmilliók milliárd és milliárd emberét - szinkronikusan és diakronikusan egyaránt. Nála nélkül - nem lehet az emberiséget egybegyűjteni, csak szétszórni lehet: "Aki nem gyűjt velem, szétszór". (Mt 12,30; Lk 11,23) Aki megbotránkozik a Messiásban, önmagán kezdi el a szétszóródást, miként a tanítványok a megbotránkozás éjjelén, amikor széjjelszóródott a pásztora-megvert nyáj. (Jn 16,32) Aki végleg megátalkodik a Messiással szemben, annak pedig léttartalma és életformája lesz - ez a szétszórás (Jn 10,12) (126e num).

d) "Péter"

Hol van az az "Isten népe", amelyet e könyv lapjain emlegetsz? "A holdban?" - kérdezték egy ízben tőlem. Ezt válaszoltam: könyvem nem tényleges teljesítményeinkről, hanem **Jézus felénk irányuló elvárásairól akar képet rajzolni.** Ugyanez a helyzet, amikor könyvem "Pétert" emleget. Nem a pápák tényleges történelmi szerepét összesíti, hanem arról a szerepről szól, amelyet a Messiás koncepciója kölcsönöz "Péternek".

Fülöp-Cezáreában Péter Messiásnak vallja Jézust. Márknál: Te vagy a Messiás!; Lukácsnál: Te vagy az Isten Messiása; s Máténál a legbővebben: Te vagy a Messiás, az élő Isten Fia!. (Mk 8,29; Lk 9,20; Mt 16,16)

Míg Márknál és Lukácsnál e péteri vallomást Jézus tiltó szavai követik: senkinek se beszéljenek arról, hogy Ő a Messiás, (Mk 8,30; Lk 9,21) addig Máténál Jézus előbb még boldognak mondja Simont, "**Sziklára**" **cseréli le a nevét**, mert erre a Sziklára fogja építeni

egyházát, mert neki adja a Mennyegek Országának kulcsait. (Mt 16,17-19) Máté a továbbiakban is bővebb: Jézus bejelenti szenvedését, amire Péter Lukácsnál nem reflektál, (Lk 9,22) s míg Márk csak arról számol be, hogy Péter szemrehányást tesz Jézusnak e bejelentés miatt, (Mk 8,32) addig Máté közli is Péter szemrehányó szavait: "Könyörülj meg magadon, Uram! Ne történjék ez meg Veled!". (Mt 16,22) Ezt követően Máté és Márk is hozza a többi tanítvány füle hallatára elhangzó jézusi választ: "Ő pedig megfordulván és látván tanítványait megfeddte Pétert mondván: **Távozz tőlem Sátán**, mert nem az Istenéit, hanem az emberekéit gondolod". (Mt 8,33) Máté megint bővebb: a "távozz tőlem Sátán ..." szavak után még beszúrja: "Megbotránkoztatsz engem!". (Mt 16,23)

A vacsorán pedig a maga hűségét bizonygató Péternek ismét csak a tanítványok jelenlétében megjövendőli a háromszoros megtagadást, s e szomorú eseményről beszámol mind a négy evangélista. (Mt 26,31-5; Mk 14,27-31; Lk 22,33-4; Jn 13,36-8) Lukács azonban közli Jézus biztató szavait is: "Simon, Simon, lásd a Sátán kikért magának titeket, hogy megrostáljon, mint a búzát. De én imádkozom érted, hogy el ne fogyjon a hited, és hogy **valamikor megtérve megerősítsed testvéreidet**". (Lk 14,31-2) Végezetül a feltámadás után Jézus úgy nyomatékozza újra Péter nyáját legeltető szerepkörét, hogy háromszor is reá kérdez: szereti-e Őt? **Ez a szeretet adja feltétlen feltételét az említett legeltetésnek.** (Jn 21,15-17)

Nemcsak Jézus kéri számon Pétert, mások is. A jeruzsálemiek számon kérik rajta, mit tett Cezáreában, (Csel 11,2) Pál pedig azt, hogy mit tett Antióchiában. (Gal 2,11-4) Péter Jézus szavaira hivatkozva védi meg magát Jeruzsálemben. (Csel 11,16) Megvédte-e magát Antióchiában vagy igazat adott őt megfeddő testvéreinek, nem tudjuk. Nyoma sincs viszont az Újszövetségben annak, hogy **Szikla voltára hivatkozva a helyes látás és magatartás megfellebbezhetetlen birtokosának vallotta volna magát.** Ellenkezőleg: a Jézus Krisztusnak engedelmeskedés (1Pét 1,2) jegyében szólt, mint az Isten népét irányító presbíterek egyike, (1Pét 5,1) akinek nem az a dolga, hogy uralkodjék a reá bízott nyájon, hanem hogy mintaképe legyen annak. (1Pét 5,3)

A Péter-tiszt a történelem századain keresztül különféle formákat öltött. Az I. Vatikáni Zsinat megállapításaiban tetőpontig ért egy, a negyedik században és Ágoston hatására is elindult szemlélet és gyakorlat, amelyről maga VI. Pál pápa vallotta: "Teljesen tudatában vagyunk annak, hogy a Pápa jelenti a legnagyobb akadályt az ökumenizmus útján" (1967). Korunk ökumenikus diskusszióiban egyértelművé lett csaknem minden felekezet képviselője számára, hogy van Jézustól akart Péter-tiszt, és ennek a tisztnek a feladata éppen az, hogy a szeretet erejében szolgálja az összes keresztények látható egységét. Az is egyértelművé lett, hogy **Péter primátusának értelme csak az evangélium primátusának a szolgálatában állhat.**

Abból a tényből, hogy Fülöp-Cezáreában mintha csak percek választanak el egymástól Jézus két nyilatkozatát: "Te vagy a Szikla, Neked adom a Mennyegek Országa kulcsait ... ", ill. "Távozz tőlem Sátán! Megbotránkoztatsz engem. Emberi módon gondolkodol."; abból, hogy Simonnak meg kell tértie ahhoz, hogy erősíthesse testvéreit; abból, hogy a nyájlegeltetési megbízás feltétlen feltétele a Jézust szeretés, - következik valami alapvető fontosságú nyilvánvalóság. Az a nyilvánvalóság, hogy Péter annyiban lehet csak Jézus szándékainak a letéteményese, amennyiben ezeket a szándékokat hordozni képes. Ettől a feltételtől függetlenül a Péter-tisztet hordozó személy nem töltheti be a Jézustól kívánt Péter-tisztet, csak visszaélhet a szerepével. Az elmúlt kétezer esztendő története egyértelművé teszi, hogy Jézus és az egyházat vezető Lélek nem gondoskodott arról, hogy a Péter-tisztet hordozás automatikusan egyet jelentsen a jézusi szándékok hordozásával. Azaz **a Péter-tisztbe**

bekerülők esetében sem számolta fel Jézus Lelke az ember batyujába mindörökre belerakott szabadságot; a tisztsbe bekerülők is ki voltak, vannak s lesznek téve annak a gyengeségnek, amely velejárója az emberi természetnek.

Csak egy Jézus szándékait hordozó személy lehet képes betölteni azt a szerepet és rendeltetést, amelyet Jézus e tiszts viselőjétől elvár. Ennek a Péternek Jézust utánzó embernek kell lennie. "Valóban Isten szolgálói szolgájának", aki éppen azért lehet e szerepkör betöltője, mert Isten Jézusra figyelő népének bizalmát bírja, s aki iránt ez a bizalma éppen annak folytán születhetett meg, hogy ez a nép megtapasztalta ezt a legjobban szolgálni tudást, s ezért őt tekinti a legalkalmasabbnak erre a tisztsre. **Ez a szolgálat nyilvánvalóan kizár mindenféle önkényt és uralkodást.** Mivel a testvérek szolgálja, az a feladata, hogy segítsen megszűlnie a testvérekkel együtt az evangéliumnak a változó korokat és helyzeteket figyelembe vevő olyan újraértelmezését és újrafogalmazását, amelyet magukévá tudnak tenni azok a "presbitertársak", (1P 5,1) akik hozzá hasonlóan bírák Isten népe különböző kisebb és nagyobb egységeinek a bizalmát.

Péter akkor tudja hordozni a jézusi szándékokat, hogyha érti az evangéliumi szolgálat két alapvető következményét is: a) ha gyakorolja a mindenkinek mindentadást anyagiakban, szellemiekben, megbecsülésben egyaránt; b) s ha jellemzi őt az ellenséget-nemismerés, a mindenkit, a vele szemben ellenségeskedőket is átölelni akaró szeretet. **Péternek tehát szolgálnia, adnia kell s békességre törekvőnek kell lennie,** és hordoznia kell az ezekkel együttjáró kicsiséget, szegénységet és üldözöttséget. Amit a II. Vatikáni Zsinat az egyházzól olyan nagyon szépen ír: Amiként pedig Krisztus a megváltás művét szegénységben és üldözöttségben vitte végbe, az Egyház ugyanannak az útnak a járására kap meghívást, hogy közzölje az emberekkel az üdvösség gyümölcseit ... (LG8) - annak a Péter-tiszts is jellemeznie kell.

A Jézus akarta Péter-tisztsre vár a világ, elsősorban a keresztény világ, de nemcsak az. Nincsen olyan emberi társulás, amelynek ne volna szüksége vezetőkre és a vezetőket szolgáló legfőbb vezetőre is. Az emberiséget a szeretet eszközével vertikálisan és horizontálisan egygyé tenni hivatott jézusi egyháznak is szüksége van a dolgok imént említett belső természetéből is, Jézus kifejezett szándékából folyóan is legfőbb vezetőre, azaz Péter-tisztsre.

Az Egyház felfigyel a soraiban jelentkező karizmatikus személyekre, tehát olyan tagjaira, akikben különös erővel érzi szólni és tenni az Egyházban tovább élő Jézust. Az alulról jövő bizalomnak s a felülről jövő bizalomnak ezen személyekben kell találkozniok. **Az egyház bármely közösségének csak arra a személyre szabad rábíznia magát, akit a közösség tagjai közül leginkább érez karizmatikusnak.** A vezetés és karizma feszültsége nem lehet Istentől való, mert Jézus is a Tizenkettő által közölük legkülönbnek ítélt Pétert fogadta el felülről. A hivatalviselők vonala és a karizmások vonala nem lehet kettő; csak egyetlen vonal lehet. Péternek kell lennie az Egyház legkarizmatikusabb személyének, amennyire ezt Isten népe a neki adott Lélek erejében meg tudja állapítani. Ez a Jézustól rendelt alapja annak, hogy a közösség a maga vezetőjével együtt megítéli a maga tagjainak jutó karizmák értékét. A hivatalt mindig a közösség által elismert személynek kell kapnia. **A karizma birtokosa a hivatal birtokosa.** Ez iktatja ki az Egyházból a hivatal és a karizma nagyon is nem Jézus akarta - az evilági hatalmaktól viszont könnyen viselt - feszültséget.

Az egész keresztény világ Róma püspöke felé néz, s tőle várja, hogy eljusson a jézusi betöltési kívánságok magasára. Sokkal inkább felé, mint mondjuk a konstantinápolyi pátriárka vagy a genfi Ökumené főtitkára felé. S ha egyszer majd Róma püspöke képes lesz

Jézus szándékai szerint a szeretet közös nevezőjét felkínálni az "elszakadt testvérek" számára, akkor Isten nem Jézustól elnevezett aklaiban élő, de az emberiség vertikális és horizontális egységéért gondban levő nem-keresztény vallások is aligha a dalai lámában vagy a mohamedánok nem is létező fődervisében akarják majd megtalálni a rendező személyt. Sokkal inkább Róma püspökében.

A történelmi tapasztalatok fényénél a vallási tekintély elfogadásának egyetemessége hatalmi eszközökkel ugyanúgy nem volt lehetséges, miként a politikai uralomnak kiterjesztése az egész Földre. Csak a vertikális egységből (Istennel egyesülés a szeretetben) kinövő horizontális egységet (ember és ember egyesülése a szeretetben) képviselő Jézus hiteles képviselőjének lehet reménye vallási tekintélyének egyetemes elfogadására. De ennek a tekintélynek a mindenkire figyelő szeretetnek az útját kell járnia, s a Zsinat ismét nagyon szép szavai szerint: **a legutolsó laikus hívőre is figyelve** kell az egyetemes egyetértést szolgálnia.

Ha az Egyház a maga történelmében erre felé viszi útját, aligha fogják rossz néven venni a **Róma püspökével szervezetileg egységben nem levők** azt a visszavonhatatlan szerepet, amellyel Jézus Fülöp-Cezáreában megbízta Pétert, akinek az Isten gondolatait kell gondolnia, megtérve erősítenie kell testvéreit, és a Jézushoz mindenben ragaszkodó szeretetével kell legeltetnie Isten reábízott népét az ugyancsak reábízott, neki átadott táplálékkal. Alighanem érteni fogják a b) pont ábráit, amely igyekszik megmutatni, hogy mekkora szerepet szán Isten a betszaidai halásznak és időbeli folytatóinak.

e) Isten és az Egyház feladata

A Messiás a keresztfán bűnbocsánatért könyörgött Atyjához az Őt keresztre feszítők számára is. Gyilkosait is maga mellé akarta juttatni az örök lakóhelyen. Együtt akart élni velük is. (Lk 23,34) Azon az alapon tehette ezt, hogy különböztetett az objektíve helyes és a szubjektíve, lelkiismeretileg igazolt között. Helyes az ily különböztetés a Messiás tanítványai részéről is. **Helyes-e ezek után az egyház fogalmának körben bővülő kitágítása?** Legbenső kör: a kegyelmi életet élő katolikusok. Az egyre táguló körök: a megkeresztelt katolikusok, a nem-katolikusok, a nem-keresztény istenhívők, a jó szándékú ateisták, a jó szándékú harcos ateisták. Helyes-e ez? Nem helyes, ha arra gondolunk, hogy az Isten Országá szélesebb fogalom, mint az egyház (119e num). De helyes, ha e kitágítás csak azt akarja dokumentálni, hogy Isten nem személyválogató, hogy az embert a lelkiismerete szerint ítéli meg, hogy módja van az embert üdvözíteni akkor is, ha nem katolikus, ha nem keresztény, ha nem istenhívő ... még akkor is, ha üldözi Isten egyházát. **Mindez azonban semmiképpen sem helyes, ha eltéríti a keresztényeket feladatuktól.** A keresztényeknek ugyanis az a dolguk, hogy egybegyűjtsék az emberiséget Jézus zászlaja alatt, melynek zászlórúdja Péter kezében van. Nem helyes tehát a fenti fogalomkitágítás, ha feladatra serkentés helyett önmegnyugtató a funkciója. Valahogy ilyen formában: Nem is olyan végzetes baj, ha egyre többen és többen szakadnak le napjainkban az Egyháztól. Nem, mert valójában nem leszünk kevesebben, hiszen a jó szándékú, nemes célkitűzésű nem-vallásos embertársaink is hozzánk tartoznak; ezek valójában "anonim keresztények".

Ha ily funkciót kap a fenti fogalomkitágítás, akkor nagyon káros ez a nyitás vallástalan embertársaink felé. Akikben ez a káros funkció megszületik, azok összetévesztik az Isten dolgát az Egyházzal. Az Isten dolga abban áll, hogy megmentse (üdvözítse) mindazokat, akiknek élete (lelkiismeretükkel való harmóniájuk) ezt lehetővé teszi. **Az Egyház dolga pedig** nem ennek a megállapítása, hanem **gondoskodás arról, hogy az emberiség**

milliárdjainak a tudatába belekerüljön a Krisztus tudata. Az Egyház dolga az, hogy megvalósítsa a Földön azt, amire rendelve van: **megvalósítsa a Szeretet Országát.** S nem az, hogy vigasztalja magát: ha nem is sikerül egybegyűjtenünk az emberiséget, attól még az Isten üdvözítheti az összegyűjteni nem tudottakat. Nem nyugtathatjuk meg magunkat ezen a címen. Jézus tanuinak kell lennünk a Föld határáig. (Csel 1,8) Annak a Jézusnak a küldöttei kell hogy legyünk, aki Péterre akarja reáépíteni a Maga táborát, (Mt 16,18) aki azt akarja, hogy az emberiségnek egyetlen akla legyen. (Jn 10,16) Az egyházfogalom kitágítása nem lankaszthatja egyházépítő buzgalmunkat.

Isten képes volt az embert üdvözíteni a Krisztus előtti évezredek során is. Az Egyházat nem azért hívta létre, hogy továbbra is tudja üdvözíteni. Oly feladatot adott át neki, amely nem kisebb, minthogy visszahozza a Földre a vesztett Édent - a Szeretet Országának megvalósítása révén.

133. A MINDENTADÁS HATALMA

a) Tiéd a hatalom ...

Semmiféle "ország", azaz közösség sincsen meg "hatalom" nélkül.

Az evilági ország létrejöttének fegyvertény az alapja; megmaradásának is végig (felbomlásának pillanatáig) feltétlen feltétele a fegyveres erő; megszűntének is mindig a birtokában levő nagyobb fegyveres erő a kiváltója.

A Sátán pedig legfőbb ura s fejedelme lévén az összes evilági országoknak, különösképpen is erővel-hatalommal rendelkező. Ereje csupán az Isten Országával szemben bizonyul kevésnek; hatalmánál csak az Isten és az Ő Országának hatalma nagyobb. (Lk 4,7; Mt 16,18) Ennek viszont ellene látszik mondani az, hogy Jézus élete és mindaz, amit tanításában előremondott övéinek életéről, arról beszél, hogy Mester és tanítvány biológiaiilag egyaránt védtelen az evilági ország és a sátáni ország objektíve széjjeldifferenciálhatatlanul egy és közös fegyveres ütőhatalmával szemben. De nincs valóságos ellentmondás, mert csak biológiai védtelenségről van szó. **Az evilági és a sátáni ország csak a biológiai élet felett rendelkezik hatalommal,** s éppen ezért a Messiás - és éppen a Getszemániban készülön - a Sátán hatalmának megtöréséről beszél. (Jn 16,11) Korábbi nyilatkozatában pedig az evilági országok vezetőinek uralkodását, hatalmát látszaturalomnak, látszathatalomnak minősíti. (Mk 10,42)

Mindez csak úgy lehetséges, hogy **Jézus ajkán a "hatalom" szó is, mint annyi más, különböző jelentéstartalmakat hordoz.** A fentiek csak úgy lehetségesek, hogy a "hatalom" országbeli értelemben valami döntően mást jelöl, mint evilági-sátáni értelemben.

Az Isten Országára jellemző hatalmat az "exuszia" és a "dünamisz" szavak jelzik Jézus ajkán. Egyes kódexek szerint Jézus a Miatyánkot ezekkel a szavakkal fejezi be: "Mert Tiéd az ország (baszileia), a hatalom (dünamisz) és a dicsőség (doxa)". (Mt 6,13) E mondata magyarázataként kapcsolódik a Sátán hatalmából való megszabadulást tartalmazó kérdéshez. A mondat fogalmazása, a "tiéd" szó hangsúlyhelyzete ugyanazt a tudatot tükrözi, amely megfogalmazta a Sátán fölötti ítéletet is és az evilági országok urainak látszathatalmát is.

Amit Jézus ebben a mondatban az Atyáról állít, azt állítja feltámadása után önmagáról is, méghozzá igen éles megfogalmazásban: "**Nekem adatott minden hatalom** a Mennyben és a Földön". (Mt 28,18)

A hatalom többféle lehet. De **csak az Istené a teljes értelemben vett hatalom**. Egyedül ez nem látszathatalom. Az Isten hatalma nem kerülhet végső ítélet alá. Ez a hatalom nem ismeri a mérték korlátozását; korlátozást nem ismerő "minden" hatalom. Nincs is leszűkítve semmiféle országra, helyre. Transzcendál tehát minden mennyiségi: időbeli és helybeli határt. Abszolút hatalom ez.

Tanítása során konkretizálja a Messiás ezt a "minden" hatalmat. Konkretizálja a "Mennyre" s a "Földre" vonatkozóan is.

b) Minden hatalom ...

Lássuk előbb a "Mennyre" vonatkozó konkretizálásokat. A színeváltozás előtt hat nappal bejelenti, hogy látni fogják egyesek "az Isten Országát eljönni **hatalomban**". (Mk 9,1) Az idők végén "el fog jönni az Emberfia teljes **hatalommal** és dicsőséggel". (Mk 13,26; Mt 24,30; Lk 21,27) Ugyanekkor a Nagytanács látni fogja az Emberfiát a "**Hatalom** jobbjára felül ülni", (Mk 14,62; Mt 26,64) ill. "az Isten **hatalmának** jobbjára felül". (Lk 22,69) Mindez a "minden mennyei hatalom" megnyilvánulásának teofániás rajza. A fentiekben ennek a hatalomnak mellé van rendelve a dicsőség; valójában ez a dicsőség az isteni léttartalom teljességét jelölő kifejezés (70ef num). Kiemelt tartalma ennek a hatalomnak-dicsőségnek: a bírói széket ülés az egész teremtetés felett. **Éppen ezért egyes-egyedül ez az a hatalom, amelytől az embernek félnie lehet és kell is.** Az evilági ország és a Sátán Országának hatalmától nem kell félnünk, mert ennek a hatalomnak a gyakorlói "semmi többre" nem képesek, minthogy megölik a testet. Isten népének csak attól kell félnie, "akinek **hatalma van a gyehennára vetni**" őt. (Lk 12,5; Mt 10,28)

Ennek az isteni hatalomnak a megnyilvánulása az az ítélet, amely a Fiú tisztje, mert az Atya "**hatalmat** adott neki ítéletet hozni" (Jn 5,27) (84c num).

Jóval gazdagabb a "minden hatalom" rajza - a földre vonatkozóan. A Messiás "én pedig mondom nektek" stílusa kiváltotta hallgatóságából és ezek nyomán az evangélistákból azt a megállapítást, hogy "hatalom" van a szavaiban, hatalommal rendelkezik a szóló. (Mt 7,29; Mk 1,22; Lk 4,32) Az a hatalom, melynek birtokában azonosította nemcsak szavait, hanem Önmagát is az Igazsággal. A Messiás tehát azzal az igénnyel lépett fel, hogy az egyetlen igazat, a valóság egyedül hiteles képét rajzolja meg az Általa választott tárgyban: mi legyen az ember reménye? Ennek a hatalomnak alapján állított minden más (az Övétől eltérő) tanítást - emberellenesnek, embert kifosztónak-szétszórónak. Ma úgy mondanók: antihumanistának. **Olyanként lépett fel, mint aki hazugságnak minősít minden más örömhírt.** Ezt a szuverén igazságmegállapítási attitűdöt hatalmának más megnyilvánulásai egyértelműen hatalomból adódónak igazolják. Ahogyan hallgatósága eleve is gondolta - a kijelentés hogyanja és a kijelentőből áradó atmoszféra alapján.

E minden földi hatalom második megnyilvánulása - a **betegek és idegbetegek meggyógyítása** volt. Egyértelműen hatalomnak könyvelte el ezt is mindenki. Ellenfelei is. A farizeusoknak végig lelkiismeretbeli nyugtalanságot okozott ez a kétségtelen hatalom (102c num). Az evangélium lapjai telve vannak a gyógyító hatalom feletti csodálkozással. Nevén

nevezte maga a Messiás is ezeknek a gyógyításoknak az alapját: "Észrevettem, hogy erő (dünamisz) ment ki belőlem". (Lk 8,46) Korholja is azokat a galileai városokat, amelyekben ezt a gyógyítási hatalmát kinyilvánította. (Lk 10,13) Tanítványainak is hatalomként delegálta a gyógyító erőt. (Mt 10,1; Mk 3,15; 6,7; Lk 9,1)

Látása szerint, a beteggyógyítási hatalom - lehet hatalom a Sátán fölött (121b num).

Harmadik megnyilvánulása ennek a hatalomnak: a bűnt megbocsátás. Az Emberfiának hatalma van a földön megbocsátani a bűnöket!. (Mt 9,6;) Ebben nyilvánul meg a legsajátosabb értelemben a Messiás Sátán feletti hatalma. Ez a hatalom a Sátán népének Isten népévé tevését jelenti; a Sátán Országának rontását az Isten Országának növekedésének, építésének javára. Ennek a sátrani országnak a tanúságát minősíti hazugságnak, ennek a betegségekben is megnyilvánuló hatalmát rontja, ennek népét szerzi meg a Maga országa számára. Az ellenség (Sátán), a kígyók és skorpiók (Sátán népe), tehát a Sátán egész országa feletti hatalommal rendelkezik.

Mégpedig annak minden hatalma felett, úgyhogy a Sátán semmit sem árthat Isten népének. Ennek a hatalomnak a birtokában mondhatja övéinek: "Íme, hatalmat adtam nektek, hogy kígyókon és skorpiókon tapossatok, és az Ellenség minden hatalma felett; és semmi sem fog Istennek-nemtetszővé tenni titeket". (Lk 10,19)

c) Az élet-odaadás hatalma

A "hatalom" valójában a létező léttartalma - a létező hatékonysága szempontjából nézve. Mondhatnók tehát: a muskátlinak hatalma van nőni, levelet bontani, virágot nyitni. Mondhatnók: a kutyának hatalma van ugatni, őrizni a házat. A "hatalom" fogalma a "természet" fogalmához kapcsolódik, amennyiben a "természet" is dinamikájában tekinti a létező léttartalmát. Ennek folytán mindenféle "hatalom" annak a természetéről árulkodik, akinek vagy aminek a hatalmáról beszélünk. **A "hatalom" az, amire képesek vagyunk** (dünaszthai); **a hatalom az, ami a léttartalmunkat egyéb léttartalmaktól megkülönböztető lényegünkből (uszia) való (ex-uszia).**

Az eddigiekben az Isten hatalmát - örömhírt közlő, testi egészséget adó és bűnbocsátó hatalomnak ismertük meg. Olyan hatalomnak tehát, amely az embert elviszi a fogyhatatlan Élet világába; embernek felkínált Életet adó hatalomnak. A fentiekben túlmenően van ennek az isteni hatalomnak egy olyan tartalma is, amely nemcsak ellenkezést és feszültséget revelál a Sátán Országának hatalmával szemben, hanem amely **a Sátán hatalmának teljes ellentmondása is. A Sátán hatalmának konkrét tartalma az erőalkalmazás.** A Messiás egy ízben megkérdi a nagyratörő Zebedeus-fiakat: Van-e képességük-hatalmuk (dünaszthe) kiinni azt a kelyhet, melynek kiivására Őmaga készül. (Mk 10,38; Mt 20,22) Más ízben kijelenti, hogy van hatalma lebontani Isten templomát, azaz Őmaga biológiai életét. (Mt 26,61) Ez a két nyilatkozat azonos tartalmú azzal, ami A jó pásztor beszéd során hangzik el ajkán. Amit a Messiás ez alkalommal mond, az emberiség történelmének talán legképtelenebbül hangzó kijelentése. Különösen akkor képtelen, ha Annak az ajkáról hangzik el, akinek "minden hatalom" átadatott. Annyira képtelenül hangzik, hogy aki a kijelentést értelme gyökeréig engedi hatolni, hajlamos félreértésre, elírásra gondolni. De a kódexek tanúsága egyöntetű: "Azért szeret engem Atyám, mert odaadom az életem ... senki sem veszi el tőlem, hanem magamtól adom oda. Hatalmam van odaadni ... ". (Jn 10,18-9)

A "hatalom" az emberi tudat számára egyértelműen ütési-vevési hatalmat jelent. Úgy gondoljuk, hogy annak van hatalma, aki el tudja venni embertársainak javait, szabadságát és életét. **Valami egészen más világból kell jönnie Annak, aki mit sem törődve ennek a szónak a jelentéstartalmával, ennyire tökéletesen más értelemben tudja használni ezt a szót.** Az "ex-uszia" szerepel itt az ajkán, amely szót Pilátus is használta a megszólalni nem akaró Jézussal szemben. Keresztre feszítési, életelvévési tartalmat hordoz e szó Pilátus ajkán, csakúgy mint bárki másén. A Messiás fogalmazhatott volna másképpen is: Elfogadom a halált; megállom, hogy nem teszek ellene a hatalomnak ... Nem így fogalmazott. A legképtelenebb fogalmazást választotta, amely az értelmetlenség érzetét és a paradoxon nevetségességét válthatná ki az olvasóból, ha a Messiás szavait a benfentes hallók-olvasók tudatában nem venné körül a "szép és nagy szavak" teljes érvénytelenségének a köde.

Mert mit jelent az, hogy **valakinek hatalma van - felfeszíttetni, felakasztani magát?!** Pedig a Messiásnak éppen ez a hatalma. S ezzel szemben **nincs "hatalma" - másokat felfeszíteni, felakasztani!** Csak arra van hatalma, hogy védtelenné tegye Önmagát; csak arra, hogy odahelyezett életét elvegyék. Nem azért, mert ilyenek az erőviszonyok. Nem azért, hiszen a Messiásnak kezében van a lehetőség az idő és tér egész világának fölszámolására is. A Magát sérthetetlené és láthatatlanná tevésre is, ellenfeleinek ártalmatlanná tevésére is. De Ő nem él ezekkel a maga elméleti lehetőségeivel az ember ellenében, nem bocsátkozik bele az erő-párbajba. Nem, még az ártatlant, sőt a bűn nélküli Istent megölni akaró gonoszokkal szemben sem. **Az "erő-párbaj" csak elméleti lehetősége a minden hatalommal rendelkező Istennek.** Csak kérhetné Jézus a tizenkét ezred angyalnál is többet, de nem kéri. (Mt 26,53) Valójában nem teheti (dünaszthei). Nem teheti, mert az ilyen magatartás nem folyhatik az isteni léttartalom szeretet-lényegéből (ex-uszia). E szeretet-lényegből csak adás folyhatik: Örömhírének odaadása, egészséget adás, bocsánatot adás, az Élet odaadása; mindenének, még Önmagának is odaadása. A Szeretet-Isten lényege - az adás. Az Ő lényegéből a mindentadásból folyik mindez. **Ez a mindent odaadás ... a hatalma annak, aki az Adás időtlen világából érkezett hozzánk.**

S végezetül **ez az az "erő", ez az a "hatalom", amely miatt a mennybemenetel után a tanítványoknak Jeruzsálemben kell maradniok.** Erre a hatalomra, erőre kell várniok. Arra, hogy ezt megkapják felülről. A tanítványok pünkösdkor úgy kapják meg ezt a hatalmat, hogy a megkapott hatalom elborítja bennük a lélektani valószínűséget. Az Újszövetségben talán ez az Isten egyetlen olyan világtörténelmi jelentőségű "belenyúlása", amely transzcendálni látszik a lélektani törvényszerűségeket. A tanítványok megkapják ezt a hatalmat-erőt, (Lk 24,49; Csel 1,8) s a félelmükben zárt ajtók mögött ülők ennek erejében fényes nappal kijönnek Jeruzsálem utcáira, s Kaifás városában és Kaifás házából alig száz méterre istengyilkossággal vádolják azt a Kaifást, akinek hatalma van a tanítványok életének elvevésére.

A Pünkösöd a Szentháromságból való hatalom átadásának világtörténelmi jelentőségű nagy napja ..., a Jézus-féle hatalom átadásának történelmi pillanata. A Lélekből, a felülről születettek bizonyoságot tesznek szavaikkal (s azoknak halált megvető elmondásával is) arról a hatalomról, melynek tartalma: életünk odaadása. Ahogyan a János-prológ is mondja: az Istenből születettek megkapják az Isten fiaivá levésnek a hatalmát, s az ebből folyó magatartásokat. (Jn 1,12)

d) A halál legyőzésének hatalma

Van végezetül ennek az isteni hatalomnak egy végső, következményes jellegű tartalma is. Az ember feltámadásával kapcsolatban a Messiás beszél a szadduceusoknak az Isten hatalmáról, amelyet azok nem ismernek. (Mt 22,29; Mk12,24) A naimi ifjú, Jairus leánya, Lázár - mind megannyi tanúja ennek a hatalomnak. E hatalom mindenekfeletti megnyilvánulását szenvedés-bejelentései során újra és újra előre mondta. Az utolsó napokban arról is beszélt, hogy hatalma van három nap alatt fel is építeni Isten templomát, amelynek elbontására is hatalma van. (Jn 2,19) A jó pásztor beszédben példázat nélkül beszélt erről a hatalomról: " ... odaadom az életem, hogy újra visszavegyem azt ... hatalmam van újra visszavenni azt". (Jn 10,17-8) Ez a vége és befejezése annak a konkretizálásnak, amelyet tanításaiban a minden hatalom "földi" tartalmáról ad.

A Messiásnak hatalma van győzedelmeskedni a biológiai halálon. A másokén is, a magáén is ... A Sátán és népe akármennyi biológiai halált is juttat azoknak, akiket leteper a maga ütő-vevő hatalmával - az Életen kívülre, a Külső Sötétségre jut. A Messiás viszont felépíti a lebontott templomot, feltámad húsvét vasárnapon, és feltámasztja övéit majd az utolsó napon az Életre; amit előre jelzett Jairus leányának, a naimi ifjúnak és Lázárnak feltámasztása az - életre.

Ha az ember összhangba hozza magatartását az őt a maga képére megteremtő Istenével, azaz ha felülről kapott hatalmát adási hatalommá formálja, azaz **ha hatalommal rendelkezik odahelyezni saját életét, akkor az ember vissza is veszi az odaadott életet.** Akkor hatalma van erre is, mert "a feltámadásnak lesz a fia". (Lk 20,36) Így van, mert felülről, tehát a Lélekből született, (Jn 3,3.5) s ennek folytán benne van az Élet, amely nincs kitéve az elmúlásnak, amely örök. Hiába pusztítja el a Sátán hatalma benne a "pszüché"-t, a "dzóé"-hoz hozzáférni a sátáni hatalmaknak nincsen hatalmuk (40cf num).

Ezzel szemben az a teremtmény, amely az Isten hatalmának tartalmától különböző tartalmat tesz bele a maga hatalmába, az nem születik felülről, és így nem is birtokolja az Életet (dzóé). Másnak a "pszüché"-jét ugyan elveheti, de maga a "dzóé" hiányában nem tudja hova megy; s így a Sötétségben járva a Külső Sötétségre jut. **Ez az életet elvevési hatalom önmaga ellen fordul tehát, mert gyakorlójában nem jön létre az el nem múló életet biztosító felülről születés.** Mivel kardot ismer, mivel nem dugja azt hüvelyébe, nem teszi azt helyére, hanem üt vele, azért elvész ama kard által, amelyet megragad, amelynek hatalmával életet vesz. A vevési hatalom juttatja őt életen kívülre, a Külső Sötétségre. (Jn 3,3; Mk 3,4; Jn 12,35; Mt 26,52)

e) Szabadság és hatalom

Az Istené tehát az egyetlen igazi hatalom. Tartalmilag ez a hatalom - adás. ADÁSI HATALOM. A Szentháromságon belül ez az adási hatalom biztosítja a szentháromsági vonatkozást alkotó három vonatkozási pont számára az isteni léttartalom teljes birtoklását. **Eme ősközösségen belül a hatalomnak semmiféle más tartalma nem lehetséges,** mert ott az Őstény, a Szeretet semmiféle kétféleséget sem ismerő, vegyítetlen-keveretlen (akeraiosz) (Mt 10,16) világában vagyunk.

Az Isten nem annak következtében szabad, hogy választhat. **Az Isten szabadsága az Önmagát azzá-amivé konstituálásban áll.** Másképpen áll a dolog a szellemi teremtmény

esetében. **A szellemi teremtmény** - olyannak-amilyennek megteremtett volta következtében - **kétféleséget ismerő, választást és döntést kívánó világban mozog.** Számára ahhoz, hogy a szeretetet választhassa, szükséges az a szabadság, amely csak akkor lehetséges, ha van benne valami meg nem határozottság, amit éppen a kétféleség, a vegyítettség, a kevertség biztosít. **Azaz a szellemi teremtmény csak akkor tudja az adási hatalmat választani, ha választási szabadsággal rendelkezik;** azaz amennyiben módja van azonosulni is az őt létrehozó Isten magatartásával, és módja van szembe is szegülni azzal.

Ily módon törekvési irányának, hatalmának lehet nemcsak adási, hanem vevési tartalma is. Ezt a formai, választhatási szabadságot lehetővé tevő kétféleséget, kevertséget egyféleséggé, keveretlenséggé (Mt 10,16) tennünk szabad emberi személyiségünk döntésével az isteninek, a Messiás által a képviselteknek a javára - ebben áll a tartalmi (döntésben realizálódó) szabadságunk. **E kétféleségnek a birtokában élete során az ember eljuthat az életét odaadó Messiásig, és eljuthat a kezdettől fogva embergyilkosig is.** A teremtmény kapott hatalma tehát ütési hatalommá is formálódhatik a teremtményben. Kitöltetlen biankó csekket kap az ember az Istentől. Az emberen fordul mit csinál ezzel a kétfelé is fordítható kapott hatalommal.

Kapott hatalomról beszélünk, mert a teremtmény valamire való törekvési képessége (eltekintve az általa választott iránytól) - **mindenképpen Istentől van.** Hiszen teremtménynek, azaz függő létnek, a hatalmáról beszélünk. A teremtmény hatalma mindenképpen "felülről" van. (Jn 19,11) De csak létezésében; mert léttartalmában, pontosabban a léttartalomnak a szabadság erejében választott irányát illetően - már az emberi szabadságból való. Ha léttartalmában is "felülről" való volna a konkrét emberi hatalom-megnyilvánulás, akkor sem Pilátusnak, sem a Nagytanácsnak nem lehetne bűne; (Jn 19,11b) s ez esetben az Atya maga végezné ki Fiát. Ez esetben a Fiú maga venné el Önnön életét. S ez esetben így kellett volna fogalmaznia: Hatalmam van az életemet elvenni önmagamtól ... De nem így fogalmazott!

134. FELÜLRŐL ADOTT HATALOM

a) Büntető pálca

Az Isten kiválasztotta Ábrahámot, hogy készítsen magának népet, amely képes lesz szóba állni a "felülről születés" feltételeivel. Ezt a népet Isten kard nélkül nem tudta megőrizni a Messiás-várásban. Jézus szólt is egy jó szót e nép (egyébként kardot viselő) királyairól. (Lk 10,24) **Lehet-e sátáninak minősíteni azt, ami kétezer esztendőn keresztül az Isten Terve volt?** A tanítványok utolsó kérdésére adott (Csel 1,7) jézusi válasz nem beszél-e arról, hogy mégis csak van-e valami pozitív köze is az Istennek az üto-vevő hatalomhoz? Akármennyire is elterelő jellegű volt e válasz (73d num), mégiscsak arról szólt, hogy az Atya "saját" hatalmának tartalmát képezik ezek az időpontok, amelyekben megvalósul egy evilági ország politikai függetlensége. (Csel 1,7) Ezen túlmenően mintha még egyéb is mutatná, hogy a **Messiás szemlélete szerint az Isten kezében vannak a politikai fordulatok,** tehát a vevés-ütés hatalmának fordulatai. Jeruzsálem pusztulása egyenes következménye annak, hogy a választott nép nem ismerte el Jézust messiásnak. (Lk 19,44) Az pedig, hogy a büntető

szerepet betöltő pogányoknak is betelik majd az idejük, (Lk 21,24) nagyon úgy hangzik, hogy az Isten kezében vannak ezek a vevő-ütő hatalmak.

Kétezer esztendőn keresztül szinte csak az Ószövetségtől meghatározottan voltunk képesek gondolkodni erről a kérdésről. Mégpedig a következő gondolkozási modellel: népének bűnei miatt végső soron maga az Isten üti népét, eszköznek használva fel a pogányokat, és az ütéssel népének megtérését célozva. Ha lejárt a büntetés ideje - e gondolkodási modell szerint - maga az Isten az, aki megacélozza övének karját, s Isten maga segíti övének vevő-ütő hatalmát győzelemre, és törli el ezzel a maga "büntető pálcáját". Ebben a modellben fogant Zrinyi Szigeti veszedelme is, ez inspirálta Kölcsey "Haj, de bűneink miatt ... "-szemléletét. **A középkor "Gesta Dei per francos" szavától kezdve Berdjajew "Gesta Dei per bolsevicos" tételéig - virulensen él zsigereinkben ez a gondolkodási modell mind a mai napig.**

Mind a mai napig! S mi mindennek az ellenére! Bismarck realista cinikus megjegyzéseinek ellenére: "Az Isten az erősebb hadseregekkel menetel!" Hochhut A helytartó c. drámájában a zsidók százezreinek elgázosítására specializált Doktor kísérletének ellenére is: "Mert feleletet akartam - feleletet! S így kockáztattam meg, amit még senki, mióta világ a világ ... Megesküdtem, hogy olyan mértéktelenül provokálom az Öregistént, hogy legyen kénytelen választ adni ... Tessék, a felelet: egyetlen sóhaj se hallatszik az égből, egyetlen sóhaj se tizenöt hónap alatt, míg égbe küldtem innen a kirándulókat". Az Isten marad néma és süket, és nem válaszol egy árva szót sem még e képtelen kísérlet képtelen **kihívására sem**. Annak ellenére is virulensként él tovább e gondolkodási modell, hogy e néma süketség láttán milliókban fogalmazódik meg: Nem létezhetik az az Isten, aki érdektelenséget jelent be a történelem ily arányú infernóival szemben is. **E gondolkodási modell milliókat tesz hitetlenné.** A választott nép maga sem érti Adonáj süketségét (Schwart-Bart, Le dernier des Justes). Mégis ez a modell él tovább. Botrányá lett, és csak nem került reá erre a szemléletre a befordított címerű sírkő.

Az ellentmondás mélyén - nem kétséges, az univók (egyértelmű) hatalom-fogalom rejlik: az Isten hatalmát is ütőhatalomnak gondolják azok, akik e koncepció szellemi foglyai. Mindazonáltal az ékvivók (többjelentésű) hatalomfogalom esetén sem tudja az ember függetleníteni magát e "büntető pálca" modell ama lebírhatatlan igényétől, hogy akárhogyan is, de a történelemnek mégiscsak az embert megteremtő Isten tervei szerint kell formálódnia. Ez az igény ott van még Hochhut Doktorában is, sátáni kísérletének az alján is.

Külön kell választanunk két kérdést. A vevési hatalom történelmi mozgásai által is érnék-e Isten tervei? - Ez az egyik kérdés. S a másik: Ha az Ószövetségben nemcsak erről volt szó, hanem Isten azonosult a maga népének vevési-hatalmával, akkor hogyan lehetséges, hogy ugyanaz az Isten a Messiás örömhír-hírdetésétől kezdve többé már nem azonosul vele? A Jánosig történt Törvény-hírdetés és a János után kezdődő Ige-hírdetés között lehet-e ilyen arányú bevágás? Föl kell tennünk ezt a kérdést, mert ez a bevágás nem merő ceremónia- vagy liturgia-váltás. Ez a bevágás Isten mivoltáig hat vissza. Ez a bevágás maga után vonja a kérdést: **Lehet-e egy adott időponttól kezdve Istennek-nemtetsző az, ami odáig Istennek-tetsző volt?**

b) Isten a történelemben

Nézzük előbb az első kérdést. Rendelkezésünkre áll egy történelmi tapasztalat: a kultúrkörök kultuszából születnek meg. **Amíg e kultusz istenei eleven valóságként élnek a kultúrkört alkotókban, addig ezek az emberek képesek áldozatokat is vállalni kultúrkörük ügyéért.** Az élet-elvevési hatalom gyakorlása még a legfelsőbb vezetők részére sem kizárólag hüperluxus élvezetet biztosít, hiszen időnként őket is feláldozzák a népüket legyőző nép istenének az oltárán, és kiszakított szívüket a győzők ujjongásai között hajítják az oltár tűzére. Megvannak ennek a jelenségnek a modern változatai is; időnként a legmagasabb vezetők is beveszik a mérget családotul, időnként sortűzzel vagy akasztással mint háborús bűnösöknek ezeknek is elveszik életét - a győzők tapsaitól kísérve. Még kevésbé gyerekjáték az életelvevési hatalom gyakorlása a kisemberek számára, legyenek azok - akár nemesi inszurrekciók tagjai, akár az általános védkötelezettség SAS-behívottjai. Az életelvevési hatalom is kíván, ha nem is életodaadást, de kockázatot: lelövöm, akit csak tudok; de kiteszem magam annak a lehetőségnek, hogy engem lőnek le ...

Amíg az istenek (vagy akár Jézus és a Szűz Anya) neve a lelkekben, az emberi tudatban ténylegesen "zászló", addig lehet (s olykor van is) ereje egy népnek győzni a harcban. Amikor azonban a kultúrkör, a nemzet, a "város" érdeke nem képesíti már a közösség tagjait erre a kockázatra, mert ez a fajta csoportérdek többet már semmiféle kockázatra sem lelkesít, **amikor már csak egyéni érdekek mozgatnak egy nemzettet-közösséget, akkor történelmileg már megvannak számlálva a valójában egyedekre és egyedi érdekekre széthullott (és csak neve szerint) közösségnek a napjai.**

A vevési hatalom világán belül is van etika. Lehet ölnöm magamért. Lehet ölnöm a családomért. Lehet ölnöm egy szűk csoportért. És lehet ölnöm egy osztályért, egy nemzetért, az emberiségért is. Nem kétséges, **minél szélesebb tömegért tudom életemet kockára tenni, minél távolabbiakért is - annál magasabb rendű az etikám a vevési hatalom világán belül.** "Az erős egész nemzeteket hordoz vállán" - hallok a romantika hangját. Hogy az emberiségnek több bajt okoz vagy okozhat egy ily etikus emberiségmegmentő, mint egy csak magára gondoló nyárspolgár avagy a baltával dolgozó rablógyilkos - az más kérdés. Más kérdés tehát, hogy egy ily emberiségmentő külön szolgáltatokat tehet a Sátán ügyének, mint a nyárspolgár és a rablógyilkos. Most a szándék felől nézzük a dolgokat. S akármilyenek legyenek is az eredmények, áll a tétel, hogy **a nagy messiási bevágáson innen is van etika.** Van, mert az erőalkalmazás eszközével élet is mozgatja a - másért-élés. A Messiástól megrajzolt objektív (adó jellegű) másért-élés különbözik ugyan ettől a szubjektív (etikusnak átélt vevő jellegű) másért-éléstől, de azért ez is másért élni akarás, és így olyan, amit az ember etikusnak élhet meg.

Zólyomban lakom a 16. században, és mentem az irhám és megyek Mária királynővel Erasmus hazájába ... Ennél a magatartásnál különb a következő: Itthon maradok, s ha a török elér Zólyomig, leakasztom a szögről a kardot. S még különb ezt mondani: Eger ellen készül a török, s bár én itt vagyok Zólyomban, mégis elmegyek segíteni az egrieknek. **Különb ember az, aki a zólyomiakra is gondol, nemcsak magára. Még különb az, aki nemcsak a zólyomiakra, hanem az egriekre is gondol.**

A 16. század elején élő magyart - csak a tényt nézzük, az okokat nem kutatjuk - **nem érdekelte a magyar ügy;** csak az egyéni birtokszerzési lehetőségek. Burgio jelentette is ezt a pápának. Menthetetlenné is silányult, **bele is pusztult ebbe az érdektelenségbe,** s ennek folytán a középkori Európa egyik legjelentősebb királyságából lett egy önállóságra képtelen, s

az újkor századaiban bárki idegennek kész zsákmány s ma már gyermeket szülni is alig akaró, sport- és táncdal-nemzet. Nincs eszménye, amelyért politikai körültekintéssel és erőkoncentrációval egy nemzettest javára akarná a hatalmat gyakorolni. Uralkodó rétege csak önnönmagának venni-rabolni akaró egyedekből rakódott össze; és el is bukott a történelem színpadán: "kis nemzet" hanyatlott, bár félévezrede annyian beszéltek magyarul, mint angolul.

c) A történelmi és a jézusi "jaj"

Megfogalmazhatunk a fentiek alapján egy kétségtelen történelmi tapasztalatot: "történelmi jaj" annak a nemzetnek, amely nem képes már a közös ügyért kockázatot vállalni. Csakhogy mi köze van ennek a "történelmi jaj"-nak a "krisztusi jaj"-hoz? Hiszen objektíve a "krisztusi jaj" szólhat mind a háromnak: annak is, aki felkeresi Erasmust, aki otthon marad Zólyomban, aki lemegy Egerbe. **A szubjektív "krisztusi jaj", a "történelmi jaj" annak szól, aki nem teszi meg azt, amit lelkiismerete diktál.** Mi ez a szubjektív krisztusi jaj? A 16. századi magyarnak nem volt lehetősége a Krisztus tudatával való azonosulásra a karddal megteremtett magyar kereszténység történelmi előzményének következtében. A 16. századi magyar számára a lelkiismeret legkülönb hangja csak egy Jézus-előtti hang lehetett: Jézus nevében vágni a hitetlen pogányt! Csak az lehetett, amit a szembenálló muzulmán is hallott: Allah és az ő Prófétája nevében vágni a kutyahitű gyaurt!

A "történelmi jaj" egybeesik ezzel a "szubjektív krisztusi jaj"-jal. Elbukik az a nemzet, amely csak lustán és gyáván kavarja a harcot (Ady). Elbukik, de nemcsak ezért. Ha egy négymilliós nemzet húszezer szedett-vedett amatőr harcossal várja otthonába az oda százezernyi kiképzett katonát elhozni tudó török támadását, akkor ez csak egyik megnyilvánulása a nemzet gondjától való függetlenedésnek. **Ez csak egyik hullafoltja a másért (nemzetemért) élni nem akaró, az egyedre-családra beszűkített sátáni magamért-élni-akarásnak.** Közvetlen közelben vagy történelmileg távolabbi közelben megtalálhatók a többi hullafoltok is: a szenttelen rabszolgá-, jobbágy- vagy bérmunkástitrás és irtás - mint 1514-ben; vagy erőtlenség a házasság erkölcsének s a gyermekáldásnak a vállalására - mint napjainkban.

Történelmi tapasztalat: a népek belehalnak bűneikbe. Ez a "bűn" most nem azonos a krisztusi bűnnel. A jézusi bevágáson inneni etika elleni bűnnel azonos. De van azért a kettő között megfelelés. Mind a két etikának vezértétele: a másikért kell élned! S mind a két bűnnek ugyanaz a lényege: a magunkért élés. **A krisztusi bűn:** elutasítani tudatunkkal és életünkkel a tételt, hogy az embernek "minden embertársáért kell élnie". **A másik bűn** pedig annyit jelent: elutasítani tudatunkkal és életünkkel azt a tételt, hogy a "nemzetemhez tartozó emberekért kell élnem." Amíg a zsidó nép tudott egyet akarni, volt dávidi és salamoni birodalom; amikor szűkebb érdekcsoportok szolgálata lett úrrá a nemzettesten belül (széthúzás - pártoskodás), melynek magyar megfelelője - a "turáni átok", akkor kezdődött a szolgaság. Amíg legalább az egy Hunyadi János a végek védelmére fordítja kiterjedt (s főleg a végeken elhelyezkedő) birtokai jövedelmét, áll Nándorfehérvár. Amíg Mátyás fenn tudja tartani a központi hatalmat s a 40.000 fős zsoldos seregét, a töröknek nem jut eszébe támadni. Amikor a Jagellók korában szétesik a központi hatalom, s a magyar urak egymással háborúzhatnak a központi kincstárba be nem küldött jövedelmek erejében, elindulhat népünk kiirtásának folyamata, s magyar szótól lesz hangos Konstantinápoly rabszolgapiaca. Nem a török túlerő győzött Mohácson. A képlet érvényes zsidóra és nem-zsidóra. A magyarra is.

Felelhetünk tehát első kérdésünkre. **Igen, a vevési hatalom történelmi mozgásai által érnek az Isten tervei.** A szélesebb érdekközösségek, az állampolgárok összességének érdekeit jobban figyelembe vevő evilági országoknak nagyobbak a történelmi sánszai. Az ilyen országoknak erősebbek és fegyelmezettebbek is a hadseregei. Ennek következtében a történelmi vereségek-elbukások egészben véve Isten ítéletei a "felebarátok közül" már saját nemzetestének tagjait sem szerető népek felett. **Van tehát valami szinkron a két "jaj" között.** Van, mert mindkét "jaj" mögött a lelkiismeret hangjának megtagadása áll. Nem csalta meg tehát az embert a maga történelmi útján az az érzése, hogy a történelmi ítéletekben az Isten ítélete is benne van.

Csak hogy a filiszteusoknak akkor van hatalma a választott nép felett, ha ez a választott nép megtagadja azt a fajtájú "másikért-élést", amelyet a részint Evilági Ország-jellegű, részint előkészítő Isten Országa-jellegű mózesi Szövetség megkívánt tőle. **Nem Jupiter tonans-ként küldi rá népére a filiszteusokat az Isten, hanem az Általa megteremtett ember és emberi társadalom benső törvényszerűségeinek erejében.** Végso okként küldi tehát Isten a filiszteusokat; nem közvetlen okként.

d) Jézusi bevágás

S most nézzük második kérdésünket. Az Ószövetségben nemcsak szinkron volt, hanem azonosulás is. Az Isten küldte az Ő népét a filiszteusok ellen. Azaz az ószövetségi szemlélet szerint, aki lement Zólyomból Egerbe, az nem a sátáni etikán belül tette a legkülönbet, hanem az Isten akaratát teljesítette. Nem csupán saját lelkiismerete előtt, nem csupán szubjektíve volt igaz és igazolt (dikaios), hanem objektíve is - a Mózesen keresztül kapott törvény és a Próféták színe előtt. Bár az Ószövetség tele van a Messiás Örömhírét előrejelző megállapításokkal, ezek ellenére is érvényes fenti megállapításunk. Sok mindenben kellett ugyan a választott népnek megmutatnia, hogy Istennek-tetsző, de a kardforgatásban is ... Vágnia kellett a filiszteusokat! Kérdésünk tehát ez: Hogyan lehetett Istennek-tetsző az időszámítás előtt, ami nemtetsző az időszámítás után? Vagy megfordítva: Hogyan lehet nemtetsző az Istennek időszámítás után az, ami tetsző volt az időszámítás előtt? Hogyan fér össze ez a bevágás az Isten és a vele azonos Igazság és Istennek-tetszés változatlanlanságával és változhatatlanságával? Volna egy mód zárójelbe tenni az egész kérdést: **az Ószövetségből csak azt elfogadni Isten szavaként, ami harmóniában van Jézus tanításával.** Mindazt tehát, amiben a Törvény és a Próféták ellenkeznek a jézusi szeretetfogalommal, Isten szándékai emberi meghamisításának tekinteni. Jézus azonban nem tekintette az Isten szándékai meghamisítójának azt a Mózeset, aki népe szívének keménysége miatt olyan parancsokat s engedményeket fogalmazott meg, amelyek ellentétben voltak Isten igazi, de akkor még nem képviselhető terveivel. A Hegyi beszéd antitézisei kapcsán sem ejt semmiféle terhelő-korholó megjegyzést ezen könyvek szerzői ellen, akiknek könyveiből idézi azt, "ami mondatott a régieknek". (Mt 5,21) Ez a zárójelbe tevés ellenére volna az Ószövetség egész "pedagógosz eisz Kriszton"-jellegének. (Gal 3,24) Ez a zárójelbe tevés feleslegessé tenné a kezdet kezdetén elhangzó Ábrahámnak tett ígéretet - az ivadékról, "akiben megáldatnak a föld minden nemzetségei". (Ter 22,18) Ha Isten már Ábrahámval el akarta volna indítani a Szentháromságból való szeretet teljes földi megvalósításának útját, akkor tárgyalásuknak nem lehetett volna középpontja ez a "majd" - az ivadék.

Mindazonáltal miért ne lehetne mégis zárójelbe tenni az egész kérdést?! Még pedig azon az alapon, hogy Krisztus már eljött, a pedagógosz Mór megtette már kötelességét, tehát mehet; s Mózes a válasszal mégis csak meghamisította Isten teremtő gondolatait. Minek hurcoljuk

magunkkal Isten szavaként a zsidó honfoglalás és honvédelem véres történeteit? Zavar bennünket és zavarja evangélizáló munkánkat. Mindezen szempontok ellenére is úgy tetszik, hogy meg kell őriznünk ezt a "terhet". Baj nélkül tehetjük, ha Isten Ábrahámnak, Mózesnek adott szavaiból csak azokat tekintjük **nekünk szólóan** isteni szóknak, amelyek meg tudnak árulni egy gyékényen az evangélium tanításával.

Jézus nem igazolja a kérdés ily jellegű zárójelbe tevését, bár számára ez a kérdés nem volt probléma. Elhangzott ajkán: "mondattott a régieknek ... én pedig mondom nektek ... ", (Mt 5,21-2) és nem tartotta szükségesnek e stílusfordulat igazolását - az Isten változhatatlanságának színe előtt. Nagyon természetesnek tetszett számára a maga bevágása, a maga száznyolcvan fokos fordulata. De egyszer az örömhírnek egyik (Mózes parancsától eltérő) követelménye kapcsán számonkérték rajta ezt a bevágást, s ekkor feleletet adott kérdésünkre: a válóleulet Mózes a maga népe "szívének keménysége miatt engedte meg". (Mt 19,8; Mk 10,5)

Az Ábrahámmal és Mózessel kötött Szövetség - Isten ideiglenes, előkészítő-felkészítő, pedagógiai jellegű szövetsége volt. **Isten arra kötött velük szövetséget, amit Ábrahám-Mózes népe teljesíteni tudott. A Messiás végleges szövetséget köt, és nincsen többé tekintettel a keményszívűsége:** a végleges szövetség mércéjével korholja népét, annak legkülönbjeit is. (Mk 16,14) Így jár el, mert most nem kompromisszumos szövetséget köt. A Messiás az idők végezetéig érvényben maradó - örök és új szövetség tartalmát közli velünk. Közli, ha a maga teljességében senki sem érti azt. Közli akkor is, ha ezért egy akarattal löki is ki magából Őt a választott nép.

Lehetséges tehát egy ily bevágás? Nem áll ellentétben Isten változatlanságával és szentségével? Nem. **Az jelentett volna Istenen belüli ellentmondást, ha Ábrahámmal köti meg az örök szövetséget.** Miért? Ha Isten Ábrahámmal közli az örömhírt, az ennek következményeképpen az erőalkalmazást elutasító Ábrahámot fejbe veri furkósboltjával az első, vagy ha nem az első, hát a harmadik nomád pásztor, akivel találkozik, és akkor Ábrahám meghal, mielőtt bárkinek is elmondhatta volna az Örömhírt. Ha az égő csipkebokorból ez hangzott volna: "Én vagyok atyáid istene ... viseld el, hogy néped fiúcsécsemőit a Nílusba dobhatja a fáraó ... ", Mózes nem ment volna vissza népéhez. Ki lett volna képes meghallgatni ezt a hangot - akkor? A Makkabeusok anyjának füle ezer év múltán már fogékonyabb fül volt. Ahhoz, hogy Jézus elmondhatta legyen az "én pedig mondom nektek" tartalmát, ahhoz kellett valami alap, valami felfogó és továbbadni képes közeg. Ezt az alapot az ideiglenes szövetség nélkül Isten meg nem építhette volna. Ha előkészítés nélkül elmegy a maga örömhírével mondjuk Athénba, legjobb esetben a Platón és Arisztotelész vetette alappal találkozik, és végnélküli és okos vitákba bonyolódhatott volna afelett, hogy lehet-e az istenség - teremtető; van-e lelke a rabszolgáknak; van-e valami kivetni való a hetérák szerepkörében, a lesbosi szerelemben, stb. Körülvetve volna egy nép, amely arról vitázott volna vele, hogy vajon mégis nem lehet-e a sokszorosán házasságtörő Zeus a főisten a többi nem főistenek között; van-e szabad akarata az embernek, avagy játéklabdája csupán az "irigy " isteneknek; s nincsen-e az ember is (és az istenek is) a kifürkészhetetlen Végzet hatalmában. Szent Pál sikerei görög területen - megmagyarázhatatlanok a zsinagógák talaja nélkül. Az azok által képviselt alapokra épített. A kereszténység nem kevés ideig elsősorban Ószövetségre néző és azt idézgető zsidóügy marad.

Az Örömhír elmondásának feltételei voltak. Az igazságból már szilárdan kellett állniuk bizonyos vastraverzeknek, amelyekre reá lehetett építeni az Igének a Törvény-feletti többletét. Ahhoz, hogy legalább valakik azonosulhassanak az Örömhírral, szükségképpen kellett az az

alig mérhető nagy jelentőségű plusz, amellyel a választott nép rendelkezett az Ószövetség nélkül növekedett legkülönbözőbb mediterrán nemzetek és filozófiai iskolák fölött.

Az ideiglenes szövetség nélkül kihirdetni akarni az Örömhírt, egyet jelentett volna azzal, hogy az újszövetségi Lakoma helyett csupán valami szókratészi-platóni Lakoma-félére kerülhetett volna sor a Messiás és - mondjuk - az athéniek között. **Az ideiglenes szövetség előzménye nélkül hiába jött volna el** a Messiás. Egy ily megtestesülés - hebehurgya, célját tévesztő megtestesülés lett volna. Olyan Isten feltételezne, amilyen nincs. Cél és eszközöket összeegyeztetni nem képes, az általa megteremtett valóságot helyesen látni nem képes Isten. Az értelem fogyatékosságát állítaná az ily megtestesülés - az abszolút Értelemről. Az Isten - szeretet, s éppen ezért az embert el akarja juttatni a szeretetre. Az Isten szentsége megkívánja, hogy az embert úgy juttassa el annak történelmi útja során a szeretetbe, ahogyan az eljuttatható. A szeretet teljességét akarta átadni, s ennek feltétele volt annak az alacsonyabb lépcsőfoknak a megépítése, amelyre föl- és reánevelődve valakik képessé lettek átvinni a szeretet teljességét. A "bevágás" ténye is következménye - a Szeretetnek.

Nem mond ellene tehát Isten szentségének, sőt nyomatékozza Isten szentségét, hogy a megtestesülés előtt elfogadta Istennek-tetszőnek az ideiglenes Szövetség teljesítését, bár objektíve nem tarthatta azt Istennek-tetszőnek. Az isteni szó az Ószövetségben nemegyszer csak ezzel a megkötéssel "Isten szava"; a Jézustól jövő szó pedig ily megkötés nélkül szava az Istennek. Ugyanez a bennünket a szeretetre eljuttatni akaró Szeretet (és ennek szentsége) magyarázza azt is, hogy a megtestesülés után már nem fogadta el ugyanazt, hanem egy "bőségesebb Istennek-tetszést" (Mt 5,20) kívánt. Így kívánta a szeretet pedagógiája.

A fenti gondolatsor erejében lehetségesnek és ténynek is kell állítanunk, hogy az objektíve sátáni jellegű vevő-ütő hatalom az időszámítás előtt belefért az Istennek-tetszésbe. Lehetségesnek és ténynek kell állítanunk azt, hogy **az "objektíve sátáni"** a választott népre érvényesített szeretetközösségnek a Messiástól is elismerendő kívánalmaival együtt **a választott nép** (Isten és a Szövetség által formált) **tudatában - "szubjektíve Istennek-tetsző" volt.** Nem kerülünk ezzel ellentétbe Isten szentségével. Istennek nem volt módja másképpen biztosítani Ábrahám népe számára azt, hogy e nép képes legyen az életével felzárkózni a tudatába plántált törvényhez. Ez a tudatába plántált törvény a krisztusi törvény felé vezetett. Isten azon az alapon üdvöztette őket, amely alapon üdvöztíti a szubjektíve jószándékú, de objektíve sátáni magatartásokat hordozókat - ma is. Aki szeret, az pedagógus. Aki szeret, az nem állít fel olyan követelményeket a maga neveltje számára, amelyekkel az nem tud szóba állni. Éppen a ma támasztott kisebb követelmények teszik lehetővé neveltünk számára, hogy később nagyobb követelményekkel való szóbaállásra is képesek legyen.

Ennek világosan látása sok tekintetben magyarázatul és megértésül szolgálhat Isten időszámítás utáni népének elbírálására vonatkozóan is.

e) Isten Országá és a haza

Azonosul-e **ma az Isten a felülről adott hatalom evilági országbeli tartalmaival?** Azonosul-e objektíve? Azonosul-e az államhatalomnak közrendet fenntartó funkciójával, a köztörvényesek megfékezésére szolgáló ütő-vevő hatalommal? Azonosul-e az "igazságos" társadalom megteremtésére, a béke biztosítására irányuló fegyvergyártással és -forgatással? Mindezek a funkciók az erőtvény alapján jöttek létre, s csak annak további szolgálata mellett gyakorolhatók. Az Örömhír szerint tehát kétségtelenül sátáni alapon. Nem azonosul a

Tőle kapott hatalomnak ily tartalmat adó emberrel. **Nem azonosul, mert objektív ellenkezés van e funkciók és a Szeretet-Isten magatartása között.**

De a Lelke legjobb hangjait követve ezt a funkciót választó embert (akinek élete harmóniában van a maga tudatával-lelkiismeretével, aki úgy tudja, hogy azt teszi, amit lelkiismeretének Istene megkíván tőle) **ma ugyanúgy elfogadhatja és el is fogadja, ahogyan Ábrahámot elfogadta.** Ahogyan a teremtéstől kezdve elfogadhatta és elfogadta mindazokat, akik ebben a lelkiismereti harmóniában éltek, ill. igyekeztek élni. Isten sem a régi, sem az Új Szövetség idején nem kívánja tőlünk annak követését, amit nem tudunk követnivalónak meglátni.

Kétezer esztendő történelmi tapasztalatai alapján tesszük fel a kérdést: **az Új Szövetség népe képes volt-e követnivalónak meglátni az Örömhírt? Képes volt-e a kétezer esztendő során akár valamikor is megragadni a sajátos jézusi plusznak a tartalmát? Ellentmondásként élt-e, akárcsak az első keresztény századok tudatában is,** a "keresztény katona" fogalma? E kérdést mélyreható tanulmány tárgyává kellene tenni. Pünkösöd után megértette-e a Tizenkettő a maga teljességében az Örömhírt? Péter büntető csodája, (Csel 5,1-11) az 1. század végi Kelemen pápa Judit-dicsérete (1Kel 55,5), Szent Pál államhatalom-szemlélete (Róm 13,1-7) nem rejt-e magában ilyen tényállást, melynek alapján azt kell állítanunk, hogy ez a megértés nem volt - keveretlen (akeraiosz). (Mt 10,16) **A nagykonstantini fordulat mindenesetre a régi Szövetségnek nyújtotta a pálmát,** és biztos kézzel toltá az erő-nemalkalmazást a norma-túlteljesítés világa felé.

Nem lehetünk értetlenek az emberrel szemben. A Római Birodalomban a légiókba kerültek is meg akartak mentődni a Salvator, a Küriosz által. Jézushoz állásuk talán alapja lehetett annak, hogy egy későbbi időpontban megértsék, hogy a kardot hüvelybe kell dugni. Talán egy későbbi időpontban Kornéliusz is (Csel 10,1) foglalkozást változtatott volna, s egy még későbbi időpontban lehetséges lett volna a sorrendcsere is: Kornéliusz előbb foglalkozást változtat, és csak azután száll rá a Szentlélek. Ne legyünk értetlenek az emberrel szemben, az Isten Lelke sem volt az: reászállt a századosra is, s talán együttműködött a büntető csodát tevő Péterrel is. (Csel 5,1-11) Számot vetett Péter olyanná-amilyené fejlődni képes tudatával; számot vetett Kornéliuszéval is.

Az Örömhír legmélyebb tartalmai felé irányt vevő esetleges fejlődés azonban hosszú időre szólóan lehetetlenné lett a nagykonstantini fordulat következtében, amely elindította Isten új népét az ellenkező irányban: a Cézár és az Isten ügye közösségének az irányában. Míg korábban a megkeresztelkedő katonának volt egy problematikus elfogadható munkaviszonya, addig **a fordulat következtében és után a katona-munkaviszonyú keresztényből - keresztény katona lett.** S újra kellett Isten nevében vágni a filiszteusokat és nemcsak a filiszteusokat, hanem magát az Isten népét is. Angol keresztény a francia keresztényt, a francia keresztény a német keresztényt, a német keresztény a magyar keresztényt és megfordítva. Úgy, ahogy a pogányoknál.

Valami olyan jött létre a Szövetség véglegesülése idején, ami még a régi szövetségben is botránynak számított. Kölcsönösen és jó lelkiismerettel gyilkolhatta az Isten népe az Isten népét. Napi áldozással is egybekapcsolhatta, aki akarta. Obligát sajnálkozásokat hallattunk ugyan, de a szó: a Messiást, az Istent, a Szeretetet gyilkolod, amikor gyilkolsz ... ám hűbéresküd teljesítve, ám hazafiságból - nem hangzott el. Isten népének élete a "király-tükrökre" épült, melynek tanítása szerint az Isten kegyelméből való királynak és népének legszentebb kötelességei közé tartozik - a haza megvédése.

Szóljunk valamit a magunk védelmére?! **A nem-zsidók a kétezer esztendő előkészítés nélkül hogyan lehettek volna érettebbek az Örömhírré, mint a zsidók?!** Az ember elhomályosult értelme és megromlott akarata (Ter 6,5.13) - útjába állt az Örömhírnél.

De nem az Örömhír realitásában volt a hiba. Nem hivatkozhatunk arra, hogy ki védte volna meg a magyart a mohamedán török ellen, ha a magyar jézusi értelemben keresztény lett volna. Nem, mert ez a hivatkozás nincs végiggondolva. Volt, aki védte a magyart, akkor is, amikor még senki sem keresztelkedett meg ebből a népből. Fejedelem is kitellett belőle, közkatona is. A nagykonstantini fordulat következtében úgy formálódtak az események, ahogyan formálódtak. A kereszténység politikai hatalommá és Evilági Országgá lett; és Géza fejedelem ehhez a politikai kereszténységhez csatlakozott, hogy politikai szövetségbe kerüljön a nagyobb erővel. Csatlakozása - a kardrántók csatlakozása volt a kardrántókhoz. Ez a csatlakozás a magyar kereszténységet már születése órájában "keresztény katonává" tette. E politikai kereszténység okán első keresztény királyunk öntudattal vágta a pogányokat is (Koppány, Ajtony, Tonuzóba, Vazul) s a keresztény németeket is ... a nagykonstantini fordulat keresztény skizofréniájába ágyazottan. Valahogy úgy, ahogy Kós Károly Országépítőjé-ben Szent Gellért ajkára adva halljuk ezt a skizofréniát: Imre hercegnek király atyja udvarában az ellenkezőjét is meg kell tanulnia annak a szelídségnek, amire az Evangélium alapján ő oktatta a herceget, ha az keresztény király akar lenni.

A magyaroknak már nem volt módja más kereszténységet megismerni, csak ezt a nagykonstantinit; csak ehhez csatlakozhatott. De ez az előzmény csak adott előzmény, és nem szükségképpen. Lehetett volna másképpen is. Indulhatott volna a magyarság kereszténnyé válása nem a fejedelmen és nem a kardon keresztül is. Ha a kereszténység egyet jelentett volna a kardot nem-rántással, akkor azok lettek volna népünkben kereszténnyé, akik lemondtak volna a kardot rántásról. Hogyan alakult volna ez esetben nemzetünk sorsa, kiszámíthatatlan. De annyi bizonyos, hogy ez esetben a magyar keresztények életének következtében is elindult volna a fejlődési folyamat a parúzia felé, amely parúzia felé az Isten népének nemcsak az óra meg nem álló ketyegése következtében kell közelítenie. Vagy ha úgy tetszik: népünk (is) elindulhatott volna - az állam elhalása felé ...

Hogyan alakult volna nemzetünk sorsa? ... "A mohamedánok tűzzel-vassal terjesztették hitüket ... kiirtották volna a kardot nem-rántókat!" Ez a tétel is csak adott helyzetet tükröz, de nem szükségképpen. A mohamedánok is a nagykonstantini kereszténységet ismerték meg ... Talán meg sem születik a mohamedánizmus, ha nincs konstantini fordulat?! E fordulat nélkül talán eljutottunk volna a beduinok sátraihoz az Örömhírré?! De ha nem lett volna is így, nem egészen bizonyos, hogy a mohamedánok kiirtják azokat a keresztényeket, akik nem harcolnak senki ellen.

A magyarok többet harcoltak a mohamedán törökök ellen, mint a többi európai hódolt nép: pl. szerbek, románok. E több harcnak lett a következménye, hogy két század alatt a magyar négy milliőről másfél millióra fogyott. A kevesebbet harcolók pedig alighanem még szaporodtak is e két század során.

"De hát bukjon szolgaságba minden nemzet, melynek fiai keresztényekké válván nem hajlandók vért ontani?" ... hallom az újabb ellenvetést. A Messiás arra hívta meg az Ószövetség népét, hogy vállalja el hazájának (amúgy is meglevő) megszállt állapotát. Anyanyelvének, kultúrájának odaadását nem kívánta tőle, csupán azt akarta, hogy legyen elkötelezettje egy nagyobb ügynek, mint amilyen a független zsidó államiság helyreállítása.

Arra hívta meg hazájának népét, hogy ne csak önnön népükért éljenek, hanem támogassák ki az egész emberiségre azt a "másikat", akiért élnie kell az embernek. Egyébként pedig sohasem szabad összetéveszteni egy népet-nemzetet az uralkodó rétegével. A magyar parasztnak aligha volt sokkal súlyosabb a török iga, mint a magyar urak igája. A török urak ellen nem is támadt Dózsa-forradalom.

A kardrántás egyébként nem egyetlen feltétele egy nemzet megmaradásának; sőt sokszor nem is feltétele. Egy nemzet megmaradásának van a kardrántásnál külön feltétele is: Isten törvényeinek megtartása. "Halat a Visztula s gyermeket/ A lengyel asszony ad örökké ... / S nincs ott pokol és nincs ott Halál,/ Ahol dalolni s szülni tudnak" (Ady, Ének a Visztulán). Egy nemzet megmaradásának alapvető feltétele: a biológiai élet továbbadása (74e num). További feltétele: a munka elsődlegessége a harci gyilkolásokkal szemben. Ezer, másfél ezer évvel ezelőtt a nagy eurázsiai térség népességét nagyrészt lovas nomád, török jellegű népek adták, mi is ezek közé tartoztunk. Ma ugyanezen a területen főleg szlávok élnek, s a hajdani lovas nomádok erős kisebbségbe kerültek. Az egyetlen nagyobb létszámban megmaradt nép a mienk. Csak azért, mert Szent István elsődlegessé tette népe életében a munkát, s beszüntette a "kalandozásoknak" nevezett gyilkos portyázást mint életformát. Ennek a magyarságnak az erejét az Árpád-kor végén s a török hódoltság előtt éppen az törte meg, hogy az oligarchák újra kezdték életformává tenni a harcot, ám a nemzettesten belül. És van egy betetőző feltétele is: a küldetés. Minél külön ez a küldetés, annál nagyobb a megmaradási lehetőség. A zsidó nép nemzeti állam nélküli kétezer esztendő fennmaradása is erről beszél.

A Messiástól kapott küldetéshez pedig mindenekfölötti ígéret kapcsolódik: még a pokol kapui sem képesek erőt venni ezen a küldetésen. (Mt 16,18) Az odaadás hatalma - az Élet feletti hatalmat jelenti. A messiási küldetés keresztje - az Élet, a feltámadás kapujában áll. S ehhez az Élethez ráadásként a "többi mind" is megígértetett. Az odaadás hatalma gyümölcsöt termő hatalom. (Jn 15,5.13-16) "Örök életet" is terem, "többi mindet" is terem.

135. LEGYŐZTE A VILÁGOT

a) Ország az időben

Az "Isten Ország" címen hazája politikai függetlenségének beköszöntét váró zsidó társadalomnak meg kellett tudnia Jézustól, hogy az "Isten Ország" nem geográfiai fogalom: a mappán ugyanúgy nem található meg, ahogyan a Sátán Ország sem. Jézus nyelvén szólva - nem lehet azt állítanunk erről az Országról, hogy "itt van, vagy ott". (Lk 17,21) Az Evilági Ország - van "itt vagy ott"; az Evilági Ország rendelkezik a térképen körülhatárolt területtel, az Isten Ország nem! Következésképpen egyetlen evilági országról sem állíthatjuk, hogy az maga az Isten Ország; és egyetlen evilági országot sem tekinthetünk a Sátán Országának sem. Nem, mert akármilyen sok gonoszság is lett légyen Ninivében, valakik eljutottak a metanoiához Jónás szavára. (Mt 12,41; Lk 11,32) Gonoszság nélküli Ninivéről, evilági országról pedig mit sem tud a tapasztalat, a történelem. Ezért azután egyetlen evilági ország sem vindikálhatja magának azt, hogy ő az Isten Ország; és egyetlen másik evilági országról sem állíthatja, hogy az pedig a Sátán Ország. Isten népe számára minden evilági ország megkülönböztetés nélkül "felebarátok és testvérek összessége". Isten népének kivétel nélkül

minden evilági országot szeretnie kell. A Sátánt és országát viszont el kell vetnie, gyűlölnie kell azt, mert a Sátán és az ő országa - a Bűn. Élesen kell látnunk ezt a különbséget: egyetlen evilági ország, a még oly gonosz sem azonos - a Bűnnel. Ha csupa latorból állna is, ott volnának köztük a "jobb latrok" is.

Az Isten és a Sátán Országa az evilági országgal szemben egyaránt "transzcendens" ország, azaz vonatkozási 1. pontját ami nézi, mindkettő túlnyúlik a láthatókon-tapasztalhatókon. Ennek következtében e két transzcendens ország aiónunkon belüli megszületése nem kapcsolódik semmiféle látványos eseményhez, ami nélkül viszont evilági ország sohasem jön létre. Jézus nyelvén szólva - "Isten Országa nem jön el feltűnő módon (μετα παρατηρησεως = meta paratérészeosz: asztrológiai jellegű megfigyeléssel)". (Lk 17,20) A transzcendenciából érkezik az Ember felé a szeretet, s ha ez a szeretet az Emberben megfog, akkor a szeretetet befogadó és magáévá tevő emberben meg is jelenül már az időben fennálló Isten Országa: "az Isten Országa rajtatok fordul (entosz hümon)". (Lk 17,21)

De ha nem is kapcsolódik semmi látványos eseményhez, és ha a napi sajtónak nincs is módja észlelni és lokalizálni mint jelentős eseményt az emberiség történetében, azért ez az ország mégis csak az idő világában (s ennek folytán a tér világában is) van. S ha így van, akkor mégis csak valamikor (és az emberin belüli "valahol"-ban) indítja és folytatja emberiségen belüli létét a Földön - az időben tehát (119d num).

Zakariás, Anna, a Keresztelő, Arimatheai József, a kortárs "igazak" - mind "várták" az Isten Országát mint időbeli bekövetkezését. (Mk 15,43; Lk 23,51; 2,25,38; Mt 11,3; Lk 7,19-20)

A Keresztelő állította, hogy elközelgett ez az ország, (Mt 3,2) s a Messiás újra és újra megerősítette ezt az állítást. (Mt 4,17; 10,7; Mk 1,15; Lk 10,9.11) A Messiást körülvevő tömegek éppen akkor, amikor utoljára ment Jeruzsálem felé, úgy érezték, hogy nagyon is közel van már és tüstént megvalósul. (Lk 19,11) A Messiás ellene mond a "tüstént" szó mögött megbúvó látványosságnak, s a mínákról mondott példabeszéddel utal arra, hogy nem látványosan és nem tüstént, hanem csak gyümölcsöt hozás által közelíthető ez az ország. (Lk 19,12-27) Csak az Ország igazságának meglátása folytán lehet közel kerülni ehhez az Országához, miként a törvénytudónak. (Mk 12,34) Az aiónvég rajza során is beszél Jézus az Ország közeledéséről; (Lk 21,28.31) s ez esetben is létét az időben folytató országfogalommal van dolgunk.

Mindezekből jól látható, hogy Országát a Messiás időben (s rólunk lévén szó - szükségképpen térben is) valószínű közösségnek is látta, melynek érése, bontakozása, növekedése azon fordul, hogy mekkora szerepet kap tudatunkban és életünkben a Lélek, tehát a szeretet vonatkozási tartalma, amely a Fiútól indult el felénk.

b) Növekedési perspektívák

Aki időt mond, változást mond. A változás lehet zsugorodó és növekvő tendenciájú. A Messiás a maga időbeli országáról - a növekedést állította.

A magát Izraelre korlátozó Messiás korholások formájában nemegyszer közölte a választott néppel, hogy ügyét (Országát) majd más népek karolják fel. A feltámadás után adott missziós parancsokban a választott népből szerzett övéit a föld határáig és minden nemzethez küldi. E nyilatkozatain túlmenően példabeszédekben is foglalkozott a növekedés problémáival. Míg a

fentebbi nyilatkozatokban csak a terjedés tényét közölte, addig a példabeszédekben rávilágított a növekedés hogyanjára is.

Tizenöt olyan példabeszédet mondott, melyek valaminő formában említik az "Isten Országát"; a párhuzamosakat is számítva huszonháromra megy a számuk. Csoportosítsuk tárgyuk szerint ezeket a példabeszédeket. Az egyes példabeszédeknek természetesen több tárgyük is van; ezekből kiemeljük azt, ami egy-egy példabeszédre a legjellemzőbb. A magvetőről szóló példabeszéd például nemcsak a meghívásról, hanem a növekedésről s e növekedés feltételeiről, tehát az ország törvényeiről is tanít, de azért csak a "hívás" egyetlen tárgyhöz csoportosítjuk. E csoportosítás következtében öt példabeszéd szól a hívásról, egy példabeszéd az országbeli tudásról, kettő a gyümölcsözésről, három az adástörvényről, kettő az erő-nemalkalmazásról, hat a növekedésről és négy az ítéletről.

Máténál a mustármag és a kovász, Márknál a mustármag és a vetés, Lukácsnál a mustármag és a kovász képviselik azokat az Isten Országáról szóló példabeszédeket, melyeknek elsődleges célja a növekedés bemutatása. E hat ízben előkerülő három példabeszéd teszi teljessé az egyéb tárgyak alá sorolt példabeszédekből is kicsendülő növekedési optimizmust. Harmincszoros, hatvanszoros és százszoros termést hoznak, akik megfelelően fogadják az Ország ígétjét; (Mt 13,8.23; Mk 4,8.20; Lk 8,15) "megtelik" a király menyegzős háza; (Mt 22,10) felnő a jó mag az aratásig. (Mt 13,30)

Az Isten Országát jelképező kovászt a Messiás belerakja a három véka lisztbe; a kovász az "egészet" megkovázosítja. (Mt 13,33; Lk 13,20-1)

Mi ez a három véka liszt? A tésztát csináló asszony tésztakészítésre felhasználható lisztjének egész mennyisége. Ha Jézus ez a dagasztó asszony, akkor felmerül a kérdés, hogy a "három véka liszt" az emberek összességét jelentő "világot" jelzi-e, amely számára a Messiás világosságként, vagy ha tetszik, megkovázosító Kovázként jött; avagy csupán e világnak, az embereknek egy részét. Feleletet ad erre a mustármagról szóló példabeszéd.

A mindhárom szinoptikustól rögzített mustármag-példabeszéd a legigénytelenebb kezdetűnek és legnagyobbra nővőnek rajzolja az Isten Országát. Elvetésekor nincsen kisebb mag a mustármagnál, és az idő során minden veteménynél nagyobbá lesz, hatalmas fává nő, nagy ágakat hajt, árnyékában lakoznak, megpihennek az égi madarak. (Mt 13,31-2; Mk 4,31-2; Lk 13,18-9) A mustármagból kinövő fa méreteiről nem kapunk konkrét számokat, csak viszonyítást. Nem lesz a minden bizonnyal "világ" jelentésű kert egyetlen fája, de az összes többinél nagyobb lesz. Világos ebből, hogy a három véka liszt sem jelentheti az egész emberiséget. De jelenti a három véka liszt az emberiségnek egy akkora megkovázosított, azaz Isten Országává tett csoportját, amely csoporttal nagyságban-számszerűségben nem vetekedhetik az emberiség semmiféle más zászló alatt egybegyűlő csoportja.

E két példabeszéd egymást megerősítő előremondás a Messiás ajkáról; az Ország oly arányú történelmi növekedését jelenti be bennük, amely növekedéssel, történelmi jelentőséggel egyetlen más "örömhír" sem rendelkezhetik. Az Örömhír fölibe fog nőni az időben minden Jézus előtti/helyetti eszmének. Az a Messiás tanította a maga zászlóbontásának ezt a történelmi diadalát, aki minden helyzetfelmérésben reálisnak bizonyult, aki előremondásaiban a maga Golgotáját, övéinek szétszaladását, árulását és tagadását sem hallgatta el.

Az a Messiás, aki naponként tapasztalta, hogy milyen tömény értetlenségre számíthat a Világosság abban a világban, amely jobban szereti a sötétséget, mint a világosságot, küldetésének történelmi kibontakozását-diadalát illetően - optimista volt.

PÉLDABESZÉDEK	Hívás	Tudás	Gyümölcsözés	Adás	Erő-nem-alkalmazás	Növekedés	Ítélet
Magvető	3						
Szívtelen szolga					1		
Menyegző	1						
Tíz szűz				1			
Mustármag						3	
Kovács						2	
Kincs				1			
Drágagyöngy				1			
Háló							1
Családfő		1					
Vetés						1	
Konkoly					1		
Mína/Talentum			2				
Szőlősgazda	1						
Szőlőművesek							3
Példabeszédek száma	3	1	1	3	2	3	2= 15
Összelőfordulás	5	1	2	3	2	6	4 = 23

c) Automaté

Az a fogadtatás, amelyben a választott nép részesítette az Örömhírt (a Mustármagot, a Kovácsot), nem tolthette el Jézust ezzel az optimizmussal. Optimizmusának egyebünnen kellett forrásoznia. Isteni tudásából? Természetesen onnan is, de ennek az isteni tudásnak nemcsak a jövődőt kellett ismernie, hanem azokat az okokat is, amelyek ezt a jövődőt formálják majd.

Úgy tetszik ezekről az okokról is beszámol a csak Márknál található példabeszéd, amely az Isten Országát példázó vetéssel foglalkozik. (Mk 4,26-9) A biológia tárgyköréből vett hasonlat egyfelől a gazda munkája-gondja, másfelől az aratáskor adódó gazdasági eredmény közti meg nem felelést tárgyalja. A gazda ugyan elveti a magot, s a mag sorsáért aggódva fölkel éjjel és nappal; de ez a befektetett energia még nem magyarázza meg az eredményt. Nem, mert "alszik" is a gazda, s a sarjadás-növekedés folyamata akkor sem áll meg. A gazdának meg kell állapítania, hogy a beléftetett energiánál aránytalanul nagyobb az eredmény: "maga sem tudja miképpen" jön létre. "Automaté" (magától mozgóan, magától történően, magától) "terem a föld, először füvet, azután kalászt, majd teljes búzát a kalászban". (Mk 4,28)

A messiási kezdeményezés is eljut tehát a Küldőtől (végső soron a Szentháromságtól) a kitűzött célig. Ugyanúgy, ahogy az élő anyag világában a vetés a kalász teljes búzájáig. A Messiás ügye is célhoz jut, miként a mustármag is fává lesz, a kovács is megkovászósítja a

lisztet, s a földbe vetett mag is eljut az aratásig. A "maga se tudja miképp" - a Messiásra nem vonatkozhatik. Csak a mi tudatunkra, amely leméri az Örömhír hatóerejét a választott népre, s az Örömhír sorsát az azután következő és tapasztalt történelmi folyamatban. Az ezektől a tapasztalatoktól terhelt emberi tudat valóban nem érti, nem tudja, hogyan érhet majd be Jézus vetése - telt kalászig. Nem tudja ma sem, mert az Evilág fejedelmének pozíciói nem nagyon látszanak romlani a világban, bár lehetetlen meg nem látni az embermegbecsülés növekedésének kétségtelenül pozitív jeleit is.

A jézusi optimizmus magyarázata csak ez az "automaté" lehet. Az elvetett magban benne rejlik a képesség a csírázásra, benne rejlik a képesség a teljes búzájú kalászhozásra. Ez az automaté! A Messiás bízik az általa elindított ügy csírázó és növekedő képességében. Úgy tetszik, bízik a földben is, amely ugyan négyféle a magvetőről szóló példabeszéd alapján, de van e négyféleségen belül 30-60-100-szoros termést ígérő jó föld is.

d) Győzelem a világ fölött

Az ember mégiscsak alapvetően az, aminek Isten megteremtette: önmagát megtalálni akaró lény. Játshatja a másik háromféle földet, de akkor nem találja meg önmagát: "Hiába fürösztöd önmagadban, /Csak másban moshatód meg arcodat" (József A. Nem én kiáltok). Minél távolabb kerül önmagától, annál reménytelenebb utakat, életalakításokat talál és tapasztal. Az ezeken az utakon és ezekben az életalakításokban magát eltékozló-tönkretevő embernek a végén csak egy útja marad: visszamenni az Atyához. Lehet, hogy az emberiség még nagyon fiatal; lehet, hogy még nagyon sok történelmi tapasztalatnak kell benne felhalmozódnia ahhoz, hogy reménytelenné váljék minden útban, amely különbözik a Messiás Útjától.

Lehet, hogy a felhalmozódó tapasztalatok, a Jézusétól különböző megváltási és megmentődési ígérek csódtömege fogja majd a messiási magokat befogadó, jó földdé tenni az embert. Van valami, ami a történelmi mában is biztató: az ember valamiféle Isten Országáról álmodik: profán (Marx) és misztikus (Teilhard) álmokat. Álmodja ezeket az álmokat, jóllehet az atomhalál sátáni fenyegetésének árnyékában fekszik és kel. Maga se tudja hogyan fog megvalósulni álma, de álmodik.

A Messiás biztosítja a maga népét, hogy az álom valósággá lesz - e nép számára. Hogyan? Automaté, magától. Azaz annak az erejében, hogy egyszer mégiscsak érvényesül az a megfelelés, amely fennáll az Isten Terve és a Terv számára megteremtett ember között (118b num). A Messiás biztosítja a maga népét arról, hogy egyszercsak mégis nyilvánvalóvá válik annak történelmi tértvesztése, aki már akkor elítéltetett, amikor a Messiás magát védtelenné téve hajlandó volt elindulni a Getszemáni felé. (Jn 16,11)

A Messiás kezében van az emberiség jövője, s kellő időben arra a végre juttatja ezt a jövőt, amelyre (övével alkotott egységében) Ő akarja. A betegek és idegbetegek meggyógyításával megmutatta, hogy hatalma van a Sátán felett; megmutatta, hogy erősebb nála és meg tudja kötni őt. (Lk 11,22) Pályája befejezésekor még nagyobb bizonyosságot tesz a Sátán erejének fölibe nőő erejéről. Az Atya iránti szeretettel eltelve megy védtelenül az Embergyilkos elébe, és ennek következtében elhangozhatik ajkán a Sátán kihajításáról, a Sátán feletti ítéletmondásról szóló nyilatkozat. (Jn 12,31; 16,11) Elhangozhatik, mert az hajítja ki és ítéli el a Sántát, akiben ennek a Sántának nincsen semmije. (Jn 14,30) Nincsen semmije, mert csak szeretet van benne - határt nem ismerő, Golgotáig menő.

A Messiás a növekedés és a teljesülés ígéretét övéinek adja. Azoknak, akiknek korán tarsolyukba rakta a Sátán feletti győzelemre jutás módját és parancsát: "Ne álljatok ellen a Gonosznak!". (Mt5,39) A Messiás a maga ily értelmű ellen nem állásának erejében mondja ki - szedelőzködve már a Getszemáni felé - tanítói pályájának legnagyobb ígéretét, a legnagyobb biztatást. Azt a biztatást, amely ki nem mondottan is hallható a növekedési példabeszédek mindegyikében: "Bízzatok, én legyőztem a világot". (Jn 16,33)

136. AZ ORSZÁG IMMANENS JÖVŐJE

a) Immanens remény

Aki népet akar gyűjteni az Emberből a maga Zászlaja alá, annak ígérnie kell. Aki az embert a Maga Zászlaja alá akarja gyűjteni, annak az Ember igényéhez méltót kell ígérnie. Ahhoz, hogy az Ember odagyülekezzen a Zászló alá, remélnie kell ebben a Zászlóban. Remélnie kell a történelmi holnapra vonatkozóan, és remélnie kell téren és időn túlra vonatkozóan (37 num). Az immanens és transzcendens jövő reményének a jelen megvalósult reményéből kell táplálkoznia. Akkor adjuk magunkat oda a Zászló ígéreteinek, ha a legfontosabbat, a békét, már ma beteljesült reménnyé tudja tenni (84 num).

A kereszténység mai válsága célkitűzésbeli válság. Megjárt történelmi utunkon elveszítettük az immanens reményt. Az elveszített immanens remény hat ma vissza a transzcendens reményre. Úgyannyira, hogy van teológia(!), amely az "Isten haláláról" beszél. A válságban riadtan kapkodó keresztény valójában szeretné megtalálni az utunk során elveszített immanens reményt. A válság s a megoldási kísérlet egyaránt jól mutatja, hogy a keresztény remény e két megvalósulási formája egymástól elválaszthatatlan. Az egyik dőltevel bukik a másik is.

A történelmi alakulás során a kereszténység az immanens jövőre vonatkozó messiási ígéretet s az abból fakadó reményt elhervasztotta. **A prófétaí álmokat a "Mennyországgra" profilírozta, s a föld csupán a "siralom völgye" lett.** Az újkori materializmus fellázadt e reménytelen emberi jövő ellen. Megtagadva a transzcendens jövőt, odaígérte az embernek az immanens jövőre vonatkozóan a Messiás ígéretét - a nevetést. (Lk 6,21)

Látva ennek az ígéretnek történelmi sikereit, **a "keresztény szekularizáció"-villamosra** utólag felkapaszkodva a keresés tárgyává teszi azt, amit a kereszténynek nem szabad keresnie, és a materializmus nyomán ő is ígéri az ember ragyogó történelmi jövőjét, az OMEGA-pont felé haladást. Ígéri úgy, hogy maga sem veszi észre, hogy közben a kereszt hangsúlytalanná tevésével árnyékba borítja a feltámadást is, s mindezzel **elindul az immanens és transzcendens jövő egymásbamosása felé.** A Messiás a maga Golgota felé vezető útját kínálta fel eszközül, és így ígérte meg Országának aiónunkon belüli (immanens) és aiónunkon túli (transzcendens) jövőjét; mert Országát aiónunkon belüli és aiónunkon túli közösségként hirdette meg (119d num).

Az Ország reménye - aiónunkra szóló remény is. Szükségképpen következik ez az Ország szeretet mivoltából. A Messiás szavai is, a Messiás élete is - Szeretetnek mutatták meg az Istent. Dinamizmusnak tehát, a másikért élés dinamizmusának, amelyben még az isteni léttartalom birtoklása is - a másikért élő dinamikus adás következménye (9,6c num). Közösségnek, országnak ismertük meg az Istent. Szeretettől konstituált dinamikus közösségnek, amely az egyetlen teljes értékű közösség, amely egyedül képes valósággá tenni a tökéletes egységet (6e,119d num).

Ez a Szeretet-Isten túllépett Önmagán ... teremtet. Ennek következtében jó félmillió évvel ezelőtt a bioszféra világán belül megjelent egy új faj - az ember. Ez az új faj úgy nézett körül a létének ágyául szolgáló világban, ahogyan addigélé még egyetlenegy sem. **Megkérdezte önnön létének s az őt körülvevő világnak az értelmét.** Jelzőrendszere nem csupán biológiai létének fenntartását szolgálta, hanem kérdező igényének megválaszolását is - "nyelvet" teremtet. "Szó" (logosz) is lett tehát az emberi jelzőrendszer, s e szavak legrangosabbja az "Isten" fogalmát jelezte.

Egy biológiai faj élete nagyjából 50 millió esztendőre szól. Az ember biológiai életútjának szinte kezdetén (egy félmillió esztendő múltán) született meg a faj egyedeként - Betlehemben Jézus, a Messiás. (Mt 1,16) **Megszületése a félmillió esztendővel korábbi kezdetnek biztos irányt szabott - a dzóé-szféra felé** (119e num). Az Istent rajzoló korábbi tétova logosz-nak szeretet-tartalmat adott, s a szeretet felé irányította az Isten felé tájékozódni akaró embert azzal, hogy elmondotta: Szeretet az Isten; a Szeretet az, ahonnan s amiből eljött közénk.

Az új faj megjelenése a Szeretet lábanyomát hordozó világot megemelte a Szeretet képmását is hordozó világgá. (Ter 1,26-7) Az emberrel megjelent az élők világában az első lény, amely a tudat és a szabadság birtoka folytán antennát hordozott magában, amellyel reákereshetett a Teremtőre, s amellyel ezt a Teremtőt a Szeretet-Isten irányában kereshette. A Messiás megjelenése elvileg felszámolta ennek a keresésnek a bizonytalanságát. A Messiástól megtudtuk, hogy antennánkat arra kell használnunk, hogy keressük az Isten Országát, mint számunkra egyetlen szükségst. (Mt 6,33; Lk 12,31; 10,42)

b) A növekedő és az eljövendő Messiás

A Messiás semmi másért sem jött, csak azért, hogy irányba rakja és hatékonyra fokozza az emberben ezt a keresést. Ezért lett belőle juhokat kereső Pásztor (19 num). Az időtlen Isten beleállt az időbe, hogy Ember-fiaként ("első" emberként, ha nem is az időben, de Isten gondolatában) teljes választ adjon az embert magáénak akaró Isten végtelen szeretetsugárzására. A Messiás eljöttével a téren és időn (aiónunkon) túli Szeretet elhozta a tér és idő világába (aiónunkba) ezt a szeretetet. **A Szeretet időtlen Ország** (korábbi tétova kezdetek után), **mint egyértelmű híradás (örömhír) és ígéret megjelent az emberek között ... és lett belőle a Szeretet időbeli Ország.** Időbelivé lévén is megtartotta tehát ez a Szeretet Ország a maga szeretet-természetét.

Aki elküldte a Messiást közénk, az Atya, úgy szeret, hogy nem ismer kizárást. Időtlen szeretetével átöleli a gonoszokat és a jókat, az Istennek-tetszőket és a nemtetszőket. (Mt 5,45) **Úgy szerette ez az Atya a kivétel nélkül minden embert magában foglaló "világot", hogy odaadta érte szeretett Fiát.** (Jn 3,16) Odaadta, hogy az ember a maga antennájával reátaláljon az el nem múló Életre, és így megmentődjék. (Jn 3,17-8)

Isten programja az ember (a világ) számára a szeretet és nem a világ (120e num). De ezt a szeretetprogramot az emberek összességét jelentő világnak (120c num) kínálja fel a Messiásban az Atya. Azért hagyja itt a Messiás magát Kenyérként mennybemenetele utánra, hogy életet adjon vele ennek a világnak. (Jn 6,33.51) Egyáltalán azért engedelmeskedett az atyai küldésnek, tehát azért jött el a világba, hogy megmentse ezt a világot. (Jn 12,47) Ugyanúgy küldi övéit a világba, ahogyan az Atya küldte Őt. (Jn 17,14) Ugyanúgy, tehát arra és azért, hogy megmentse a világot. Az egész messiási pályának az a rendeltetése, hogy ez a világ megtudja, hogy Ő szereti az Atyát; és főpapi imájában is azért imádkozik Atyjához, hogy ez a világ elhiggye, hogy Ő az Atya küldötte. (Jn 14,31; 17,21.23)

Isten szereti ezt az embereket jelentő világot. Szereti és azt akarja, hogy megismerje és magáévá tegye ezt a szeretetet. De ez a világ az időben él, és a szeretet megismerése és magunkévá tévése is az időben, a történeti folyamatban lehetséges csupán. **E folyamatot beteljesítendő és abszolútizálendő a parúzia Jézusa kívülről tör be majd a történelembe, de e kívülről betörés csak megkoronázza és aiónunkon kívülre helyezi azt a történelmi növekedést, amelyet aiónunk során visz végbe az Isten Ország, azaz az Istennek ama közössége, amelyben a Fő (Krisztus) és a tagok (Isten népe) átjárják egymást és kölcsönösen egymásban vannak.**

A gyümölcsözés által meg kell nőnie az időben az egymásban levő Szőlőtőnek és Szőlővesszőknek, fává kell nőnie az időben a mustármagnak, meg kell kovászosítania az időben a kovásznak a lisztet, és kalászbá kell szőknie az időben a vetésnek. Az újraeljövétel Krisztusa parúziakor találkozik a történelmi növekedés Krisztusával. A parúzia Krisztusa találkozik Azzal, aki Péterre építi az időben a maga közösségét; találkozik Azzal, aki a (Magával egygyetett) időbeli nyájnak birtokosa és legfőbb Pásztor. Újraeljövés és növekedés széjjelválaszthatatlan kapcsolatban van egymással. Csak annak a számára jön el el újra és feltámadást adóan, aki vállalta az Ország időbeli növekedésének tőle megkívánt feltételeit. Lételméleti gyökerei vannak ennek a kapcsolásnak: az időben növekedő Ország Feje és legfőbb Pásztor, valamint az idők végén újra eljövő Messiás egyugyanazon isteni valóság. Csak az lehet Vele és Benne túl időn, aki Vele és Benne van - az időben is.

c) Hibás magatartások

A Szeretet Ország az időben él, az időben hatékony. Ez a tény alapvetően határozza meg az Ország tagjainak aiónunkon belüli magatartását. **Isten népe** mindenekelőtt **nem vonulhat ki a társadalomból**; nem törekedhetik a társadalomtól elvonatkoztatott, társadalmon kívüli létre. A társadalmat nem tekintheti olyannak, ami akadályozza őt küldetésének teljesítésében. Napjaink legnagyobb részét a család és a munkaviszony keretén belül éljük, s így alapvetően ide szól szeretetküldetésünk. A felveendő Krisztus-keresztet Isten népe nem telepítheti át semmiféle lombikba. Nem gondolhatja, hogy a jézusi életforma és küldetés igazi megvalósítási helye - a zárt falakkal körülvett kolostor. Nemcsak azért nem gondolhatja ezt, mert Jézus sem Názáretben, sem azután nem élt zárt falak között, és nem is adott utasítást erre övéinek. Másért is. A szeretet el akarja érni a másikat. Annak, hogy valakik ily módon kivonuljanak a társadalomból és ott az imádságnak és kemény önmegtagadásoknak éljenek, csak az adhatja meg a létjogosultságot, hogy ezzel segíteni akarják a szeretet tovaterjedését a Krisztustól kívánt úton (83c num). E társadalmon kívüli létnek is csak az adhat létjogosultságot, hogy a kivonulók az emberi társadalmat akarják szolgálni kivonulásukkal.

De nem ez a Krisztus-követés Messiástól akart rendes útja. Éppen ezért nem nézhetünk nosztalgiával erre a társadalmon kívüli életre. Nem, mert a Krisztus-keresztjét ez esetben mi magunk ácsoljuk meg mi magunk számára - ebben a valóságos társadalmon kívüli "lombikban". S ezért a **kemény önmegtagadások és kontempláció szerzetesi élete** csak kiegészítője lehet a Krisztus-követésnek, de nem eszménye. A Messiás ugyanis a társadalomban élt, és a társadalom ácsolta számára a keresztet, és Ő erről a keresztről állította a Sátánt visszaszorító hatékonyságot. S nem a magunk csinálta "lombik"-keresztről állította.

És még valamit meg kell gondolnunk. Az esetek döntő többségében ez a lombikéletforma csak akkor valósulhat meg, ha a nem lombikban élő testvéreik a Cézárral alkut kötnek. Ha azok nem kötnek alkut a Cézárral, a Cézár eltapossa a meglevő lombikközösségeket, vagy létrejönni sem engedi őket, mert önmaga ellen szervezett partizánfészkeknek tekinti azokat. A lombikban keresztre feszülés sokszor nem is nagyon bujtatott kapcsolatban-szövetségben áll a társadalmi keresztre feszítőkkel (szerzetesek és eretneküldözés, szerzetesek és keresztes hadjáratok).

Nemcsak lombikba, gettóba sem vonulhat az Isten népe. Ez utóbbira akkor van kísértése, amikor úgy látja, hogy számára nem maradt más, mint a sekrestye és a templom liturgikus istendicsőítése. Nem marad semmi más, mert elmúltak azok a régi jó idők, amikor Isten népének volt még módja egyebet is tenni. Az "ancien régime" elkötelezettjeinek ressentiment-jából fakad ez a magatartás. **Minden gettóba vonulás mögött politikai értelmű reakció, a régi jó és számunkra privilégiumokat biztosító idők visszakívánása húzódik meg.** Azoké az időké, amelyekben Isten népének vezetői jól jövedelmező alkut kötöttek a Cézárral. Sértődöttség is van a magatartás mélyén: az idő forgása által létrehozott új világban nem találok a helyem. Azért nem találok, mert a régiben hatalmi, privilegizált helyzetben voltam.

A lombikba vonulás mélyén ott rejlik a Cézárral kötött alku, és a gettóba vonulás mélyén is ott rejlik a Cézárral kötött alku kényszerű, nekünk nemtetsző felbomlása. **Mindkét hibás magatartás szorosan kapcsolódik ehhez az alkuhoz.** Az első rögzíteni akarja (nem tudatosan) a múltból áthagyományozott jelent, a másik pedig nem tud mit kezdeni a jelennel, lelkét csak a múlt tölti be. De az idő és a fejlődés világába beállított **Isten népe nem lehet "laudator temporis acti"**, soha sem lehet **a múlt feltétel nélküli dicsérője. Isten népe csak előre nézhet.**

Ugyanezen az okon nem lehet a jelen dicsérője-magasztalója sem. A "laudator temporis praesentis", a jelen dicséretének a magatartása nem kevésbé állítja szembe a népet a maga küldetésével. Ha elvvé és általános gyakorlattá teszi ezt a magatartást, akkor evilág fiainak etikai mércéje szerint is könnyűnek találhatik. Mert lehet-e akárcsak politikai becsülete is egy olyan magatartásnak, amely egyfelől bűnös hallgatások ellenében ("Vétkesek közt, cinkos aki néma!" - Babits) megegyezik Hitlerrel, másfelől pedig, miután Hitlert legyőzték, arról beszél, hogy a Szentlélek Úristen 1933-ban mélyen elhagyta a német püspöki kart, amikor az *modus vivendi*-t teremtett a maga számára Hitler diktatúrájában.

Jézus az ember reményének akarta az egyházat. Ez az egyház nem lehet dicsérője és haszonélvezője annak, ami mindenkor van. Nem lehet, mert ezt a mindenkori mait a fegyverek ereje lecseréli a holnapira, s ilyenkor a "laudator temporis praesentis" egyházának szintén le kell cserélnie a maga vezető garnitúráját, hogy az új garnitúra még hangosabban dicsérje a fegyverekkel győztes újat, mintahogyan dicsérte a régi garnitúra a régit, amely ugyancsak fegyvertények erejében lett valamikor győztesen új. Az ilyen egyház hogyan lenne folytatója Jézusnak és a fegyveres erők országait transzcendáló örömhírének és ígéretének?

Merészen vágni és Istennek-nemtetszőnek minősíteni a legyőzött, a történelmileg félretett tegnapot, s felfedezni a mindenkori újban és mában azt, amit a Messiás akart (jóllehet kigyót-békát kiáltottam reá, amíg ki nem vívta a győzelmet) - ez olyan evilági ügyeskedés, amelyet a mindenkori Evilági Ország esetleg elfogad, de amely nem tesz tanúbizonyságot a Messiásról. A "laudator temporis praesentis" magatartása akkor sem lehet Krisztus-követés, ha az a meggyőződésünk, hogy az adott jelen Jézus szemével nézve is többet ér, mint a múlt. Ezt Isten népe, ha megkérdezik őt, készséggel elismerheti, de még az adott körülmények között legjobbnak látszható evilági országnak sem lehet "propagátora", mert más a küldetése. **Előre kell mutatnia.** Előre, Krisztus felé, a szeretet teljesebbé válása felé.

d) Az idők kovásza

Isten népe számára bármely evilági ország (az elmaradottnak minősülő is, a fejlődésben előrelépést tevő is) alkalmas arra, hogy abban elvégezze a maga küldetését. Szent Pálnak jó volt a rabszolga-társadalom - a szeretet határtalanságának hirdetésére és dicsőítésére. **Ma is jónak kell lennie a szeretet hirdetésére az egyik izmus országának csakúgy, mint a másik izmus országának.** Jónak kell lennie, mert Isten népe nem tapad sem a múlt, sem a jelen semelyik formájához sem. Az ő küldetése abban áll, hogy "laudator temporis futuri", az eljövendők dicsőítője legyen. Isten népének a Galilea és Judea lankáin egyszer már megjelent s az idők végén újra eljövendő Krisztust, s az Ő bennük élő-növekedő szeretetének még meg nem valósult teljességét, s az efelé megteendő új lépéseket kell hirdetnie.

Isten népétől távol van Faust Wagnerjének és Thomas Mann Settembrinijének naiv haladásélménye, mert rokonnak érzi ezt azzal a befejezettségérzettel, amely eltöltötte egy évezreddel korábban a chiliazmus képviselőit. Míg Wagner arról beszél, hogy "mily sokra jutottunk", az Isten népe arról, hogy mily távol vagyunk még a Messiástól; nem a parúzia Krisztusától - hiszen Isten nem bízta reánk az időpont ismeretét (33c num) - hanem a történelemben megnövő Krisztustól; azaz azoknak a megnövésétől, akik benne vannak a Krisztusban, és akikben benne van a Krisztus ... , akik tehát egyek Vele. Teilhard de Chardin hite szerint az emberiség nagy utat fog megtenni a Krisztusban megnövésig, meg fogja közelíteni a maga történelmi-időbeli útján az Ómega-Krisztust. **Mennyire fog jutni ez a közelítés, nem tudjuk, de Isten népének az a feladat jutott osztályrészül, hogy ezen dolgozzék.**

Sajátos módon kell dolgoznia rajta - a Messiás módján. A világban kell élnie, de meg kell őriznie magát a Gonosztól. (Jn 17,15) Meg kell változtatnia a világot, de nem a Gonosz célkitűzéseinek irányában, és nem a Gonosz eszközeivel. **Krisztusra, Krisztus felé kell megváltoztatnia a világot és a Krisztus eszközeivel.** E nép világban levése ennek következtében - sajátos bentlevés a világban.

A politikai teológia keresi ennek a sajátos bentlevésnek az útját. A fentiekben jelzett politikai becstelenséget elkerülendő egyfelől a "kritikában" akarja megtalálni az Isten népének (vagy inkább szellemi vezetőinek) társadalmi küldetését. Félő azonban, hogy ez a kritika vagy igazolja a meglevő rendet, vagy elveti azt. Ennek folytán az egyik esetben a meglevő hatalommal való együttműködést jelenti, a másik esetben az eljövendővel való kooperálást. Ezért az evilági országra, annak rendjére vonatkozó kritika nem lehet tehát az Isten népének elsődleges küldetése.

Másfelől e politikai teológiának egy másik iránya igazolja a forradalmi magatartást mint keresztény küldetést. Arra is hivatkozik, hogy az Újszövetségben a szinoptikusok pre-politikus, Szent Pál konzervatív modellje mellett megtalálhatjuk a jánosai forradalmi modellt is (Jelenések könyve). Ez a forradalmi teológia kicsit szükségképpen történelmi reakciója a feudális világgal kötött s a történelmi mában ítélet alá kerülő alkuinknak: igazolni akarja, hogy az Egyház nincs odakötte a letűnőben levő rendszerekhez. A koncepció magában hordozza a maga kritikáját: Isten népe most már az emelkedőben levő rendszerekkel szeretne azonosulni, s ezzel szükségképpen új bűnöket követ el Krisztus ellen. VI. Pál pápa óvott ettől Bogotában: "A múlt tévedéseinek jóvátevéseként ... ne kövessünk el új tévedéseket. "

Ennek a forradalmi teológiának egyik változata úgy látja, hogy Isten népének küldetése: örködni azon, hogy a forradalom hű maradjon kezdeti célkitűzéseivel. Bele kell állnia a forradalomba tehát, s azon belül érvényesíteni a "kritikát". Ez a változat szóba áll ennek folytán a keresztre jutás lehetőségével is. Mindazonáltal ez sem igazolja. Nem, mert a Messiás nem vállalt közösséget a zelóták ügyével, még ebben a kritikai formában sem. Ellenkezőleg: a néptömeg azért kívánta halálát Pilátus előtt, mert elutasította a zelóták (az akkori forradalmárok) útját.

Isten népe nem ezekben a formákban és változatokban teljesíti a maga "laudator temporis futuri" küldetését. "Kritikájával" nem az Evilági Országhoz és ennek rendjéhez fordul, hanem a nem-uralkodók társadalmát alkotó egyedi személyekhez, az emberhez. "Kritikája" is csak következményesen kritika; elsődlegesen bizonytságot tesz életével és szavaival arról a jövőről, amely felé vinni az embert - az ő küldetése. Az evilági országot a fegyverek erejével megváltoztatni akaró kritika nélkül végzi az evilági ország 2-es vagy 3-as számú szobájában a maga munkáját; jól tudván, hogy munkájával neki is részt kell vennie a társadalom számára szükségesekért folyó erőfeszítésben. Végzi ezt úgy, hogy nem téveszti össze a célt az eszközzel; végzi azt sátorszövésként.

Élete hivatásának azonban nem ezt tekinti, hanem a bizonytságtétést - életével és szavaival. Életével: elvállalja a szolga-szerepet, azaz nem abban látja a maga kiteljesedését, hogy magasra kerüljön. E szolga-szerepben adásaival megoldja azt, amit az evilági országok képtelenek megoldani (129c num), és erő-nemalkalmazásával kiáll azoknak a sorából, akik hullahegyekké és romhalmazzá teszik a világot. Mindezen tettei nyomán szavaival bizonytságot tesz arról az Útról mint olyanról, amely egyetlen immanens és transzcendens ígéret az ember számára, amely egyedül képes beteljesíteni az ember reményét. Odaadja ezzel az embernek az Utat-megtalálást, az elfogyhatatlan dinamizmusú szeretet teremtette belső békét.

Ez a cselekvés, ez a tanítás s a nyomán támadó béke nyújtja az Isten népe által gyakorolt kritikát az Útra még reá nem talált emberek számára. És ez az Út az Isten népének kritikája - önmaga felé is. Ez a kritika az a kovász, amely megkovászósítja azt, ami keletlen tészta még az Isten népén belül is; s amely megkovászósítja Krisztusra és Krisztussá a jövőben azokat, akik a jelenben még nem találtak reá az Útra. Hívó és indító jellegű ez a kritika. Csak hív és távol tartja magától mind az erőalkalmazás haszonélvezetét, mind pedig magát az erőalkalmazást. A vevés és ütés nélkül fennálló tanítványok modell-társadalmának a léte adja a Krisztussal szinkronban levő kritikát az evilági ország számára.

A társadalom, az evilági ország polgárai számára azonban döntő fontosságú ez a kritika. A szeretetre fogékonnak megteremtett emberen belül láthatatlanul alakítja a társadalom tésztáját. Formálja a társadalmi közgondolkozást, amely pedig a maga részéről egyre

magasabb etikai szintre emeli azt, amit a társadalom "közmegegyezélesen" jusztíciának tart (59d num). A társadalmi tudatnak ez a Krisztustól és az Ő népétől inspirált fejlődése szükségképpen visszahat bármely politikai rendre. Belepusztul az Evilági Ország hatalma, ha figyelembe nem veszi ezt. Ennek következtében Isten népének az evilági országgal szemben tanúsított sajátosan kritikus magatartása folyvást segíti az Evilági Országot az egyre különb és egyre kevésbé erőalkalmazó magatartások felé. Az állam elhalása felé ...

e) Sírás és nevetés

A Messiás kettébontotta az emberiséget. A maga népéről így szólt: "Boldogok vagytok, akik most sírtok, majd nevettek!"

A Sátán népéről pedig így: "Jaj nektek, akik most nevettek, majd bánkódtok és sírtok!". (Lk 6,21.25) Azaz:

	a jelenben	a jövőben
akiket boldogoknak mond, azok	sírnak	nevetnek;
akiknek jajt mond, azok	nevetnek	sírnak.

Az Isten népe a jelenben "sír", mert szegény, mert éheznek, mert üldözik őt. (Lk 6,20-2) A Sátán népe a jelenben "nevet", mert gazdag, mert jóllakott, mert szépeket mondanak neki az emberek. (Lk 6,24-6) Az Isten népe azonban a sírások ellenére is boldog, mert övé a jövő nevetése. És jaj a Sátán népének, mert e nevetések ellenére is övé a jövő sírása. Boldog az Isten népe, mert a mai sírásában is övé az Út megtaláltak nyugalma és békéje. És jaj a Sátán népének a mai nevetésében is, mert fél és nyugtalan és nincs béke benne.

A Messiás realista: nem tagadja, hogy népe a jelenben sír. Sír, mert a Sátán hatékonyan dolgozik ellene. De a mindentadás világából eljövő Messiás elhozta a maga népének a szeretettel együttjáró örömet is (24 num). Beállította ezt a szeretetet az időbe a fejlődés csírájával-lehetőségével. Annak ellenére, hogy az "előtörténet" során (33d num) övéit a Sátán népe az idők végezetéig fogja üldözni-nyomorgatni, az Ország, a szeretet, a Szeretet Országának a növekedése szükségképpen egyet jelent az öröm növekedésével is. A Messiás megígérte a maga Országának növekedését, s vele együtt kellett ígérnie ennek tudatállapotbeli velejáróját, az öröm növekedését is. Ennek következtében Isten népének jövőbeli nevetése részint növekvő-mértékes nevetésként jelentkezik az immanens jövőben, részint pedig abszolút NEVETÉSKÉNT a transzcendens jövőben.

A nagykonstantini kereszténység siralomvölgyének állította a földet, s a jövőre vonatkozóan sem tudott lényegében mást elképzelni, mert a transzcendenciába tolt át a nevetés reményét. Ez ellen lázadt fel a materializmus, amely nevetést akart biztosítani a jelen számára is, a történelmi jövőre vonatkozóan pedig kilátásba helyezi az immanenciában az abszolút NEVETÉS-t. Sikerei láttán a keresztény szekularizáció is elvállalja a "laudator temporis praesentis" szerepet s a jelenre vonatkozóan, ki akarván kapcsolni a keresztet, állítani látszik a nevetést. Ezzel azonban zárójelbe teszi számunkra a Messiás Golgotára vezető életútját, elhalványítja a parúzia jelentőségét, és így egymásba mosni látszik az immanens és a transzcendens jövőt. S erre az egybeesett jövőre vonatkozóan állítja az abszolút NEVETÉS-t.

	Jelen	Immanens jövő	Transzcendens jövő
Messiás	sírás	nevetés	NEVETÉS
Nagykonstantini	sírás	sírás	NEVETÉS
Materializmus	nevetés	NEVETÉS	-
Keresztény szekularizáció	nevetés	NEVETÉS	

Isten népe örömeinek növekedése az immanens jövőben - utatjárásának szálán függ. Ha kellő intenzitással járja az Utat, megindul a prófétai álmok teljesedése felé, és megújítja a Föld színét. Az ember örömet - a munka gyötrelme, az ínség, a betegség és az emberi gonoszság veszélyeztet. Az Út harcba száll ezekkel a veszélyekkel. Végső értékévé téve a szeretetet, letaszítja trónjáról a Pénz- s a Munka-istent, útját készíti tehát annak, hogy megszabaduljunk a testet-lelket elcsigázó robottól. A 2-es és a 3-as szobában végzett becsületes munkájával segít kiiktatni az emberiség életéből az ínséget. A betegségek teljes megszűnésére ugyan kevesebb a kilátása, de belső békéje következtében egyfelől kiiktatódnak életéből az idegbetegségek, másfelől emberhez méltóan tudja elfogadni és elviselni ugyanennek a belső békének erejében azt a betegséget, amelyet nem tud elkerülni. Az adástörvény érvényesítésének erejében növekvő módon fogyasztja a nyomort, az ínséget. A sátáni erőalkalmazást ugyan nem tudja kiiktatni a világból, de - növekedvén az Isten népének táborára - egyre többen és többen lesznek, akiknek körében elhal az embernek ember által történő fenyegetettsége. A sátorszövésnek átélt munkának fölibe emeli életét betöltőként a hivatást: a szeretetre másokat is megtanítani akarást, s ennek következtében betölti életét a boldog Isten boldogító "időt"töltése.

Ez a messiási immanensjövő-ígéret nincsen semmi rajta kívül levő feltételhez kötve, csak belsőhöz, azaz emberen belülihez. S ha Isten népében megvan az Isten Lelke, akkor belülről és "automaté" érik, valósul a bármikor és bárhol meglevő kezdetek alapján. A ma teljesülő reményből nő ki a holnapra teljesülésbe menő remény, míg csak be nem teljesedik az abszolút ígéret. A három ígéret és remény egyetlen szálon függ: a Léleknek az emberben lakást vevésének a szálán. S e Lélek beköltözése az emberbe - bármikor lehetséges. Nem kell előbb még fegyvert és hadsereget gyűjteni azoknak az elpusztítására, akiket az emberiség immanens jövőjét akadályozóknak minősítünk. Nincs szükségünk rá, mert hatalmat kaptunk Istentől arra, hogy magunkba fogadjuk a Lelkét. Hatalmunk van Isten Országát teremteni körünkben, s hatalmunkban van ezt az Országot kiárasztani másokra, egyre többekre.

Kell-e igazolni Isten létét? Csak az embert kell igazolni; mégpedig annak, aminek megteremtette őt az Alkotó. Csak szeretetre-alkotottnak kell igazolni az embert, s akkor ez az ember minden bizonyításnál nagyobb, magát meggyőző erővel fedezi fel a maga szeretetén keresztül - a Szeretetet. Megtapasztalja - a lélek belső tapasztalásával.

A Messiás eljött ennek a Szeretetnek a világából. A Mindent-bírást és a Béke világából. Elhozta közénk a szeretetet, a mindent-bírást és a béke ígétét. Akik hallgatnak Örömhírére, s elindulnak ennek Útján, azok a jelen sírással kevert békéjéből kiindulva a történelmileg növekedő világosabbá levés és "nevetés" útján eljutnak oda, ahova leírhatatlanul húzza a vágyuk - a Szeretet, a Mindent-bírást és a béke mértéket nem ismerő (időbeli mértéket nem ismerő) hazájába.

Az ember megváltóra szoruló, megváltóra váró lény. Felejtethetetlenül hordozza magában a vesztett Édent, s ezért újra és újra reáirányítja szemét arra, aki a megváltást, a vesztett Éden visszahozását ígéri neki. Az, aki életét "váltságul" adta sokakért, (Mk 10,45; Mt 20,28) az

alakuló századok során elnyerte a MEGVÁLTÓ nevet. Az immanens jövő ígérését nekünk felkínáló Messiás kiváltja az embert az állapotokból, amelyek következményei a bűnnek. Visszahelyezi a bűnnel elveszített Szeretet-országba az embert. Egybekapcsolja az embert az emberrel, s egybekapcsolja az embert Önmagával, az Istennel. Visszakapcsolja az embert az emberi lét gyökeréhez - a szeretethez. Visszakapcsolja az időben ... és visszkapcsolja túl az időn ...

A Messiás azért jött, hogy az ember hazataláljon. S mióta a Messiás eljött, azóta az emberi életnek nem lehet külön feladata, mint az, hogy magát és embertársait ráállítsa az Ő Útjára, amely magát is és egy Atyától származó testvéreit is hazaviszi. Az ember utánamehet a Messiásnak, aki előrement, hogy elkészítse számára az Atyánál az örök lakóhelyet, ahol aztán együtt lehet a Messiással is. Ez az UTÁNAMENÉS az emberiség egyetlen reális ígérete, mert az utánamenés kihagyhatatlan mozzanata a Tanítóhoz felzárkóztató tanítványokat gyűjtés. Az ember dolgainak és történelmének végiggondolása kétségtelenné teszi, hogy ez az utánamenés rejti magában az emberiség egyetlen meg nem csúfolódható reményét, az Isten Országává levést.

Ez az utánamenés - az É L E T.
Most ... és holnap ... és mindörökre.

BEFEJEZÉS

137. A KERESZTÉNY TUDAT SORSA

a) Egyöntetű bizonyosság

Egy előfeltevés alapján fogtunk munkánkhoz: "ezekben a Jézus ajkára adott nyilatkozatokban az újszövetségi kinyilatkoztatás legősibb rétegéhez érünk". Maga ez a munka nem igazolhatja ezt az előfeltevést, de mégis szolgál egynémely elgondolkodtató tanulsággal. Úgy találtuk, hogy a négy szerző Jézus ajkára adott nyilatkozatai lényegében egyöntetű szemléletet tükröznek. Akármennyire más is a szinoptikusok és János Jézust-megragadása, a jézusi szemléletnek szinte egyetlen olyan mozzanatával sem találkoztunk, amely (különböző arányokban ugyan) de ne lenne dokumentálva bármelyik szerző anyaga alapján is.

Igen figyelemreméltó, hogy az a politikai teológiai szemlélet, amely az Újszövetség szerzői közül Jánost megteszi a forradalmi modell képviselőjének (szembeállítva őt a szinoptikusok pre-politikus modelljével), gyanútlan-naívvul közli, hogy a negyedik evangéliumban a pre-politikus modellel találkozunk. Gyanútlanul és naívvul. Hogyan lehetséges egyetlen szerzőn belül ez a két modell? Különösen akkor, ha két munkájának (Jelenések könyve és a negyedik evangélium) megírását alig néhány év választja el egymástól.

Szinoptikusokban és Jánosban gondolkodunk. E kiragadott példa azt szeretné megmutatni, hogy nem alaptalan a Jézus ajkára adott nyilatkozatokban való gondolkodás. Miként a szinoptikusok, a negyedik evangélium is pre-politikus modellt képvisel. Miért? Azért, mert a

modell alapját képező nyilatkozatok Jézus ajkára vannak adva. János saját modellje ám legyen forradalmi, de amikor beszámol a három esztendő alatt látottakról és hallottakról, nem formálja át Jézust a maga modelljére. Meg volt benne a szellemi becsületesség, s ami több annál, a pietás a Mester iránt. Azt mondta el, amit látott és hallott. S a többi három is. S ez megmagyarázza a jézusi szemlélet fent említett egyöntetűségét a négy szerző Jézus ajkára adott nyilatkozataiban. Az sincs kizárva persze, hogy a Jelenések könyvének forradalmi modellje mögött más szerzőt, tehát nem Jánost kell keresnünk.

Megvizsgálandó lenne, hogyan viszonylik ehhez a szemlélethez egyenként és összességükben a négy evangélium nem Jézus ajkára adott anyaga; hogyan viszonylik tehát hozzá a szerkesztés időpontjabeli szerzői, ill. keresztény közösségi tudat. Sok adalékkal szolgálhatna e vizsgálat a logionok hűségese megőrzését illetően, nemegyszer a szóhasználat tekintetében is. Csak egy példát említsünk. János minden bizonnyal ismerte a páli leveleket s benne Pál teológiáját a "charisz"-ról (kegyelem). Evangéliumában négy ízben találkozunk ezzel a szóval a páli fogalommal rokonértelemben, (Jn 1,14.16-7) de egyetlenegyszer sem Jézus ajkára adva. Jézuséra, akinek ajkán e szót csak (a Pál-tanítvány) Lukácsnál találjuk, (Lk 6,32-4; 17,9) de nem páli értelemben, hanem a mátéi "miszthosz" (bér) megfelelőjeként; (Mt 5,46; 6,1) tehát a páli jelentéssel szöges ellentétben.

Megvizsgálandó lenne, hogyan viszonylik a Jézus ajkára adott szövegek szemléletéhez az Újszövetség többi 23 könyvének a tudata? Megegyezik-e a jézusi tudattal, feszültségben van-e vele?

b) Tudatbeli feszültség

A tanítványok tudata a legelső találkozástól kezdve végig a legutolsóig - feszültségben volt a Messiás tudatával. Munkánk során többször utaltunk rá, hogy ez a feszültség pünkösöd után sem számolódott fel a maga teljességében. A négy evangéliumban a tanítványok közvetve vagy közvetlenül maguk számolnak be erről a feszültségről. Leírásuk és motivációjuk bizonyosságot szolgáltat arra, hogy a megtestesülés nem számolta fel a lélektani törvényszerűségeket azokban, akik találkoztak Azzal, aki testté lett. A Pünkösöd is csak egyetlen vonatkozásban kivétel ez alól. A lélektani törvényszerűségekből kevéssé megmagyarázhatóan vetette bele a Tizenkettőt a félelmet legyőzésbe, a tanúbizonyosság-tevés megkezdésébe.

De ahogy Jézus a lélektani törvényszerűségeket fölszámoló belenyúlással nem módosított azon, hogy a tanítványok értettek abból, amit mondott nekik, amit érthettek; Jézus Lelke sem módosított ezen. Visszaemlékeztek - a Lélek erejében is - a tanításokra, s a Lélek új tanításokat is adott nekik; és ők értették azokat, ahogy értették. Lélektani törvényszerűségeink felszámolása nélkül élt közöttünk a Fiú; és a Szentlélek ugyanily jellegű vezetésének következtében lehetséges tegnap, ma és holnap is ez a feszültség.

Ez azonban a feszültségnek csak egyik táplálója volt. A Keresztelőig tartó Törvény és Próféták buzgó lélekkel tovább olvasása kezdettől fogva hatott a keresztény közösségekre. Ennek következtében megszentelt iratokon keresztül is táplálódott tovább ez a tudatbeli feszültség, amelynek a gonosszal szemben védtelenül kiszolgáltatódni nem akaró élőlényi természetünk enélkül is meg nem szűnő táplálója.

Péter a jeruzsálemi közösség tisztán megmaradása érdekében büntető csodát alkalmaz, (Csel 5,10) amit pedig annakidején Szamáriában Jézus nem engedett meg övéinek. (Lk 9,55-6) Talán az sem kizárt, hogy Péter egy kicsit tudatában is volt annak, hogy Mestere e büntető csoda miatt megfeddené; de ahogyan Fülöp-Cezáreában - ahol Sátánnak minősült - Jeruzsálemben is tette, amit esze és szíve diktált. Sem a megtestesülés, sem a Szentlélek kiáradása nem teremtette meg az Országához tartozók tudatában azt az éles "bevágást", amelyet a szívek keménységére tekintettel nem levő messiási tanítás hozott (134d num).

Még kevésbé teremtett ilyen bevágást az Országához tartozók teherviselő képességében. Origenész meg is fogalmazta az Isten új népének továbbélő-továbbfolytatódó "szklérokardiá"-ját (47c num). A Római levél konzervatív modelljére (Róm 13,1-7) minden bizonnyal hatott az Ószövetség Evilági Országba ágyazott szövetségfogalma. Az Ószövetségnek ezt a hatását tetten érhetjük Kelemen pápa I. század végi, Korintusba írt levelén. Krisztushoz illő magatartásra buzdítja a civódó korintusi testvéreket, és hogy nagyobb nyomatékot adjon az egymásért élni akarásra buzdító szavának, felemlíti Judit példáját, aki "a megszállt haza és a nép szeretetétől indítva kiment, és kezébe adta az Úr Holofernest" (1Kel 55,5). Kelemen pápa a közösségszolgálatot akarta dicsérni ... de aligha Jézusnak tetsző példával és Isten-fogalommal.

S még egy mozzanat. Ha ily nehéz volt az azonosulás a jézusi tudattal a régi Szövetség által kétezer esztendőn keresztül nevelt zsidóság esetében, hogyan lehetett volna könnyebb azoknál, akik ily nevelés nélkül jutottak el az első, majd a következő századok során az Örömhírhoz,

c) Nagy Konstantin

Mindezen tényezők következtében az első keresztény századok tudata is több-kevesebb feszültséget mutatott a jézusi tudathoz viszonyítva. Az üldözések következtében is nagyon várt parúzia egyre inkább kitolódott, s az emberi természet egyre terhesebbnek érezhette az üldözöttség állandósulását. Mélyreható történelmi vizsgálatnak kellene felmérnie az első századok keresztény tudatának alakulását. Hiszen ez volt az a tudat, amely alapul szolgálhatott a konstantini fordulatnak. Annak a fordulatnak, amely a maga során aztán mind a mai napig alapvetően meghatározza a keresztény tudatot, s ami mind a mai napig távolabbi alapja a Messiás és a mi mai tudatunk közti feszültségnek.

Útja volt a keresztény tudatnak Konstantinig. És ennek az útnak beható ismerete magyarázhatná meg, miért nem hangzott el az Egyház püspökeinek ajkáról a milánói császári palotában a szó: "Rendben van Konstantin testvér! Kardod add át Maxentiusnak! Magánvagyonod add el, árát oszd szét a szegények között és kövesd velünk Urunkat az állami szórakoztatóiparba, az oroszlánok elé!" Miért nem hangzott el? A tudat lélektani törvényszerűségei érvényben maradtak, s a keresztények értették az Örömhírt úgy, ahogy értették. **A teljesítőképeség lélektani törvényszerűségei is érvényben maradtak, s a keresztények tették, aminek a tevésére képesek voltak.** Magunk ismeretében semmi csodálkozni valónk sincs rajtuk. S ez az olyan-amilyen "létük", ha nem is határozta meg teljesen, de messzemenően befolyásolta a keresztény tudatot; a magatartás visszahatott reá.

Az első három század tudatbeli fejlődése (a jézusi tudathoz viszonyított bizonytalanságai) lehetségessé tette a jézusi Isten Országának képviselői számára, hogy tenyerébe csapjanak az Evilági Országnak. **A korábbi tudat jó félszázados utóvédharca után** (Hugó Rahner

dokumentumai a századról!) **valami új kezdődött.** A jézusi "dikaiosüné" elindul az Imperium Romanum jusztíciája felé; s a "dikaiosüné"-től külön vált "agapé" pedig hovatovább egész tartalmával elindul a norma-túlteljesítésnek minősülés irányában. **És egyértelműen lehetségessé és megengedetté vált a fizikai erőalkalmazás a keresztény számára.** Vágni lehetett Istennek tetszően a pogányokat, az eretnekeket ... és a keresztényeket is. Népeket lehetett szerezni az Isten Országá számára fejedelmekkel való megállapodások, azok megtérítése által, akik Jézus nevében véres csatákban leverik majd a pogányok ellenállását. Egész népeket lehetett szerezni uralkodók révén és hadseregek kiírtása útján - Jézus számára. Ahogyan a magyarokat, ahogyan az indiánokat.

És létrejött a Trón és Oltár szövetsége, ahogyan megvolt az idők kezdetétől vagy a kultúrák létrejöttétől kezdve mindenkoron ... Jézus előtt - **a "Jézus előtti" ideológiák alapján.**

d) Amit megőriztünk

De a Könyvet, a Kenyeret és Jézus alakját azért megőriztük. Akármily ellentmondások mellett is. Akármennyire más is volt az a Jézus, aki a megőrzött könyvben él, és Az, akit a harci zászlóinkra és kardunk markolatára írtunk, egyetlen sort el nem hagytunk a Könyvből, s szent megilletődöttséggel álmélkodtunk mindig azon, amit a Messiás értünk tett. A magunk számára ugyan a norma-túlteljesítések világába toltuk át életútját, de Őt-Magát - sem életét, sem szavát - át nem írtuk. Csak elfelejtettük a lét, a magatartás, a sors azonosságára vonatkozó széjjelválaszthatatlan tételeit. Talán még ennyit sem mondhatunk; csupán annyit, hogy **tudatunkban ez az azonosságsor megszűnt az Életre bemehetés feltétele lenni.**

A Cézár tenyerébe csapva kiiktattuk, vagy legalább is ki akartuk iktatni életünkéből a Messiás társadalmi, társadalomtól megácsolt keresztjét. De azért a kereszthez sem akartunk egészen hűtlenné válni. E társadalomtól ácsolt kereszt helyébe **a kemény életre épített szerzetesség társadalmon kívüli lombikvilágában építettek maguknak egy másik keresztet** azok, akik nem tudtak függetlenül alakjától, élete példájától. De a társadalmi keresztet inkább mi ácsoltuk mások számára, az ínségükben lázadó parasztok, s az ezekhez rendre nagyon közel álló eretnekek számára.

Hűek maradtunk mindabban, ami nem érintette közvetlenül az alkut a Cézárral. Elsősorban a "felbonthatatlan" kötelékre kell gondolnunk. Tudatunk ebben talán keményebb, mint a Cézárral kötött alkut nem ismerő első századoké.

Végző soron: **Isten népe a jézusi eszményt meg nem tagadta.** Ha végigfutunk az Út eszményvilágán, azt kell mondanunk, hogy kétezer esztendő során meg nem szűnően mindig azt tekintettük eszménynek. Ha kisebb mércét is állított az idők során az úgy-ahogy alakult keresztény tudat keményszívűségünk elé, az eszményt azért egészen soha meg nem tagadta. S jelek vannak reá, hogy ez az eszmény visszafelé fordulóban van; a normatúlteljesítések világából ... a keresztény ember normarendszere felé:

És mivel Krisztus a megváltás munkáját **szegénységben és üldöztetésben élve** végezte el, ezért **az Egyháznak is az a hivatása, hogy ugyanezen az úton járva adja oda az embereknek az üdvösség gyümölcseit.** Jézus Krisztus, **"bár isteni életszint illeti Őt, ... kiüresítette önmagát s a szolga alakját veszi fel magára"** (Fil 1,6) és értünk "szegénnyé lett, bár gazdag". (2Kor 8,9) ... az Egyház sem földi dicsőség szerzésére létesült, hanem arra, hogy saját élete példájával is ismertté tegye mindenfelé az alázatot és a lemondást. Krisztust

elküldte az Atya, "hogyan elvigye a jó hírt a szegényeknek s meggyógyítsa a meggyötört szívűeket", (Lk 4,18) és "hogyan keresse és üdvözítse, ami elveszett". (Lk 19,10) Hasonlóképpen az Egyház körülveszi szeretetével mindazokat, akiket lever az emberi gyengeség súlya. Sőt a szegényekben és a szenvedőkben szegény és szenvedő Alapítójának mását ismeri fel, meg akarja szüntetni nyomorúságukat, és Krisztust akarja bennük szolgálni ... (Lumen gentium 8).

e) Prófétai szerepkör

A Cézárral kötött alknak volt egy mellékkövetkezménye, amely biztosította az alku folytán kialakult tudat stabilitását. **Elhalt vagy legalábbis összezsugorodott az Isten Országában mérhetetlen fontosságú és éppen ezért az Ószövetségben nagyon is virágzó prófétai küldetés.** Az Ószövetségben is kettéfűrészték a prófétát, de csak a testét. A sírját legalább díszítették; valahogy kettéfűrészelve is a Szövetséghez tartozott. Az Újszövetségen viszont úrrá lett a Cézár tekintélye. Nemcsak a testét fűrészték ketté a prófétának, a lelkét is. **Az engedelmesség erényének mindenekfelettévé tevésével eretnekké vagy elnémítottá lett az is, aki csak próféta akart lenni.**

Ahhoz, hogy ténylegesen túljussunk a konstantini fordulat teremtette korszakon, **alapvetően szükséges a próféta rehabilitálása.** Az utolsó zsinat egész szellemisége arról beszél, hogy ez a rehabilitálás útban van. Rehabilitálni ez esetben annyit jelent, mint feltételezni, hogy bárkiben, aki Jézushoz akar tartozni, szólhat Jézus Lelke. Be kell fogadnunk a prófétákat, (Mt 10,41) akiket Jézus Maga küld hozzánk: "És íme én küldök nektek prófétákat, bölcséket és tanítókat". (Mt 23,34) Nem a mi szerepünk a próféták megölése; a mi dolgunk az, hogy meghallgassuk őket.

A prófétának mondania kell azt, amiről úgy gondolja-tudja, hogy az Isten Lelke mondatja vele. **S az Isten népének meg kell hallgatnia őt.** Péternek is. És **elsősorban Péternek**, mert reá bízta a Messiás a maga közösségét; s **ahhoz, hogy elláthassa tisztjét, szüksége van a prófétai szó meghallására.** A prófétának hűségesnek kell lennie meggyőződéséhez, s ebben nem riaszthatja vissza őt szolgálni akart Mesterének keresztje sem; bárki is rakja azt reá.

De a prófétának fiúi lélekkel kell figyelnie, mit mond szavára az, akire Jézus reáépítette a maga Anyaszentegyházát. Mert nem egyes prófétákra van reá építve az, hanem a különböző prófétákat közös nevezőre hozó "leginkább" prófétára, Isten népének legkarizmatikusabb személyére (132d num) - "Péterre". **Ennek** a Péternek a **dolga** a lelkek megkülönböztetése; az ő dolga beleintegrálni minden isteni szót Isten gyülekezetébe - annak építésére és épülésére. **Péternek tiszte** megítélni a prófétai szót, és döntenie a maga válla magasáig érő kollégiummal, az Isten népe bizalmát bíró karizmatikus és próféta felügyelővel (episzkoposz) együtt, hogy mit kell tennie és szólnia ahhoz, hogy Isten népét annak jelen állapotából Istennek jobban tetszhető állapotokba vezesse.

Péternek tiszte ez, akinek **értenie kell belülről ezt a történelmi múltat, amely azzá formálta Isten népét, ami;** s akinek tudnia kell, hogy ez a múlt olyan előfeltevéseket teremt a rábízott nép tudatában, amelyeket nem vehet hallatlanra. Péternek értenie kell, hogy Isten népének teljesítőképessége eltéphetetlen kapcsolatban van az idáig olyanná, amilyenné formálódott emberi tudatával, és hogy csak olyan úton vezetheti, amelyeken az járni tud. Értene kell, hogy nem az a feladata, hogy szétszavazza Isten népét, hanem hogy a mainál dúsabb legelőkre vezesse. Mindezt - amikor szól - a különböző prófétáknak is tudniuk kell; s

akkor majd mindannyian tudjuk, hogy a gyülekezetet "Péterre" bízó Jézus küldte a megszólaló prófétát prófétálni nekünk. (Mt 23,34)

A próféta bízhatik Péterben. Ma is. Amikor napjainkban a teológusok egyre határozottabban elkötelezik magukat a forradalmi teológia mellett, VI. Pál egyre határozottabban mutatja, nagykonstantini múltunkat is megtagadva, a jézusi "non-violence" hangjait. Prófétai szót hallat ö maga is, amelyet az emberiség sorsáért aggódó bármely hitvallású írók, gondolkodók nemegyszer jobban megértenek, mint a nagykonstantini múlthoz ragaszkodó egyes teológusok.

f) Dialógus a hűségéről

Könyvem jelen átdolgozásának legfőbb segítőjéről kell még egy szót szólnom. Könyvem koncepcióját mélyen érteni akaró lélekkel végigkopogtatta gyógyítani-javítani akaró orvosként e könyv minden megállapítását. Amit el tudtam fogadni kritikájából bele is került a jelen átdolgozásba. Sok száz kritikai megjegyzésének utolsóját azonban ide írnám könyvem végére. Ez az utolsó megjegyzése így hangzik:

Isten népének meg kell hallgatnia őt. Péternek is. És elsősorban Péternek ... De a prófétáknak fiúi lélekkel kell figyelnie, mit mond szavára az, akire Jézus "reáépítette a maga Anyaszentegyházát. " - Ez a gondolkodásmód (és az ehhez kétségtelenül hűséges magatartásod) - ha úgy tetszik ez a "kettősség" az, amit Benned soha, mind a mai napig nem tudtam megérteni (s ezért - akaratomon kívül - hol az egyik, hol a másik pólus hitelességét illetően támad kételyem; ne haragudjál ezért rám). Elméletileg sem (mert - végső soron hogyan vetheti alá üzenetét és magatartását a Próféta - a Főpapnak?), lélektanilag még kevésbé (hogyan lehet ebben a feszültségben gondolkodni és élni?).

Hálát adok Istennek becsületességéért, őszinteségéért. Jó tíz esztendővel ezelőtt e könyvem első olvasói között is akadt, aki kijelentette: Elvben visszavontam a hat kötet minden mondanivalóját az utolsó fejezet utolsó egységével (Prófétai szerepkör). Mások örvendeztek: ezzel az utolsó egységgel újra bizonyoságot tettem katolikus voltomról.

Te rámutatsz arra, hogy nem lehet két úrnak szolgálni. Isten tolmácsának is lenni, és a tolmácsolással el is hallgatni, visszavonni azt, ha úgy kíváncsít. Nem akarok két úrnak szolgálni. Jézus sem akarta, hogy Ő és Péter kettő legyen. Egynek akarta. Jézus próféta volt és Pétert is prófétának akarta. Péter, a próféta, Antióchiában engedett a próféta Pál feddésének, mert "a próféták pneumái alávetik magukat a prófétáknak". (1Kor14,32) Elméletileg bennem ez az ügy rendben van. Rendben, mert nem gondolhatom magamat tévedhetetlennek. S rendben azért, mert Pétert csak akkor gondolom tévedhetetlennek, amikor figyelembe veszi a VI. Pál által is aláírt Lumen Gentium tanítását:

A hívők összessége rendelkezvén a Szent Lélek kenetével nem tévedhet a hitben és ezt a sajátos tulajdonságát az egész nép természetfeletti hitérzékének segítségével nyilvánítja ki, amikor kifejti a püspököktől kezdve az utolsó hívő laikusig a maga egyetemes meggyőződését a hit és erkölcs dolgairól (LG 12).

Isten Szent Lélektől irányított egész népének rendelem tehát magam alá, amikor Pétertől teszem függővé magamat. "Péter" a maga tanítói szerepkörét csak akkor töltheti be Jézus szándékai szerint, ha képviseli a Krisztus egyházában élő tagok, a kinyilatkoztatásba egyre

mélyebben behatolni képes tagok hittartalmának a summáját, közös nevezőjét. A Krisztusban hívőket a bennük lakó Krisztus Lelke vezeti arra az igazságra, amely nem lehet különböző a Krisztustól tanított igazságtól. A Krisztusban hívők összességét képviselők zsinata hogyan mondhatna mást mint ezt:

Amiként azonban Krisztus a megváltás művét szegénységben és üldöztetésben végezte el, ugyanígy az Egyház ugyanennek az útnak a járására kap meghívást (LG 8).

A Krisztus Lelkét hordozó hívőkre figyelő Péter sohasem fogja azt mondani, hogy lehetünk gazdagok, amikor embertársaink nélkülöznek; sohasem fogja azt mondani, hogy megölhetjük ellenségeinket. Így aztán elméletileg teljesen nyugodt vagyok. Ha e hat kötettel bőségesen gazdagítom is "Az emberi butaságok története" című vállalkozást, akkor csak osztom az Isten által fejlődőnek teremtett ember közös sorsát. Szállítottak anyagot ennek a vállalkozásnak a legnagyobbak is. Nekem elég, ha a csak testvéreket ismerő szolgálat, a szegénység és erőalkalmazás kérdésében Isten tévedhetetlen Lelke vezetett.

Alázatosan elfogadom, ha a Lelket hordozók közös nevezőre kerülnének pl. abban, hogy a Szentháromság-modellem téves. Bár megvallom, nehezen tudok ily végeredményt mutató **közös nevezőt** elgondolni. Nehezen, mert Szentháromság modellezésében aligha rendelkezik a hívők összessége olyan információkkal, hogy bizonyosságra tudna jutni egy modell tévességét illetően. Úgy gondolom, hogy a hittanban (orthodoxia) azok a tételek-modellek az elfogadandók, amelyek jól szolgálják az erkölcsant (orthopraxisz). Azért gondolom ezt, mert a kinyilatkoztatás kulturkörén belül az igazság nem merő tudnivaló, hanem tennivaló is. (Jn 3,21) S minden merő tudnivaló annyit ér, amennyire alátámasztja, megalapozza, segíti a jézusi tennivalót.

Elméletileg tehát nincsen megoldhatatlan feszültség bennem. Gyakorlatilag persze hordozom én is a feszültséget, amely velejár azzal, hogy amíg a földön járunk minden csak töredékes lehet (1Kor 13,12) ... a próféta prófétálása is. S ezért hordozok egyéb feszültséget is. Mindenekelőtt ezt: hogyan tudhatna az életem legalább egy kicsit ábra lenni a meglátott igazságok illusztrálójaként?! Ezt a feszültséget - Szentté kellennem, és nem vagyok az - sajnos nem lehet kiírni magunkból. Ezt még csak kiimádkozni sem lehet magunkból. De a szüntelen imádkozás eljuttathat a feszültség és békesség dialektikus egységéhez.

Ha megtéve e hosszú utat döbbsenten kérdezzük: hol van az az "Isten népe", amelyet ez a munka rajzol, ezt válaszolhatjuk: A Péterre bízottakban, akik talán csak szubjektív hűséggel, de követik a Mestert. A prófétákban, akiknek az a dolguk, hogy az emberi értelem és akarat fogyatékosága következtében többé-kevésbé mindig csak szubjektív hűséget segítsen rendre objektív hűséggé átformálni. - Aki velünk van a világ végezetéig, (Mt 28,20) segíteni fog nekünk ebben.

TARTALOM

119. JÉZUS "BASZILEIA"-FOGALMA	- 774 -
a) Szociológiai többes számot jelentő szavak.....	- 774 -
b) A "baszileia" Jézus ajkán	- 776 -
c) Az Isten kétféle közössége.....	- 777 -
d) Az aiónbeli és azontúli közösség	- 778 -
e) Isten Orzága és Egyház	- 779 -
f) Dzóé-szférikus közösség.....	- 781 -
g) Isten közössége és nemuralkodása?	- 783 -
120. AZ ORSZÁG SZÓKINCSE.....	- 786 -
a) A Sátán szinonimái	- 786 -
b) Aión és kozmosz	- 787 -
c) A "világ" első jelentése	- 788 -
d) A "világ" második jelentése.....	- 791 -
e) A "világ" harmadik jelentése	- 792 -
121. A SÁTÁNI KÖZÖSSÉG	- 795 -
a) Az atya és a belőle valók	- 795 -
b) Egymásbanlevés a lélek által	- 796 -
c) A Sátán incapax az Istenre	- 799 -
d) Az Isten incapax a Sátánra.....	- 800 -
e) Relatív lét.....	- 801 -
f) A Sátán népe	- 802 -
122. A VEVÉS ÖRÖMHÍRE	- 803 -
a) A szentháromsági értékrend ellentmondása	- 803 -
b) Sátáni evangélium	- 804 -
c) Taszítás	- 806 -
d) Vevés és gyűlölet.....	- 807 -
e) Sátáni szeretet.....	- 808 -
123. A HAZUGSÁG ORSZÁGA.....	- 810 -
a) A hazugság atyja	- 810 -
b) Hazugság és gyilkosság.....	- 812 -
c) A nem-véglegesültek	- 813 -
d) Véglegesültek	- 814 -

124. JUSZTÍCIA-ESZMÉNY	- 816 -
a) Vevés és Erő	- 816 -
b) Eszmévé tett embergyilkosság.....	- 817 -
c) A sátáni nem	- 819 -
125. A SÁTÁN HATALMA	- 820 -
a) Átadatott neki	- 820 -
b) Istentől kapott hatalom	- 822 -
c) Ütő hatalom.....	- 823 -
d) Erejének legyőzése.....	- 824 -
126. SZÉTSZÓR.....	- 825 -
a) Okosság és sikerei	- 825 -
b) Érdekközösség.....	- 826 -
c) Érdekközösségen belül	- 827 -
d) Harc az emberért.....	- 828 -
e) Harc az ember ellen.....	- 829 -
f) Reménytelen reménység	- 830 -
127. A SÁTÁN ÉS AZ EVILÁGI ORSZÁG	- 832 -
a) A "haza"	- 832 -
b) A Messiás loyaltása	- 833 -
c) Királyok	- 834 -
d) A császár és a Sátán.....	- 835 -
128. SZEKULARIZÁCIÓ	- 836 -
a) Az evilági ország tevékenységei	- 836 -
b) A tudományos tevékenység.....	- 837 -
c) A gazdasági tevékenység	- 838 -
d) A hatalmi tevékenység	- 839 -
e) Világ és Egyház	- 840 -
129. MUNKA ÉS ADÁS	- 842 -
a) A munka - szerzés.....	- 842 -
b) A szerzés keresése.....	- 843 -
c) A szociális kérdés	- 845 -
130. KARHATALOM ÉS SZERETET	- 848 -
a) A Jézus korabeli helyzet.....	- 848 -
b) A nyomorban levők	- 849 -

c) A nyomorban levőkért.....	- 850 -
d) Részvétel a hatalomban	- 852 -
e) Közrend	- 853 -
f) Az igazságos háború.....	- 855 -
g) A gyűlöletet nem keltő államhatalmi ütés	- 857 -
131. HALADÁS ÉS ISTEN ORSZÁGA	- 858 -
a) A három ország.....	- 858 -
b) Kereszténység és szekularizáció.....	- 859 -
c) Haladásmítosz és haladás.....	- 860 -
132. EGYBEGYÚJTÉS	- 863 -
a) Időtlen és időbeli közösség	- 863 -
b) Péterre épített ország	- 864 -
c) Vissza- és továbbszeretés.....	- 865 -
d) "Péter"	- 867 -
e) Isten és az Egyház feladata.....	- 870 -
133. A MINDENTADÁS HATALMA.....	- 871 -
a) Tiéd a hatalom	- 871 -
b) Minden hatalom	- 872 -
c) Az élet-odaadás hatalma	- 873 -
d) A halál legyőzésének hatalma	- 875 -
e) Szabadság és hatalom	- 875 -
134. FELÜLRŐL ADOTT HATALOM.....	- 876 -
a) Büntető pálca	- 876 -
b) Isten a történelemben	- 878 -
c) A történelmi és a jézusi "jaj"	- 879 -
d) Jézusi bevágás	- 880 -
e) Isten Országá és a haza	- 882 -
135. LEGYŐZTE A VILÁGOT	- 885 -
a) Ország az időben	- 885 -
b) Növekedési perspektívák	- 886 -
c) Automaté.....	- 888 -
d) Győzelem a világ fölött.....	- 889 -
136. AZ ORSZÁG IMMANENS JÖVŐJE.....	- 890 -
a) Immanens remény	- 890 -

b) A növekedő és az eljövendő Messiás	- 891 -
c) Hibás magatartások	- 892 -
d) Az idők kovásza	- 894 -
e) Sírás és nevetés	- 896 -
137. A KERESZTÉNY TUDAT SORSA.....	- 898 -
a) Egyöntetű bizonyosság	- 898 -
b) Tudatbeli feszültség	- 899 -
c) Nagy Konstantin	- 900 -
d) Amit megőriztünk.....	- 901 -
e) Prófétai szerepkör	- 902 -
f) Dialógus a húsról	- 903 -